Normalden Anormale Aşk ve Aşk Sineması

Uzm. Psk. Tarık SOLMUŞ

NORMALDEN ANORMALE AŞK
ve
AŞK SİNEMASI

DORUK / Sinema
Normalden Anormale Aşk ve Aşk Sineması

Yazar:
Tarık Solmuş

Kapak ve Sayfa Tasarımı:
Cafer Çakmak

Tarık Solmuş © Doruk 2013
Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

ISBN: 978-975-553-599-9

Baskı: Ekim 2013

Baskı-Cilt:
Sonsuz Matbaa Kağ. Müc. Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.

doruk

Hobuyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 24/208
Fatih / İSTANBUL
e-posta: bilgi@dorukyayinlari.com
www.dorukyayinlari.com

NORMALDEN ANORMALE AŞK
ve
AŞK SİNEMASI

Uzm. Psk. Tarık SOLMUŞ

doruk

Tarık Solmuş, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nden lisans ve yüksek lisans derecelerini almıştır. Çeşitli akademik-güncel dergi ve web sayfalarında yayımlanmış olan 80'den fazla özgün makalesi, birçok çevirisi, kitap bölümleri, köşe yazıları, ulusal kongrelerde sunulmuş bildirileri olan Tarık Solmuş tek yazarlı ve editörlü olmak üzere de 19 kitaba imza atmıştır. Halen çalışmalarını Endüstriyel Klinik Psikoloji, Bağlanma ve Çift-Evlilik Terapisi alanlarında sürdürmekte; hem çift ve evlilik danışmanı hem de kurumsal danışman ve eğitmen olarak görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 13
Romantik İlişkiler, Aşk ve Evlilik 15
Film Analizleriyle Aşk Sineması 69

5 x 2, 2004
Stéphane Freiss, Valeria Bruni Tedeschi 70

A Dangerous Method (Tehlikeli İlişki), 2011
Keira Knightley, Viggo Mortensen, Michael Fassbender 73

A Happy Event (Aramızda Bebek Var), 2011
Pio Marmaï, Louise Bourgoin 76

All Good Things (Güzel Günler), 2010
Kirsten Dunst, Ryan Gosling 82

As Good As It Gets (Benden Bu Kadar), 1997
Helen Hunt, Jack Nicholson 86

Away From Her (Ondan Uzakta), 2006
Julie Christie, Gordon Pinsent, Stacey LaBerge 92

Bed Of Roses (Tutku Gülleri), 1996
Mary Stuart Masterson, Christian Slater 94

Benny & Joon, 1993
Mary Stuart Masterson, Johnny Depp 99

Boxing Helena (Helena'yı Sarmak), 1993
Sherilyn Fenn, Julian Sands 101

Breakfast At Tiffany's (Tiffany'de Kahvaltı), 1961
Audrey Hepburn, George Peppard 105

Breaking The Waves (Dalgaları Aşmak), 1996
Emily Watson, Stellan Skarsgård 110

Candy, 2006
Abbie Cornish, Heath Ledger 116

De-Lovely, 2004
Ashley Judd, Kevin Kline 120

Eyes Wide Shut (Gözü Tamamen Kapalı), 1999
Nicole Kidman, Tom Cruise 122

Faithless (Sadakatsiz), 2000
Lena Endre, Erland Josephson 127

Far From Heaven (Cennetten Çok Uzakta), 2002
Julianne Moore, Dennis Quaid, Dennis Haysbert 129

Gegen Die Wand (Duvara Karşı), 2004
Sibel Kekilli, Birol Ünel 133

Gergedan Mevsimi, 2012
Monica Bellucci, Behrouz Vossoughi, Yılmaz Erdoğan 139

Indecent Proposal (Ahlaksız Teklif), 1993
Demi Moore, Woody Harrelson, Robert Redford 143

Issız Adam, 2008
Melis Birkan, Cemal Hünal 147

İtiraf, 2001
Başak Köklükaya, Taner Birsel 153

Kader, 2006
Vildan Atasever, Ufuk Bayraktar 157

Kaybedenler Kulübü, 2011
Ahu Türkpençe, Nejat İşler 161

La Finestra Di Fronte (Karşı Pencere), 2003
Giovanna Mezzogiorno, Massimo Girotti 166

Lars And The Real Girl (Gerçek Sevgili), 2007
"Bianca", Ryan Gosling 170

Love & Other Drugs (Aşk Sarhoşu), 2010
Anne Hathaway, Jake Gyllenhaal 174

Mustafa Hakkında Her Şey, 2004
Başak Köklükaya, Fikret Kuşkan, Nejat İşler 177

One Day (Bir Gün), 2011
Anne Hathaway, Jim Sturgess 183

Peri Tozu, 2008
İpek Değer, Mehmet Ali Nuroğlu 185

P.S. I Love You (Not: Seni Seviyorum), 2007
Hilary Swank, Gerard Butler 190

Silver Linings Playbook (Umut Işığım), 2012
Jennifer Lawrence, Bradley Cooper 193

Sophie's Choice (Sophie'nin Seçimi), 1982
Meryl Streep, Kevin Kline 197

Sylvia, 2003
Gwyneth Paltrow, Daniel Craig 201

Te Doy Mis Ojos (Gözlerimi de Al), 2003
Laia Marull, Luis Tosar 205

The Skin I Live In (İçinde Yaşadığım Deri), 2011
Elena Anaya, Antonio Banderas 210

Unfaithful (Sadakatsiz), 2002
Diane Lane, Richard Gere, Olivier Martinez 213

ROMANTİK İLİŞKİLER, AŞK VE
EVLİLİK TEMALI FİLMLER ANTOLOJİSİ 217

ÖNSÖZ

Her romantik ilişki bir çekimle başlar. Bazen yaşama dair aynı politik ya da dinsel tutumlara sahip olmak insanları bir araya getirirken bazen de tamamen zıt kişilik özelliklerine sahip olmak birbirlerini tamamlayacakları inancını doğurması nedeniyle çekim yaratır. Ancak bir ilişki nasıl başlarsa başlasın şüphesiz ki sadece psikolojik ya da fiziksel çekimle sürmez, aslında sevgi de bir ilişkinin sadece lokomotifidir. Hiçbir ilişki inanılmaz sevgi ya da delicesine aşık olma gibi bir inançla, algıyla başlamaz ve artık hiçbir şey hissetmemek nedeniyle de bitmez. Her romantik ilişkinin kökeni ve temel belirleyicisi ihtiyaçlardır. Örneğin ihtiyaçlarımızı tatmin ettiği sürece bir erkeğe ya da kadına bağlanırız, ilişkiye ait oluruz, ona aşık oluruz ve artık tatmin edemediği noktada da ilişkiden ve ondan kopmaya başlarız.

Aşk insanın beşikten mezara kadar süren temel bağlanma ihtiyacının yetişkinlik dönemindeki yansımasıdır ve elbette ki içinde pek çok süreci, dinamiği barındırır. İki insan arasındaki bir yakınlıkla başlayan bir romantik ilişkide tarafın ya da tarafların birbirlerine aşık olup olmayacaklarını belirleyen pek çok etken vardır. Güven, karşılıklı bağlılık, bağımlılık, sınırların korunması, saygı, anlayış, çatışmaların nasıl yönetildiği, sadakat duygusu, kıskançlık, aldatma ya da cinsel tatmin gibi özellikler

bu etkenlerden sadece birkaçıdır. Bazen de bir ilişkide tarafları bir araya getiren temel özelliklerin aslında aralarındaki uzaklığın, soğukluğun, çözümlenmemiş kayıp ve yas yaşantılarının ya da travmatik deneyimlerin olduğu görülür. Örneğin bir kadın eşinden şiddet gördükçe bunu onun bir sevgi ifadesi olarak görür. Aldatıldıkça eşine daha çok bağımlı hale gelir. Terk edilmekten ya da reddedilmekten korktuğu için onu ona nefes aldırmayacak bir biçimde kıskanır ve kontrol eder. Reddedildiği gerçeğiyle yüzleşmekten kaçınmak için onu kafasında idealize eder, aslında o mükemmel bir erkektir. Eşine bağımlı olmasını bir aşk, tutku, sonsuz bağlılıkla özetler. Bir erkeği kendisiyle ilgili algılarını örneğin kendine olan güvensizliğini, değersizliğini onayladığı, pekiştirdiği için hayatına alır. "Hep zor erkekleri seçer". Büyük oranda bilinçaltısal dinamiklere dayanan bu ilişki kurma biçimlerinin aşkın ya da romantik ilişkilerin patolojik yani anormal yansımalarının birer örneği olduğunu söylemek mümkündür. İşte bu kitap gerek aşkı yani romantik bağlanmayı ve romantik ilişkileri var eden yaklaşık 30 psikolojik özelliği gerekse aşkın bütün bu patolojik, benliği yıkıcı, kişiliğe zarar verici, bireysel gelişime tamamen ket vurucu, kurbanlaştırıcı yönlerini anlamaya odaklanmıştır. Bu yapılırken de normalden anormale her boyutuyla romantik ilişkileri ve aşkı aktaran bazı filmlerin analizlerine yer verilmiştir. Bu filmler de özellikle içerdikleri temalara, belirli bir karakterdeki psikolojik bozukluğa ya da karakterler arasındaki anormal davranışlara göre seçilmişlerdir. Ve elbette ki yaşanan sorun ya da bozukluktan ziyade bunların ilişkiyi ve aşkı nasıl etkilediğine odaklanılmıştır. Örneğin bir terapist – hasta "aşk"ıyla "A Dangerous Method". Bir bebek sahibi olmanın getirdiği söze dökülememiş bir pişmanlık, düşen evlilik kalitesi, uyum, artan mutsuzluk ve artık bitmeye yüz tutmuş bir aşkla "A Happy Event". Kişilik ve kimlik bunalımı, duygusal, düşünsel ve fiziksel şiddetle "All Good Things". Aşkın ve güvenli bir ilişkinin yinelenen takıntılara, saplantılara

nasıl da düzeltici bir duygusal deneyim, bir ilaç olabileceğinin güzel bir örneğiyle "As Good As It Gets". Bastırılmış travmatik deneyimlerin getirdiği bağlanma kaygılarının ilişkilerde yarattığı sancılarla "Bed Of Roses". İki şizofrenin saf ve doğal aşkıyla "Benny & Joon". Güvenli bir kadının da bağlanma sorunları, kaygıları olabileceğinin nefis bir aktarımıyla "Breakfast At Tiffany's". Tanrıya ve eşe bağlanma ilişkisinin iki güzel yansımasıyla "Breaking The Waves" ve "Gergedan Mevsimi". İki madde bağımlısı ergenin ergensel aşkıyla "Candy". Eşcinsel ya da biseksüel bir erkeğe duyulan aşk ve onunla yaşanan evlilik süreciyle "De-Lovely" ve "Far From Heaven". Kıskançlık, aldatma, güvensizlik ve doyumsuzlukla süregiden ilişkilerle "Eyes Wide Shut", "Indecent Proposal", "İtiraf" ve "Unfaithful". İki bağımlının bağımlı ilişkisiyle "Kader". Sınırda kişilik bozukluğunun yarattığı sınırsız; kişisel sınırların, mahremiyetin tamamen kalktığı patolojik bir ilişkiyle "Te Doy Mis Ojos". Bir narsisistik kişiliğin narsisistik kırılma yaşadığı ilişkisiyle "Mustafa Hakkında Her Şey". Depresif bir kadın, depresif bir ilişkiyle "Sylvia". İki kaygılı / kararsız bağlanmanın sonsuz kararsız "bağlanma"sıyla "Issız Adam". Beklenmedik aşklarla "Love & Other Drugs", "Peri Tozu" ve "Silver Linings Playbook". Terk edilme kaygısının yarattığı nesne cinselliği; bir oyuncak sevgiliden gerçek bir sevgili yaratma çabasıyla "Lars And The Real Girl". Hem bir intikam, hem bir hesaplaşma hem de kendi eliyle tutkulu bir aşk objesi yaratmış olmayla "The Skin I Live In". Ve diğer aşklar, "aşk"lar, ilişkiler ve "ilişkiler"...

Sevgilerimle,

Uzm. Psk. Tarık Solmuş
Yazar, Çift ve Evlilik Danışmanı

ROMANTİK İLİŞKİLER, AŞK VE EVLİLİK

Romantik ilişkiler, ister bilinçaltısal ister bilinçüstüsel temellere dayalı olsun bir fiziksel ve / veya psikolojik çekimle başlar. Çekim, bir ilişkiyi başlatan temel motive edici faktör olması açısından önemlidir. Bazen dürüstlük, kendini açma-ifade edebilme, cesaret, empati kurabilme yeteneği, özerklik gibi kişilik özelliklerine sahip olmak çekiciliği artırır. Bazen aynı dil, eğitim düzeyi, yaş ya da sosyoekonomik düzeye sahip olmak karşılıklı bir çekim yaratır. Bu faktörler bir romantik ilişkinin üstelik de ebediyen sürmesini sağlamasa da ilişkiyi başlatıcı birer etmen olabilirler. Bazen benzer tutumlara, örneğin dinsel ya da politik inançlara sahip olmak çekiciliği artırabilir. Ancak burada, benzerliğin bir gerçeklik olup olmadığı sorunu gündeme gelmektedir; taraflar arasındaki benzerlik her iki tarafın da bir algısı olabilir. Bu tür bir "yanılgılı benzerlik" birçok ilişkide yaşanan iletişim problemleri ve çatışmaların da temel kaynaklarından biridir. Bazen birbirlerinin farklı ihtiyaçlarına doyum sağlayacaklarını düşünen bireylerin birbirlerini çekici bulmaları da mümkündür. Bazen karşı tarafça anlaşılacağını, önemseneceğini, kabul edileceğini / onaylanacağını görmek bile onu bir romantik eş adayı olarak değerlendirmeyi getirebilir. Bazen basit bir biçimde aynı şehirde, semtte hatta apartmanda yaşıyor olmak da bir çekim yaratabilir. Tüm bu olası çekim durumlarını yaratan temel etmen kişinin bir ilişkiden ne istediği, nasıl bir ilişki

ve eş beklentisinin olduğu, yani yaşadığı temel ihtiyacın ne olduğu ve bu ihtiyacı ne düzeyde, oranda, önemde yaşadığıdır. Örneğin A. R ve Z ihtiyaçlarına sahip olan yani bir ilişki adayı erkekte ya da kadında mutlaka bu özelliklerin olmasını isteyen bir insan için C, F ve K özelliklerine sahip bir kişi çekici gelmeyecektir. Güvenin yerini zenginlik, şefkatin yerini espritüellik ve sadakatin yerini de yakışıklılık alamayacaktır. Bu nedenle de bu ilişki hiç başlamayacaktır.

Kuşkusuz ki romantik ilişkiler denilince ilk akla gelen yapılar sevgi ve aşktır. Sevgi ya da aşk bir anda gelmez, oluşmaz, bir emeği, çabayı gerektirir ve ancak belirli koşullar altında gerçekleşebilir, yapılandırılabilir, oluşabilir. Bir insanı sevmek bir seçim, kişinin kendi kararı olsa bile ona aşık olmak, aşkı yaşamak mutlaka insanın kendi iradesinin dışında ve ötesinde; büyük oranda karşı tarafın davranışlarına örneğin ideal bir eş olmasına ya da beklentileri karşılamasına bağlı olarak gerçekleşir, gelişir. Bu nedenle de aslında hiçbirimiz "ilk görüşte aşık" olmayız, olamayız. Aşk insanın beşikten mezara kadar süren, yaşamının mimarını, temelini oluşturan temel bağlanma ihtiyacının kısmen ergenlikte de kendisini gösteren ama ağırlıklı olarak yetişkinlik dönemindeki yansımasıdır. Örneğin karşılıklı bakım vermeyi ve cinselliği içermesi nedeniyle de bebeklik / çocukluk dönemindeki anne – bebek / çocuk bağlanmasından ayrılır. Bebeklik döneminde anne bakım veren yani besleyen, koruyan kişidir ve bebek de beslenendir. Dolayısıyla ilişki tek yönlüdür. Oysaki yetişkinlik dönemindeki romantik bağlanma (aşk) sürecinde yani ideal olarak bir romantik ilişkide her iki tarafın da hem gerektiğinde bakım veren hem de bakım alan, destekleyen, yakınlık, ilgi gösteren kişi olmaları gerekir, beklenir. İkinci farklılık da elbette ki romantik bağlanmanın cinsellik gibi önemli bir parçasının olmasıdır. Bir anne ile bebeği / çocuğu arasındaki bir cinsel yakınlaşmadan söz edilemez.

Gündelik hayatta gerek sanatta gerek edebiyatta da çeşitli ürünlerle kendisine epeyce bir yer bulmuş olan "İlk görüşte aşk"

düşüncesi aslında kişinin bedeninde kimyasal / fizyolojik tepkimeler uyandıran bir kadın ya da erkekle karşılaştığında o an yaşadığı cinsel uyarılmayı aşk olarak etiketlendirmesi, böyle anlamlandırmasıdır. Elbette ki hepimiz içinde bulunduğumuz fiziksel ya da psikolojik durum, ortam ne olursa olsun o anda bedenimizin üstelik de belki de daha önce hiç vermediği tepkileri anlamaya, açıklamaya çalışırız. Örneğin "gözle görülür bir neden de yokken" neden midemizin ya da başımızın ağrıdığını, bunun olası nedenlerini anlamaya çalışırız. İşte bir ilişkiden ya da bir erkekten / kadından temel beklentilerimizi karşılayan ya da en azından karşılayacağını sandığımız diyelim ki tam da bizim istediğimiz fiziksel özelliklere sahip bir insanı gördüğümüzde de heyecanlanırız, elimiz terler, "bir sıcak basar", "içimizden bir şeyler kopar", titreriz, "elimizi ayağımızı nereye koyacağımızı bilemeyiz". "Karnımızda kelebekler uçuşur". Aslında bedenimiz o anlarda oksitoksin, vazopresin ya da dopamin gibi hormonlar salgılamıştır. Sadece budur ama biz üstelik de "sırılsıklam", "zırıl zırıl" "aşık" olmuşuzdur. Tabi bu süreçte o yaşımıza kadarki tüm deneyimlerimiz örneğin aşık olduğunu bildiğimiz, gözlemlediğimiz bir dostumuzun neler yaşadığına tanık olmamızın, kendi geçmiş ilişki deneyimlerimizin, izlediğimiz tüm filmlerdeki "aşk" dolu sahnelerin, okuduğumuz romanlardaki aşık çiftlerin karakterizasyonunun, yazılı ya da görsel medyanın ya da içinde yaşadığımız kültürel özelliklerin de etkisi vardır. Oysaki aşk bir taraf ya da tarafların kendisini / kendilerini açmalarıyla yani bir yakınlıkla başlayan ve bir romantik ilişkiyi bir biçimde etkileyen 30 kadar özelliğin tüm ilişki boyunca kişi tarafından değerlendirilmesinin bir sonucudur. Buna bir son karar da diyebiliriz. Diyelim ki 1 yıldır hatta sadece son birkaç haftadır kendinizi ona çok yakın ya da güven içinde hissettiğiniz, sizi destekleyici, cinsel doyumunuzun yüksek olduğu, çatışmaların yapıcı bir biçimde çözümlendiği, şiddetten uzak, aldatmanın olmadığı, kararlarınıza saygı duyan, hayatı ile ilgili bir konuda mutlaka size fikir danışan, onunla

birbirinizi tamamladığınız, koşulsuz bir saygı, destek, koruma, anlayış, bağlılık ve huzur dolu bir eşle bir ilişki yaşıyorsunuz. Bu olumlu özellikler nedeniyle elbette ilişkisel doyumunuz yani o eşle ve o ilişkide olmaktan elde ettiğiniz tatmininiz çok yüksek olacaktır. Tabi burada eş ve ilişkiyi birbirinden ayırmamız gerekir. Mükemmel, dürüst, çok kibar bir eşiniz vardır ancak tonlarınız tutmamaktadır, birbirinizi anlamamaktasınızdır, tenler bir türlü uyuşmamaktadır. Ya da eşinizi artık hiç sevmemekle birlikte onunla birlikte olmanın sağladığı maddi ya da manevi ödüller nedeniyle onunla birliktesinizdir. Yani ona değil ama ilişkiye bağlısınızdır. Ama biz diyelim ki bunların her ikisine de sahipsiniz ve doyumunuz çok yüksek. Böylelikle de hem ona hem de ilişkinize kendinizi daha bir ait, bağlı hissedeceksinizdir. Artık ona aitsinizdir ve bunun bir ömür boyu sürmesini istemektesinizdir. İşte aşk o noktada hem eşinize hem de ilişkinize yönelik tüm algınızdır, duygulanımınızdır, tutumunuzdur, değerlendirmenizdir. Aşağıda alfabetik sırayla verilmiş olan ve psikolojide ilişkisel değişkenler olarak kabul ettiğimiz özellikler de tüm bu romantik ilişkileri ve aşkı; bir eşe ve / veya ilişkiye ait olmayı, yakınlığı, bağlılığı, bağlanmayı doğuran, bir şekilde etkileyen ve biçimlendiren temel özelliklerdir.

Aldatma

İster kısa ister uzun süreli olsun; bir aldatma ya da ilişki / evlilik dışı ilişki deneyimi;

a. Halen yaşanmakta olan ilişkinin türüne (flört ya da evlilik gibi),
b. Tarafların kişilik özelliklerine (içedönüklük-dışadönüklük gibi),
c. Tarafların ilişkiyi nasıl algıladıklarına (doyumlu-doyumsuz),
d. Tarafların karşı tarafın ilişkiye ne derece bağlı olduğuna

ilişkin algılarına ("fırsatını bulduğu an bırakacak beni, öyleyse daha o..." gibi) ve
. İlişkinin özelliklerine (düşük bağlılık ya yakınlık, gelecek vaat etmemek, istismarcı eş, doyumsuzluk gibi) göre gerçekleşir. Örneğin ilişkisinden doyumsuz, ilişkiye ve eşe olan bağlılığı düşük olan, evlilik dışı bir ilişkiyi çekici bulan ve böyle bir ilişkisinin de bitmesine soğuk bakan, farklı seçeneklere de şans tanıması gerektiğine inanan, dışadönük, düşük benlik saygısına sahip ya da aşırı heyecan arayan bir kişinin aldatma potansiyelinin yüksek olacağı söylenebilir.

Aldatma, bir gecelik ilişki, tutkulu bir aşk, biri hakkında cinsel fanteziler kurma, flört etme ya da hayat kadınlarıyla cinsel ilişkiye girme biçimlerinde gerçekleşebilir. İlişkide kişiye aldatıldığını hissettiren, şüphelendiren birtakım "ipuçları" vardır. Eşin üzerinde bir kadın / erkek kokusu vardır, cinsel ilişkiye girme sıklığı artar (örn., eş ilişki sırasında farklı cinsel pozisyonları denemek ister), cinsel ilgide ve duygularını ifade etmede bir artış gözlenir (eş sürekli olarak seni seviyorum der ya da cinsel yaşamları hakkında konuşur) ya da cinsel konulara olan ilgi düşer (eş artık eskisi kadar ilişki istemiyordur). Bununla birlikte eşte yakın zamanlarda duygusal olarak da birtakım değişimler gözlenir. Eş artık eskisi kadar "seni seviyorum" dememeye ve özel günleri unutmaya başlar, birlikte geçirilen zaman düşmeye başlar. Birlikte olunduğunda iletişim çok sınırlı hale gelir, karşılıklı suçlamalar, düşmanlık ve eleştirellik artar. Eş sürekli olarak bir tanıdığından; örneğin iş yerindeki yeni sekreterinden bahsetmektedir, onu anlatırken sesinde bir heyecan gözlenir ya da onun hakkında konuşmaktan özellikle kaçınmaktadır. Eskisi kadar göz teması kurmamaya başlamıştır. Kendisine hayatında başka bir kadının olup olmadığı sorulduğunda buna öfkeyle ve saldırganca cevap vermektedir. İlişkinin geleceği hakkında ya da bitiminde neler yaşayabilecekleri, neler ola-

bileceği hakkında sorular sormaya başlar. Belirgin bir kaygı ya da suçluluk duyguları gözlenir, örneğin eş eve her geç gelişinde eşinden özür diler ya da eşinin her davranışını affeder. Eş artık eskisi kadar ilişkiye bağlılık göstermeyebilir; ilişkinin nereye gittiği ya da gitmeyeceği o kadar da önemli değildir. Artık eş daha uzun süreyle uyumaktadır, yeme alışkanlıkları aniden değişmiştir, nedeni belirsiz bir mutluluk sergilemektedir, giyim alışkanlıkları değişmiştir. Sosyal çevreden, ortak arkadaşlardan ya da aileden kaçınmalar başlamıştır. Davranışlarında sürekli bir sinirlilik ve öfke hakimdir, sanki özellikle kavga etmeyi, tartışmayı istemektedir. Telefonlarına eskisi gibi cevap vermemeye başlamıştır. İnsanlar genellikle bu tür değişimleri birer aldatılma işareti hatta kanıtı olarak yorumlarlar ki bütün bu "ipuçları" gerçek bir aldatılmanın, evlilik dışı bir ilişkinin kanıtı olabilmekle birlikte zaten aldatılmayı bekleyen kişinin algıları, yorumları, şüpheleri de olabilir.

Bir aldatılma durumunda taraflar olaya farklı tepkiler gösterebilirler. Eşle yüzleşmeye ve bunun nedenini bulmaya çabalayabilirler. İlişkinin kalitesini daha da arttırmaya ve eşi elde tutmaya çalışabilirler. Eşlerini affedebilirler. Durumu inkâr edebilirler. Büyük bir güven ve hayal kırıklığı yaşayabilirler. Kendilerinden şüphe duyabilirler, yeterli bir kadın ya da erkek olmadıklarına inanabilirler, kendilerini suçlayabilirler. Kendilerine duydukları saygısı zedelenebilir.

Atıf / Yükleme

Atıf (yükleme) kuramı, insanların, başka insanların davranışlarının altında yatan nedenlere ilişkin olarak yaptıkları nedensellik açıklamalarına ilişkindir. Hepimiz yaşadığımız dünyayı, olayları ve davranışları anlamlandırmaya çalışır; bu davranışların nelerden kaynaklandığına dair atıflar yaparız. Bu atıflar, bir romantik ilişki çerçevesinde eşin davranışlarına da yönelik ola-

bilir. Örneğin, bir ilişkide yaşanan doyum ne kadar yüksekse, ilişkideki olumlu olayları eşe dayandırmak da o kadar artar. İlişkiden doyum sağlayan, eşine güven duyan, mutlu olan ve ilişkiye bağlılık gösteren bireyler eşlerinden gördükleri olumsuz davranışları dışsal koşullara (şans, kader ya da "kötü bir gün geçirmiş olmalı" gibi) olumlu davranışları ise içsel koşullara bağlamaktadırlar ("o çok duyarlı bir insan" ya da "çok yaratıcı, beni mutlu etmek için elinden geleni yapıyor" gibi). Genel olarak bakıldığında da, eleştirel, savunucu, düşmanca davranan, yeterli dinleme becerisine sahip olmayan, empatik iletişim becerisinden yoksun ve uzlaşmacı olmayan bir eşle birlikte olan bir kadın ya da erkeğin eşi hakkında olumsuz yüklemeler yaptığı görülmektedir. Bununla birlikte, eşin bir davranışının neye dayandırılacağını, nasıl algılanacağını belirleyen en temel etmenin kişinin içinde bulunduğu duygudurumu olduğu söylenebilir. Bir ilişkide mutlu taraflar eşlerinin davranışlarına ilişkin olarak ilişkiyi sürdürmeye yönelik, olumlu ve yapıcı yüklemeler yaparken mutsuz çiftler ya da taraf ise çatışma yönelimli, olumsuz ve yıkıcı yüklemeler yapmaktadırlar.

Bağlanma

Anneyle doğum sonrası ilk temasla başlayan bağlanma süreci, insanın tüm yaşamı boyunca, yaşamının her alanını (romantik, iş yaşamı ya da eğitimsel yaşam vb.) etkiler. Bu noktada, annenin rolü, insanın kendisi ile dış dünya arasında kurduğu ilişkide bir köprü olmaktır; bir anlamda anne bebeğin kendisine ve dış dünyaya ilişkin algılarının, tutumlarının, değer yargılarının vb. olumlu ya da olumsuz olmasına yön vermektedir. Temelde 0-3 yaş arasında şekillenen bağlanma ilişkisi nasıl gerçekleşir? Kısaca belirtmemiz gerekirse, bağlanma ihtiyacı / süreci bebeğin örneğin bir alarm durumu (acı, açlık ya da tanımadık bir kişinin ona doğru yaklaşması) yaşamasıyla ve annesine yardım çağrı-

sından bulunmasıyla harekete geçer. Anne bebeğin bu çağrısına, onun ihtiyaç duyduğu her anda ve tutarlı bir biçimde cevap verdiğinde, bebekle arasında olması gereken temel yakınlık ve güven duygusu sağlanmış olur. Bebek bu yakınlık aracılığıyla ihtiyaç duyduğu herhangi bir zamanda annesinin onun yanında olacağına ve onun ihtiyaçlarıyla ilgileneceğine, onu tatmin etmeye çalışacağına inanır, böylelikle de kendisini güvende hisseder. Kendisini değerli, korunacak, özen gösterilecek bir varlık olarak algılar. Yakınlık, bebeğin çevresini keşfetmede kullanabileceği "güvenli bir temel" ve tehlike anında korunabileceği "sağlam bir sığınak" işlevi görür. Ayrıca, annesinin sağladığı bu güven ve yakınlık duygusu aracılığıyla, sadece annesinin değil çevresindeki her insanın onunla ilgileneceğine, bu konuda herkese güven duyabileceğine inanır. Peki, bu temel yakınlığın sağlanamadığı durumda ne olur? Bu durumda bebek ayrılık kaygısı ve bu kaygıya bağlı olarak da ayrılığı protesto tepkileri gösterir ancak bu kaygıyı azaltamadığında da anneden uzaklaşmaya ve "kendi kendine yeterli olmaya" başlar. Örneğin, bu dünyada tek başına olduğuna ve kendi ihtiyaçlarını yine kendisinin karşılaması gerektiğine inanır, "kendi kabuğuna çekilir", yalnızlaşır, terk edilme ve reddedilme kaygıları nedeniyle de artık tüm sosyal ilişkilerden olabildiğince uzak durmaya çalışır. Bebeklikten itibaren başlayan bu yaşam yönelimi insanın tüm yaşamı boyunca devam eder. Örneğin yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerden uzak durur; çünkü bir ilişkide olduğunda eşinin onunla ilgilenmeyeceğine, ona ihtiyaç duyduğunda yanında olmayacağına, onu gerektiğinde korumayacağına, sevmeyeceğine inanır, bu nedenle de ilişkilerden uzak durur ve bunu da örneğin herkese sanki kendi tercihiymiş gibi sunar. Ya da örneğin iş yaşamında bir grup insanla ortak bir projede görev almaktan kaçınır, çünkü bu proje onun o şirkete bağlanması demektir ki bu bağlanma da bebeklik döneminde annesi tarafından reddedilmesini hatırlatması nedeniyle kişiyi korkutur, ayrıca ekip arkadaşlarından hangisine güven duyabileceği konusunda da

kararsızdır; çünkü "hiçbir zaman hiç kimse onun ihtiyaçlarıyla ilgilenmemiştir ve ilgilenmeyecektir de".

Temelde anne-bebek sağlıklı bir bakım verme süreciyle şekillenen bağlanma süreci / stilleri birkaç önemli değişkenden etkilenir ve oluşur. Bağlanmayı belirleyen en önemli etken kuşkusuz ki ebeveynin bağlanma stilidir. Bağlanma bir anlamda annenin kendi bakım verme deneyimlerini çocuğuna yansıtması nedeniyle nesilden nesile aktarılır. Örneğin kaygılı / kararsız anneler kendi annelerinin nezaman ihtiyaçlarıyla ilgilenip ilgilenmeyecekleri hakkında ikilemler yaşarlar çünkü anne bazen bebeğinin gereksinimleri giderirken bazen de ona duyarsızlık göstermiştir. Bu durum bebekte (bireyde) hem kronik bir terk edilme kaygısı ve kendini her şeyden geri çekme davranışı hem de bazen kendisi için bağlanma nesnesi olan herhangi bir insana yapışma durumu yaratır. Hayat aşırı yakınlık kaygısı ile aşırı yakınlık ihtiyacı arasında gider gelir. Böyle bir sağlıksız bakım alma sürecini yaşayan çocuk kendisi yetişkin olduğunda ve evlenip anne olduğunda aynı tarzı bebeğine yansıtır, bebeğinin ona ihtiyaç duyduğu bazı anlarda onun yanındayken bazen de tamamen kendisini geri çeker çünkü kendi annesiyle olan ilişkisinden gelen bir sağlıksız bakım almışlık vardır. Bağlanmayı etkileyen diğer bir faktör de doğum öncesinde annenin bebeğiyle yani fetüsle kurduğu ilişkidir. Bazı anneler "bebekleriyle" iletişim kurarlar, diyet yaparlarken bazı anneler de sanki onları dışlarcasına alkol ve madde kullanırlar ya da bebeği tamamen reddedercesine örneğin hiçbir bebek odası hazırlığı yapmazlar. Doğum sırasındaki deneyimler de (kazalar vb.) bağlanma üzerinde etkili olabilir. Normal koşullar altında, sağlıklı bir bağlanma sürecinin fiziksel, immünolojik ya da nörolojik bir kökeni yoktur, örneğin bebeğin doğumdan hemen sonra yaşadığı bir kafa travması bebekte güvenli olmayan bağlanma stillerinin gelişmesine yol açmaz. Ancak annenin engelli ya da sorunlu bir bebeğe olan reddedici yaklaşımı bebeğiyle sağlıklı bir bağlanma ilişkisi kurmasına ket vurabilir. Bu noktada bebe-

ğin özellikleri de (görünüşü, tepkileri, gülümsemesi, göz teması, ağlama sıklığı ve süresi) kritik bir rol oynar. Annenin "hayal ettiği gibi olmayan" bir bebek en azından bir süre şaşkınlık ve reddediliş yaratabilir ki bu bağlanma ilişkisine zarar verebilir. Bir başka faktör, annenin bebeğin tepkilerini algılama ve yorumlama biçimidir (nedensel yükleme). Bazı anneler bebekleri her ağladığında bunu onların karınlarının acıktığı şeklinde yorumlarlar ya da bu ağlama tepkileriyle nasıl baş edeceklerini bilemediklerinde hemen emzirmeye çalışırlar ki bu durum bebekte her stres ve gerginlik yaşadığında kendisini yemek yiyerek rahatlatabileceği izlenimi uyandırır. Yetişkinlik döneminde görülen pek çok yeme bozukluğu vakasının kökeninde de bu vardır. Bebekle fiziksel temas ve oyun oynanıp oynanmaması, ebeveynin otoritesi ya da saldırganlığı / düşmanlığı, kendine odaklılığı, ebeveynlik motivasyonu, evlilik kalitesi, uyumu ve doyumu ve bakım vermenin engellenmesi; yani örneğin annenin lohusalık hüznü ya da doğum sonrası depresyonu, sürekli uykululuk hali, içe kapanıklılığı sağlıklı bir bağlanma ilişkisini engelleyen etmenlerden biridir.

Annenin, bebeğin kendisine gereksinim duyduğu anda yanında olması, ona bakım / koruma sağlaması, ihtiyaçlarına duyarlı olması ve doyum sağlaması bebekte bir temel güven duygusunu getirecektir. Ancak, annenin gerekli yakınlığı ve bakımı sağla(ya)maması bebekte özen gösterilmeyeceği, değer verilmeyeceği ve hiç kimsenin de ihtiyaç duyduğunda onun yanında olmayacağı, onu korumayacağı algısını yaratır, böylelikle de bebek (birey) "kendi kendisine yeterli olması gerektiği" yönündeki bir temel yaşam şemasına sahip olur. Yani hem kendisine hem de çevresindekilere (dış dünyaya) ilişkin olarak olumlu ya da olumsuz algılar geliştirir. İşte Bağlanma Stilleri adı verilen ve her insanın mutlaka birine sahip olduğu stiller de bu olumlu ya da olumsuz algılara göre şekillenir. Bu stiller hayatın herhangi bir alanında olduğu gibi özellikle yetişkinlik dönemindeki eş seçimine, kiminle bir romantik ilişki yaşanıp yaşan-

mayacağına, ilişki kurulup kurulmayacağına yönelik kararları etkiler. Bu stiller ve stillere sahip olmanın getirdiği davranışsal sorunlar şöyle özetlenebilir:

a. Güvenli Bağlanma

Güvenli bağlanmaya sahip bireyler, eşlerine kolaylıkla yaklaşabilirler ve onlara bağlı olmaktan da mutludurlar. Terk edilme ve insanların onlara onların istediğinden daha fazla yakınlaşmaları yönünde kaygıları yoktur. Uzun süreli ilişkiler kurarlar, özellikle uzun süreli eşlerle yaşanan cinsellikten hoşlanırlar. Hem kendilerine hem de diğer insanlara duydukları saygı ve güven yüksektir. Stres altındayken sosyal destek ararlar. Kendilerini açmaktan ve diğer insanların da kendilerini onlara açmalarından hoşlanırlar. Kişilerarası ilişkilerinde olumlu, iyimser/yapıcı bir tutum sergilerler. Diğer bağlanma stillerine sahip bireylerden daha az oranda fiziksel rahatsızlık belirtileri ve ölüm korkusu gösterirler. Eşlerine karşı güvenli olmayan bağlanma stillerine sahip bireylerden çok daha affedicidirler ve empatiktirler.

b. Kaygılı / Kararsız Bağlanma

Kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip bireyler, çoğunlukla, eşlerine onların olduğundan daha fazla oranda yakınlaşma ihtiyacındadırlar, bununla birlikte, eşlerini de kendilerine yeterince yakın olmamakla suçlarlar. Terk edilme korkusu bu bağlanma stilinin en belirgin özelliklerindendir. İlişkileri, derin bir biçimde yaşanmakla birlikte kısa sürelidir. İlişkilerinde beklentilerinin karşılanmadığı duygusu ve doyumsuzluk yaşarlar, eşlerinin davranışlarına karşı da kötümser bir bakış açısına sahiptirler. Bir kayıp (ölüm, ayrılık ya da boşanma gibi) sonrası yoğun bir acı duyarlar. Kendilik saygıları değişkenlik gösterir. Cinsel birleşmeden ziyade sarılıp uyuma tarzında bir cinsel yaşam yönelimi gösterirler. Çeşitli alanlarda başarı hayalleri ku-

rarlar, ancak, belirli bir performansı göstermekte güçlük çekerler. Yeme bozukluklarına eğilimlidirler. Ebeveynlerini zorba ve adaletsiz olarak değerlendirirler. Sosyal ilişkilerinde kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerdeki kadar yüksek olmamakla birlikte reddedilme kaygısı duyarlar. Romantik ilişkilerinde kıskançlık ve güvensizlik gösterirler. Kişilerarası ilişkilerde yoğun bir öfke yaşarlar. Ayrılık ve ölüm korkusu baskındır. Romantik ilişkinin güvenliği konusunda aşırı kaygılıdırlar. Yoğun bir biçimde eşe odaklıdırlar, eşlerini kontrol etmeye yönelik davranışlarda bulunurlar ve ilişkinin sona ermesine karşı aşırı duyarlıdırlar. Bu bağlanma stili, ilişki içerisinde duygusal iniş çıkışlarla da belirgindir. Karşılarındakilerin özellikle de potansiyel eşlerinin duygusal ifadelerine ve beden dili hareketlerine ("ipuçlarına") diğer bağlanma stillerine sahip bireylerden daha duyarlıdırlar. Cinsel ilişkileri, duygusal yakınlık ihtiyacı, onaylanma ihtiyacı, eşlerden destek / bakım alma ihtiyacı ya da eşlerinin öfkesinden korkma gibi nedenler etrafında şekillenir.

c. Kaçınan Bağlanma

Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler, eşlerine güven duymazlar. İnsanların kendilerine bağlanmış olduğu duygusu gerginlik yaratır. İlişkilerine son derece sınırlı oranda yatırım yaparlar. Eşleriyle cinsel ilişki sırasında bir başka insanı düşlerler, ayrıca, bir aşk yaşantısı olmadan cinsel ilişkiye girme eğilimi de yüksektir. Ebeveynlerini azarlayıcı ve reddedici olarak görme eğilimindedirler. Bilgi işleme süreci açısından bakıldığında, kendi kendine yetebilme duygusunu "zorlayan" ve tutum değişimi "tehlikesi" taşıyan her türlü yeni bilgiyi reddederler. Kendileri stres altındayken yalnız kalmayı tercih ederler, bununla birlikte, eşleri stres altındayken de ondan uzaklaşma eğilimi gösterirler. Her türlü sosyal ilişkiyi sıkıcı ve gereksiz bulurlar. Aslında, örneğin ait olma ihtiyacı kendisini hem de yoğun bir biçimde göstermekle birlikte reddedilme kaygısı daha baskın gelir ve her türlü ilişkiden kaçınılır. İlişkilerini de olum-

suz bir biçimde hatırlama eğilimi gösterirler. Kendilerini açmazlar diğer insanların da kendilerini onlara açmalarından rahatsızlık duyarlar. Eşe destek / yakın olma, sosyal zorunluluklar ya da karşısındakinden birtakım ödüller alma amacıyla yapılır. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler, ebeveyn olmayı en az oranda arzulayan ve olduklarında da bundan en az oranda doyum sağlayan gruptur. Eşe yönelik yoğun öfke ve saldırganlık gibi olumsuz davranışlar, kendilerinden daha fazla oranda yakınlık bekleyen bu eşi "bastırmak" için bir araç işlevi görür. Çocukluk dönemine ait olan ve ister üzüntü isterse de mutluluk verici olan olayları hatırlamakta güçlük çekerler. Üzüntü veren olaylar reddedilmişliği mutluluk veren olaylar da fazlasıyla yakınlığı içerdiği için yaşandığı anlarda bastırılmakta ya da yok sayılmakta, böylelikle de hatırlanması güçleşmektedir. Özellikle bir kayıp sonrası (ölüm ya da ayrılık gibi) en fazla oranda somatik (bedensel) şikâyetlerde bulunan grup kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerdir. "1 gecelik" cinsel ilişki yaşama oranı diğer bağlanma stillerine sahip bireylerden daha fazladır ve duygusal yakınlık içeren cinsel ilişki biçimlerinden de (ön sevişme gibi) kaçınılır.

Cinsel Yaşam, Yönelimler, Sapkınlıklar ve Cinsel Kimlik Bozuklukları

Bir ilişkide cinsellik, psikolojik ve fiziksel daha doğrusu erotik uyarılmaların, cinsel ilginin ve isteğin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve tarafların yakın ilişkiyi kurma ve sürdürmeleri açısından önemli bir etmendir. Cinsellik temel sevgi, ilgi, bakım, korunma, yakınlık ve başkalarınca kabul görme, benlik saygısının arttırılması gibi ihtiyaçların tatmini için temel bir araçtır. Bu noktada, cinselliğin anlamı ve yaşanması açısından kadınlarla erkekler arasında birtakım farklılıkların olduğu da belirtilmelidir. Kadınlardaki cinsel arzu ve uyarılma süreci daha ilişkiseldir;

yani birebir romantik ilişkinin özelliklerinden etkilenir ve kendiliğinden değil de belirli aşamalardan geçmesi gereken bir süreç olarak değerlendirilebilir. Kadınlarda cinsellik erkeklerden farklı süreçlere de dayanır; kadınlar için cinsellik eşi memnun etmeye, eşle yakınlığı kurmaya ya da ilişkide yaşanan stresten kurtulmaya yönelik olabilir. Dolayısıyla cinselliğin ya da cinsel doyuma ulaşmanın erkekler için amaç, kadınlar içinse bir araç olduğu söylenebilir.

Cinsellik, fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Cinsellik söz konusu olduğunda, akla gelen ilk kelimeler; haz, arzu, üreme, aşk ve yakınlıktır. Cinsellik insanların değerleri, tutumları, davranışları, fiziksel görünümleri, inanışları, duyguları, kişilikleri, sevdikleri ve sevmedikleri şeyler ve içinde yaşadıkları toplumlara göre şekillenir. Cinsellik doğum öncesi başlayıp ömür boyu devam eder, kültürel ve ahlaki faktörlerden etkilenir. Üremeyi, cinsel zevk almayı ve zevk vermeyi içerir. Cinsellik temelde duyuya dayalı bir deneyimdir ve yalnızca cinsel organları değil, tüm bedeni ve aklı içerir. Cinsellik, erkeklik ve dişilik ile ilgili duygusal tepkileri oluşturarak türe özel davranışları belirler. Cinsiyetle ilişkili bu davranışsal tepkiler daha sonra kültürel miras, toplumsal kalıplar ve medyadan kaynaklanan imajlarla biçimlenir. Kültürel miras, dinsel inançların ve geleneksel değerlerin toplamıdır. Toplumsal kalıplar ise bireyin biyolojik ve duygusal gereksinimleri ile toplumda var olan kültürel kalıpların uzlaşmasının ürünüdür. Bu uzlaşma toplumdan topluma ve zaman içinde değişiklik gösterdiğinden sürekli devinim halindedir. Bu anlamda, içinde toplumsal öğeleri de barındıran kapsamlı bir cinsellik, cinsiyetten daha kapsamlı bir kavramdır.

Cinsellik, yaşamın doğal ve sağlıklı bir parçasıdır. İnsanlar, diğer canlılardan farklı olarak üreme dışında sadece haz almaya yönelik de cinsel davranışlar sergiler. Bu bağlamda insanın cinselliğini, cinsel duygular, fanteziler ve arzular şeklinde sergile-

mesi doğasının bir parçasıdır. Cinsellik, tüm insanlara özgüdür. Her insanın cinsel organ, cinsel duygular, cinsel dürtüler ve cinsel davranışları vardır. Ancak cinselliğin, her bireyin yaşamındaki yeri farklıdır. Cinselliğin bedensel, etik, psikolojik, toplumsal ve duygusal boyutları vardır. Cinsellik, fiziksel, zihinsel ve duygusal olduğu kadar toplumsal, sosyal ve entelektüel öğeleri de barındırır. Bireyin kişilik özelliklerini, iletişim ve sevgiyle besleyen, geliştiren ve zenginleştiren bir niteliğe sahiptir. İnsanlar cinselliklerini değişik yollarla ifade ederler ve yaşarlar. İnsanlar, farklı cinsel davranış (sevişmek, öpüşmek, okşamak, dokunmak, masaj yapmak, anal, oral, vajinal ilişkide bulunmak) biçimleri ve farklı yönelimler (homoseksüel, heteroseksüel, biseksüel) göstererek cinselliklerini yaşayabilirler. Bireyler, bundan dolayı yargılanmamalıdır. Burada önemli olan cinsel davranış biçiminin, zorlayıcı, sınırlayıcı, suçlayıcı, bedensel ve ruhsal yönden zarar verici olmaması ve daha da önemlisi, çiftin her iki üyesinin de rızası ve özgür iradesi ile olmasıdır. Çoğulcu toplumlarda cinsellikle ilgili değer ve inanış farklılıkları saygı duyularak kabul görmelidir. Her insanın cinsel yönelimine uygun davranışta bulunma hakkı vardır. Cinsel yaşam, zorlama ve sömürüden uzak olmalıdır. Bazen cinsellik, güçlü olanın zayıfı ezme aracı haline gelebilir. Erkekler kadınlara, varlıklı olanlar yoksullara, işveren çalışanına, savaş galibi esirlere cinselliği baskı aracı olarak kullanabilir. Cinsel yaşam, karşılıklı güven, doğruluk, bağlılık ve saygı üzerine temellendirilmelidir. Cinsel ilişkilerde karşılıklı sevgi, paylaşım ve birbirine özen gösterme egemen olmalıdır. Karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan bir ilişkide, cinsellik daha doyurucu olur.

Cinsel sapkınlıklar (parafililer), cinsel uyarılma ve orgazma ulaşmak için kişinin gerçekte ya da hayalinde olağandışı ya da toplum tarafından onaylanmayan bir uyarıcıya, nesneye takıntılı bir biçimde bağımlılık göstermesidir. Cinsel sapkınlıklar çeşitli şekillerde görülebilir. Egzibisyonizm (teşhircilik); kişinin cinsel organlarını bunu yapmasını beklemeyen bir yabancıya

göstermesi ile ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Fetişizm; kişinin cinsel haz yaşamak amacıyla canlı olmayan nesneleri kullanmakla ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Kişi kadın çorapları ya da ayakkabıları gibi nesnelere dokunarak mastürbasyon yapar ya da örneğin eşinden cinsel ilişki sırasında bunları giymesini ister. Frottörizm (sürtünmecilik); kişinin rızası olmayan bir başka kişiye dokunması ile ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Genellikle ergenlikte başlar, 15-25 yaş arası en sıklıkla görüldüğü dönemdir. Pedofili; kişinin ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla (genellikle 13 yaşlarında ya da altında olanlarla) ile ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Cinsel mazokizm; kişinin hakaret edilme, dövülme, bağlanma ya da başka bir biçimde ızdırap çekme eylemi ile ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Mazokistik fanteziler ve eylemler cinsel ilişki sırasında ya da mastürbasyon sırasında yaşanabilir. Voyörizm (gözetlemecilik) ise kişinin bunu yapmasını beklemeyen bir kişiyi çıplakken, soyunurken ya da o bir cinsel etkinlikte bulunuyorken gözetleme eylemi ile ilgili yoğun fantezilerinin, dürtülerinin ya da davranışlarının olmasıdır. Kişi gözetleme sırasında ya da sonrasında mastürbasyon yoluyla cinsel doyum sağlar.

Cinsel kimlik, bireyin kendi bedenini ve benliğini belirli bir cinsellik içinde algılayışı, duygu, tutum ve davranışlarını bu cinselliğine uygun olarak gerçekleştirmesidir. Başka bir deyişle, cinsel kimlik bireyin iç dünyasında kendisini hangi cinsiyet içinde algıladığını belirler. Cinsel kimlik sorunu olmayan birey kendisini tanımlarken "Ben erkeğim / Ben kadınım" biçiminde tanımlar. Cinsel kimlik gelişiminin üç bileşeni vardır. Cinsel kimlik; öznel bir özdeşim duygusu olup bireyin kendisini kız ya da erkek cinsiyetine ait hissetmesidir. Çocuğun kız ya da erkek olduğunu fark edebilmesi, kendi bedenini ve benliğini bir

uyum içinde kabullenmesi ve kız ya da erkek olmaktan huzur ve güven duymasıdır. Cinsiyet rol davranışı ise kültürel tanım ve beklentiler ile şekillenen cinsiyet davranışlarıdır. Kadın ve erkeği birbirinden farklı kılan davranışsal özelliklerdir. Kadınsı ya da erkeksi olmaktır. Belli yetenekler, ilgiler, tutumlar, iş tercihleri, sosyal saldırganlık, cinsel davranış gibi. Önemli ölçüde çocuğun sosyalleşmesi ile belirlenir ve toplum tarafından bireye yüklenir. Cinsiyete uygun davranışlar kültürlerarasında ve zaman içinde değişiklik gösterir. Cinsel yönelim de bireyin cinselliğini ya da erotik ve romantik ilgilerini herhangi bir cinsiyete yönlendirmesi ya da herhangi bir cinsiyet tarafından cinsel olarak uyarılmasıdır. Kişi heteroseksüel, homoseksüel ya da biseksüel olabilir.

Cinsel kimlik bozukluğu, bireyin biyolojik cinsiyeti ya da biyolojik cinsiyetinin gerektirdiği cinsel rol ile ilgili sürekli bir endişe ve huzursuzluk duymasıdır. Çocuk, ergen ya da yetişkinlerde görülebilir. Cinsel kimlik bozukluğuna sahip kişiler, karşıt cinsin özelliklerini taşıdıklarına ya da karşıt cinste olmaları gerektiğine inanırlar. Ait oldukları cinsiyetin rol kalıpları ve cinsel yapısı ile yaşamada güçlük çekerler ve bedenlerini değiştirebilme arzularını ifade ederler. Karşı cinsel kimliği seçen kişiler transseksüel veya transgender olarak tanımlanabilir. Transseksüel kişi; kendisini hem psikolojik hem de fiziksel olarak karşı cinse ait hisseder ve karşı cinse benzeme isteği duyar. Bu durum hem erkekler hem de kadınlar için geçerlidir. Transseksüellik, kişinin davranışlarından ziyade iç dünyasında kendisini karşı cinsten biri gibi görmesi ve hissetmesidir. Bu yüzden transseksüelleri dış görünüşlerinden belirlemek söz konusu değildir. Büyük bir kısmı cinsiyet değiştirme ameliyatı geçirerek sosyal ve hukuki olarak karşı cinse geçerler. Travesti kişi ise transseksüel kişiden farklı olarak genellikle sadece cinsel haz almak amacıyla karşı cinsin kıyafetlerini giyer, yani cinsiyet değiştirmez. Gündüz bir baba ya da iş adamı kimliğiyle yaşarken

geceleri yaptığı makyaj ve giydiği kıyafetlerle bir kadınmışçasına barlarda dolaşabilir. Travestilik bir cinsel yönelim değildir, dolayısıyla bir travesti heteroseksüel ya da eşcinsel olabilir.

Çocukluk Travmaları ve Yetişkinlikte Yakın / Romantik İlişkiler

Çocukluk dönemindeki istismara - tacize maruz kalmak, bir çocuğun bir aile üyesi ya da başka bir yetişkin tarafından kasıtlı olarak incitilmesi, psikolojik ve fiziksel olarak zarar görmesidir ve yapılan davranışlara göre fiziksel, duygusal ve cinsel istismar olarak gruplandırılmaktadır. Çocuğun, ebeveyn ya da ebeveyn yerine geçen bir kişi tarafından gerçekleştirilen el ya da bir nesne ile vurma, tekmeleme, sarsma, yakma, bıçak ve benzeri sivri bir alet ile yaralama ya da boğma davranışları sonucu yaralanması ya da yaralanma riski yaşaması fiziksel istismar olarak tanımlanmıştır. Çocukların duygusal istismarı, çocuğa karşı reddetme, aşağılama, yalnız bırakma, yıldırma ve korkutma gibi psikolojik olarak zarar verici eylemlerin gerçekleştirilmesidir. Cinsel istismar, çocuğun yetişkinlerin cinsel hazzı için kullanıldığı davranışları içermektedir. Pornografi, cinsel organlara dokunma, cinsel ilişki gibi davranışlar cinsel istismar davranışlarından bazılarıdır.

Bir tacizin çocuğu (bireyi) nasıl etkileyeceği tacizin biçimine (cinsel, duygusal ya da fiziksel), süresine, tacize maruz kalan kişinin temel bağlanma dinamiklerine (anneyle sağlıklı ve güvenli bir bağlanma ilişkisi geliştirip geliştirememesine), aile içi yakınlık, iletişim ya da sosyal destek gibi özelliklere, taciz öncesinde herhangi bir psikolojik uyum ya da davranış sorununun olup olmamasına ya da tacizcinin ev içinden birinin (baba ya da amca gibi) olup olmamasına bağlıdır. Genel olarak bakıldığında çocukluk döneminde cinsel, duygusal ve / veya fiziksel istismara, tacize maruz kalmak yetişkinlik döneminde kişinin kendine duyduğu saygının, güvenin ve kendine verdiği değerin

düşmesine neden olur. Kişi sürekli bir öğrenilmiş çaresizlik, dürtüsellik, saldırganlık, suçluluk, utanç, yoğun kaygı ve depresyon yaşar. Başkalarıyla sosyal ilişki kurmakta güçlük çeker, ilişkilerinde sınır koyamaz. Sağlıksız cinsel ilişkiler yaşar. Yaşamının üzerindeki kontrolünü kaybettiği duygusunu hisseder. Kendini zarar verici çeşitli davranışlarda bulunur. Yaşadığı travmanın yarattığı duygusal ve fiziksel acıdan kurtulabilmek, bastırabilmek için alkol ya da madde kullanır. Kendisine ya da sevdiği birilerine, özellikle de çocuğuna zarar vereceğine dair kalıcı ve kontrol edilemez kaygılar duyar. Gündelik yaşamda olağan kabul edilebilecek durumlara karşı aşırı sinirlidir, savunucudur ve öfkeyle yanıt verir. Özellikle cinsel tacize maruz kalmışsa eğer fiziksel görünümüyle ilgili iltifatları reddeder ya da örneğin kadınlığı ya da kadınsılığını öne çıkartan, dikkat çekmeyecek bir giyim tarzını seçer. Kendisini hep başka insanların istek ya da beklentilerinin kurbanı olarak görür. Tacizin yarattığı tüm olumsuz duygulardan kurtulmak için intiharı düşünür, hatta bunu gerçekleştirir. Temizlik ve düzenlilik gibi konulara ilişkin takıntılı davranışlarda bulunur. Kendisi ya da çocuklarının hayatı, geleceği konusunda seçimler yaparken ya da kararlar alırken aşırı dikkatlidir ve koruyucudur. Yüksek sesten rahatsızlık duyabilir, buna ağlayarak, yoğun kaygıyla ya da öfkeyle cevap verebilir. Kendine sürekli olarak meşguliyet yaratır, aşırı çalışır ve başkalarının da işlerini yapar ancak zamanla bunun getirdiği aşrı stres ve tükenmişliğin altında ezilir. Pasiflik, enerji eksikliği, günlük amaçları ya da hedefleri, işleri yerine getirmede güçlük gibi sorunlar da yaşayabilir. İnsanların gerçekte öyle olduklarından ziyade kendisinden bir şey istedikleri ya da bekledikleri için hoş göründüklerine inanır. Sosyal ilişkilerinde aşırı kontrolcülük, talepkarlık, manipülatif ya da şiddet içeren davranışlar sergiler. Belirli bir konuda risk alırken ya da kendini korumada güçlükler gösterir. Dışarıdan bakıldığında mükemmelmiş ya da sorunsuzmuş gibi görünmeye çalışır. Kendini bağımsız ve özgür bir birey olarak görmekten ziyade

başkalarının bir parçası ya da tamamen yalnız biriymiş gibi görür. Kendisini sanki tacizden hiç etkilenmemiş ve hiçbir konuda da kimseye ihtiyaç duymuyormuş; her işi kendi başına halledebilirmiş gibi görmeye çalışır. Cinsellikten, cinsel ilişkilerden kaçınır, cinselliği gereksiz görür, cinsel arzu ve isteği düşüktür. Güvenilir olanla olmayan insanları birbirinden ayırt edemez.

Doyum

Doyum bir romantik ilişkinin belki de en önemli öğesi, boyutudur. Bir ilişkiden doyum sağlayan taraf ya da taraflar daha derin bir ilişki yaşarlar. Doyum, ilişkide olmaktan duyulan mutluluğu, ilişkiye bağlılığı, eşe güven duymayı, çatışma oranının azalmasını, eşe yıkıcı davranışlarda bulunmamayı, onu korumayı, onun mutluluğu için çaba göstermeyi getirir. Doyumsuzluk ise kendisini eleştirel olma, sürekli olarak şikâyet etme, düşmanlık, çatışma, saldırganlık, savunmacı tutum, iletişim sorunları ve aşırı talepkarlık biçiminde gösterebilir. İlişkiden doyum sağlamayan taraf ya da taraflar, kendileri geri çekerler; bir anlamda kendi kabuklarına çekilirler, ilişkinin geleceğine daha doğrusu kendileri için bir geleceği olup olmayacağına, sağlıklılığına, ihtiyaçlarının tatmin edilip edilemeyeceğine vb. ilişkin belirsizlik yaşarlar. Özellikle de eşin kişiye yönelik tutarlı ve ona doyum sağlatmaya yönelik davranışları ilişkinin sürdürülmeye değer olup olmadığının bir göstergesi olur.

Eş Kaybı

Kayıp deneyimi, bireyin kendisi için duygusal olarak önem taşıyan bir bağlanma figürünün kalıcı bir biçimde ulaşılmazlığını yaratan bir süreç olarak tanımlanabilir. Kayıp yaşantısı, sevilen bir kişinin ölümü ya da bu kişiyle yaşanan ayrılık/küskünlük durumlarında ortaya çıkabilir; her iki durum da acı ve yaşam

düzensizliği ile belirgin olan kalıcı bir durum olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, kayıp yaşantısının, farklı bağlanma ilişkilerine paralel olarak değişkenlik göstereceği de açıktır. Eşin ölümü yoğun bir acıya neden olabilirken, ayrılık süreci (geçici ya da uzun süreli bir ayrı yaşama) göreceli olarak daha az oranda acı duyulmasına, ancak, ilişkisel ve yaşamsal belirsizliklerin/karmaşanın da artmasına yol açabilir.

Kayıp sonrası yaşanan derin üzüntü süreci, genel olarak, sağlık problemlerinin doğması, iş yaşamı ve evle ilgili sorumlulukların yerine getirilmesinde güçlük, ümitsizlik, alkol ve ilaç kötüye kullanımı, depresyon, kaygı, öfke, yalnızlık, kendilik saygısının düşmesi, kontrol edilemeyen anlık ağlama nöbetleri, psikosomatik yakınmalar, intihar eğilimi, uykusuzluk, birbirlerini "son gördüklerinde" yaşadıkları tartışmadan dolayı kendini suçlama gibi belirtilerle kendini gösterir. Bir romantik ilişki/eş kaybı da, bazen tarafların her ikisi için de geçerli olacak bir biçimde, gelir düzeyinin düşmesine, sosyal statünün kaybına, yeni sorumlulukların alınması zorunluluğuna, kaygıya, çaresizliğe, yalnızlığa, depresyona, sürekli olarak uyumaya, sorumlulukları yerine getirememeye, kişisel-fiziksel görünümle ilgilenmemeye, etrafının kuşatıldığı ve her an incinebileceği duygusuna, öfkeye, birbirini suçlama/aşağılamaya, pişmanlığa, eski eşle ilgili tekrarlayan düşünce ve duygulanımlara, onunla sosyal ilişki kurma ya da hakkında bilgi edinmeye yönelik girişimlerde bulunmaya, boşluk duygusuna, kendiliğinin bir parçasını yitirmiş gibi hissetmeye ve eşin artık ulaşılmaz olacağının hissedildiği anda beliren yoğun bir panik duygusu gibi tepkilere yol açabilmektedir. Bir eşin kaybı, bir cinsel eş, tehlike anlarındaki korunak/korunma, bireyin kendilik değerinin onaylanması, iş yaşamı, arkadaşlık/yakınlık, ekonomik gelir, sosyal statü, geleceğe ilişkin beklentiler, bireyin kendine olan güveni ya da bir ev gibi faktörlerden herhangi birinin ya da hepsinin bir arada kaybı anlamına da gelmektedir. Eşlerinden ayrı/boşanmış durumda olan

birçok bireyle yapılan araştırmalarda, bu bireylerin, ilişkilerinin sonlanmış olmasına ve bu ilişkilerinden de doyum sağlamıyor olmalarına rağmen eski eşleriyle olan bağlarının devam ettiği görülmektedir. Evliliğin eş/eşler açısından doyum sağlayıcı olmadığı ilişkilerde, aşkın temel bileşenlerinin (güven, saygı ya da eşin idealizasyonu) ilişki üzerindeki etkisinin gittikçe azalmaya başladığı, bu kavramların yerlerini zamanla kendi karşıtlarına bıraktığı (güven-güvensizlik gibi) görülmektedir. Ancak, bağlanma ilişkisinin devamı edeceğini ve ancak eşin ölüm ya da geri dönüşü olmayan kesin bir ayrılık süreci gibi bir yoksunluk durumunda yavaş yavaş etkisini yitireceğini beklemek mümkündür. Yapılan araştırmalarda, eski eşle bağlılığın, yakınlığın ve sosyal ilişkinin sürmesi/artmasıyla birlikte ilişki bitimi sonrası yaşanan uyumun da (toparlanma süreci) güçleştiği görülmüştür. Bazı çiftlerin, ayrılık sonrası görüşmeme kararı almalarına rağmen pratikte bunu gerçekleştiremedikleri görülmektedir, bu duruma, özellikle ayrılık sürecini izleyen ilk birkaç ay içerisinde daha sıklıkla rastlanması muhtemeldir. Kayıp sürecine cinsiyetlerarası farklılıklar açısından bakıldığında da, kadınların ilişki bitim öncesindeki "sancılı" dönemde, erkeklerin ise ilişki bitimini izleyen dönemde daha yoğun bir biçimde kaygı ve depresyon gibi duygulanımları yaşamaları, bunun bir sonucu olarak da kayıp sürecine direnç göstermeleri; kayıp sonrası protesto ve umutsuzluk aşamalarını daha yoğun/uzun süreli olarak yaşamaları beklenebilir. İlişki/eş kaybının, eşin ölümü açısından incelendiği araştırmalara bakıldığında da, eşin ölümü sonrasında ortaya çıkan yas sürecinin, ölümün ani/beklenmedik olduğu ya da ilişkinin belirsizlikler içinde olduğu durumda daha uzun süreli ve yoğun olduğu, eşin ölümünün, yetişkin erkeklerin yaşadıkları en belirgin travma olduğu ve bunu boşanmanın izlediği görülmektedir.

Kayıpla başlayan süreç nasıl bir seyir izler? Bizim için bağlanma figürü olan yani sevdiğimiz, değer verdiğimiz, önemse-

diğimiz birini kaybettiğimiz andan toparlandığımız ana kadar 4 aşamalı bir süreçten geçeriz. Her aşamanın nekadar süreyle yaşanacağı, nezaman bitip bir sonraki aşamaya geçileceği ve kişinin nezaman yeniden nefes almaya başlayacağı tamamen o kişinin birtakım kişilik özellikleri, daha önce benzer bir kayıp yaşayıp yaşamadığı ve kaybın büyüklüğü gibi etkenlere bağlıdır. İlk aşama "şok" aşamasıdır. Bu aşama, kaybın reddedildiği, sanki böyle bir ölüm olayının ya da ayrılığın hiç olmadığının düşünüldüğü aşamadır ve kısa sürelidir; birkaç saat ya da gün sürer. "Özlem duyma ve protesto etme" olarak adlandırılan ikinci aşamada ise, gerçekleşmesinin mümkün olmadığının farkında olunmasına rağmen, kaybedileni geri getirmeye yönelik çabalar sarf edilir. Örneğin, onu geri vermesi için tanrıya dua edilir ya da bir boşanma durumunda "eşe" maddi değeri çok yüksek olan hediyeler alınır. Bu aşamada kişi gergin ve korku doludur, yoğun bir acı duymaktadır, çevresinde "eşinin" geri geleceğine yönelik belirgin bir işaret aramakta ve bu arayışın sonuçsuz kalacağını anladığında da yaşadığı acı ve panik artmaktadır; örneğin, hediyeler geri gönderilmiştir. Üçüncü aşama, "yaşam düzeninin bozulması ve umutsuzluk" aşamasıdır ve en kritik aşamadır. Bu aşamada kişi kaybedileni geri getirmeye yönelik çabalarının sürekli olarak engellenmesiyle de çaresizlik/ümitsizlik ve depresyon yaşamaya başlar. Bu aşamaya bir "takılma" ya da "saplanma" kişiyi çok zor günlerin hatta yılların yaşanmasına götürür. Bazı insanlar bu aşamayı birkaç günde geçirirken bazı insanlar haftalar hatta yıllarca yaşarlar. Sağlıklı kişilik ve benlik gelişimi açısından bu dönemin olabildiğince az hasarla ve kısa sürede atlatılması gerekmektedir. Ve son aşama; yani "iyileşme/toparlanma" aşaması. Artık, gidenle tamamen vedalaşıldığı, yüzleşildiği, onun bir daha olamayacağının kabullenildiği ve kişinin kendisine artık yeni bir yaşam haritası çizdiği aşamadır.

Güç, Kontrol ve Baskınlık

Bir ilişkide güç; eşi etkileyebilme ya da onu kontrol edebilme yeteneğidir. Bununla birlikte, gücün eşi etkileme kapasitesi olduğunu kontrolün ise gücün kullanımı olduğunu belirtelim. Güç ve kontrol duygusuyla yakından ilişkili olan baskınlık ise; ilişki üzerindeki gücün bir ifadesidir ve saldırganlık için de potansiyel bir kaynaktır. Özellikle büyüme ve olgunlaşma sürecinde erkekler, kendilerine öğretilen "erkeklik"in de bir sonucu olarak, çevrelerinde baskın olmayı, kontrol etmeyi ve kadınların da kendilerine bağlı ve itaatkâr olması gerektiğini öğrenirler. Örneğin, tam bu noktada saldırganlık; "bağımsız" ya da "otoriteye itaat etmeyen"; dolayısıyla da otoritesini kaybettiği duygusunu uyandıran bir erkek için eşini kontrol etme ve gücünü sınama aracı olarak işlev görür.

Bir ilişkide güç, paylaşımlı, erkeğin elinde bulundurduğu ve kadının elinde bulundurduğu olmak üzere 3'e ayrılır. Bir romantik ilişki yaşayan çiftler, tüm ilişki boyunca ne oranda anlaşıldıklarına, kabullendiklerine ya da korunacaklarına dair kanıtlar ararlar. Ancak ilişki içerisinde öyle anlar ya da durumlar olabilir ki taraflar birbirlerini anlamaktan ya da kabullenmekten çok uzaklaşırlar. Onaylamayıcı iletişim diyebileceğimiz böyle bir durumda bir taraf diğerinin düşüncesini ya tamamen reddeder ya da umursamaz (örneğin, göz teması kurmaz). Olayları onun bakış açısıyla anlamaktan ve değerlendirmekten çok uzaklaşır; olabildiğince kendi fikrini kabullendirmeye çabalar, eşin ilgi ve beklentilerinden ziyade kendi kararlarını ve amaçlarını yaşama geçirmeye çalışır. İlişkide erkeğin ya da kadının elinde bulundurduğu bu güç durumu; bu baskın olma ve ilişkiyi kontrol etme yönelimi eşin ilişkide olmaktan elde ettiği doyumu da düşürür. İlişkinin geleceği, sağlıklılığı ve olgunluğu açısından bakıldığında elbette ki gücün paylaşımlı olması gerektiğini belirtmeliyiz. Paylaşımlı güç, her iki tarafın da ilişkinin geleceğine yönelik bir karar alınması gerektiği durumda (örneğin, hangi şehirde yaşanacağı ya da hangi semtte ev alınacağı gibi) eşit oy

hakkına sahip olmasını ifade eder. Her iki taraf da örneğin neden farklı semtlerde yaşamak istediklerini kendi gerekçeleri ile açıklar ve uzlaşmacı bir biçimde ortak bir noktada buluşmaya çalışır. Bunu yaparken de eşler herhangi bir baskı, zorlama, tehdit ya da şiddet uygulamazlar; mutlaka kendi kararlarını empoze etmeye çalışmaktan kaçınırlar. Bu açıdan bakıldığında, paylaşımlı gücün, taraflardan birinin daha baskın, otoriter ve kontrolcü olduğu bir ilişkiyle karşılaştırıldığında ilişkiye mutluluğu, doyumu, adalet duygusunu ve ilişkiye bağlılığı getireceği söylenebilir.

Peki, bir gücün dayanakları nelerdir? Özellikle kronik sağlık sorunları olan; psikolojik ya da fiziksel olarak tedavi gören taraf eşin bakımına ihtiyaç duyması nedeniyle daha az güç sahibidir. Problem çözme becerisi, zekâ düzeyi, iletişim becerileri, sosyal yetenekleri daha yüksek olan ya da duygusal olarak güçlü; yani kolay kolay sarsılmayan ya da stres, kaygı gibi olumsuz duygulara direnebilen taraf ilişkide daha güçlüdür. Erkeklerin eğitim, gelir düzeyi ya da mesleki prestij gibi nedenlerle ilişkide daha güçlü bir konumda oldukları da bir gerçektir. Sosyal ortamlarda ilgi çeken, tanınmış, "parmakla gösterilen", hayatı başarılarla dolu, karizmatik bir kişilik yapısına sahip olan, birlikte olunmak istenecek hatta "elden kaçırılmayacak" kadar "değerli" özellikleri olan taraf daha güçlüdür. Eşini cinsel olarak daha çok tatmin edebilen tarafın eşi üzerinde güç sahibi olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Eşine, onu korkutarak, yıldırarak, istediklerini yapmadığı takdirde terk edeceğini söyleyerek amaçlarına ulaşan tarafın daha güçlü olacağı söylenebilir. Kendine duyduğu saygı düşük, her alanda kişisel yetersizlik duyan ya da sosyal olarak onaylanmaya çok yoğun bir biçimde ihtiyaç duyan tarafın ilişkisine daha bağımlı olacağını; böylelikle de eşini daha güçlü bir hale getireceğini söyleyebiliriz. Son olarak, yaşadığı ilişkiye çeşitli nedenlere ihtiyaç duyan ya da o ilişkinin yaşamında merkezi ve temel bir önemi, yeri olan tarafın bu nedenlerle eşini daha güçlü hale getireceği söylenebilir.

Güven

Güven, karşımızdakinin ondan beklediğimiz gibi davranacağına olan inancımızı ifade eder. Karşımızdakinin sözleri, davranışları ve kararlarıyla beklentilerimizden farklı davranmayacağına olan inancımızı taşır. Bağlılıkların korunmasını, uzlaşmayı ve karşı tarafın aleyhinde olacak şeyleri yapmaktan kaçınmayı ifade eder. Kişilerarası ilişkilerde güven duygusu, genel olarak, karşı taraf hakkındaki algılara, bilgilere, geçmiş yaşam deneyimlerine, duygulanımlara, saygıya, işbirliğine, iletişime, güven duyulan kişinin özelliklerine ve karşılıklı dayanışmaya bağlı olarak gelişir. Bununla birlikte, güvenin, insanlara bağlı olma / bağlanma istekliliğine, karşı tarafın yardımsever, yetkin, dürüst ve davranışları önceden kestirilebilir bir insan olup olmadığına dair inançlara ve güvensizliğe yol açabilecek bir olumsuz olayın olmamasına bağlı olarak gelişeceği söylenebilir. Tarafları kim olursa olsun, güven duygusu, verilen sözlerin tutulmasını, tarafların kendilerini birbirlerine açmalarını ve birbirlerini etkin bir biçimde dinlemelerini, kabullenici olmayı (onu her şeyiyle kabul etmek/benimsemek), gerçekleri söylemeyi, saygı duymayı, adil ve tutarlı olmayı, uzlaşmacı olmayı, alternatif çözümler üretmeye çalışmayı, hataları kabullenip suçlamalardan da kaçınmayı ifade eder. Bu haliyle, kazanılan, oluşturulan, sürdürülen, bazen yeniden yapılandırılan ve sürekli olarak sınanan bir yapıyı ifade eden güven duygusu insan ilişkilerinin dinamik bir özelliğidir.

Hakçalık / Eşitlik / Adalet Duygusu

Hakçalık, bireyin, ilişkiye yaptığı yatırımlar (ilişkiye getirdikleri / kazandırdıkları) ve ilişkiden elde ettiği ödüllerle eşinin ilişkiye yaptığı yatırımlar ve aldığı ödüllere ilişkin olarak yaptığı karşılaştırmadır. Bu karşılaştırmayı bir matematiksel formül biçiminde de gösterebiliriz:

Benim yaptıklarım (yatırımlarım)	=	Onun yaptıkları (getirdikleri)
Benim sonuçların (kazançlarım-ödüllerim)		Onun sonuçları (kazançları-ödülleri)

Bir ilişkinin hakça olup olmadığına ya da ilişkide bir eşitlik / eşitsizlik olup olmadığına yönelik değerlendirmeler, eşle ve ilişkiyle ilgili olarak yapılan kısa ve uzun dönemli bir değerlendirmenin sonucudur. Hakçalık kuramına göre, birey, eğer kendisinin ilişkiye eşinden daha çok yatırım yaptığını ama buna paralel olarak eşinden daha az oranda ödül elde ettiğini hissederse ilişkinin hakça olmadığı duygusunu yaşayacaktır. Bu yaşadığı haksızlığın / eşitsizliğin derecesine göre de uzun vadede ilişkiden ayrılmayı düşünebilecektir.

Hamilelik, Doğum ve Annelik

Hamilelik ve doğum; yeni bir canlı dünyaya getirmek her nekadar kadının üstelik de belki yaşamı boyunca en çok istediği yaşantı olsa bile ve kadın kendisini nekadar hazırlamış olursa olsun beraberinde birtakım psikolojik sorunlar doğurur. Bu sorunların büyük bir kısmı anne adayının gelişen yeni duruma uyum sağlama çabası ve yaşamla kendisi arasında yeni bir denge kurma arayışı olarak görülebilir. Yoğun bir kaygı, stres ve depresyon bu sorunların en önemlileri olarak görülebilir. Yine hamilelik döneminde, özellikle duygusal ikilemler; iniş çıkışlar sıklıkla görülebilir. Kadın bazen tamamen içedönük, içekapanık bir durum sergileyebilir. Kendine duyduğu saygı düşebilir. Düşünsel / duygusal döngüler yaşayabilir; sürekli olarak aynı şeyleri düşünebilir ya da aynı şeylerden kaygılanabilir. Daha önce kendilerini fiziksel olarak genç ve güzel bulan bazı kadınlar bedenleri üzerindeki kontrolü kaybettiklerini düşünürler. Bu durum artık eşe eskisi kadar çekici gelinmeyeceği ve hatta eşi başka bir kadınla ilişkiye yönlendireceği duygusuyla iyice kaygıya dönüşür. Yine özellikle hamileliğin ilk dönemlerinde yaşanan fiziksel travmalara daha açık hale geldiği düşüncesi ve

fetüsü koruma kaygısı da bu kontrolü kaybetmişlik duygusunu daha da kötüleştirir. Bazı kadınlar yolda tek başlarına yürüdüklerinde ya da arabayla yolculuk yaparken bile başlarına kötü bir şey geleceğini düşünebilirler. Bu dönemde kadınlar eşlerine daha bir ihtiyaç duyarlar, bu dönemde eşe verilen destek önemli hale gelir. Hamilelik kadının kendine olan inancını, değerini, yeteneklerine olan güvenini de sarsabilir ki böyle bir noktada destekleyici bir eşin varlığının önemi kuşku götürmezdir. Kadın bir anlamda eşinden kendisini cesaretlendirmesini, güçlendirmesini ister. Bu güvensizlik ya da yetersizlik duyguları doğuma kadar da devam edebilir ancak doğumla birlikte ortadan kalkması muhtemeldir çünkü doğum kadında hem bir gurur hem de bir başarmışlık duygusu yaratır. Kontrol duygusunu etkileyen önemli bir faktör de hamile kadının hamileliği nasıl geçireceğine ilişkin algıları, beklentileridir. Genellikle kadınlar hamileliğin kendileri için zor, gerçekte olduğundan daha ağrılı, sancılı geçmesini beklerler ancak dönemi böyle geçirmemeleri de bu dönemle iyi başa çıktıklarını hissettirir ki bu da bir başarı ve güven sağlar. Bir çok kadın hamilelik boyunca kaybettiklerini düşündükleri temel kontrol duygusunu sağlayabilmek için profesyonel yardım da alabilir. Bu kontrol kaygısının hamileliğin 2. ve 3. sömestrinde (4 ile 9. aylar arası) bir parça daha azaldığı ancak bebeğin doğumuyla birlikte tekrar artma eğiliminde olduğu söylenebilir. Özellikle bebek bakımının getirdiği duygusal ve fiziksel yük, tükenmişlik, sağlıklı bir bakım verip verememe kaygısı, bebeğin bakımının beklendiğinden daha zor olduğunun fark edilmesi vb. yaşamının kontrolünün kendi elinde olmadığına; "her şeyin onun dışında geliştiğine, gerçekleştiğine" dair kaygıyı daha da arttırabilir.

Hamilelik düşünsel olarak da birtakım olumsuz sonuçlar doğurur. Unutkanlık, dikkat dağınıklığı, konsantrasyon güçlüğü ya da okuduğunu anlamada güçlük çekme bunlardan en belirgin olanlarıdır. Örneğin, ev işleri aksamaya başlar, mutfakta eşyaların yerleri karıştırılır ya da kirli tabaklar buzdolabına konur.

Doktor kontrolü gibi tarihler unutulur. İşyerinde toplantı sırasında yapılan tartışmalar takip edilemez hale gelir, günlük iş kararları bile alınamaz hale gelebilir. Konuşurken ya da yazarken cümle kurulamayabilir ya da kelimelerin anlamları unutulabilir. Araba kullanırken kurallar çiğnenmeye başlar, kırmızı ışıkta geçilir ya da yolun solundan gidilmeye başlanır. Buna bir "çözüm" olması amacıyla da artık dışarı çıkmaktan kaçınılabilir. Hiçbir şeyin unutulmaması amacıyla da her şey yazılmaya başlanır. Tabi hamileliğin getirdiği bütün bu dikkat ve konsantrasyon sorunlarının kökeninde anne olmaya yönelik olarak yaşanılan hafif ya da ileri düzeydeki kaygı, stres ya da depresyonun olduğu söylenebilir.

Her kadının hamileliğe, doğuma ve anneliğe, anne olmaya ilişkin birtakım gerçekçi olsun ya da olmasın algıları, beklentileri, kaygıları ya da korkuları vardır ki bunlar hamilelik öncesi, süreci ve sonrasında yaşananları doğrudan etkiler. Örneğin, anne adayının acıya, ağrıya olan toleransı düşer, anneliğe ilişkin çarpık bilişsel algılar doğabilir, anne - fetüs "bağlanması"nda sorunlar meydana gelebilir ya da özellikle sezaryen doğum tercih edilebilir. Özellikle annelik stresi epinefrin ve noröepinefrin hormonlarında bir artışa neden olur ki bu da fetüse giden kan ve oksijen miktarının azalmasına ve dolayısıyla fetüste ya da doğum sonrasında bebekte / çocukta birtakım sorunların doğmasına yol açar. Annelik depresyonu da anne adayını tüm hamilelik dönemi boyunca olumsuz bir biçimde etkiler. Örneğin, iştah kaybı annenin zayıflamasına neden olur. Enerji ve motivasyon eksikliği annenin düzenli olarak yapması gereken sağlık kontrollerini aksatmasına yol açabilir. Depresyona bağlı olarak artan sigara, alkol ve madde kullanımı hem annenin hem de fetüsün sağlığını olumsuz bir biçimde etkiler. Depresyonun annenin kürtaj olmayı istediği yani bebek sahibi olmak istemediği ancak bunu gerçekleştiremediği durumlarda, baba adayının evi terk ettiği durumlarda ya da anne adayının daha önce düşük yaptığı durumlarda intihara da yol açtığı bilinmektedir. Pek çok

araştırma, hamilelik öncesinde ya da sürecinde yaşanan annelik stresi, kaygısı ya da depresyonunun fetüste ya da bebekte / çocukta da olumsuz sonuçlar doğurduğunu göstermiştir. Özellikle düşük ağırlıklı doğum ya da erken doğum bunlardan en göze çarpanlarıdır. Bununla birlikte, yaşanan bu sorunların bebeklerde yüz ifadelerinde donukluk ya da uyku düzensizliklerine yol açtığı, çocuklarda ise; motor, zihinsel ve dil gelişimde gecikmelere, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğuna (DEHB), karşı olma karşı gelme bozukluğuna, depresyona, eğitimsel yeteneğin düşmesine ve davranışsal sorunlara neden olduğunu görülmüştür.

Hamileliğin ya da doğumun acılı, sancılı geçeceğini düşünen ya da kendilerini nasıl bir geleceğin beklediğini bilemeyen kadınlarda bu düşünceler ya da düşünme biçimi yoğun bir kaygı ve korku yaratır. Bir çok kadın yaşamaları üzerindeki kontrollerini kaybedeceklerini, eşleri tarafından terk edilebileceklerini, kendilerine ya da fetüse / bebeğe zarar verebileceklerine inanırlar. Hamilelik her şeyden önce sonuçları öngörülemeyen bir belirsizlik içerir, sonu belli olmayan; sürprizlerle karşılaşılabilecek bir yolculuk gibidir. Hamile kadınların doğumun nasıl geçeceğine dair korkuları çok baskındır. Kadınların yakın çevrelerinden duydukları "tehlikeli" ve "zor" geçmiş doğum deneyimleri de yaşadıkları korkuları arttırır. Bebeğin sağlıklı olup olmayacağı kaygı uyandırır. Bununla birlikte, hamileliğin eşle olan ilişkiyi nasıl etkileyeceği, hamilelik boyunca ve doğumdan sonra çalışıp çalışılamayacağı ya da özellikle yeni aile üyesinin ihtiyaçlarıyla artacak olan ekonomik zorluklarla nasıl başa çıkılacağı gibi konular hamile bir kadının yaşadığı en belirgin kaygılardan, korkulardandır. Kadınların hamilelik sürecinde ve doğum sonrası neler yaşadıklarını inceleyen araştırmalar, bu tür kaygıların doğum sonrasında yaşanmadığında örneğin anne adayının beklediği kadar zor ve ağrılı bir doğum gerçekleşmediğinde kendini çok iyi ve huzurlu hissettiğini, doğumun kendisi için çok kolay geçmesini bekleyen annelerin ise bu gerçekleş-

mediğinde hayal kırıklığı, suçluluk duygusu ya da başarısızlık gibi olumsuz duygular yaşadıklarını göstermiştir.

Annelik, bir kadının yaşamındaki temel değişim ya da gelişim noktalarından biri, bir dönemeç olarak görülebilir. Çocuk sahibi olmaya yönelik beklentiler, bir canlıyı yaşamda var etmek, büyütmek, onun tüm sorumluluğunu almak, ona destek olmak, bunların getirdiği annelik heyecanı, stresi, kaygıları ve korkuları. Peki, bir kadın yaşamını ondan önce ve ondan sonra olmak üzere ikiye ayırmasına neden olabilecek bukadar kritik bir kararı nasıl verir? Kuşkusuz ki bu kararda birçok faktör etkili olur. Yaş, etnik köken, sosyoekonomik düzey, cinsiyet rol kalıpları, kişisel yeterlilik duygusu ya da kontrol odağı gibi kişilik özellikleri, doğum kontrol yöntemleri hakkında bilgi birikimi ya da bu yöntemlerin kullanılmasına, cinselliğe ve kürtaja ilişkin tutumlar, aile içi güç dengeleri, iletişime açıklık ya da eşler arası destek gibi psikososyal özelliklerin hepsi bir kadının annelik "tercihi" üzerinde etkili olur. Bunların dışında, birçok araştırma bir kadının anne olma isteğinin şu nedenlere dayandığını göstermiştir:

- Anneanne-dedenin torun sahibi olma isteği; kadının kendi ebeveynlerini mutlu etme isteği,
- Aile, eş ya da sosyal çevre baskısı,
- Evliliğin iyi gidiyor olması, evliliğe renk katma ya da eşi mutlu etme isteği,
- Diğer çocuğa kardeş olması / onun yalnızlık çekmemesi,
- Henüz gençken çocuk bakımının daha kolay olması,
- Soyun devamının sağlanması, ailenin ismini ve gelenekleri yaşatma arzusu,
- Çocukların insana kendisini daha iyi hissettirdiği inancı; çocuğun yaşama anlam katacak, bir amacının olduğunu hissettirecek bir araç olması,

- Hayatın çocuksuz çekilmeyeceği, çocukların bir eve neşe kattığı inancı,
- Anne adayının kendisine ihtiyaç duyan birini var etme isteği,
- Gelecek garantisi olacağı inancı,
- Öldükten sonra da hatırlanabilme isteği,
- Eşle aradaki bağı daha da güçlendireceği inancı,
- Kadın olmanın bir gereği olduğu inancı; çocuksuz kendisini yarım, eksik ya da hatalı hissedeceği duygusu,
- Anne olunmamasının garip olacağı / karşılanacağı inancı,
- Başka ailelerde de böyle olduğu inancı, ancak böyle bir aile olunabileceği inancı,
- Dinsel tutumların gereği ("dinimiz böyle emrettiği için"),
- Sevme ve sevilme ihtiyacı,
- Yaşamdaki boşluğu doldurma ihtiyacı,
- Kadının yaşamda sadece ona ait olduğunu hissettiği bir canlıyı var etme isteği,
- Bir çocuğu olabileceğini kanıtlama isteği,
- Her kadının hamileliği ve çocuk doğurmayı yaşaması gerekti inancı.

Birçok kültürde de "ideal", "iyi" ve "doğru" kadın olmanın da bir gereği olarak kabul edilen anneliğin; anne olanın getirdiği bir takım ödüller / olumlu yaşantılar ile bedeller / sorunlar vardır. Birçok anne bebek sahibi olarak kendi annesiyle arasında yeni bir bağın oluştuğunu öne sürmektedir. Bunun dışında, anneliğin kadınlara bir güçlülük ve yeterlilik duygusu kazandırdığı görülmektedir. Böylelikle anneler soğuk, üretken olmayan, yeteneksiz, kısır olarak algılanmaktan kaçmış olup doğurgan bir kadın olduklarını ispatlamış olurlar. Babanın annenin hoşlan-

dığı bazı aktiviteleri doğumdan sonra yapmaya başlaması da yine bebek sahibi olmanın getirdiği olumlu yaşantılardan bir örnektir. Annelik başka bir canlıyla sevgi ve yakınlık içerin bir bağ kurma isteğini tatmin etmesi açısından da istendik bir yaşantıdır. Çocuğun enerji, neşe ve gurur kaynağı olduğu ya da olacağı inancı birçok kadını anne olmaya iten nedenlerden biridir. Kendi çocukluk döneminde bir aile yaşamından uzak kalmış, ihmal edilmiş, terk edilmiş ya da reddedilmiş olup hep bir ailesinin olmasını isteyen bazı kadınlar için de annelik bu aile oluşumuna giden önemli bir köprüdür. Anneliğin getirdiği bu olumlu yaşantılar belki de en çok ergen anneler için kritik bir önem taşır. Birçok çalışma, her 5 ergen anneden 4'ünün yetişkin olduklarını ailelerine ispatlamak ve bir sosyal kimlik kazanmak için anne olduklarını göstermektedir. Bu anneler için temel annelik motivasyonunun yaşamın devamını ya da soyun devamını sağlamaktan ziyade kendilerini başta ailelerine olmak üzere tüm topluma kabul ettirmek, ispatlamak olduğu görülmüştür. Ergen anneler böylelikle kendi ebeveynlerinden ayrılabilmekte, özgürleşmekte ve birer yetişkin olduklarını göstermektedirler. Yine ergen annelerde dikkati çeken iki temel annelik güdüsü daha görülmektedir ki bunlar; sevecek bir varlığa sahip olmak ve onu sevecek bir varlığa sahip olmak şeklinde sıralanmaktadır. Bu sonuçlar, kendi ebeveynlerinden sevgi, ilgi ve şefkat göremeyen ergenlerin çocuk sahibi olarak bu ihtiyaçlarını çocuklarıyla gidermeyi beklediklerini, aynı zamanda, kendi ebeveynlerine veremedikleri, gösteremedikleri sevgiyi, yakınlığı kendi çocuklarına göstererek tamamlamaya çalıştıklarını göstermektedir. Gerek ergenlik gerek yetişkinlik döneminde olsun kadınların yaşamalarında önemli bir değişimi ifade eden annelik kişilik özellikleri üzerinde de etkili olur. Bazı kadınlar anne olduktan sonra daha kontrolcü, disiplinli, dikkatli olurlar, bazıları daha da esnekleşir, katı tutumlar yerini sevecenliğe bırakır, empatik davranırlar. Bazı kadınların da kendilerine duydukları saygı, güven ve değer artar. Anne ile bebek arasındaki yaşantılar annenin

kimliğini ve kişiliğini doğrudan etkiler. Bu olumlu duygularının yanında annelik beraberinde bir takım sorunlar da doğurur. Annelik görevleri annelerin beklediğinden daha fazla zaman alıcı ve yorucudur. Bebeğin / çocuğun bakımı anneyi fiziksel olarak tüketebilir; örneğin özellikle ilk hafta ya da aylarda uyku düzensizlikleri görülebilir. Bu noktada, henüz hazır olunmayan bir anneliğin yoğun strese, kaygıya, depresyona, suçluluğa, tükenmişliğe, ikilemlere, öfkeye ve psikosomatik şikâyetlerin belirmesine yol açabildiğinin altı çizilmelidir. Birçok yeni anne olmuş kadın anneliğin ne olduğundan habersizdir; bu konuda bir yeterli eğitim almadıkları için de kendilerini yetersiz hissetmektedirler. Bunlara bağlı olarak da özellikle kendilerine duydukları güveni, değeri ve saygıyı kaybedebilmektedirler ki geri dönülemez bir yola girildiği duygusu tüm bu olumsuz yaşantıların etkisini daha da derinleştirmektedir. Bu temel duyguların dışında, bir anne kendisini kafasındaki "ideal anne"ye yakın hissetmediğinde psikolojik sorunlar yaşamaktadır. Evlilik kalitesi açısından bakıldığında, annelik rolü eşler arasında özellikle ev işlerinin ve çocuk bakımının paylaşımı, çocukların nasıl büyütülmesi gerektiği konularında çatışma ve gerginliklerin doğmasına, iletişim kalitesinin düşmesine neden olabilir. Babalar çocuk bakımı konusunda annelerin beklediklerinden, umduklarından daha az yardımcı olmaktadırlar. Bütün dikkatin bebeğe yönelmiş olması da eşin kendisini ihmal edilmiş olarak hissetmesine ve beraberinde eşi suçlamaya, öfke patlamalarına, çatışmalara neden olmaktadır. Yine buna bağlı olarak cinsel ilişkinin anlamı değişir, özellikle erkekler eşleriyle cinsel ilişkiye girememekten yakınırlar. Bu dönemde bazı çiftlerin daha sıklıkla ilişkiye girdikleri, bazılarının ise cinsel performanslarında bir düşüş yaşandığı görülür. Bu noktada, bebeğin "kolay" ya da "zor" mizaçlı olmasının ya da eşlerin kendi ebeveynleriyle olan ilişkilerinin de eşler arasında yaşanan sorunlar üzerinde bir etkisi olduğu söylenebilir. Örneğin, babalarıyla sağlıklı ve mutlu bir baba-kız ilişkisi yaşayamayan annelerin hem evlilikten elde

ettikleri doyumlarının düşük olduğu hem de çocuklarıyla sağlıklı ve güvenilir bir anne-çocuk ilişkisi kuramadıkları görülmektedir. Annelik büyük oranda evde olmayı gerektirdiğinden annelerin sosyal ilişki kurma ihtiyacına ket vurmaktadır, bu durum annenin kendisini izole bir varlık olarak hissetmesine yol açmaktadır. İş - aile yaşamı dengesi açısından bakıldığında da, anne olmadan önce aktif bir iş yaşamı olan anneler doğumdan sonra herkesin kendisini bir ev hanımı olarak değerlendireceğinden, yargılayacağından korkmaktadır. Böylelikle kimliğini de kaybettiğini düşünmektedir. Anne ile eş olma arasında bir rol çatışması yaşamakta ya da kendilerini evlerine bağımlı hissetmektedirler. Bir yanda çalışma arzusu duyarken öte yandan da bebeğini yalnız bıraktığı düşüncesi arasındaki gelgitler annelik duygusuna da zarar vermektedir. Buraya kadar aktarılan tüm bu olumsuz sonuçlar da bir bütün olarak gerek annelik performansını gerekse evlilik doyumunu düşürebilmektedir. Bu doğum öncesi beklenilen ve doğum sonrası yaşanılan ebeveynlik halleri evli çift için bir kriz dönemi olmakla birlikte bir büyüme ve gelişme fırsatı da olabilir. Bazı çiftler yeni bir varlığın sorumluluğunu yerine getirme sürecinde olgunlaşırlar, birer yetişkin olurlar. Bu açıdan bakıldığında anneliğin aslında her iki taraf için de bir sınav olduğu söylenebilir.

İlişki Kalitesi ve Uyum

Romantik ilişkilerde ya da evlilikte kalite; eşin ilişkiye ya da evliliğe ilişkin genel bir değerlendirmesidir. Bu değerlendirme kişinin yaşadığı ilişkiden tatmin olup olmadığını belirler; kişi buna göre ilişkisini doyum sağlayıcı ya da doyum sağlamayıcı olarak görür. Elbette ki bu genel değerlendirme ya da karar; tarafların kişilik özelliklerinden, ilişkide yaşanan her türlü değişimden, tarafların geçmiş yaşam deneyimlerinden, travmalarından, tutumlarından, beklentilerinden ve kültürel özelliklerinden etki-

lenir. Bir ilişkinin dışarıdan görünen davranış örnekleri yani etkileşimler de ilişkinin kalitesi / işlevselliği konusunda kanıtlar sağlarlar. Evlilik uyumu ise, çiftin mutluluğunun, bağlılığının, ortak kararlılığının ve eşler arası duygusal ifadenin bir toplamı olarak düşünülmektedir. Yani eşler ilişkilerinde kendilerini ne kadar mutlu, birbirine bağlı, ortak karar verme yetisine sahip hissederlerse ve duygusal olarak eşlerine kendilerini ifade edebilirlerse, evlilikleri de o kadar uyumlu sayılmaktadır. Doyum da bir romantik ilişkinin belki de en önemli öğesi, boyutudur. Bir ilişkiden doyum sağlayan taraf ya da taraflar daha derin bir ilişki yaşarlar. Doyum, ilişkide olmaktan duyulan mutluluğu, ilişkiye bağlılığı, eşe güven duymayı, çatışma oranının azalmasını, eşe yıkıcı davranışlarda bulunmamayı, onu korumayı, onun mutluluğu için çaba göstermeyi getirir. Doyum düzeyi yüksek olan taraflar, eşlerini takdir ederler, onu ödüllendirirler. Eşleriyle ortak yaşam alanları yaratırlar, yaratmaya çalışırlar. Onlarla gündelik olayları, anılarını paylaşırlar ya da ortak anılar yaratmaya çalışırlar. Eşlerini yaptıklarından ya da kim olduğundan dolayı takdir ederler. Eşlerine sözel ve sözel olmayan yollarla varlıklarını, onların kendileri için değerli olduklarını hissettirirler. İki tarafın da hoşlandığı ortak aktivitelerde bulunurlar. Doyumsuzluk ise kendisini eleştirel olma, sürekli olarak şikâyet etme, düşmanlık, çatışma, saldırganlık, savunmacı tutum, iletişim sorunları ve aşırı talepkarlık biçiminde gösterebilir. İlişkiden doyum sağlamayan taraf ya da taraflar, kendileri geri çekerler; bir anlamda kendi kabuklarına çekilirler, ilişkinin geleceğine daha doğrusu kendileri için bir geleceği olup olmayacağına, sağlıklılığına, ihtiyaçlarının tatmin edilip edilemeyeceğine vb. ilişkin belirsizlik yaşarlar. Özellikle de eşin kişiye yönelik tutarlı ve ona doyum sağlatmaya yönelik davranışları ilişkinin sürdürülmeye değer olup olmadığının bir göstergesi olur. Pek çok araştırma sonucunda da ilişkide yaşanan doyumsuzluğun kendisini erkeklerde; depresyon ya da alkol kullanımı gibi sorunlarla, kadınlarda ise; panik bozukluk, travma sonrası

stres bozukluğu, sosyal kaygı bozukluğu, yaygın kaygı bozukluğu ve depresyon gibi sorunlarla gösterdiği görülmüştür.

İlişkiye Bağlılık / Bağımlılık

İlişkiye bağlılık (adanmışlık), bireyin o ilişkide olmakla elde ettiği doyumun, o an için o ilişkiden daha fazla oranda doyum sağlayabileceği olası başka alternatiflerinin bulunmamasının ve ilişkiye yapılığı yatırımların ürünüdür. Adanmışlık, alternatiflerin yok sayılmasını, eş yıkıcı bir biçimde davrandığında olumlu ve yapıcı davranmayı, "ben, benim, benimki" yerine "biz, bizim, bizimki" diye düşünmeyi ve eş hakkında fazlasıyla olumlu atıflar yapmayı getirir. İlişkilerine yüksek düzeyde adanmışlık gösteren bireyler, kendi istek ve beklentilerinden ziyade ilişkileri ve eşleri için en iyinin ne olacağı üzerinden hareket ederler. Dolayısıyla, örneğin bir karar alırken, davranışlarının hem kendileri (kendilik değerlerinin düşüp düşmeyecek olması gibi) hem eşleri (üzüntü, öfke gibi) hem de ilişkilerinin geleceği üzerinde (karşılıklı bağlılık / dayanışmanın ne olacağı) nasıl bir etki yapacağını göz önünde bulundururlar.

Bir ilişkiyi sürdürme yani "tamam mı?" "devam mı?" kararının 3 farklı bağlılığa göre değişeceği söylenebilir. Kişisel bağlılık; kişinin ilişkiyi kendi iradesine, eşini ve ilişkiyi çekici bulmasına ve yaşadığı doyum düzeyine bağlı olarak sürdürme isteğidir ve kendine verdiği değerden ve tutumlarından doğar. Kişisel bağlılığı belirleyen iki faktör vardır; bireyin eşine ve ilişkisine yönelik tutumları (örneğin, "onu seviyorum, onunla olmaktan çok mutluyum ve bu hep sürsün istiyorum" gibi). Ahlaki bağlılık; kişinin ilişkiyi "sürdürmeliyim" duygusu nedeniyle sürdürmesidir ve doğru - yanlışın ne olduğuna dair inançlarından ya da kişisel değer sisteminden doğar. Ahlaki bağlılık; insanın "doğru olanı yapmalıyım" inancına dayanır (örneğin, "onu hiç terk etmeyeceğime söz verdim" ya da "eşimden başka

bir insanı düşünmek bile kendimi suçlu hissetmeme neden olur" gibi). Yapısal bağlılık ise; kişinin ilişkiyi bitirmenin / eşi terk etmenin önünde engeller olduğu duygusu ya da "sürdürmek zorunda olduğuna" inanması nedeniyle sürdürmesidir. Kişi ilişki bittiği takdirde ödemek zorunda kalacağı bedellerden (örneğin, "dul kadın" olarak algılanma), olası ödül kayıplarından ya da sosyal baskıdan çekinir. Özellikle ilişkisine geri getiremeyeceği yatırımlar yapan, fiziksel (engelli ya da bakıma muhtaç olma gibi) ve ekonomik yetersizlik yaşayan taraflar ilişkiye bağlılık (bağımlık) yaşarlar (örneğin, "yalnız kalmaktan korkuyorum" ya da "boşanamam; bizim ailede kız gidersin ölü dönersin" gibi).

İlişkiye Yönelik Temel İnançlar / Algılar / Beklentiler

Genelde tüm sosyal ilişkilere özelde ise bir romantik ilişkiye yönelik inançlar kişilik özelliklerinin, kültürel normların, dinsel tutumların, ebeveyn-çocuk ilişkilerinin ve sosyalleşme sürecinin, medyanın, bireyin geçmiş ilişkilerinde yaşadıklarının ve başka ilişkilerin ya da aynı cinsiyette, yaşta olma gibi bireyle benzer özelliklere sahip kişilerin gözlenmesinin birer sonucudurlar. Tüm bu deneyimler, bir ilişkiden hatta ideal eşten neyin beklenebileceğini, neyin istenebileceğini ya da istenmeyeceğini, neyin "normal" olduğunu, nelerin onaylanacağı ya da onaylanmayacağını, "doğruları" – "yanlışları", "iyileri" – "kötüleri" vb. belirler ve bireyin yaptığı romantik "seçimlere" temel zemini oluşturur. Özellikle de erken çocukluk döneminde temel bağlanma figürü olan anneyle yaşanamayan şefkat, ilgi ve sevgi gibi sağlıklı bağlanma ilişkileri ve kültürel normlar ("doğrular" ve "yanlışlar") bu şemaların oluşumunda büyük rol oynar.

İlişkiye yönelik temel inançlar / şemalar, insanların ilişkilerini sınıflandırmasını, kategorize etmesini sağlar, davranışlarına yön verir, eşlerinden neyi bekleyebileceklerini söyler, hatta beklentileri sağlanmadığında da bunun olası nedenlerine ilişkin

açıklamalar yapmaya yönlendirir. Örneğin "ideal eş" şeması, evlenilecek bir kadın ya da erkeğin özelliklerini kapsar; kişi "hayatının geri kalan zamanını" birlikte geçireceği kişiyi "seçerken" bu temel şemaya göre hareket eder. Bu noktada, örneğin çok güvenilir bir kişi olmasına rağmen ekonomik gelir düzeyi düşük bir erkek "değerlendirme sürecine" bile alınmaz. Psikolojik ya da fiziksel olarak çekici bulunmaz; "arkadaş kalmaya" karar verilir. Bir ilişki genellikle bilinçaltına dayanan bu beklentilere, algılara, şemalara uygunluğu oranında doyum sağlayıcı ve sürdürülebilir olur, aksi bir durum hayal kırıklığı ve üzüntü yaratır. Bu durumun sonucunda kişi bunun örneğin bir kaderi olduğuna inanıp ilişkiyi sürdürebilirken bazı durumlarda da ilişkiyi bitirebilir.

Kendini Açma ve İletişim

Kendini açma, bireyin kendisiyle ilgili birçok özelliğini, onu o yapan şeyleri; örneğin acılarını, hayal kırıklıklarını ya da mutluluklarını karşısındakiyle paylaşmasıdır. Kendini açma hem ilişkiden elde edilen doyumla hem de ilişkiye bağlılık duyma ile yakından ilişkilidir. Yaşadığı ilişkiden tatmin olan ve ilişkisine son derece bağlı olan insanların kendilerini daha çok açtıkları bir gerçektir. Normal koşullar altında, bir ilişkide, taraflar, ilk tanışıklık aşamasından "ilişkinin oturmaya başladığı" döneme geçişte kendilerini daha fazla aranda açarlar. Ne tür filmlerden ya da müzikten hoşlanıldığı gibi konular yerini tamamen o kişiye özel olan; o kişinin daha önce hiç kimseyle paylaşmadığı konulara bırakır (örneğin, bir yakını tarafından cinsel tacize maruz kalmak gibi). Tabi bunun için çiftler / eşler arasında mutlak ve koşulsuz bir güven duygusunun var olması gerekir. Bu durum, her iki taraf için de ödüllendirici olmakla birlikte paylaşımı ve tabi ilişkiyi sürdürmeye yönelik motive edici bir faktör de olur. Bizi seven insanlara kendimizi açarız ve kendimizi açtığımız in-

sanları da daha çok severiz. Bununla birlikte, kişisel alanımızı koruma, kendimizi açmanın sosyal olarak uygun olmadığı ortamlarda bulunuyor olma, eleştirilmekten, cezalandırılmaktan, reddedilmekten korkma, çatışmaya girmekten kaçınma isteği ya da anlaşılmama kaygısı gibi nedenlerle kendimizi açmayabiliriz.

Kendini açma ve iletişim kurup kurmama üzerine yapılan çalışmalarda kadınlarla erkekler arasında belirgin farklılıkların olduğu görülmektedir. İster arkadaşlık - dostluk, ister bir romantik ilişki ya da evlilik ister aile içinde olsun kadınların iletişim tarzlarının genellikle daha fazla yakınlık içerdiği; yakın bir ilişki kurmaya ve kişisel paylaşıma yönelik olduğu bir gerçektir. Karşıdaki kişiyle bir denge ve eşitlik duygusu kurmaya yöneliktir; "ben de aynı şeyi yaşıyorum" gibi. Karşıdakini anladığına ve ona destek olmaya yöneliktir; erkeklerinkinden daha fazla oranda sempati, empati ve anlayış içerir; "elbette, bu mutlaka üzmüş olmalı seni ama bunun üstesinden geleceğini biliyorum" gibi. Bununla birlikte, karşıdakinin duygularına da duyarlılık ve ilgi göze çarpar; "bu olduğunda nasıl hissettin?" gibi. Karşıdaki kişinin kendisini açmasına izin veren bir iletişim tarzıdır; kişiyi cesaretlendiren, ona kendisini ifade etmesine olanak tanıyan, sorularla onu daha da açmaya çabalayan ve düşüncelerini uygulamaya geçirmesi yönünde onu cesaretlendiren bir iletişim tarzıdır. Kadınlar erkeklerden daha fazla oranda ve süre göz teması kurarlar. Son olarak, kadınlar daha detaycıdır; örneğin düşüncelerini ya da yaşadıklarını örneklemelerle ifade etmeye çabalarlar. Erkeklerin iletişim tarzları ise; daha ziyade kontrole, baskın olmaya, güç gösterisine ve meydan okumaya yöneliktir; erkeklerin iletişim kurarken daha kendini ispatlamaya yönelik bir tutum takındıkları söylenebilir. Bununla birlikte, çözüm üretmeye, öğütler vermeye, "doğruları" göstermeye ve stratejiler çizmeye yöneliktir. Kurgular yerine gerçeklere, planlara, programlara ve sonuçlara odaklıdır. Belirgin örneklerden ya da özgün yaşantılardan ziyade genellemelerle sürer. Duygusal tonu düşüktür; örneğin bir kadının "bu seni çok üzmüş olmalı, ken-

dini çok kötü hissediyor olmalısın" dediği noktada bir erkek sadece "anlıyorum" yanıtını verir. Erkeklerin iletişim tarzı daha yargılamaya yöneliktir (örneğin, "çok sıkıcısın"), nicelikseldir (örneğin, "ilişkimizin / hayatımızın neredeyse % 50'si..."), iyi-kötü ya da doğru-yanlış'a yöneliktir (örneğin, "iyi iş çıkardın"), direktiftir (örneğin, "işe yaramaz") ve "ben"e odaklıdır (örneğin, "çok meşgulüm"). Kadınların ise, sıfatlara ve duygulara odaklıdır (örneğin, "bu çok heyecan verici"), belirgin bir akış içerir (örneğin, "geç kaldığımda ertesi gün kendimi çok kötü hissediyorum"), belirsizliğe "şans tanır" (örneğin, "olabilir, mümkündür"), daha "zorunluluk" ve -meli, -malı"ları içerir (örneğin,"bu gece annemlere gitmeliyiz"), soru sormaya ve daha uzun cümlelerle "iletişim kurmaya" yöneliktir. Kuşkusuz ki kendini açma ve iletişim kurma her türlü sosyal ilişkinin temelidir ve bütün bu cinsiyetler arası farklılıklar da örneğin eşler arasındaki duygusal yakınlığın kurulmasında ya da bir çatışmanın nasıl çözüleceği üzerinde önemli bir rol oynar.

Kıskançlık

Kıskançlık, bireyin eşine bir başka kişinin daha çekici gelmeye başladığını algılaması ya da bir başka rakibin var olduğuna inanmaya başlamasıdır. Genellikle, ilişki içerisindeki uyumsuzlukların, eşitsizliklerin ve doyumsuzluğun bir ürünüdür. Bireyin, ilişki içerisinde güvenlik duygusundan yoksun olmasının sonucunda eşinin kendisine verdiği değer ile ilgili kaygılarını dışa vurması olarak da düşünülebilir. Özellikle, o ilişkiye ya da eşe bağımlı olan ve ilişki artık kendisi için benliğinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiş olan bireylerin yoğun kıskançlık yaşayacağı söylenebilir. Kıskançlığın belirli bir hedefi gerektirmediği; başka bir rakip olsun olmasın, bireyin terk edilme ve yalnızlık gibi kaygılarından doğduğu söylenmelidir. Özellikle benlik saygıları düşük olan, eşine doyum sağlatma konusunda

yetersizlik algısı olan tarafların bu terk edilme ya da reddedilme gibi korkuları nedeniyle ilişki içerisinde her zaman "tetikte" olacakları ve eşleri bir başka kişiyle ilgileniyor olsun olmasın eşlerini kıskanacakları söylenebilir. Bu durumda, eşin şüphe uyandıran bir davranışı ("eskisi gibi bakmıyor bana, gözlerin kaçırıyor sık sık" gibi) bir başka eş adayının da varlığını düşündürtecektir. Bu olasılık, terk edilme kaygısının da tetiklenmiş olmasının etkisiyle, bireyin eşine yönelik yoğun öfke ve suçlama gibi davranışlarda bulunmasını getirebilir ki bu durum da eşin öfke duymasına ve örneğin öfkesini çıkarmak için gerçekten yeni bir alternatif aramasına yol açabilir. Kuşkusuz bu durum ilişkide var olan bazı kronik yani düzeltilmesi pek mümkün görünmeyen özelliklerin var olduğu ve örneğin eşin doyum düzeyinin ya da ilişkiye bağlılığının zaten düşmüş olması gibi başka birçok faktörün kümülâtif etkisiyle gerçekleşecektir. Bazı araştırmalarda, kıskançlığın, ilişkiye olan bağlılık artıkça azaldığı, bazı araştırmalarda ise bağlılık artıkça kıskançlığın da artığı görülmüştür. Bu bulgular, eşe güven duyuluyor olunmasının ve ilişkiden de doyum sağlanıyor olunmasının kıskançlık duygusunun gelişmesini önlediği, bununla birlikte, ilişkiye olan bağlılığın artmasının ilişkiyi ve eşi kaybetme korkusunu da beraberinde getirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Kıskançlık içinde birtakım duyguları, fiziksel tepkileri ve düşünceleri barındıran karmaşık bir tepkidir. Kıskançlığın yarattığı duygular; acı, kızgınlık, hiddet, üzüntü, korku, keder ve aşağılanma duyguları şeklinde sıralanabilir. Yüz kızarması, terleme, ellerin titremesi, nefessiz kalma, mide krampları, baygınlık hissi, hızlı nabız artışı ve uyuma güçlüğü de kıskançlığın getirdiği fiziksel tepkilerdendir.

Kıskançlık, bireyin ilişkisine yönelik bir "tehdit" algılamasıyla başlar, ancak, bu risk algısı hemen bir davranışa dönüşmez. Birey, öncelikle bu tehdidin kendisi ve ilişkisi için önemi ve onunla nasıl başa çıkabileceği üzerinde düşünmeye başlar.

Daha sonra da duruma ilişkin olarak olumlu ya da olumsuz çeşitli tepkiler gösterir, stratejiler çizer, planlar yapar; durumla "başa çıkmaya" çalışır. Örneğin, eşini nezaman nerede olduğu konusunda kontrol edebilir, hatta bir dedektif tutarak takip ettirebilir. Onu potansiyel tehditlerin olabileceği ortamlardan uzak tutmaya çalışabilir. Eşinin kendisini bir başka kadınla / erkekle tanıştırmasından rahatsızlık duyabilir çünkü o kadını / erkeği bir rakip olarak görüyor olabilir. Bütün zamanını eşiyle geçirerek ona "farklı alternatifler arayabileceği" bir zaman bırakmamaya çalışabilir. Telefonundaki sesli / sessiz mesajları takip edebilir. Eşini kıskandırmak için onun görebileceği bir biçimde başka bir kadınla / erkekle flört edebilir. Eşinin kendisini suçlu hissetmesini sağlayabilir (örneğin, eşin iş gezisine çıkması gerektiği durumlarda). Ondan çocuk sahibi olmayı isteyebilir, böylelikle de "gitme sinyalleri" veren erkeğine sorumluluk vererek ilişkiye bağlamaya çalışabilir. Potansiyel kadınla / erkekle mücadeleye girişebilir, ona savaş açabilir, onun özel hayatına yönelik saldırılarda bulunabilir, hakkında dedikodu yapabilir. Eş başkalarıyla "flört ettiğinde" ona saldırabilir, onu suçlayabilir, öfkelenebilir, onu terk etmekle tehdit edebilir. Eşine soğuk ve ilgisiz davranabilir. Kendisi de başkalarıyla flört edebilir. Potansiyel tehdide eşi hakkında olumsuz bilgiler aktarabilir, ona eşini suçlayabilir, eşinin sorunlu bir insan olduğunu ima edebilir ya da bunu açıkça söyleyebilir. Eşine hoşuna gideceğini düşündüğü hediyeler alabilir; ona pahalı elbiseler ya da bir araba alabilir. İlişkinin kalitesini arttıracak ya da eşinin dikkatini çekecek davranışlarda bulunabilir; örneğin daha iyi giyinebilir ya da cerrahi operasyonlar geçirebilir. "Fazlasıyla" nazik, kibar, duyarlı, duygusal davranabilir. İstemediği bir cinsel ilişki anlayışı geliştirebilir; sırf eşi istediği için onunla ilişkiye girebilir ya da onu memnun edecek cinsel fantezi ürünleri kullanabilir. Kendisini kıskanç olmadığına inandırmaya çalışabilir ya da kıskançlığını reddedebilir. Kendisini eşinin kendisine tamamen sadık olduğuna ve asla aldatmayacağına inandırabilir. Kendini eleşti-

rebilir, kendisinin de bunda bir payının olabileceğini düşünebilir. Başkalarından sosyal destek arayabilir. Öfkelenmemeye çalışabilir ya da bazen bağırıp çağırabilir. Durumun önemini azaltmaya çalışabilir; hiç düşünmemeye çalışabilir (psikolojik kaçınma). Durum hakkında yapılabilecek bir şey olmadığına inanabilir ve kabullenebilir. Eşini geçici bir süreliğine ya da tamamen terk edebilir. Konuyu, tehdidi eşle tartışabilir.

Psikolojik ve Fiziksel Sağlık Sorunları

Fiziksel ya da psikolojik sağlık sorunu olan bir eşin varlığı ilişki / evlilik üzerinde olumsuz etkiler yapar. Eşlerin evlilik kalitesi, uyumu ve doyumu düşebilir, sorunlu tarafla ilgilenmek ayrı bir yük ve tükenmişlik getirebilir ki bu da örneğin eşler arasında cinsel sorunların, uyumsuzlukların doğmasına yol açabilir. "Biz" duygusu yerine "o / onun için / ona"ya bırakabilir, tüm ekonomik gelirin ya da bireysel güçlülüğün karşı taraf için kullanılmasına, ona harcanmasına hatta var olan tüm bu kaynakların tüketilmesine neden olabilir. Var olan sorun ya da hastalık nedeniyle tarafların birliktelik algılarında, yaşam biçimlerinde, sosyal rollerinde değişimler meydana gelebilir ya da ilişkiyi geleceğe taşıyıp taşımama konusunda bir belirsizlik doğabilir. Yakınlık, karşılıklı bağlılık, bağlanma, ilişkide eşitlik / hakçalık, anlayış / hoşgörü, eşe destek olma, olumlu ve yapıcı çatışma yönetim tarzı, mizah duygusu, sağlıklı iletişim gibi bir ilişkiyi ilişki yapan olumlu özellikler yerini sürekli ve çözümsüz tartışmalara, öfke patlamalarına ya da tükenmişliğe bırakabilir. Bu açıdan bakıldığında örneğin depresyondaki bir eşle birlikte olan taraf da depresif özellikler göstermeye başlayabilir. Özellikle alkol ve madde bağımlılığı, kişilik, kaygı ya da duygudurum bozukluklarına sahip bir eşin var olduğu evliliklerde ayrılıkların ve boşanmaların yüksek olduğu bilinmektedir.

Sahte Hamilelik / Yalancı Gebelik

Sahte / yalancı hamilelik, kendisini hamile olduğuna inandırmış bir kadının hamileliğin tüm belirtilerini yaşamasıdır. Mide bulantısı, kusma, baş dönmesi, karnın yavaş yavaş şişmesi, göğüslerin büyümesi hatta süt gelmeye başlaması, dokuz ay boyunca adet görmeme ve sürekli kilo alma bu belirtilerdendir. Her şey gerçekten hamile olan bir kadının yaşadıklarıyla neredeyse birebir aynıdır. Kadın psikolojik olarak kendisini hamile olduğuna okadar inandırır ki bedeni de buna uygun tepkiler vermeye başlar. Kesinlikle hamile olduğu düşüncesinin yarattığı fizyolojik tepkiler; örneğin karın bölgesindeki şişkinlik bebeğin büyümesinin bir belirtisi olarak algılanırken karın kaslarının hareketliliği de bebeğin hareketleri gibi yorumlanır. Bu noktada da bir kısır döngü başlar; kendini psikolojik olarak inandırmışlık fiziksel tepkileri, belirtileri ortaya çıkarırken aynı tepkiler hamile olduğu duygusunu, inancını ve bebek beklentisini daha da arttırır. Özellikle bebek sahibi olmak için yıllardır uğraşan, depresif, ciddi bağlanma sorunları olan, daha önce düşük yapmış ya da doğum sonrası bebeğini kaybetmiş olan kadınlarda görülen sahte gebelik bazen eşlerde de görülebilir. Bir çocuk sahibi olmaya kendisini bukadar inandırmış olan kadının eşi de onunkine benzer tepkiler gösterir. Erkek loğusalığı denen bu durumda kendisini eşiyle özdeşleştirmiş olan erkeğin de midesi bulanmaya başlar, onun da sırtı ağrır, o da aşerir ve aynen eşi gibi o da kilo alır.

Saldırganlık, Şiddet ve Taciz

İnsanlar, yakın zamanlarda ortaya çıkan büyük değişimler, aşırı stres, bıkkınlık, öfke patlamaları, kişilik özellikleri, şiddete maruz kalma, çaresizlik duygusu, terk edilme ve reddedilme kaygıları, kendisine zarar verileceği algısı, aşırı güç ve başarı kazanma isteği ya da yoğun alkol kullanımı vb. nedenlerden ötürü saldırgan davranışlar sergileyebilirler.

Saldırganlık, doğrudan ya da dolaylı bir biçimde çocukluk döneminde öğrenilir. Eşlerine şiddet uygulayan babalar erkek çocuklarına da rol modeli olmuş olurlar. Böylelikle erkek çocuklar, erkeklerin eşleriyle bir çatışma yaşadıklarında öfke ve saldırganlık gösterebileceğini, bunun doğru, normal ve de kabul edilebilir bir davranış olduğunu öğrenirler ve kendileri de yetişkinlik dönemlerinde benzer durumlarda benzer tepkileri gösterirler. Bir anlamda, "annelerinde işe yarayanın kendi eşlerinde de işe yarayacağını" öğrenmiş olurlar. Böylelikle saldırganlık "onaylanmış" bir davranış olarak bir sonraki nesile aktarılmış olur. Tanık olmanın ve gözlem yapmanın dışında, ebeveynleri tarafından duygusal ve / veya fiziksel tacize uğramış olan çocukların da kendi çocuklarına ya da çevrelerine karşı saldırgan davranışlar sergiledikleri bilinmektedir. Peki, babasından şiddet gören ya da babasının annesine şiddet uyguladığına tanık olan her çocuk büyüdüğünde her türlü sosyal ilişkisinde mutlaka şiddet uygular mı? Elbette ki hayır. Araştırmalar, düşük sosyoekonomik düzeyde olma, olumsuz yaşam deneyimleri, alkol ve madde bağımlısı olma, okulda da şiddete uğrama, geniş aile yapısı, ağır ebeveyn disiplini, aile içi anlaşmazlıklar, bazı kişilik özellikleri ve o ülkenin kültürel yapısı gibi etmenlerin belirleyici olduğunu, belirgin bir şiddet eğilimi yarattığını göstermektedir. Bununla birlikte, diğer ebeveynle sağlıklı ilişki kurabilmiş olmanın, kişinin kendine duyduğu saygının yüksek olmasının ve okul başarısı gibi etmenlerin de çocuklar açısından koruyucu faktörler oldukları görülmektedir. Örneğin, saldırgan, anlık öfke patlamaları olan ve sürekli sinirli bir baba erkek çocuk açısından bir şiddet rol modeli olurken son derece yumuşak, sevecen ve şefkat dolu bir anne koruyucu bir model olur.

Saldırganlık ve şiddet, içeriği-yapısı ve yöntemlerine göre çeşitli şekillerde gerçekleşebilir. Fiziksel saldırganlık, kaba kuvvetin bir korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Duygusal saldırganlık, duyguların ve duygusal ge-

reksinimlerin, zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla karşı tarafa baskı uygulayabilmek için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır. Sözel saldırganlık, saldırganlığın düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Cinsel saldırganlık, cinselliğin bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanılmasıdır. Son olarak ekonomik saldırganlık ise, ekonomik gelir kaynaklarının, karşıdaki kişi üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak düzenli bir şekilde kullanılmasıdır. Bütün bu şiddet biçimleri de çeşitli psikolojik ve fiziksel etkiler yaratır. Şiddete maruz kalmak kurbanda, psikolojik olarak; kaygı, suçluluk, depresyon, cinsel işlev bozuklukları, Travma Sonrası Stres Bozukluğu, intihar düşüncesi ya da girişimi, kendine ve çevreye güvensizlik, yalnızlık duygusu, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları ya da alkol ve madde kullanımı gibi sorunlar yaşanmasına neden olur. Fiziksel olarak da kurbanda belirgin bir tıbbi kökeni olmayan psikosomatik rahatsızlıklar, hipertansiyon, sindirim sistemiyle ilgili sorunlar (örneğin, iştah kaybı), periorbital bölge ve yüz, dudak ve burunda ekimoz, diş ve çene kırığı, kulak zarı yırtılması, üreme sistemiyle ilgili sorunlar (örneğin, vajinal kanama, düşük ya da ölü doğum), alerji, astım, kafa ve boyun yaralanmaları gibi sorunlar görülebilir.

Tacizcilerin çoğu da ya birtakım davranış bozukluklarına sahip olan ya da kendileri de kendi çocukluk dönemlerinde başkaları tarafından ihmal ya da istismar edilmiş olan; yaşama yönelik sağlıksız ve çarpık algıları olan insanlardır. Örneğin ebeveynler çocuklarını disipline etmek adına onları aşırı cezalandırıcı ya da fiziksel şiddete dayalı bir disiplin anlayışına sahiptirler. Stresle baş etme, sorun çözme ya da ebeveynlik becerileri gelişmemiş, alkol / madde bağımlısı, ağır depresif özellikler gösteren, dürtü kontrolünden uzak ebeveynler de çocuklarını taciz ederler. Çocukların normal bilişsel ve duygusal gelişimsel özellikleri hakkında bilgi sahibi olmayan anneler ço-

cuklarının yaptıkları her türlü davranışı bilinçli olarak yaptıklarına inanırlar ve birçok durumda da cezalandırmaya çalışırlar. Neyin kendilerinin neyin çocuklarının sorumluluğu olduğunu göremeyen anneler çocuklarının her davranışını onların suçu ya da seçimi olduğuna inanırlar ve çocuklarına şiddet uygulayabilirler. Çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını algılamayan, bunları anlamakta zorlanan anneler tatmin etmek bir yana; çocuklarına karşı düşmanca ve saldırgan bir biçimde davranırlar ki böylelikle de ne yapacağını bilememenin yarattığı kaygıyla da baş etmiş olurlar. Tabi bu durum annenin dikkatini, ilgisini çekmek için "yaramazlık" yapması gerektiğini öğrenen çocuğun daha da saldırgan davranışlar sergilemesi açısından önemlidir. Sürekli olarak kendisine ya da başkalarına zarar veren bir çocuğun bunu yaşadığı istismara bağlı olarak gerçekleştirdiğini söylemek mümkündür. Çocukların yaşadıkları istismarı kendi oyunlarında yansıttıkları, yeniden yaşadıkları da bir gerçektir. Gelişimsel açıdan bakıldığında da, istismar kendisini özellikle erkek çocuklarında ve ergenlik döneminde okuldan kaçma, madde kullanımı, suç işleme ve okulda disiplin sorunları gibi sorunlarla gösterir. Kızlarda ise kaygı, depresyon ve rastgele cinsel ilişkiye girme gibi sorunlar daha belirgindir. Uğradıkları cinsel taciz nedeniyle "çekici" olduklarına; bu nedenle başkalarına çekici geldiklerine inanan kızlar sevgi, şefkat ve ilgi görmek için korunmasız ve hiçbir seçime dayanmayan rastgele cinsel ilişkilere girebilirler. Sürekli bir tehdit algısı genel zeka, dil ve algı gelişimini de olumsuz bir biçimde etkiler.

Seks Bağımlılığı

Belirli normlar içinde cinsel aktivite, yeme-içme gibi doğal bir ihtiyaç iken bazı insanların hayatını alt üst eden tehlikeli bir tutku halini alır. Seks bağımlılığını normal bir cinsel hayattan ayıran özellikler gizli ve utanç verici olması ve tekrarlayıcı bir

hal almasıdır. Seks bağımlılığı çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir. Kişi sadece bir tür şeye (örneğin hayat kadınlarıyla ilişki) bağımlı olabileceği gibi çeşitli şeylere birden bağımlı da olabilir. Buna bir örnek; aynı dönemde zaman zaman birlikte olduğu bir kaç değişik kadınla ilişkisini sürdüren evli bir adamın, eşiyle birlikte olurken o gün kalabalıkta değdiği bir kadını düşünerek fantezi kurması ve geceleri de internetteki pornografi sitelerine bakıp mastürbasyon yapmasıdır. Seks bağımlıları sürekli yeni cinsel heyecanlar peşindedirler. Sık sık mastürbasyon yaparlar, tek gecelik ilişkiler kurarlar, barlarda tanışılan kişilerle ya da park, tuvalet gibi yerlerde yabancılarla birlikte olurlar. İnsani, sağlıklı ve güven verici bir iletişim, tensel dokunuş olmaksızın cinsel ilişkiye girerler. Eş ya da düzenli ilişkinin dışında çok sayıda kişiyle ya da ard arda kişilerle de olabilirler. Striptiz gösterilerine, erotik malzeme satan yerlere sık sık giderler. Bu bağımlılık genellikle ergenlik yıllarında başlar. Bu kişilerin çoğu şiddetin ya da ihmalin olduğu sorunlu ailelerden gelirler. Bağımlılığın temelinde yarım kalmış ya da hiç var olmamış bir sevgi açlığı yatar, cinsellik bu açlığın tatmini için bir araçtır.

Sosyal Alışveriş

Sosyal alışveriş yaklaşımına göre, bireyler, bir ilişkiyi; o ilişkinin kazandırdığı ödüllerle ilişkide olduklarında ödemek zorunda kaldıkları bedeller arasında bir karşılaştırma yaparak değerlendirirler. Örneğin, ilişkiyi sürdürüp sürdürmeyeceklerine böyle bir karşılaştırmanın sonucuna göre karar verirler. Bireyler, o ilişkide olmakla en fazla oranda ödül aldıkları ve en az oranda da bedel ödedikleri ilişkileri sürdürmeyi isteyeceklerdir, çünkü böyle bir ilişki doyum sağlayıcı olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, bir ilişkinin ne kadar doyum sağlayıcı olup olmadığının bu ödüllerle bedellere ilişkin olarak yapılan karşılaştırmanın sonucu olduğu söylenebilir. Yakınlık duygusunun tatmini, eko-

nomik kazanımlar, örneğin eşin sosyal statüsü nedeniyle ilişkinin sosyal çevre tarafından da onaylanması ya da stres durumlarında eşten sosyal destek alabilme gibi faktörler bir ilişkinin ödüllerini; ilişkiyi sürdürmek için harcanan tüm çaba, zaman hatta ekonomik kaynaklar gibi faktörler de bedelleri oluşturmaktadır.

Stockholm Sendromu ("Tecavüzcüsüne Aşık Olmak")

Stockholm sendromu adını İsveç'te 1970'li yıllarda gerçekleşen bir banka soygunu sırasında soyguncularla banka çalışanları arasında yaşananlardan almıştır ve herhangi bir tacize ya da saldırıya maruz kalan kurbanların saldırganlara karşı geliştirdikleri çelişkili duyguları ifade eder. Kurban, kendisine eziyet eden, istismarcı, tecavüzde bulunan saldırganına duygusal yakınlık duyar ve bağlanır; ona "aşık olur". Saldırıyı önemsemez; saldırganın elinde olmadan böyle davrandığına inanır, bu saldırılar için kendisini suçlar, hep onunla birlikte olmak ister hatta onun tutuklanmasına ve cezalandırılmasına da karşı çıkar. Bu sendrom kendisini ilişkisinde ya da evliliğinde şiddete ya da tecavüze maruz kalan kadınlarda da gösterir.

Stockholm sendromu nasıl gelişir ya da hangi koşullar altında var olabilir? Öncelikle, kurban, tanımadığı bir kişiyi ya da eşini kendisine, yaşamına yönelik bir tehdit olarak algılar. Bu tehdit psikolojik ya da fiziksel olabilir. Daha sonra kurban, saldırganın kendisine bir parça da olsa "iyi davrandığına" inanır; onun yaptığı herhangi bir davranışı "bir iyilik" olarak algılar. Burada "iyilik"ten kasıt; örneğin, son 1 haftadır eşinden hiçbir küfür ya da hakaret görmemiş olmaktır ya da eşin 7 yıldır ilk defa ona bir doğum günü hediyesi almış olmasıdır. Böylelikle de örneğin eşine yönelik öfkesini bastırır, yaşadıklarını mantıklı hale getirmeye çalışır (örneğin, "bu ekonomik kriz çok bunaltmıştı, germişti tabi onu") ya da önemsemez. Eşi tarafından aile-

siyle ya da yakın arkadaşlarıyla iletişim kurması, onlardan destek alması da zaten engellenmiş olan kurban eşinden hiçbir şekilde psikolojik ve fiziksel olarak kaçamayacağı duygusunu yaşar ki sendrom bu noktada gelişmeye başlar. Kurban, ihtiyacı olan yakınlık, ait olma, korunma gibi temel ihtiyaçlarını yaşadığı kısa ya da uzun süreli stresin ve gerilimin de bir sonucu olarak artık eşinden / saldırgandan sağlayabileceğine inanır, dolayısıyla da ona "bağlanır". Eşin en küçük bir "iyiliği" bile onda eşinin / saldırganın onun yaşamasına, hayatını sürdürmesine izin vereceği ümidini doğurur. Tam bu noktada kurban, eşin kendisine daha çok "iyilik" yapmasını, sevmesini / değer vermesini / ilgilenmesini / korumasını vb. sağlamak amacıyla dünyaya onun baktığı gibi bakmaya başlar, onun gözlükleriyle görmeye başlar, onu mutlu edecek şeyler yapmaya çalışır. Onun mutluluğu için her şeyi yapmaya hazırdır; onu "öfkelendirecek" ya da "üzecek" şeyleri yapmaktan kaçınır, onun "korkuğu" durumlardan o da korkar. Yoğun bir biçimde terk edilme kaygısı duyar, özellikle de böyle bir tehdit algıladığında anlık / dürtüsel davranışlar gösterir ya da kendine zarar verebilir. Doğru ya da gerçek olanla olmayanı ayırt edememeye başlar. Kendi dinsel ya da politik tutumlarını hiç inanmasa bile bir yana bırakıp onunkilerle değiştirir; örneğin ilerici-sosyal demokrat dünya görüşü yerini daha muhafazakâr, aşırı milliyetçi bir inanca bırakır. Artık eşini bir saldırgan ya da kötü niyetli biri olarak da değil; örneğin bir kahraman olarak görür. Tüm polisler, hakimler, psikologlar kötü, eşi iyidir. Kendi ilgilerini ve ihtiyaçlarını bir yana bırakıp onun ihtiyaçlarının tatmini için uğraşır; bununla birlikte, yaşadıklarının son bulacağına, kontrolün kendi elinde olduğuna inanır ve kendisini de bir kurban olarak görmemeye başlar ki sürecin en kritik ve en tehlikeli noktası burasıdır.

Toplumsal Cinsiyet Rolleri: "Kadınlık" ve "Erkeklik"

"Kadınlık" ve "erkeklik"; yani sosyal cinsiyet rolleri insanlara yaşam süreci içerisinde başta aileleri olmak üzere yakın çevreleri tarafından öğretilen rollerdir. Sosyal öğrenme yaklaşımına göre, insan davranışları "ödüllendirme" ve "cezalandırma" yöntemleriyle şekillendirilir. Erkek ve kız çocuklara kendi cinsiyetleriyle ilgili olarak toplum tarafından uygun görülen; kendilerinden yapmaları beklenen davranışlar öğretilir; örneğin kız çocuklara kadınlığın ne olduğu, bir kadının hangi durumlarda ne yapması ve nasıl davranması gerektiği, ne tür tepkilerde bulunması gerektiği öğretilir. Kız çocukları da kendilerinden beklenen bu rollerine uygun davrandıkları sürece ödüllendirilirler ve desteklenirler; bu durumda da kızların kadınsal davranışlarda bulunma olasılıkları her geçen gün biraz daha artar. Çocuklar, kendi cinsiyetlerinden ve farklı cinsiyetten olan bireylerin nasıl davranmaları gerektiğini kendileriyle aynı cinsiyetten olan diğer kişileri model alarak da öğrenmektedirler (örneğin, kız çocukları anne, teyze ve halalarını model alırlar). Sonuçta, hem erkekler hem de kızlar birbirlerinden farklı şekillerde davranmaları gerektiği yönünde eğitildikleri ve çevrelerindeki kadın ve erkeklerin farklı biçimlerde davrandıklarını gözledikleri için birbirlerinden farklı davranışlar sergilerler. Geleneksel olarak erkeksi / erkek olmak; bağımsız olmayla, girişkenlikle, her durumda yeterlilikle, rekabetçi olmayla ve üstün olmayla ilişkilendirilirken kadınsılık / kadınlık ise; yardımseverlik, "uysallık", merhamet, bakım verme ve sıcaklık gibi özelliklerle özdeşleştirilmektedir. Yaşam deneyimleri içerisinde her iki cinsiyet de kadın ve erkeklere yönelik bu temel bakış açılarını kazanırlar; kendilerine ve çevrelerindeki diğer kadın ya da erkeklere yönelik değerlendirmelerinde de bu bakış açılarını kullanırlar. "Klasik kadın" ve "klasik erkek" olmaya ilişkin özellikler sinema ya da edebi ürünlerle de desteklenir. Örneğin, kadınlar filmlerde hep koruyucu, kollayıcı, eşine sadık vb. bir

durumda sunulurken erkekler güvenilmez, eşini her an terk edebilecek, yaşamı tamamen işine ve kariyerine odaklı vb. olarak sunulur. Bu sunulma şekilleri de hem erkek çocuklarının kafalarındaki erkekliği hem de kız çocuklarına öğretilen kadınlığı bir kat daha pekiştirir. Böylelikle de erkekler, böyle olmayı ya da böyle davranmayı isteseler de istemeseler de örneğin daha namuslu, saldırgan, kendine güveni yüksek, güçlü, girişimci, otoriter, cesur, kuralcı, hırslı, başarı odaklı, baskın ya da riske girmekten kaçınmayan vb. olmayı / olmaları gerektiğini öğrenirlerken kadınlar da başkalarına ihtiyaç duyan, duyarlı, sadık, her durum ve her koşul altında fedakâr, ailesine karşı sorumlu, boyun eğen, kıskanç, konuksever, sabırlı, nazik, tatlı dilli, çocukları seven, kontrollü ya da merhametli vb. olmayı / olmaları gerektiğini öğrenirler ve yaşamları boyunca da bu rollerine uygun olarak davranırlar.

Yakınlık

Yakınlığı, insanın kendisine ilişkin en derin özellikleri; acılarını, kayıplarını, mutluluklarını ya da korkularını koruyucu ve kabul edici bir kişiyle paylaşması olarak değerlendirebiliriz. Karşısındakiyle yakınlık kurabilmiş olmak, insana, değer verildiği, sevildiği, onaylandığı / onaylanacağı duygusunu yaşatır. Yaratıcılık, üretkenlik ve duygusal bütünlük sağlar; birtakım psikolojik sorunlara (yalnızlık ya da çaresizlik gibi) karşı koruyucu bir kalkan görevi görür.

FİLM ANALİZLERİYLE AŞK SİNEMASI

5 x 2

Yönetmen: François Ozon
Oyuncular: Valeria Bruni Tedeschi, Stephane Freiss
Yılı: 2004
Süresi: 90 dk.

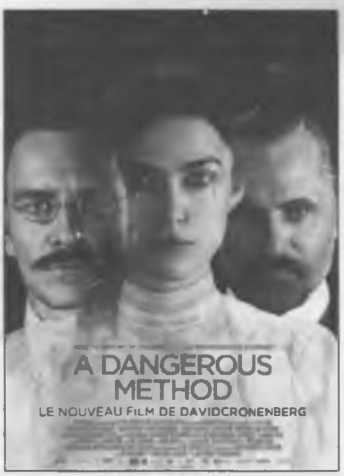
5x2, kendilerinden ve birbirlerinden ne istediklerini belki de hiç bilememiş olan, kendi içlerinde ve birbirlerine yönelik bağlanma kaygılarıyla, gel-git'lerle boğuşan bir çiftin; Marion ile Gilles'in "ilişkilerini" anlatmaktadır. Çiftin ilişkisi suskunluklarla, gerilimlerle, aldatmalarla dolu renksiz, tek düze, monoton bir hikaye gibidir. İlişkilerinin başlaması bile bir aldatmayla; Gilles'in kız arkadaşını Marion'la aldatmasıyla gerçekleşmiştir. Film avukatlarının yanında boşanma kararlarını imzaladıkları anlarla başlar ve ilişkinin gelişim süreci açısından da sondan başa doğru ilerler. Bir süredir ayrı yaşamakta olan çift resmen boşandıktan sonra bir otele gider ve orada tamamen tutkudan ve heyecandan uzak, sadece bir alışkanlığın sonucu olarak gerçekleştirilen bir "ayrılık seksi" denilebilecek deneyimle vedalaşırlar. O anlar sanki birbirlerinden ne istediklerini bilmeyen bir kadın ve erkeğin henüz ayrılık şokunu yaşadıkları; bu ayrılığın onlara neleri kazandırıp kaybettireceğini de bilmeyen iki çaresiz kişiliğin sessiz çaresizliği gibidir. Kronik, hep mutsuz, yalnızlık duygusu yaşayan, ürkek, utangaç, depresif, bu ilişkiden son derece mutsuz olmuş olan Marion'un bu kişilik örüntüsü bu andan itibaren hep göze çarpar. Sanki Gilles'le ilk defa tanışmışlarcasına onun yanında soyunmaktan korkar ki bu davranışı Gilles'le aralarındaki uçurumu, Marion'un hissettiği yalnızlığı resmeder. Bu ürkeklik Gilles'ın ona onu görmeyeli sanki daha da şişmanladığını söylemesiyle daha da artar.

Gilles empatiden yoksun olması nedeniyle düşünceleri aklına geldiği gibi söyler. O gün Marion cinsel ilişkiye girmekten son anda vazgeçse de Gilles onu buna zorlar, istismar eder.

Gilles çok bağımsız, empatiden yoksun, ilişkisine duyarsız, mutsuz, duygularını ifade edemeyen, duygusal yaşantılardan kaçınan, umursamaz yani çok belirgin bir kaçınan bağlanma profili çizer. Tipik bir kaçınan bağlanma olarak bir stres durumuyla başa çıkma tarzı var olan durumu umursamayıp gerçekliğini reddetmek üzerinedir. Marion'un hamileyken kanamalarının artması üzerine acilen ameliyata alındığı sıralarda bunu öğrenmesine rağmen sanki o gün hayatındaki herhangi bir günmüş gibi işyerinden ayrılıp yemek yemeye gider. Hastaneye gidişi saatler sürer. O anlarda Marion'un yakında olmak onun bireyselliğini tehdit edicidir, bu yaşamaktan çok ürktüğü bir durum yani yakınlık kurmak demektir. O bir kaçınan bağlanmadır ve her türlü yakınlık duygusu içinde potansiyel bir reddedilişi, reddedilme olasılığını barındırdığı için de psikolojik bütünlüğü için stres kaynağıdır. Bir parça yakınlığın bile varoluşsal kaygı yarattığı Gilles için bebek sahibi olmak gibi içinde büyük bir yakınlığı, şefkati ve sıcaklığı barındıran bir yeni durum sarsıcı bir deneyim olur. Gilles'in bebeği ilk gördüğü anlarda gösterdiği karmaşık tepkiler yaşadığı bu yeni durumu kendisi için anlamlandıramamasının bir sonucudur. Hatta bir ara nefes darlığı çeker, panik atak benzeri tepkiler gösterir. Yaşadıklarının bir baba olma heyecanı değil; çok ciddi bir kaygı olduğu çok belirgindir ki önce saatlerce hastanenin önünde bekleyip sonra da Marion'u hiç ziyaret etmeden oradan ayrılması bunun göze çarpıcı bir örneğidir. Marion ise çatışmalı ve mutsuz bir aileden gelmektedir. Kendine güvensizlik, değersizlik, belirli anlarda karar vermekte zorlanma, sevgiye, şefkate derin bir açlık duyma, hayattan ne istediğini bilememe gibi temel özellikleri barındıran kişiliği de bu hiç bitmeyen ebeveynler arası çatışmaların bir ürünüdür. Marion bir kaygılı / kararsız bağlanmadır. Ebeveynleri sürekli olarak kavga eden, birbirlerine bağımlı, birbirlerin-

den hiç kopmayan ancak birlikte mutlu bir çift olmayı da başaramamış insanlardır. Evlilikleri boyunca kızlarının duygularını, bu çatışmalardan nasıl etkilendiğini hiç önemsemeyen bir tutum sergilemişlerdir. Marion'un yaptığı çok riskli ve zorlu doğumdan sonra bile onun yanında birbirlerini suçlamaya, saldırmaya, aşağılamaya devam ederler. Marion'un babası için annesi tam bir histeriktir; örneğin onun tüm davranışları başkalarının dikkatini üzerine çekmeye yöneliktir. Bu tür çatışmaların altında ezilen Marion kendine güvensiz ve ürkek bir kız çocuğu olarak büyümüştür. Kendisiyle ilgili bilinçaltısal olumsuz algılarını beslediği için de Gilles'le birlikte olmuştur. Bir kaygılı / kararsız bağlanmanın sonucu olarak da ondan ayrılma kararı vermek ve bu yönde bir adım atmak çok güç olmuştur. Gilles'in o gün otelden ayrılırken tekrar birlikte olmayı denemeyi istediğini söylemesine Marion ne olumlu ne de olumsuz bir cevap veremez. Bunun nedeni Marion'un bir ilişkiden ne istediğini bilmemesidir. Normal koşullar altında bir insan bir ilişkiye "Tamam" ya da "Devam" kararını verirken genel olarak bir romantik ilişkiden ne beklediklerine, daha doğrusu beklediklerinin karşılanıp karşılanmamasına göre karar verir. Marion bir kaygılı / kararsız bağlanma olması nedeniyle bir ilişkiden ne istediğini bilmediği için istediklerinin karşılanıp karşılanmadığı yani ödül – bedel / kazanç – kayıp karşılaştırmasını da yapamaz. Dolayısıyla da yaşadığı ilişkinin onun için ne derece ödüllendirici olup olmadığını anlayamaz. Gilles'le birlikte olmaya devam ederse eğer bu ona ne kazandıracaktır ya da ondan ayrılırsa eğer neleri kaybetmiş olacaktır sorularına cevap bulamaz, hiçbir zaman da bulamayacaktır.

A DANGEROUS METHOD

Yönetmen: David Cronenberg
Oyuncular: Keira Knightley, Viggo Mortensen, Michael Fassbender
Yılı: 2011
Süresi: 99 dk.

İnsanın yaşam boyu devam eden temel bağlanma ihtiyacı niceliksel olarak değişmekle birlikte hayatının farklı anlarında farklı bağlanma figürlerine bağlanmasıyla süregider. Temelde anne ve yetişkinlik döneminde de sevgili / eşin işlev gördüğü bu ihtiyacın bir tatmin nesnesi de terapisttir. Bir terapist de ikincil bir bağlanma figürü olarak özellikle güvenli olmayan bağlanma stillerine sahip hastalarına hayatı keşfetme, anlamlandırma sürecinde bir destek ve kendilerini tehdit altında hissettiklerinde de onlara güvenli bir liman olma işlevini görür, görmelidir. Sağlıklı, güvenli ve profesyonel bir terapist – hasta ilişkisi bu prensibe dayanır. Peki hastanın aktarımlara karşı terapistin de karşı aktarımlarına dayanan bir süreç nasıl işler? Başka bir deyişle profesyonel / mesleki etik ilkelerin, iş disiplininin çiğnendiği, aradaki profesyonel sınırın kalktığı, terapistin bir terapist rolünden çıkıp bir romantik bağlanma figürü yani bir sevgili olmaya başladığı durumda terapist – hasta ilişkisi nasıl bir yol alır? Bir roman uyarlaması olan ve psikolojinin önemli figürleri arasında yer alan Freud, Jung ve tedavi görüp ileride psikanalizin en önemli kadın temsilcilerinden de biri olacak olan Sabina Spielrein arasındaki "ilişkiyi" anlatan "A Dangerous Method" bu kapsamda değerlendirilebilecek çok güzel bir örnektir.

Zürih'teki Burghölzli kliniğine bir hasta olarak gelen Sabina Jung'la terapiye başlar. Histeri krizleri geçiren, psikotik; gerçek

üstü sanrıları da olan Sabina babası tarafından şiddete ve cinsel istismara maruz kalmıştır. Küçüklüğünden itibaren pek çok gece babası onu boş bir odaya sokup önce soyunmasını istemiş sonra da kalçalarına vurmuş, şaplak atmıştır. Bu travmatik yaşantılar onda erotik bir haz ve cinsel uyarılma yaşatmakla birlikte suçluluk duygusuna da yol açmış, benlik saygısını ve değerini zedelemiş, sevgi açlığı çekmesine, derin bir bağlanma ihtiyacı duymasına neden olmuştur. Yaşadıkları onda bir davranış genellemesine de neden olmuştur; artık Sabina kendisinin ya da bir başkasının aşağılandığı, küçük düşürüldüğü bir olay yaşadığında cinsel olarak uyarılmakta, heyecanlanmaktadır. Jung'la bahçedeki bir gezileri sırasında paltosu yere düşer. Jung paltoyu yerden kaldırır ve üzerindeki tozlar gitsin diye bastonuyla paltoya vurmaya başlar. O anlarda Sabina saldırganlaşır çünkü bu onun cinsel heyecan duymasına neden olur. Tüm bu ve benzeri durumlarla da mastürbasyon yaparak başa çıkmaya çalışır. Onunla terapiye başlayan Jung iyi bir eğitim görmüş olan ve ileride doktor olmayı isteyen bu genç kadından terapilerine devam etmekle birlikte kendisinin yaptığı çalışmalara da katılmasını, gözlem yapmasını ister. Zeki ve gözlem yeteneği yüksek olan Sabina Jung'un kendi karısını bir araştırmasında denek olarak kullanmasından sonra ona bu uygulamayla ilgili fikirlerini söyler. Bu araştırma Jung'un katılımcıya söylediği kelimelere yine tek kelimelerle cevap vermesini kapsamaktadır ki diğer kelimelere anında cevaplar üreten eşi "Aile" ve "Boşanma" kelimelerini duyduğunda bir süre sessiz kalmıştır. Bu kadının Jung'un eşi olduğunu bilmeyen Sabina Jung'a bu kadının kocasının ona olan ilgisini kaybettiğinden endişelendiğini söyler. Bu müthiş gözlem Sabina'nın gelecekteki mesleki başarısına dair bir ipucu olmakla birlikte Jung'un gerçekten de yakında birlikte bebek sahibi olacakları ama ona güvenmeyen karısı hakkında da fikir verir. Filmin ilerleyen bölümlerinde de eşinin Jung hakkındaki kaygılarının doğruluğu ortaya çıkacaktır. Jung'a güvenmeyen eşi birlikte daha büyük ve konforlu bir ev satın almak

istediklerinde buna şüpheyle yaklaşacak, karşı çıkacaktır. Aynı günlerde Sabina ile Jung'un ilişkisi de başlamıştır. İkinci kez baba olan Jung bu ilişkiyi bitirmek istese de Sabina buna izin vermez. Hatta onu babasının kendisine yaptığı gibi kalçalarına tokat atıp onu cinsel haza ulaştırması konusunda da ikna eder. Eşinin zaten bildiği ilişkilerinin başkalarınca da konuşulmaya başlanmasıyla birlikte Jung'un yaşadığı suçluluk duygusu da artar. Bu duyguyu yenemediği noktada da Sabina'yı terk eder. Bu terk edilişe katlanamayan Sabina yaşadığı acıyı bedenselleştirir; örneğin midesine kramplar girer. Bir bıçakla Jung'a saldıran Sabina Freud'la görüşmek ister ki bu girişimi Freud ile Jung arasındaki kuramsal farklılıkların, çatışmaların da tetiklenmesi demektir. Jung Freud'a Sabina'nın kendisini baştan çıkardığını, kendisinin onun iyileşmesi için çok çabaladığını, hatta bundan acı çektiğini ama Sabina'nın ona karşı haksız bir iftirada bulunduğunu yazar. Jung ile Sabina'nın "ilişkisi" kısmen meslektaş kısmen terapist – hasta kısmen de iki arkadaş ve hatta sevgili olarak bir süre daha devam eder. Sabina daha sonra bir doktor ve önemli bir kadın psikanalitikçi olur, özellikle çocuk psikanalizinde uzmanlaşır. Buarada evlenir, iki çocuğu olur ama bir Yahudi olması nedeniyle hem kendisi hem de çocukları Nazi'ler tarafından öldürülür. Freud'un Jung'la olan ilişkisini tamamen kesmesi Jung'un yaşamında bir kırılma noktası olur. Bununla birlikte Sabina gibi yine hastası olan, Yahudi ve onun da gelecekte bir doktor olmayı istediği ikinci metresi Toni ile birlikte olmaya başlar ki Toni aslında Sabina'dır, Jung'un Sabina'yla olan yarım kalmışlığını tamamlama aracıdır, arzusudur. Jung'un eşiyle ve metresiyle olan ikili ilişkisi ölene kadar da devam eder.

A HAPPY EVENT

Yönetmen: Remi Bezançon
Oyuncular: Louise Bourgoin, Pio Marmaï, Josiane Balasko
Yılı: 2011
Süresi: 107 dk.

Hamilelik ve doğum / annelik evliliği ve aşkı öldürür mü? "A Happy Event", Barbara ile Nicolas arasındaki romantik yakınlaşmayla başlayıp evliliğe ve sonrasında anneliğe kadar süren bağlanma sürecini; özellikle bir bebek sahibi olmanın ilişki üzerindeki etkilerini gözler önüne seren etkileyici bir yapımdır.

Yeni bir canlı dünyaya getirme süreci her nekadar anne adayının belki de yaşamı boyunca en çok istediği deneyim olsa bile ve kendisini buna hazırlamış olsa bile beraberinde birtakım psikolojik sorunlar getirir. Hamilelik öncesinde, sürecinde ve sonrasında yaşanan kaygı, stres ve depresyon bu sorunların en belirgin olanlarıdır. Bu dönemde anne adayı özellikle duygusal iniş çıkışlar sergileyebilir. Bazen tamamen içedönük, karamsar bir durum sergileyebilir. Kendine duyduğu saygı düşebilir. Düşünsel / duygusal döngüler yaşayabilir; sürekli olarak aynı şeyleri düşünebilir ya da aynı şeylerden kaygılanabilir. Daha önce kendilerini fiziksel olarak genç ve güzel bulan bazı kadınlar bedenleri üzerindeki kontrolü kaybettiklerini düşünürler. Bu durum artık eşe eskisi kadar çekici gelinmeyeceği ve hatta eşi başka bir kadınla ilişkiye yönlendireceği duygusuyla iyice kaygıya dönüşür. Bazı kadınlar yolda tek başlarına yürüdüklerinde ya da arabayla yolculuk yaparken bile başlarına kötü bir şey geleceğini düşünebilirler. Bu dönemde kadınlar eşlerine daha bir ihtiyaç duyarlar, bu dönemde eşe verilen destek önemli hale

gelir. Hamilelik kadının kendine olan inancını, değerini, yeteneklerine olan güvenini de sarsabilir ki böyle bir noktada destekleyici bir eşin varlığının önemi kuşku götürmezdir.

Annelik, bir kadının yaşamındaki temel değişim ya da gelişim noktalarından biri, bir dönemeç olarak görülebilir. Birçok kültürde de "ideal", "iyi" ve "doğru" kadın olmanın da bir gereği olarak kabul edilen anneliğin getirdiği bir takım ödüller / olumlu yaşantılar ile bedeller / sorunlar vardır. Birçok anne bebek sahibi olarak kendi annesiyle arasında yeni bir bağın oluştuğunu öne sürmektedir. Bunun dışında, anneliğin kadınlara bir güçlülük ve yeterlilik duygusu kazandırdığı görülmektedir. Böylelikle anneler soğuk, üretken olmayan, yeteneksiz, kısır olarak algılanmaktan kaçmış olup doğurgan bir kadın olduklarını ispatlamış olurlar. Babanın annenin hoşlandığı bazı aktiviteleri doğumdan sonra yapmaya başlaması da yine bebek sahibi olmanın getirdiği olumlu yaşantılardan bir örnektir. Annelik başka bir canlıyla sevgi ve yakınlık içerin bir bağ kurma isteğini tatmin etmesi açısından da istendik bir yaşantıdır. Çocuğun enerji, neşe ve gurur kaynağı olduğu ya da olacağı inancı birçok kadını anne olmaya iten nedenlerden biridir. Kendi çocukluk döneminde bir aile yaşamından uzak kalmış, ihmal edilmiş, terk edilmiş ya da reddedilmiş olup hep bir ailesinin olmasını isteyen bazı kadınlar için de annelik bu aile oluşumuna giden önemli bir köprüdür. Gerek ergenlik gerek yetişkinlik döneminde olsun kadınların yaşamalarında önemli bir değişimi ifade eden annelik kişilik özellikleri üzerinde de etkili olur. Bazı kadınlar anne olduktan sonra daha kontrolcü, disiplinli, dikkatli olurlar, bazıları daha da esnekleşir, katı tutumlar yerini sevecenliğe bırakır, empatik davranırlar. Bazı kadınların da kendilerine duydukları saygı, güven ve değer artar. Anne ile bebek arasındaki yaşantılar annenin kimliğini ve kişiliğini doğrudan etkiler. Bu olumlu duygularının yanında annelik beraberinde bir takım sorunlar da doğurur. Annelik görevleri annelerin beklediğinden daha fazla zaman alıcı ve yorucudur. Bebeğin / çocuğun bakımı

anneyi fiziksel olarak tüketebilir; örneğin özellikle ilk hafta ya da aylarda uyku düzensizlikleri görülebilir. Bu noktada, henüz hazır olunmayan bir anneliğin yoğun strese, kaygıya, depresyona, suçluluğa, tükenmişliğe, ikilemlere, öfkeye ve psikosomatik şikâyetlerin belirmesine yol açabildiğinin altı çizilmelidir. Evlilik kalitesi açısından bakıldığında, annelik rolü eşler arasında özellikle ev işlerinin ve çocuk bakımının paylaşımı, çocukların nasıl büyütülmesi gerektiği konularında çatışma ve gerginliklerin doğmasına, iletişim kalitesinin düşmesine neden olabilir. Babalar çocuk bakımı konusunda annelerin beklediklerinden, umduklarından daha az yardımcı olmaktadırlar. Bütün dikkatin bebeğe yönelmiş olması da eşin kendisini ihmal edilmiş olarak hissetmesine ve beraberinde eşi suçlamaya, öfke patlamalarına, çatışmalara neden olmaktadır. Yine buna bağlı olarak cinsel ilişkinin anlamı değişir, özellikle erkekler eşleriyle cinsel ilişkiye girememekten yakınırlar. Bu dönemde bazı çiftlerin daha sıklıkla ilişkiye girdikleri, bazılarının ise cinsel performanslarında bir düşüş yaşandığı görülür. Bu noktada, bebeğin "kolay" ya da "zor" mizaçlı olmasının ya da eşlerin kendi ebeveynleriyle olan ilişkilerinin de eşler arasında yaşanan sorunlar üzerinde bir etkisi olduğu söylenebilir.

Barbara ile Nicolas'ın ilişkisi eğlenceli, keyifli bir flört dönemiyle, aşk ve heyecanla başlar ve adım adım gelişir. Sanki uzun süredir birbirlerine kavuşmayı bekleyen, aynı dili konuşan, birbirlerine ait olan bir çift gibidirler. Barbara'nın mutlu olması için Nicolas'ın basit bir tebessümü ya da bakışı bile yeterli olur. Aralarındaki tutku dolu bu ilişki bir gün Nicolas'ın bir çocuk yapma önerisiyle yıpranmaya başlayacaktır. Aşkın ve tutkunun getirdiği yüksek ilişkisel tatmin düzeyinin, coşkunun, mutluluğun sarhoşluğuyla verecekleri karar aslında sonun da başlangıcı olacaktır. Her ikisi de hazır olmadıkları bir yükün altında ezileceklerdir. Bir ilişkide düşünsel, duygusal ve cinsel doyumun en yüksek olduğu noktada verilen evlilik kararı aslında çiftin hiç farkında olmadıkları bir yanılgıya ve beklentiye dayanır; bu do-

yumun ne olursa olsun hep süreceği, sonsuz olacağı yanılgısına. Bu açıdan da bakıldığında pek çok sanat eserine ya da şarkısına da ilham kaynağı olmuş olan "sonsuz aşk" ya da "sonsuz ilişki" tanımlamalarının pek de gerçeği yansıtmayacağı söylenebilir. Bir ilişkinin süresinin, örneğin 54 yıllık bir beraberliğin o ilişkinin sağlıklığı, kalitesi ve mutluluğu açısından birer kriter olamayacağının da altı çizilmelidir. Bir mutluluğu, doyumu yaşayan hiçbir kadın ya da erkek bu doyumun yarın ya da ileride bir gün bitebileceğini hiç düşünmez, düşünemez de. Belirli bir noktaya kadar da düşünmemesi gerektiği söylenebilir çünkü bir ilişkinin örneğin her anının, her davranışın ya da olayın taraflarca sanki birer ruh sağlığı uzmanlarıymışçasına incelendiği, analizinin yapılmaya çalışıldığı hatta sorgulandığı bir durumda da ilişkinin anlamını kaybedeceği, yaşanamayacağı söylenmelidir. Mutlu, doyumlu olan taraf ya da taraflar yaşadıklarından haz duymaktadırlar ki insanın temel varoluş kaygılarından ya da arayışlarından biri haza, mutluluğa ulaşıp mutsuzluktan, korkudan ya da cezadan kaçınmaktır. Doyum bir tutumdur, algıdır; taraf ya da tarafların o anki tüm ilişkisel süreçleri sanki bir masaya yatırıp üzerinde düşünüp taşınmışçasına, bir muhasebesini yapmışçasına verdikleri bir son karardır, nesnel temelleri olsun ya da olmasın nihayetinde bir algıdır. İnsan dinamik, sürekli değişen bir varlıktır; bu dinamizm bazı tutumların da değişmesini ve gerek karşı tarafın gerekse bir bütün olarak ilişkinin artık farklı bir açıdan değerlendirilmesini getirebilir. Bugün karşı tarafın çok beğenilen psikolojik ya da fiziksel bir özelliği bir süre sonra anlamını kaybedebilir, değersizleşebilir. Hatta üzüntü, kaygı ya da öfke uyandırabilir. Barbara ile Nicolas da elbette bütün bu psikolojik süreçlerin hiç farkında olmadan ilişkileriyle ilgili önemli ama kırılma noktası da olacak olan bir karara varırlar ve Barbara hamile kalır. Böylelikle büyük bir sınav verecekleri ilişkilerinin de aslında bu noktadan itibaren başladığı söylenebilir. Barbara'nın sorunsuz bir 9 ay yaşamayı beklediği hamilelik dönemi sancılarla ve hamileliğe uyum sorunlarıyla

geçer. Annesine hamile olduğunu belli etmemek, hamileliğini inkar etmek için beraber oldukları bir akşam yemeğinde sigara ve şarap içer. Tam da doktora tezini hazırlaması gereken bir dönemde dikkat ve konsantrasyon sorunları yaşamaya başlar. Annelik kaygıları baş gösterir; bir süreliğine de olsa anneliğe ve getireceği sorumluluklara hazır olup olmadığından endişelenir. İzlediği dizi ya da filmlerde bebek resimleri görür ya da büyük bir TV ekranında bebeğin fetüs halinin ultrasonda çekilmiş görüntülerini izler. Budurum onun anneliğe ilişkin tasarımlarının bir yansımasıdır, annelik duygusunun şekillenmeye başladığının bir göstergesidir. Tabi annelik kaygısı, korkuları da artmaya başlar. Barbara sanki yaşamı üzerindeki kontrolünü tamamen kaybetmişçesine "içindeki bir yabancının onu ele geçirdiğine, ona emirler yağdırdığına, kendi zevkleri ve arzuları adına onu yönettiğine" inanır. Bazı sabahlar yatağından sıçrayarak uyanır, uyku düzeni bozulur. Beslenme alışkanlıkları değişir. Ansızın gelen, "nedeni belirsiz" ağlama krizlerine girer. Dördüncü aylarda yoğun hormonal aktivasyonla birlikte cinsel isteği, arzusu artar ancak cinsel ilişki sırasında sanki bebek kendilerini seyrediyormuş duygusunu yaşayan ve bundan utanan Nicolas bu artmış olan cinsel uyarılmaya aynı oranda cevap veremez, böylelikle cinsel sorunlar da yaşamaya başlarlar. Kolaylıkla öfkelenebilir hale gelen Barbara doktorunun ona bebeğin cinsiyetini söylemesine çok tepki gösterir. Doğum sancılarıyla başa çıkmasını sağlayacak egzersizlerin öğretildiği seanslara gitmez. Doğumun başladığı sıralarda ultrasondaki bir sesi bebeğin ölümü olarak yorumlar ki budurum onun aslında bebeğini reddettiğine, anne olmak istememesine yönelik bilinçaltına bastırdığı duygusunu yansıtır. Doğumun hemen sonrasında annelik hüznü kendisini gösterir. Barbara iyi ve yeterli bir anne olamayacağına inanır. Hamilelik süreci bir kadına 9 ay boyunca yaşattığı tüm psikolojik gerilim ya da fiziksel sorunlara rağmen onun kendisiyle dış dünya arasında bir denge kurmasını sağlar, bir anlamda onun geçici de olsa bir kimliği haline gelir. Aslında

her doğum annenin bebeğine kavuşmasını sağlasa da, bunun yarattığı çok özel ve derin bir duyguyu, mutluluğu yaşatsa da beraberinde kısa süreli de olsa bir kayıp duygusu da yaşatır. Buna annenin yeni kimliğini kaybetmesi olarak da bakılabilir. Bu kayıp da elbette değişen yeni duruma uyum sürecinde ve hormonların da değişmesinin etkisiyle pek çok annede doğumdan birkaç gün sonra görülen ve genellikle de birkaç gün süren doğum sonrası hüznü ortaya çıkarır. Tez için okunması gereken kitapların birikmesi, uykusuz geçirilen geceler, yorgunluk, bebeğin bitmek bilmeyen ağlamaları ya da beslenme sorunu gibi sorunlar Barbara'yı karamsarlığa ve tükenmişliğe sürükler. Barbara artık izlediği herhangi bir TV programında bir bebeğin nasıl öldürülüp geride iz de bırakılmayacağına dair hayaller görmeye başlar. Nicholas'la cinsel yaşamları bitme noktasına gelir. Karşılıklı olarak birbirlerini suçlamaya başlarlar, çatışmalar artar. Bebeğin bakımı, ihtiyaçları her ikisinin de kendi özel ihtiyaçlarının ve sorumluluklarının önüne geçince kendi içlerinde engellenmişlik duygusu yaşarlar. Barbara tezini yazamaz hale gelirken Nicholas'ın da iş hayatı sekteye uğrar. Bu köşeye sıkışmışlık duygusu da birbirlerine yansıyan öfke patlamalarına neden olur. İlişkilerinin kalitesi düşer, birlikte olmanın getirdiği heyecan ve tatmin iyice düşer. Bir anlık kararla, ilişkiye farklı bir heyecan ve coşku getirmesi amacıyla verilmiş olan bir karar nihayetinde her ikisini de derin bir depresyona, tükenmişliğe ve ayrılığa sürüklemiş olur.

ALL GOOD THINGS

Yönetmen: Andrew Jarecki
Oyuncular: Kirsten Dunst, Ryan Gosling, Frank Langella
Yılı: 2010
Süresi: 101 dk.

Çocukluk döneminde ister birebir yaşamakla ister tanık olmakla olsun; bir travmaya maruz kalmak özellikle yetişkinlik döneminde pek çok davranış sorununa yol açar. Örneğin kişinin kendine duyduğu saygının, güvenin ve kendine verdiği değerin düşmesine neden olur. Kişi sürekli bir öğrenilmiş çaresizlik, dürtüsellik, saldırganlık, suçluluk, utanç, yoğun kaygı ve depresyon yaşar. Başkalarıyla yakın ilişki kuramayabilir ya da ilişkilerinde sınır koyamaz. Kendini ya da başkalarına zarar verici davranışlarda bulanabilir. Gündelik yaşamda olağan kabul edilebilecek durumlara karşı aşırı sinirlidir, savunucudur ve öfkeyle yanıt verir. Dışarıdan bakıldığında mükemmelmiş ya da sorunsuzmuş gibi görünmeye çalışır. Kendini bağımsız ve özgür bir birey olarak görmekten ziyade başkalarının bir parçası ya da tamamen yalnız biriymiş gibi görür. Bu özelliklerin bir çoğunu görebileceğimiz "All Good Things", gerçek bir hayat hikayesine dayanmaktadır ve halen Amerika'da babasından kalan emlak alım satın işlerini yürüten Robert Durst'un ve adı hala "kayıp" listesinde yer alan Kathleen McCormack'in yaşamını aktarmaktadır.

David (Robert Durst) 7 yaşındayken annesinin "intiharına" tanık olmuştur. Evlerinin çatı katından atlayan annesinin parçalara ayrılmış cesedini görmüş ve yaşadığı korku nedeniyle de 1 hafta boyunca bir masanın altında saklanmıştır. Bu kayıp duygusuyla baş edebilmek için de yaşadığı acıyı bastırmıştır, bu acı

da hep sürecek olan bir öfkeye neden olacaktır. David yaşamı boyunca da hem kendisine hem de başkalarına zarar verecek bir biçimde bu bastırılmış olan kaybı ve öfkeyi yaşayacak, duygularıyla yüzleşmekten kaçınacaktır. Onun için duyarsızlık ve bastırmak temel yaşam kaygılarına karşı geliştirdiği egosunu koruyucu mekanizmalardır. Annesinin kendi isteğiyle mi atladığı yoksa David'in düşündüğü gibi babası tarafından mı aşağıya atıldığı hep belirsizliğini korumuştur. David bu olaydan dolayı hep babasını suçlamış ancak aşırı hırslı, otoriter ve kontrolcü babasına yönelik bu derin ve sessiz kalan öfkesini, kinini hiç ifade etmemiştir. Bu derin öfke onda antisosyal kişilik özellikleri yaratmıştır. Babasını hep kendisine yönelik bir tehdit olarak algılayan David ağabeyinden de farklı olarak önceleri hep ondan bağımsızlaşmaya, ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durmaya çabalamıştır. Hep ona kendisini ispatlamaya çalışır ancak duyarsız, ilgisiz, tamamen kendine odaklı, reddedici babası onun varlığını görmezden gelir. David bir süre sonra onun kendi şirketlerinde çalışması yönündeki baskısına boyun eğer. Aslında baskıladığı nefretinin nesnesi olan babasından kopamayacağını anladığı anda ona karşı tam tersi bir reaksiyonla onunla özdeşim kurup onun gibi olmaya başlayacaktır. Bu duruma yaşanan çaresizliğin etkisiyle kişinin kendisini travmatize edene hayran ya da aşık olması, ona tapmaya başlaması da denebilir. "Stockholm Sendromu" bu durumun en iyi örneğidir. Babasıyla yakın olmak ifade etmekte güçlük çektiği nefretini de baskılamasını, böylelikle de "kontrol etmesini" sağlar. Babasının annesini öldürdüğü, en azından David'in buna inandığı oranda David de Katie'yi öldürecektir. Bir anlamda bir antisosyal kişilik doğrudan ya da dolaylı bir biçimde yeni bir antisosyal yaratacaktır. İki erkek de "kendi kadınlarını" kendi elleriyle öldürmüş olacaklardır.

David ile Katie'nin ilişkisi bir tesadüf eseri başlar. Katie bir üniversite öğrencisidir. Kısa sürede birbirlerine aşık olurlar, en

azından dışarıdan bakıldığında böyle görünürler. Evlenirler. Vermont'a taşınırlar. Kendilerine ait çeşitli gıdaların satıldığı bir dükkanları olur ancak ekonomik olarak da zorlandıkları için New York'a dönerler ve David hep babasının istediği gibi onunla çalışmaya başlar. Öğrenimine bıraktığı yerden devam etmeyi isteyen Katie de bir taraftan David'in duygusal gel-git'lerini, "nedeni belirsiz" çıkışlarını ya da gizemli davranışlarını anlamaya çalışırken bir yandan da çocuk sahibi olmayı ister. Hala annesinin yasını tutan, babasına ve hayata dair keskin bir intikam duygusu olan David için bir çocuk sahibi olmak kritiktir, tehdit edicidir çünkü bilinçaltısal olarak kendisinin yalnız kalması gibi çocuğunun da bir gün bir nedenden dolayı yalnız kalabileceğinden korkar. Üstelik bu Katie'ye de daha çok bağlanmak demektir ki David'in hala çözümleyemediği kronik bir terk edilme kaygısı vardır. David açısından bakıldığında aslında annesi ölmemiştir; onu bilerek ve isteyerek terk etmiştir. Bu terk edilme kaygısı Katie'nin kendisini bireysel ve mesleki açıdan geliştirmek istemesiyle daha da artar çünkü Katie'nin psikolojik olarak büyüyüp gelişmesi ileride bir tarihte David'i terk edebileceği anlamına da gelmektedir. Gittikçe daha çok zenginleşen David kendi evleri ve "Mercedes marka bir arabaları da olmasına rağmen" Katie'nin neden hala mutlu olmadığını ya da bir ev hanımı olmak yerine "inatla bir doktor olmak istemesini" anlayamaz. Terk edilme kaygısıyla baş edemeyen David'in saldırganlığı ve bastırılmış öfkeyi barındıran "gizil kişiliği" ortaya çıkmaya başlar. "Sakinlik", "olgunluk", hep tebessümlü yüz ifadesi, sempatiklik, nezaketli yapı yerini her an öfkelenmeye ve şiddet göstermeye eğilimli bir canavara bırakır. David her geçen gün hem Katie'yi daha çok kontrol edip baskı altında tutmaya çalışır hem de uyguladığı şiddetin dozu artar. Önceleri bağrışmalarla başlayan şiddet David'in bir gün Katie'yi saçından yerlerde sürüklemesiyle de devam eder ve 1982 yılında da bir gece evlerinden bir silah sesi duyulur. Yıllardır tek dostu olan köpe-

ğini "kendisine tuhaf tuhaf baktığı için" bir kazmayla öldürüp gömmekten çekinmeyen David Katie'yi de öldürmekten çekinmez. 2000 yılında dava dosyası yeniden açılır. Eşinin "ortadan kaybolmasından" sorumlu tutulan David bundan kaçınmak için başka bir şehre yerleşir ve kadın kıyafetleri giymeye başlar. Burada yaşadığı apartmandaki Malvern'e aslında Katie'yi öldürdüğünü çok iyi bilen ve olayın örtbas edilmesi için ona yardımcı da olan, bu nedenle yıllardır ondan para da almakta olan Deborah'ı öldürttür çünkü Deborah'a artık para ödemek istemez ve onun kendi aleyhinde tanıklık yapmasından da korkar. David en sonunda Malvern'i öldürür ve cesedini parçalara ayırıp bir nehre atar. Bunun ortaya çıkmasıyla da sadece ölmüş birinin cesedini yok etmeye çalışmaktan dolayı 1 yıl hüküm giyer.

AS GOOD AS IT GETS

Yönetmen: James L. Brooks
Oyuncular: Helen Hunt, Jack Nicholson, Greg Kinnear, Cuba Gooding Jr.
Yılı: 1997
Süresi: 139 dk.

Obsesyon, kişinin rahatsız edici bulduğu ama kendisini düşünmekten de alıkoyamadığı, gerginlik yaratan, düşünce, dürtü ya da düşlemlerdir. Kompülsiyon ise, bir obsesyona tepki olarak yani obsesyonları ortadan kaldırmak ya da bunların doğurduğu kaygı ve bunaltıyı gidermek için yapılan davranışlardır. Her ikisi de, kişide belirgin bir sıkıntıya neden olur, zaman kaybına ya da kişinin olağan günlük işlerini, mesleki ya da eğitimsel faaliyetlerini ya da iş ve özel yaşamındaki ilişkilerin bozulmasına yol açar. Obsesif – kompülsif bozukluğun farklı türleri vardır: Yıkanan ve yıkayanlar; sürekli olarak kendilerine kir, pislik, mikrop ya da yabancı maddelerin bulaşacağından ve zarar göreceklerinden dolayı kaygılanırlar. Kontrol ediciler; "gereği gibi yapmadıkları" davranışlarından ötürü, başkalarının başına gelebilecek olası tehlikeli durumlardan kendilerini aşırı derece sorumlu tutarlar. Bu kişiler, kapıları, pencereleri, elektrikle ya da gazla çalışan ev aletlerini kapatıp kapatmadıklarını defalarca kontrol etmekten kendilerini alamayan; böyle yapmadıkları taktirde başlarına kötü bir şeyin geleceği kaygısını duyan insanlardır. Kontrol etmeye karşı direnmek, geciktirmek, çoğu zaman katlanılmaz derecede kaygı yaratır. Düzenleyiciler; belirli nesneleri – eşyaları (tamir aletleri, elbiseler, mutfak malzemeleri ya da mobilyalar gibi) özel bir biçimde; "tam olması gerektiği gibi" ya da "tam yerine" koyarak düzen tutturmaya çabalayan insanlardır. Bu kişiler, örneğin alet-

lerin yerlerinin değiştirildiği, dokunulduğu ya da başka bir düzene koyulduğu durumlarda bundan çok rahatsız olur ve kaygılanırlar; bu kaygı eşyalar "asıl yerlerine" yerleştirilene kadar da devam eder. Salt takıntılı düşünceliler; başkalarına zarar vereceğini düşündükleri istenmedik düşüncelerini, düşlemlerini ve imgelerini savuşturamayan kişilerdir. Kendilerinde kaygı uyandıran düşüncelere karşı koymak için sayı sayma, Tanrı'ya yakarma, belirli birtakım sözcükleri yineleyip durma gibi zihinsel eylemlere başvurabilirler. Biriktirip saklayanlar; önemsiz birtakım nesneleri sürekli olarak toplayan, biriktiren ve bunları atmakta zorlanan kişilerdir.

Melvin, homofobik; yani eşcinsellerden hoşlanmayan bir yazardır. Hayata dair keskin, katı ve belirli çizgilerle çizilmiş bakış açılarına sahiptir. Sivri dillidir; düşündüğünü o an orada söyler.

Musevi ya da Zencilerden hoşlanmaz ki bu da onun yaşamı belirli çerçevelerde algılamasının bir sonucudur; aslında mutsuzluğunun birer yansımalarıdır. Tamamen kendine odaklıdır; sadece kendisi için yaşar, katı kurallarından, prensiplerinden birindeki en küçük bir değişim bile onu endişelendirir. Mükemmeliyetçidir. Bir yazardır; ancak aşkı tanımlamakta bile çok zorlanan bir yazardır. Mutsuzluğunun, yalnızlığının ve yaşama, insanlara; bir kadına sevgi yoluyla bağlanamamışlığının onda yarattığı takıntılara-saplantılara sahiptir. Ancak, bir gün yaşamına Carol girecek, bu bağlanma deneyimi aynı Melvin'de üstelik de nefret ettiği eşcinsel komşusunun "çirkin bir köpeği"ne bile şarkı yazdıracaktır. Carol'a olan duyguları yaşama yeniden tutunmak ve başka bir Melvin yaratmak için çaba göstermesine yol açacaktır.

Carol, bir restaurantda garsonluk yapan, kendisini sık sık krizler geçiren hasta oğlunun bakımına adamış, tüm yaşamı ona endeksli olan, yaşlı annesiyle de birlikte yaşadığı evinden işine işinden evine gidip gelen, mutsuz ve yeni bir ilişkinin özlemini duyan bir kadındır. Melvin kadar onun da bağlanmaya ihtiyacı

vardır. Uzun süredir bir ilişki yaşamamıştır, romantik ihtiyaçlarını bastırmak, ertelemek zorunda kalmıştır, örneğin otobüste el ele tutuşan çiftlere imrenir, onları kıskanır. "Bir erkeğe dokunmayı unuttum" der annesine, "herhalde bu nedenle oğlum hep sarılsın istiyorum bana, annesi için bir erkeğin yerini tutuyor" diye de ekler.

Simon, filmin gizli kahramanı diyebileceğimiz eşcinsel ressam komşudur. İnsanları kendisinden uzak tutmayı iyi bilen Melvin'in hayatı Simon'un evine hırsızların girip de ona fiziksel olarak zarar vermelerinden sonra değişmeye başlar. Simon'un yüzü tanınmayacak haldedir, hastanede tedavi görmesi gerekmektedir. Simon'un sanat direktörü olan Frank'da Simon'un köpeğine bakması için Melvin'e baskı yapar, zencilerden korkan Melvin bu teklifi geri çeviremez. Melvin, bu öneriyle yaşamının değişmeye başlayacağını hiç bilmemektedir. Zamanla aralarında duygusal bir bağ oluşacaktır, öylesine bir bağdır ki bu Simon eve döndüğünde köpeği onu reddeder, onun elinden yemek yemez, Melvin'in evine koşar. Melvin o yemek yerken ona piyano çalmaktadır. Yolda Melvin'le birlikte yürüdüklerinde o da kaldırım taşlarının ortalarına basarak yürür.

Melvin tanıdığı bir doktor aracılığıyla Carol'un hasta oğluna yeni bir tıbbi tedavi hizmeti ayarlar ve tüm masraflarını da üstleneceğini söyler. Carol başlangıçta bu öneriyi reddetmeyi düşünse de sonra kabul eder. Melvin için bu onu Carol'a biraz daha yakınlaştırması için iyi bir araçtır. Carol Melvin'in bu iyiliği sırf "onunla yatmak" için yaptığını düşünür ki bu Melvin için incitici olur. Yaptığı bu iyilik için Melvin'e bir teşekkür notu yazar Carol. Daha önce hiç kimsenin kendisi için böyle bir şey yapmadığını. Melvin'in tanıdığı en cömert insan olduğunu, bugüne kadar ona olan kızgınlığı, ona yaptıkları ya da onu anlayamadığı için ondan özür diler. Melvin, Carol ve Simon, ekonomik olarak iyice kötü durumda olan Simon'un ailesinden para istemek üzere birlikte bir yolculuğa çıkarlar. Frank'den gelen bu

öneriyi kabul eden Melvin Carol'u da ikna eder ve yola koyulurlar. Bu yolculuk, Melvin'le Carol'un birbirlerini daha yakından ve farklı yönleriyle tanımaları için önemli bir fırsat olur. Yolculuk sırasında Carol'la Simon'un yakınlığı Melvin'i çileden çıkarmaktadır, ama bunu hiç belli etmemeye çalışır. Birlikte akşam yemeğine çıktıklarında "daha iyi bir insan olmayı istetiyorsun bana" der Melvin. Bu Melvin için bir devrimdir. "Bu belki de hayatımın en güzel iltifatı" der Carol.

Melvin'in gösterdiği davranışların temel bağlanma kaygısıyla başa çıkmak için kullandığı birer mekanizma olduğu söylenebilir. Melvin, evden dışarı çıkarken eldiven takar ve döndüğünde bunları çöp tenekesine atar. Sokakta yürürken kaldırım taşlarının çizgilerine basmamaya ya da kimsenin ona dokunmamasına dikkat eder. Taksiye binerken kapıyı açmak için üzerindeki ceketin kollarını kullanır; elleri asla kapıya değmez. Hep aynı restauranta gider ve aynı yerde oturup aynı garsondan ki o garson Carol'dur ve Melvin'in hayatının en önemli parçası haline gelecektir, aynı yemekleri yer. Ayrıca, kendi kağıt çatalını, kaşığını ve peçetesini götürür. Evine döndüğünde kapıyı 3 kere açıp kapatır, 3 kere kilitler, ışığı 3 kere açıp kapatır, banyonun lambasını 5 kere yakıp söndürür ve ellerini el değmeyecek kadar sıcak suda 3 sabun kullanarak yıkar. Hiç kimse Melvin'le karşılaşmayı, aynı ortamı paylaşmayı; örneğin onunla asansörde birlikte aşağıya inmeyi istemez. "Evinde gümbürtü bile kopsa ya da çürümüş bir cesetten kokular bile gelmiş olsa" kimsenin onu rahatsız etmesini istemez. Simon'un Melvin için söylediği tek bir cümle Melvin'in karakteri hakkında az ama öz bir değerlendirme niteliğindedir; "Sen hiçbir şeyi sevemezsin". Yemek yemek için restauranta gittiği bir günde Carol'un oğluyla daha yakından ilgilenmek için evine yakın bir yerde iş bulduğunu öğrenen Melvin bu duruma çok öfkelenir. Melvin gibi takıntılı-saplantılı (obsesif-kompülsif) kişilik özellikleri gösteren kişiler, yaşamlarındaki; kendilerince kurdukları düzendeki herhangi bir

değişimden çok kaygılanırlar ve bu kaygı da hemen öfkeye dönüşür. Öfke kaygının yarattığı gerilimi bastırmak için bir savunma mekanizmasıdır aslında. Artık Melvin için yapılabilecek tek şey Carol'u yeniden bu restauranta getirtmektir. Melvin'in Carol'la kurmaya başladığı yeni ve düzeltici duygusal deneyim yani sağlıklı ve güvenli bir bağlanma süreci sadece onunla ilişkisine değil yaşamın her yönüne yansımaya başlar. Köpekten ayrılacak olmanın yarattığı üzüntü, ayrılık kaygısı hatta gözyaşları Melvin'in farklı bir Melvin olmaya başladığının belki de ilk sinyallerindendir. Melvin aslında yıllardır bastırdığı, ifade edemediği; belki kendisine bile söyleyemediği yönlerini fark etmeye, ihtiyaçlarını tatmin etmeye başlamıştır. Melvin'in yaşama ilişkin olumsuz algılarının, katı değer yargılarının değişmeye başlaması kendisini sadece bir köpekle kurduğu ilişkide değil Simon'la olan ilişkisinde de gösterir. Yaraları nedeniyle resim yapamayan, bu nedenle de parasız kalıp evini boşaltmak zorunda kalan Simon'u evine alır, ona çorba yapar. Carol'la olan yakınlığı da, daha doğrusu Carol'a yakın olma girişimlerinin sayısında da bir artış başlar. Artık restaurantta farklı bir yere de oturabilmektedir. Ancak bütün bu değişimler beraberinde karmaşayı, kontrolü kaybettiği duygusunu da getirir, gerginlik yaratır. Melvin, var olanı kabullenmekle yeni bir kişilik, kendilik yaratmak arasındaki "doğum sancılarını" yaşamaktadır. Olumlu yönde bile olsa her değişim bir stres kaynağıdır çünkü. Carol'un evine gider Melvin. "Ne yapıyorsun burada?" diye sorar Carol. "Açım" diye cevap verir Melvin. "Burası benim evim, delirdin mi? Bazen nekadar sevimsizsin, biliyor musun?" der Carol. "Evet, biliyorum" der Melvin, bu kabullenme kendisinden beklenmeyecek bir içgörüyü; bir kendiyle barışık olma halini, bir farkındalığı ifade eder. Bu sahneler; artık aralarında ciddi bir bağın, yakınlığın oluştuğunun, oluşmaya başladığının birer göstergeleridir. Melvin hastalığı için ilaç kullanmaya başlar; Carol'la aralarındaki buzlar da erimeye. Artık empati yeteneği yavaş

yavaş da olsa gelişmeye başlayan, konuşurken karşısındakinin ne hissedeceğine önem vermeye başlayan, sokakta yürürken kaldırım çizgilerine de basabilen, kapıyı kilitlemeden yatan bir Melvin doğmuştur. Artık "kontrolünü kaybetmiştir" Melvin, Carol onu "kilitlemiştir, eski hayatına geri dönememektedir". Carol'un tabiriyle "olağanüstü kibar davranışlarla bulunup" onun kalbini çalmayı başarmıştır Melvin. Ve oğlunun hastalığını farkında olsa da olmasa da kendi yalnızlığı için bir mığfer olarak kullanan Carol'da teslim olmuştur hem kendisine hem de Melvin'e.

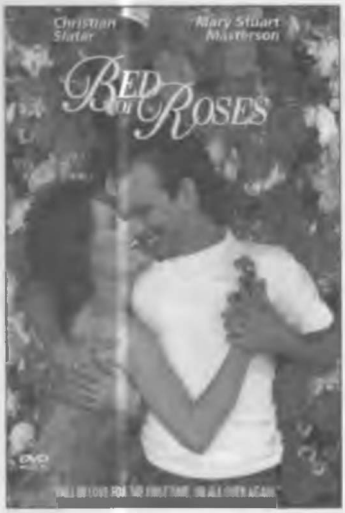

AWAY FROM HER

Yönetmen: Sarah Polley
Oyuncular: Julie Christie, Michael Murphy, Gordon Pinsent
Yılı: 2006
Süresi: 110 dk.
Kanada yapımı "Away From Her", Alzheimer hastası ve böyle bir hastanın eşi olmanın neler yaşattığını en iyi anlatan, bazen hüzünlü bazen komik, sağlıklı ve mutlu bağlanmışlığı aktaran etkileyici bir filmdir.

Grant ve Fiona birbirlerini çok seven, mutlu, emekli olup bir dağ evinde yaşamaya başlayan iki karı-kocadırlar. Ancak bu mutluluk bir gün Fiona'nın Alzheimer'a yakalanmasıyla kaybolur. Fiona artık bulaşıkları yıkmayı unutmaya, elindeki tavayı da yıkadıktan sonra buzdolabına koymaya başlar. Renkleri unutur, örneğin sarıyı hatırlayabilmesi için sarı renkteki bir çiçeğe bakması gerekir. Kaşıkların ya da çatalların hangi çekmecede olduklarını unuttuğu için mutfağın her yerine notlar yapıştırır. Şarap şişesini eline alır ama onun şarap olduğunu hatırlayamaz. Oturduğu sandalyenin üzerine koyduğu paltosunu odanın içinde aramaya koyulur. Ocağın üzerine kaynatmak için bıraktığı suyu unutup dışarıya gezmeye çıkar. Yaşadıkları eve nezaman taşındıklarını unutan Fiona Grant'la nezaman evlendiklerini de unutur. Zamanla Grant'in kim olduğunu da unutacaktır. Fiona'nın bu sorunları Grant'la olan ilişkisine de yansır. Fiona'ın artık bir özel bakımevine yatırılması ve orada yaşaması gerekmektedir. Önceleri Fiona'dan ayrılmak istemeyen Grant sonra bunu kabullenmek durumunda kalır. Fiona'm bakımevine yatmasıyla birlikte Grant'la olan ilişkisi de bozulur; Fiona bakımevinde başka bir hasta olan Aubrey'le ilgilenmeye, hatta onunla

evli olduğuna inanmaya başlar. Ona kocası gibi davranır. Grant'i tanımaz, Grant'le karşılaştıklarında kendisini öpmesinden çok utanır. Artık Grant Fiona için tamamen bir yabancıdır. Fiona bütün gününü yeni kocasıyla, onun bakımıyla geçirir. Çaresiz Grant bu durum ona çok acı verse de Fiona'yı mutlu gördüğü için buna sessiz kalır. Grant Fiona'ya okadar bağlıdır ki o mutlu olsun diye bir süre önce bakımevinden ayrılan Aubrey'i tekrar bakımevine götürür ve Fiona'yla da vedalaşırlar. İyileşme umudu olmayan Fiona artık hep o bakımevinde yaşamaya mahkumdur. Buarada Grant ile Aubrey'in eşi Marian da bir süredir yakınlaşmışlardır. Böylelikle iki çift sanki kendi aralarında bir sözleşme imzalarlar, bir iş bölümü yaparlar: artık Fiona Grant'in yerine kocası olduğunu zannettiği Aubrey'le yaşayacaktır, Marian da kocası Aubrey'in yerine Grant'le.

BED OF ROSES

Yönetmen: Michael Goldenberg
Oyuncular: Mary Stuart Masterson, Christian Slater
Yılı: 1996
Süresi: 87 dk.

Bazen geçmişe ilişkin travmatik deneyimler insanları biraraya getiren, birbirlerine çekici kılan birer ateşleyici gibidirler. Aslında iki taraf da birbirlerini anlayacaklarını çok iyi bildikleri için birliktedirler, bir ilişkiye başlamışlardır çünkü her ikisinin de kendilerine özgü kayıpları, acıları, travmaları ve elbette bir ilaca, onarılmaya ihtiyacı vardır. Genellikle kendi geçmişine ait bir travmatik deneyimi, bir kaybı, yarım kalmışlığı, çözümleyemediği bir çatışması olan bir insanın sağlıklı ve güvenli bir ilişkiye başlaması ya da sürdürmesi çok zordur. Bir ilişkiye başlasa bile özellikle de bastırılmış, bilinçaltına itilmiş olan kayıp yaşantısı kendisini ilişki içerisinde farklı biçimlerde gösterebilir. Örneğin bebeklik döneminde annesi tarafından terk edilmiş bir kişi yetişkinlik dönemindeki yakın ilişkilerinde, özellikle de romantik ilişkilerinde kıskançlık, aldatma, nedeni belirsiz öfke nöbetleri ya da saldırganlık gibi kendince egosunu yeni bir terk edilmeye karşı korumasını sağlayacak ama karşı tarafa mutlaka zarar verecek olan davranışlar sergileyebilir. Dolayısıyla kişinin öncelikle kendisini onarabilmiş olması, kendi sorunlarından olabildiğince sıyrılabilmiş, arınabilmiş olması sadece romantik ilişkileri için değil tüm sosyal ilişkileri için çok önemlidir. "Bed of Roses", bu genel çizgiden yani farklı travmatik deneyimlere, çözümlenmemiş içsel çatışmalara sahip bireylerin kurdukları ilişkilerin sağlıklı bir biçimde ilerlemediği yönündeki genel durumdan biraz farklı, hü-

zünlü ama umuda, değişime, sabırlı olmaya vurgu yapan çok güzel bir filmdir. Her ikisi de kendi kayıpları, travmaları olan iki insanın bir ilişkiye başlama konusunda yaşadıkları sancıları, duygusal iniş çıkışları ama aynı zamanda aralarındaki çekimi, aşkı, sabırlı olmayı ve değişime şans tanımalarını aktaran romantik sinemanın en iyi örneklerinden biridir.

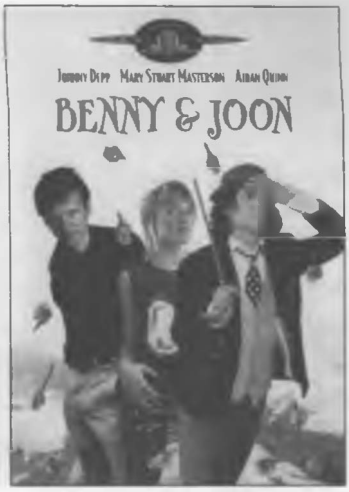
Lisa yalnız yaşayan, dışarıdan bakıldığında hayatından pek de memnunmuş gibi görünen genç, aktif, yetenekli, başarılı bir iş kadınıdır. İnsanlara güvenmez, duygusal yakınlık kurmakta güçlük çeker. Bazen bir duyguyu anlamakta sorun yaşar. Aslında güçlü bir kadın olduğu izlenimi vermeye çabalayan Lisa'nın ürkekliği ve kendine güvensizliği sokakta herhangi bir anda saldırıya uğrarsa diye hep çantasında taşıdığı elektrikli şok aletinden de anlaşılabilir. Ebeveynleri onu daha 3 aylıkken bir havaalanında terk etmişlerdir. Bir aileye evlatlık olarak verilmiş ve bundan kısa bir süre sonra da üvey annesi ölmüştür. Şimdi bir iş görüşmesi sırasında aldığı haberle de üvey babası Stanley'in öldüğünü öğrenir. Stanley'in adını duymuş olması bile o anlarda bir duygusal sarsıntı geçirmesi için yeterli olur; alkol bağımlısı olan Stanley çocukken Lisa'yı hep taciz etmiştir. Evine döndüğünde beslediği balığın öldüğünü görmesiyle birlikte sanki uzun yıllardır birlikte olduğu çok yakın bir dostunu kaybetmişçesine acı duyar, hıçkırıklara boğulur. Dışarıdan bakıldığında çok önemsiz gibi görülebilecek bu olay aslında Lisa'nın ona yaşadığı tüm kayıpları hatırlatan, tetikleyen bir kıvılcım gibidir. İlginçtir ki aynı olay onun yaşamını değiştirecek derin ve tutku dolu bir aşkın da başlangıcı olacaktır çünkü tesadüfen onu o anlarda pencere kenarında ağlarken gören Lewis ertesi gün ona bir buket çiçek gönderecektir. Hayatının merkezine işini ve kariyeri koymuş, böylelikle de bir aşka, bağlanmaya yer açmamış olup kendisini incinmekten, yaralanmaktan koruyan Lisa çiçekleri kimin gönderdiğini öğrenmek için Lewis'e gider ancak Lewis gönderenin adının bilinmesini istemediğini söyler. Bu kaçınmacı tutum Lewis'in bir süre önce karısını ve çocuğunu kay-

betmiş olmasının getirdiği yas nedeniyle henüz bağlanmaya tam olarak hazır olmadığının bir simgesidir. Lewis'in mesleki "tercihi" yani çiçekçilik yapıyor olması da aslında kendi acısıyla baş etmeye yöneliktir. Kendisi desteğe, yardıma muhtaç olan Lewis aslında tamamen bilinçaltısal bir dinamikle başka insanları mutlu ederek kendi mutsuzluğuna da çare olmaya çalışmaktadır. Lewis'in çiçekleri kendisinin gönderdiğini itiraf etmesi üzerine Lisa işyerinden de izinli olması nedeniyle onun birlikte bir gün geçirme yönündeki önerisini kabul eder, birlikte sipariş verilmiş olan çiçekleri dağıtırlar. Bu süreç yakınlaşmalarını da sağlar. Lewis Lisa'ya evinin çatısında yaptığı küçük bir bahçeyi göstermek ister ve önce birkaç dakika bu teklife biraz temkinli yaklaşan Lisa'yı ikna etmeyi de başarır. O gün o bahçedeki birkaç saniyelik bir öpüşme bile zaten bağlanmaktan korkan Lisa'nın tüm yakınlık kaygılarını tetiklemeye yeter. Aslında Lisa'nın yaşamında bir erkek vardır ancak bu erkek, daha doğrusu onunla yaşadığı ilişki biçimi bağlanma kaygısını tetikleyecek bir ilişki değildir. Soğuk, ilgisiz, duyarsız bir erkek Lisa'nın temel bağlanma ihtiyaçlarını sağlayamayacak olsa da aynı mesafelilik terk edilmekten ve incinmekten korkan Lisa için benliğini koruyucudur. Koşa koşa evine giden Lisa Lewis'in ona gönderdiği çiçekleri tek tek çöp öğütme makinesine atar. Yaşadığı bağlanma ve terk edilme kaygısıyla böylelikle başa çıkmaya çalışır. Varoluşsal anlamda kendisine, psikolojik bütünlüğüne yönelik ciddi bir tehdit, bir alarm durumu yaşayan Lisa artık hep Lewis'i çağrıştıracak olan çiçeklerden kurtulunca yaşadığı stresten de kurtulacağını sanır. Ona göre "hayatında harika birine yer yoktur, yaşamaya devam edebilmek için hep çalışmalıdır". Bu noktada çalışma hayatının Lisa için oynadığı rol; kendi dinamikleriyle yüzleşmekten kaçınmak için sığındığı bir liman, bir savunma kalkanı olduğu da gözler önüne serilir. Lewis'in hayatını ve karısını nasıl kaybettiğini anlattığı anlar sabah aynı yatakta uyanmaları ile devam eder ki o sabah Lisa çok ciddi düzeyde olmasa da, Lewis'i harika bir erkek olarak adlandırsa

da yaşadıklarından dolayı bir parça korkar. Kuşkusuz ki her romantik ilişki her iki taraf için de farklı anlarda başlar, süregider ve biter. Bununla birlikte farklı hızlarla da ilerler. Taraflardan biri ki bu genellikle erkeklerdir, ilişkiye daha çabuk ısınırlar. Kadınların çeşitli kültürel öğretilmişlikler, baskılar, kaygılar nedeniyle de kendilerini ilişkide var etmelerinin biraz daha zaman alacağı söylenebilir. Sağlıklı bir ilişki için bazen taraflardan birinin o ilişkiyi tam anlamıyla yaşayabilmesi, özümseyebilmesi için buna hazır olması gerekir. Lewis Lisa'nın adımlarıyla değil; kendi adımlarıyla ilerlemektedir. Lisa'nın o sabah yaşadığı kaygı da buradan doğar. Lewis Lisa'nın kıyafetlerini kuru temizlemeciye götürmüş, ayrıca ona artık hep kullanabilmesi için diş fırçası, diş macunu, havlu ya da sabahlık gibi onu kaygılandıracak eşyalar almıştır. Lisa henüz adı konulmuş bir ilişkiye hazır değildir, Lewis'e güvenebilmek, yaşadıklarına ilişki diyebilmek için biraz daha zamana ihtiyacı vardır. Örneğin Lewis'in onu yılbaşı partisi için ailesiyle tanıştırmak istemesini önce kabul etse de sonra bunu yapmaktan vazgeçer, sonra yine kabul etmekle birlikte yola çıktıklarında da onu geri dönmeye zorlar. Doğum gününü bile bilmeyen, aile kavramı, yakınlığı, sıcaklığı hiç yaşayamamış olan Lisa için böyle bir adım fazlasıyla ürkütücüdür ancak aynı zamanda yaşadıklarıyla yüzleşmesi için ve yeni bir Lisa olmaya yönelik de iyi bir fırsattır. Nihayet Lisa Lewis'in ailesiyle tanışır ancak Lewis o akşam fazlasıyla aceleci ve hızlı davranmış olur; Lisa'ya tüm ailesinin önünde evlenme teklif eder. Bukadar yakınlık bunu daha önce hiç tadamamış olan, dolayısıyla da anlamlandırmakta güçlük çektiği için de onun için kaygı uyandıran Lisa'nın kaldırabileceğinden çok daha fazla bir yük olur. Temel bağlanma figürü olan annesiyle sağlıklı ve güvenli bir bağlanma ilişkisi geliştirememesinden dolayı kendini değerli, sevilebilir, önemli, özel bir insan olarak görmeyen dolayısıyla da yeryüzünde birilerinin onu gerçekten de sevebileceğine inanmayan Lisa bu nedenle de Lewis'i hep kendinden uzak tutmaya çalışmış ama aynı zamanda sevgiye, şefkate, ilgiye

olan ihtiyacı nedeniyle de onunla birlikte olmuştur. Şimdi sevgiyi, sevmeyi iyi bilen, ailesi tarafından hep sevilmiş Lewis'le bir ömür boyu sürecek bir ilişki yönünde karar almak Lisa için zor bir deneyim olacaktır çünkü Lisa'nın hiç ailesi olmamıştır; bu nedenle de örneğin bir çocukları olduğunda onu nasıl büyüteceğini hiç bilememekten korkar. Ona göre bir insana verebilecek hiçbir şeyi yoktur. Evet, bir insanın bir başkasına sevgiyi verebilmesi, hissettirebilmesi için öncelikle bu duyguyu kendisinin yaşantılamış olması gerekir. Lisa bu noktada kaygılarında bir parça da olsa haklıdır ancak gözden kaçırdığı nokta; son birkaç haftadır Lewis'le yaşadığı ilişki aracılığıyla aslında tam da bunu yani sevmeyi öğrendiğidir. Güvenli bir bağlanmaya sahip Lewis Lisa'ya ihtiyacı olan sıcaklığı yaşatmıştır. Bir insanın bağlanma sorunlarının iki türlü çözümü vardır; ya güvenli bir terapistle güvenli bir terapötik ilişki ya da ister sevgili ister eş konumunda olsun; güvenli bir romantik partner'la güvenli bir romantik ilişki. Lewis de aslında Lisa'nın ihtiyacı olan bu güvenli ilişkiyi sağlamaktadır. Aldığı evlenme teklifiyle bağlanma kaygısı çok artan Lisa o gece Lewis'i terk eder ve "güvenli limanına" yani aktif iş hayatına geri döner. Ancak aynı Lisa Stanley'in mezarını da ziyaret eder ki bu onun için hem geçmişiyle yüzleşmek, vedalaşmak demektir hem de yeni bir başlangıcın ilk adımıdır. Aslında ayrı kaldıkları 3 ay boyunca da Lisa hep Lewis'i düşünmüş hatta bazen evinin önüne kadar gidip geri dönmüştür. Lisa içindeki tüm direnci yendiği bir anda elinde bir demet çiçekle Lewis'in evine gider ve bağlanma kaygısı nekadar yüksek olursa olsun bağlanma ihtiyacı daha baskın gelmiş olur. O gün Lisa'nın hayatında tamamen olumlu anlamda bir kırılma noktası olacaktır.

BENNY & JOON

Yönetmen: Jeremiah Chechik
Oyuncular: Mary Stuart Masterson, Johnny Depp
Yılı: 1993
Süresi: 98 dk.

"Benny & Joon", şizofreni gibi ağır bir psikolojik bozukluğun mizahi bir içerikle de güzel bir aktarımıdır, kimi zaman hüzünlü kimi zaman eğlenceli bir yapımdır.

Benny ve Joon, ebeveynlerini trafik kazasında kaybetmiş olan ve birlikte yaşayan iki kardeştirler. Benny oto tamir atölyesinin sahibidir, Joon da sürekli resim yapmaktadır. Bir şizofren olan Joon'un bakımı Benny için zor bir iştir; Benny evde yalnız kalamayan Joon'a sürekli olarak yeni bakıcılar tutmak zorunda kalmaktadır. Bir anda öfkelenebilen Joon çok inatçıdır, bakıcılarına şiddet uygulayabilmektedir. Duyguları ve durumları anlamlandırmakta zorlanmaktadır; örneğin evden dışarıya çıkabilir ancak "evden tek başına dışarı çıkmak"ın onda bir karşılığı yoktur. Bunun ne demek olduğunu bilmez. Kafasında bir şnorkel ve elinde de bir masa tenisi raketiyle sokağın ortasında bir trafik polisiymiş gibi hareket edip trafiği yönetmeye kalkışır. Benny'in kendisini hep kandırdığına, aldattığına inanır. Yemek yapamaz. Evin içerisinde kolaylıkla ateş yakabilir, ateşle oynayabilir, bunun bir yangına yol açabileceğine dair farkındalığı yoktur. Kendi kendisine konuşur. Bazen birilerinin ona bir şeyler söylediğini iddia eder. Bakıcılarını çeşitli gerekçelerle evden kovabilmektedir; örneğin birinin suçu saçlarının kokmasıdır, bir diğerinin soyadını sevmemiştir. Bir TV reklamında izlediği kuru üzümleri canlı varlıklar olarak zannettiği ve onları yemenin onlara saygısızlık olacağına inan-

dığı için yemez. Evde fıstık ezmesinin bitmiş olması Joon için çok acil bir durumdur. Benny'i arayan Joon ondan hemen fıstık ezmesi alıp eve getirmesini ister. Eve gelen Benny Joon'un son bakıcısının da evi terk etmek üzere olduğunu görür çünkü Joon bakıcısı eşyaların yerini değiştirdi diye eline ne geçerse ona fırlatmaktadır. O akşam Benny arkadaşı Mike'la poker oynamaya gidecektir ancak Joon'u evde tek başına bırakamayacağı için onu da götürür. Joon arabada giderken başına motosikletçi kaskı takar. Kardeşinin bakımı nedeniyle kendine özel bir hayat da kuramayan Benny artık tükenme noktasına gelir, hiçbir bakıcı da Joon'la ilgilenmeyi istememektedir. Joon bir gün Benny'in arkadaşlarıyla bildiğini iddia ederek poker oynar ve kaybeder. Kaybettiği kişi Mike'dır ve Mike kazanmasına karşılık olarak Benny ve Joon'dan halen kendisiyle birlikte kalan kuzeni Sam'i evlerine alıp ona bir süreliğine de olsa bakmalarını ister. Benny bunu çaresizce kabullenmek zorunda kalır, üstelik zaten bakıcı bulmakta da zorlanan Benny artık yeni bir bakıcı da bulmuş olur. İlginç ve komik bir yapısı olan Sam'la aynı evi, ortamı paylaşmak, birlikte olmak Joon'un hayatını değiştirecektir, ikisi de birbirlerinden çok hoşlanacaklardır. Örneğin Joon ilk defa bir bakıcısını evden kovmasına rağmen geri çağıracaktır. Tost ekmeklerini tost makinasında değil de ütü masasının üzerine koyup üzerlerine sıcak ütüyü bastırarak hazırlayan Sam Joon'la nasıl iletişim kurulacağını, onun "dilini" iyi bilecektir çünkü. Birbirlerine aşık olurlar ve sancılı bir süreçten sonra da birlikte yaşamaya başlarlar.

BOXING HELENA

Yönetmen: Jennifer Chambers Lynch
Oyuncular: Julian Sands, Sherilyn Fenn, Meg Register
Yılı: 1993
Süresi: 107 dk.

Evde yine aristokrat geleneğin partilerinden biri ve ortalıkta dolanan, ürkek, sanki o partide unutulup gidilmiş, kimin olduğu belli olmayan, herkesin neredeyse acıyarak baktığı küçük bir erkek çocuğu vardır. Babasının odasının kapısını açtığında, içerde davetlilerin dans ettikleri bir partide elindeki akciğer filmini inceleyen, "iş bağımlısı" bir doktor baba vardır. Yıllar sonra, bu erkek çocuğunun da onu model alıp, onunla özdeşim kurduğu; onun gibi olmaya çalıştığı için cerrah olacağı bir babadır. Annesi onu okadar reddetmektedir, sanki o hiç var olmamış, onu hiç doğurmamış gibi davranmaktadır ki eve misafir olarak gelen kadınlardan biri onun Marion'un oğlu olduğunu duyunca çok şaşırır. Bu küçük oğlan; Nick sanki adı var kendisi yok bir hayalet gibidir. Temel bağlanma figürü olan anne tarafından bu reddediliş, Nick'in bütün yaşamını biçimlendiren, körelten, acı dolu bir geleceğe mal olacaktır. Aradan yıllar geçer, Nick büyür ve başarılı bir cerrah olur. Annesini "kaybeder". Cenazesinden sonra eve döndüğünde annesinin kokusunu, gölgesini arar, onun dokunduğu yerlere dokunur. Barda bir arkadaşıyla buluşur Nick, birlikte sohbet ettikleri sırada Nick hayatının en önemli kadınını, "annesini" görür; yani Helena'yı. Bir parti düzenler Nick ve tabiî ki Helena'yı da çağırır Bu teklifi kabul eden Helena önce partiye sonra da Meksika'ya gidecektir, yani Nick'i "terk edecektir". O geleceği için çok heyecanlı olan Nick parti boyunca birkaç kez

gömlek değiştirir. Helena partiye gelir ve partiden Nick'in bir arkadaşıyla ayrılır. Çantasını Nick'in evinde unutan Helena ertesi gün Nick'ten onu havaalanına getirmesi ister. Nick Helena'yı bir şekilde eve gelip çantasını almasına ikna eder. Evden çantasını alıp da kaçar gibi çıkan Helena'yı korkunç bir kaza beklemektedir. Nick'ten uzaklaşmaya çabaladığı bir anda yoldan geçen bir araba Helena'ya çarparak iki bacağının üzerinden geçer. Bu Helena için "karanlığın", Nick içinse "aydınlığın" başlangıcıdır. Helena'yı hastaneye götürmeyen Nick onu evde tedavi eder ve iki bacağını birden keser. Artık tek bir yaşam amacı vardır Nick'in; Helena'ya bakmak, onun tüm ihtiyaçlarıyla ilgilenmek, onu yedirmek, ona elbiseler almak, yalnızca ona ait olmasını sağlamak. Evdeki tüm telefon kablolarını koparan Nick tüm dünyayla olan bağlantılarını da koparır, perdeler tüm gün kapalı kalır, hastaneyi arayıp istifa ettiğini söyler. Helena yaşadığı travmanın öfkesini kusmaktadır Nick'e. Kaçmaya çalışmaktadır. "Benim için hiçbir şeysin, benimle ilgilenmene izin vermeyeceğim. Kimse benimle ilgilenmedi, ilgilenmesin de. Kimse." der Nick'e. Ve sonra Helena'nın kendisini kurtarmak isteyen eski sevgilisini reddedip Nick'e aşık olmasıyla ve hastanede ameliyat olup tekrar kollarına ve bacaklarına kavuşmasıyla son bulur film. Nick'in Helena'yla ilişkisi annesiyle çözümleyemediği ödipal çatışmayı ona yansıtmasının bir sonucudur. Helena'nın Nick'e "aşık olması" ise Stockholm Sendromu adı verilen ve çaresizlik yaşantılarının kendisine zarar verene aşık olmaya ya da ona bağlanmaya yol açtığı travmatik deneyimle ilişkilidir. Nick için Helena annesinin onun bedeninde somutlaştığı bir varlıktır. Helena aslında Nick'in ulaşamadığı, kavuşamadığı, cinsel ilişkiye giremediği annesidir. Anneyle bilinçaltına bastırılmış olan cinsel ilişkiye girme ve onunla bir olma; onun kendisine ait olması arzusu, Helena'yla bilinçüstü düzeyde somutlaşmıştır. Bir anlamda Helena, bu arzunun rasyonalize edilmiş, toplum tarafından da kabul edilebilecek olan bir yansımasıdır, anneyle kurulacak bir cinsel ilişki ya da onu ar-

zulama nekadar korkutucu ve ahlak dışıysa, "iki yetişkin" olarak Helena'yla kurulacak bir ilişki okadar kabul görecektir elbette. Helena'nın Nick için özlem duyduğu, arzuladığı sevgi nesnesi olan anneyi temsil ediyor olmasının en önemli örneğini Nick'in Helena'yla her cinsel ilişkiye girmek istediğinde yaşadığı performans kaygısında; erken boşalma sorununda ve panik nöbetinde görülür. Helena'nın bedeninde somutlaşan anne, Nick için hem bir çekim yani sevgi hem de bir cezalandırma nesnesidir. Anneyle bir olma isteğine paralel olarak var olan onun tarafından cezalandırılma; yani reddedilme kaygısı cinsel işlev bozukluğuna yol açmaktadır. Nick Helena'ya "aşık" olmakla birlikte birkaç kez onunla sevişmeye çalışmış, ancak başka hiçbir kadınla yaşamadığı belirgin bir başarısızlık yaşamıştır. Helena'nın başka bir erkekle olması ya da olduğu düşüncesi bile Nick için çok yaralayıcıdır; böylelikle Nick hem "annesini" daha önce de olduğu gibi başka erkeklerle paylaşmakta hem de yine küçükken olduğu gibi onun tarafından terk edilmektedir. Annesi tarafından ihmal edilmiş, temel bakımdan yoksun bırakılmış; terk edilmiş Nick için Helena müthiş bir bağlanma nesnesidir ve Helena'da onu terk etmesin diye elinden geleni yapacaktır. Koşuya çıktığı bir gece Helena'nın "evinin önünden geçerken" onu başka bir erkekle görür. Evin hemen yakınındaki ağaca tırmanıp sevişmelerini izler, bu onun için çok yıkıcı ve sarsıcı bir deneyim olur; yine "annesi" ve yine başka bir "ortak"tır çünkü. Oturduğu malikaneyi satmaktan vazgeçer ki bu onun müthiş planının bir parçasıdır. Bir çiçekçiden Helena'ya defalarca kart yazıp sonra da çöpe atar. Kendisi de doktor olan sevgilisini evde bekletirken Helena'nın evinin önünde arabanın içinde uyuya kalır. Bu uyku,·"şefkatli ve güvenli bir anne kucağında huzurlu bir uyku" gibidir onun için; Nick ve içselleştirdiği çarpık anne imgesi açısından bakıldığında son derece anlamlıdır. Nick'in cinsel işlev bozukluğu Helena'yla olan ilişkisine de yansır. "Beni bir kere olsun orgazma ulaştıramadın" der Helena Nick'e. "Korkuyordum" der Nick. "Sabahları inlediği, ağladı-

ğını, mastürbasyon yaptığını duyabiliyorum" der Helena yine. "Sevişmeyi hiç bilmiyorsun" diye de ekler. "İğrençsin, sen hastasın" diye cevap verir Nick. Helena Nick'i kendisinden olabildiğince uzak tutmaya çalışmaktadır. Bir gece Nick'in boynuna geçirip ellerini onu boğmaya çalışır Helena. Tam o anda Nick karşısında sanki annesi varmış gibi; sanki onu boğan annesiymiş gibi bir hayal görür. Nick'in annesiyle hem birlikte hem de ondan ayrı; onun cezalandırıcılığından korkmasının bir yansımasıdır bu. Hem sevgi hem de nefret objesidir Nick için annesi. "Anneyi" cezalandırmak ve Helena'nın kendisini bırakıp kaçmasını tamamen önlemek için bir yol bulur Nick; Helena'nın kollarını da keser. Helena'nın bu dünyada sadece ona ihtiyacı olduğuna, kendisinden başka kimsenin artık ona bakmayacağına, onunla ilgilenmeyeceğine inanır. "Beni seviyor musun?" diye sorar Helena. "Tabiî ki seviyorum, seni sevmekten hiç vazgeçmedim" der Nick. "Yalnız kalmaktan korkuyorum" diye devam eder Helena. "Yalnız kalmayacaksın" der Nick. "Öp beni" der Helena, sonra da sevişirler.

Helena, bir kaçınan bağlanmadır; hiçbir ilişkiye ait olmayan, gecelik ilişkiler yaşayan, ait olmaktan, bağlanmaktan ya da yakınlıktan ürker. O ana kadar "hiç kimse onunla ilgilenmemiştir ve ilgilenmeyecektir de; ilgilenmesine de izin vermeyecektir". Film, Nick'in bu "yapışma" ihtiyacıyla Helena'nın kaçınma ihtiyacının bir mücadelesidir aslında. Zamanla Helena "aşık" olmaya başlamıştır Nick'e. Helena'nın sevgilisi olan ve evin izini bulan Ray'le Nick arasında sert bir mücadele başlar. Gördükleri karşısında şaşkına dönen Ray Nick'i öldürmeye çalışır. Tam bu sırada Helena'nın haykırışları duyulur; "onu rahat bırak, canını yakma Ray. Bana yardım edemezsin, sana ihtiyacımız yok, Nick'in canını yakma, git buradan". Ve, bunca travmatik deneyime, Nick'in kendisine yaptıklarına, çektirdiği acılara rağmen, Helena'nın insanı şaşkına çeviren sözleri dökülür ağzından; "sana ihtiyacım var Nick, seni seviyorum". Evet, Helana Nick'i seviyordur artık, ona aşık olmuştur.

BREAKFAST AT TIFFANY'S

Yönetmen: Blake Edwards
Oyuncular: Audrey Hepburn, George Peppard
Yılı: 1961
Süresi: 115 dk.

Bir "party girl"dür Holly Golightly. 14 yaşındayken erkek kardeşiyle birlikte yumurta ve süt çaldığı çiftliğin sahibi onları yakalamış, daha sonra kendisinden yaşça çok büyük olan bu adamla evlenmiş ve sonra da onu terk etmiş, kayıplara karışmıştır. Bu deneyim Holly'in hayatındaki kaçış yolculuğunun duraklarından biri olmuştur sadece. New York'da sabahın erken saatlerinde ünlü mücevher dükkanı Tiffany'in önünde duran bir arabadan zarif ve ışıltılı bir hanımefendi iner. Yine adını bile hatırlamadığı, belli ki hatırlamaya değer görecek kadar zengin olmayan bir adamla akşam yemeği yenilmiş ancak gece hayal kırıklığıyla sonlanmıştır. Hayatta olmak istediği tek yer burasıdır, sanki onun için içindeki mücevherler kadar kıymetli; fırtınalı bir hayatta güvenli tek limandır Tiffany ve onu bu limana götürebilecek tek gemi de zenginliktir. Yerine yenisi konulamadıkça durmak bilmez bir koşuşturmanın son durağı gibidir Tiffany. Çaresizliğin ve yalnızlığın ürkütücü dünyasında sıcak bir yuva gibidir Tiffany. "İnsanın başına kötü bir şey gelmeyecek tek yerdir" Tiffany. "Evinin" anahtarlarını yine kaybettiği için üst kattaki komşusunu uyandırmak zorunda kalır. Fotoğrafçılık yapan komşudan gelen tepki ya da tehditler kadınsal bir manevrayla; istediği zaman ona model olabileceği önerisiyle savuşturulur. Holly "bir erkeğin" nasıl sakinleştirilip yumuşatılabileceği konusunda oldukça deneyimlidir, bir erkeğin aldığı küpelerden o erkeğin kişilik analizi yapacak kadar da kendine güvenlidir. Bu "kayıplar",

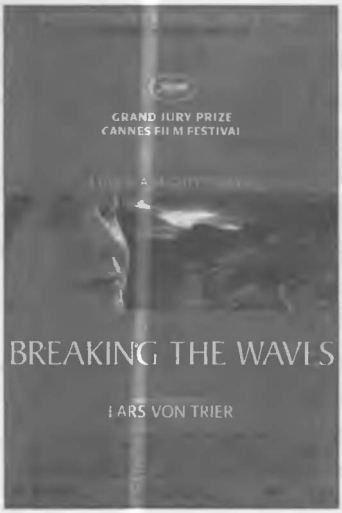
çatal bıçağı olmayan bir mutfak, oturulacak sandalyesi olmayan salon, telefonunu sesi çıkmasın diye bavulunun içine koyduğunu "hatırlayamaması", içinde tek bir kitabın olmadığı raflar, içecek su dahi bulunmayan bir buzdolabı, evde kim oldukları bilinmeyen insanlarla verilen partiler ve isimsiz kedi sonu gelmez bir bağlanma kaygısının birer yansımalarıdır.

Her bir isimsizlik, belirsizlik, eşyasızlık ona kontrolünün kendi elinde olduğunu ve istediği an çekip çıkıp gidebileceğini hissettirir, bu da en çok kendini güvende hissetmesi demektir. Ait olmadığının, bağlanmadığının kaybı, kaybın da acısı olmaz çünkü. "Kediye isim koymaya hakkı yoktur, birbirlerine ait değillerdir, sadece tesadüfen karşılaşmışlardır". "Eşyalarıyla beraber gidebilecek bir yer bulana kadar da hiç bir şeye sahip olmak istemez" Holly. "Neresi olacağından emin değildir ama nasıl bir yer istediğini bilir"; Tiffany gibi "kıymetli mücevherlerin olduğu" bir yer ister. Tiffany Holly için zenginliği değil; güveni, değeri, önemsenmeyi, ilgiyi, şefkati ifade eder; bunların herbiri onun için gerçek mücevherlerdir aslında. Zenginlik Holly'in aradığına, istediğine; bulduğunda mutlu olacağına inandığı boşluğu ifade eder. İçindeki derin sevgi arzusunu, bağlanma ihtiyacını Tiffany'in simgelediği zenginlikle ve güçlülükle bulacağına inanır; bu nedenle de artık sadece zengin erkeklerin peşinden koşan bir Holly'dir. Hep kısacıktır Holly'in "ilişkileri"; başlar ama sürmez, bazen erkekler "onun istediği gibi" zengin olsalar da sürmez, sanki hep bir el çekip alır Holly'i, içinden "dur, istediğin bu değil" diyen bir sese kulak verir gibidir. Üstelik hepsi de bir "sıçan"dır; hepsini böyle tanımlar Holly ve bu onun erkeklere duyduğu öfkenin bir belirtisidir. Günler kırmızı ve mavi olmak üzere ikiye ayrılır Holly için; insanın kilo almaya başladığı ya da yağmurun hiç dinmediği günler mavidir, o günlerde sadece üzgündür insan. Kırmızı günlerse korkunçtur; birden insanın içini bir korku salar, neden korktuğunu da bilemez. İşte böyle hissedildiğinde yapılacak en iyi şey bir arabaya atlayıp doğruca Tiffany'e gitmektir. Bir bebeğin alarm durumu ya-

şadığında, kendisini korumasız ve tehdit altında hissettiğinde annesini yanında aradığı ya da sevdiği bir insanı kaybetmiş bir yetişkinin eşinin yanında olmasını istediği bir andaki gibi Holly'de temel güvenlik duygusu zedelendiğinde; kendini güvensiz, çaresiz ve korunmaya muhtaç hissettiğinde soluğu Tiffany'de alır. "Rahatlatıcıdır bunu yapmak, o dinginlik, o görkem, orada kötü hiç bir şey olmaz". "Eğer onu Tiffany'deki gibi hissettirecek bir yer bulabilirse, o zaman kendisine mobilyalar alıp, kediye de bir isim verebilecektir" Holly, çünkü hayat ancak o zaman anlam kazanacaktır. Ve bir gün genç ve yakışıklı Paul'la kesişir yolları, Paul yeni üst kat komşusudur. Bir "arkadaşlık" başlar aralarında, sadece arkadaştırlar ama. Henüz güven vermeyen bir erkek ya da ilişki olasılığı yeni bir hayal kırıklığı demektir, Holly'in zırhlarını kuşandığı korunaklı yalnızlığında da yeri yoktur. Üstelik Holly Tiffany'e "aşıktır". Her paylaşımları hep "arkadaşçadır"; bu "yakışıklı ve tatlı" erkekle süren "arkadaşlık" Holly'i bir ilişki kararını verme sorumluluğundan da alıkoyar, böylelikle benliğini, kendisini korur Holly. Oysaki, ilişki başlamıştır; "çok tatlıdır Paul" ama bu tatlılık sadece arkadaşçadır, üstelik Paul'a Fred demeyi istemesi de dikkat çekicidir. Fred Holly'in 14 yaşından beri görmediği kardeşidir, sanki bütün yarım kalmış bağlanma ihtiyaçlarını Paul'la tamamlamaya başlayan bir Holly çıkar karşımıza. Yine kısa süreli bir flörtle sonuçlanan akşam yemeğinden kurtulmak için soluğu Paul'un yanında alır Holly, bu sahneler Tiffany'in yerini Paul'a bırakacağının ilk sinyalleridir. Karşılıklı olarak kendi hayatlarından paylaşımlarda bulundukça Holly'in güvenini kazanmaya başlar Paul, Holly'in daha önce deneyimlemediği bir süreçtir bu. O gece sohbet ederlerken Holly Paul'un evinin içinde dolanır, daktilosunu kurcalar, çiçeklerine su verir. Bütün bu minik keşifler Paul'u daha yakından tanımak istemenin, onu keşfetmenin adımlarıdır. Sabah 4.30'u gösterirken Holly "bir dakikalığına yanına gelebilir miyim?" diye sorar Paul'a. "Sorun olmayacaktır, üstelik sadece arkadaştırlar". Paul'a yarı çıplak bedenine sarılır Holly, sakin ve huzurlu limana biraz daha yanaşmaktadır artık. O gece

rüyasında Fred'i görür ve ağlayarak uyanır, ona neden ağladığını soran Paul'a "meraklı insanlardan nefret ettiğini" söyler. Paul'un bu sorusu bir "sınır ihlali"dir Holly için ve Holly kendisini bukadar derinden paylaşmaya henüz hazır olmadığı için de kaygı vericidir, her sonu bilinmezlik, belirsizlik kaygı uyandırır çünkü. Bu çelişkili anlar yaşadığı kronik bağlanma kaygısının, ikilemlerinin bir örneğidir; aynı Holly suçluluk duygusuyla Paul'u evinde verdiği partiye davet eder. Eski kocası onu bulduğunda ve çiftliğe geri götürmek istediğinde de yanında Paul vardır. Kocasını reddeder, veteriner olan koca "zaten hep vahşi şeyleri sevmiştir, Holly de vahşidir". Holly'in kendisiyle ilgili yaptığı bu tanımlama bağlanma kaygısını, insanlara yönelik temel güvensizliğini yansıtır. Holly'e göre acı çekmemek, incinmemek için bağlanmamak gerekir. Paul her geçen gün Holly'in daha da içselleştirdiği, yaşamına aldığı bir güvenli bağlanma figürü haline gelir. Kendini anlatmaya, anlattığında da onu o olarak; yargılamadan, sorgulamadan anlamaya çalışacak, anlayacak birine ihtiyacı vardır ki Paul Holly onu evden kovduktan sonra bile gitmeyecek, varlığını hissettirecek bir erkektir. Birlikte daha önce ikisinin de kendi yaşamlarında yapmadıkları şeyleri yapmaya başlarlar, bu her ikisi için de hem hayatın hem de birbirlerinin keşfidir. "Daha önce hiç sabah yürüyüşüne çıkmamıştır" Holly. Kardeşinin ölüm haberini aldığında yaşadığı korkunç acı sırasında da yanında Paul vardır. Güven arttıkça yakınlık, yakınlık arttıkça da güven ve bağlılık artar. Bu güvenin ve bağlılığın gelişim süreci herhangi bir anda Paul'un yanağına konan bir öpücükle de kendisini belli eder, ancak elele tutuşmalar ya da yanaklardan başlayan sevgi dolu öpücükler dudaklara doğru yavaş yavaş ve temkinli bir biçimde ilerlese de Holly için Paul hala sadece bir "arkadaştır". Birlikte sarhoş olunup eve dönülen geceleri kütüphanede beraber kitap karıştırmalar takip eder. Ve bağlanmak bağlanma kaygısını da bağlanmaktan kaçışı da beraberinde getirir. Paul'a aşık olmaya başlayan Holly bir partide tanıştığı Jose ile evlenmeye karar verir ancak Jose'den bir teklif gelmez henüz ve hiç gelmeyecektir de. Paul'un "seni seviyorum

Holly" cümlesinin daha da arttığı bu bağlanma kaygısının yarattığı stres bir başkasıyla birliktelik kararının verilmesine neden olur. "Hiç kimse o ana kadar Holly'e sahip olamamıştır, olamayacaktır da, sadece; sahip olduklarını düşünen insanlar olmuştur hep". Holly hazırlık yapar, Jose ile birlikte onun Brezilya'daki çiftlik evinde yaşayacaklardır. Artık "aradığını bulduğuna inanan" Holly'in bu inancı evine yeni eşyalar almasıyla da kendini gösterir. Gitme vakti geldiğinde yanında yine Paul ve kedisi vardır, üstelik bunun olmasını Holly istemiştir, sanki Paul'a "gitmeme izin verme" der gibidir Holly. Havaalanına giderlerken Paul Holly'e Jose'den gelen ve artık Holly'yle birlikte olmak istemediğine dair mesajı içeren mektubu verir. Holly için bir yıkımdır bu; Jose de diğerleri gibi bir sıçan olduğunu göstermiştir. Buna rağmen kaçış devam eder; Holly uçağa binip Brezilya'ya gitmekte kararlıdır. "Artık kim olduğunu kendisinin de bilmediği Holly kedi gibi isimsiz bir zavallıdır". "İnsanlar birbirlerine ait olmazlar, o da olmayacaktır". "Bu dünyada kimse kimseye ait değildir, olmayacaktır da". "Ait olmak bir kafese kapatılmak gibidir". Holly taksiyi durdurur ve kediyi serbest bırakır. Bunun üzerine Paul da araçtan iner ve Holly'e zaten bir kafeste olduğunu, bunu ona yine kendisinin yaptığını ve nereye giderse gitsin bu kafesin değişmeyeceğini söyler. "Sen korkaksın, cesaretin yok, hayatı olduğu gibi kabul etmekten bile korkuyorsun. İnsanlar birbirine ait olur çünkü gerçekten mutlu olabilmenin tek yolu budur. Birisi seni kafese kapatacak diye korkuyorsun, sen zaten kafestesin ve nereye gidersen git seninle çünkü nereye kaçarsan kaç yanında götürüyorsun" der. Tüm o bağlanma, ait olma kaygısı, sancısı, çelişkileri Paul'un bu sözleriyle başlayan bir gözyaşı seliyle akıp gitmeye başlar sanki; gözyaşları dışarıda sağanak yağmurdan bile daha güçlüdür. Holly peşinden gider Paul'un, bu bir pes ediştir onun için. Artık gerçek Tiffany'sini bulmuştur Holly, serbest bıraktığı kediyi de arayıp bulur; kediye değil; kendisine, yeni bir benliğe, kişiliğe, yeni bir yaşam biçimine sahip çıkmış, şans tanımıştır Holly.

BREAKING THE WAVES

Yönetmen: Lars Von Trier
Oyuncular: Emily Watson, Stellan Skarsgad
Yılı: 1996
Süresi: 159 dk.

Bir bütün olarak "Breaking the Waves" filmi ve Bess karakteri bağlanma / romantik bağlanma ile tanrıya bağlanma ilişkisinin aktarıldığı en çarpıcı örneklerden biridir.

Tek tanrılı dinlerin temel özelliği tanrıya ulaşılabileceği hissidir; tanrı, kişinin ona ihtiyaç duyduğu her an her yerdedir. Tanrı, kulunu izler, onu korur, gözetler, istediği an onu sanki elleriyle tutabilir. Dualar da tanrı – kul arasındaki yakınlığı kurmanın en önemli araçlarıdır. Dualar, tanrıyla bütünleştiricidir; kişiyi ona daha yakınlaştırmakla birlikte genellikle onunla kurduğu ilişkiye yöneliktir. Bağlanma kuramına göre; kişinin kendisini bir tehdit, çaresizlik ya da saldırı altında hissettiği bir anda onu koruyacak ve bakım alabileceği bir bağlanma figürü arayışına girmesi doğal ve sağlıklı bir davranıştır, tanrı da bu bağlanma figürlerinden biridir. Bağlanma sisteminin harekete geçmesi, yani kişinin kendisini koruma isteği nevrotik korkulara karşı regresif ya da çocukça bir tepki olmaktan ziyade doğal korkulara karşı doğal bir tepkidir. Tanrıyla kurulan, yaşanan ya da yaşandığı sanılan, algılanan ilişki ya da yakınlık kişinin dini inançlarının merkezini oluşturur. Örneğin, dua etmek bu yakınlık ihtiyacının en önemli iletişim aracıdır. Tanrıyla kurulan / kurulduğuna inanılan ilişkideki duygusal bağ anne-bebek ilişkisine benzer bir sevgi, iletişim ve yakınlık biçimini oluşturur. Örneğin, ellerini havaya kaldırıp tanrının - hissiyatla da olsa- onu kucaklamasını, ona

dokunmasını, ona sarılmasını beklemek bir bebeğin annesi tarafından sarılmayı istemesinden farksızdır. Tanrıyla ilgili algılar, ona atfedilen anlamlar bir güvenli bağlanma figürünün özelliklerini taşır. Tanrı, bireyin gerçek yaşamında sağlıklı bir bağlanma figürünün bulunmadığı, var edilemediği bir anda / dönemde terk etmeyecek ya da reddetmeyecek ideal bir bağlanma figürüdür. Örneğin, tanrı terk etmez, reddetmez, aniden çekip çıkıp gitmez, ölmez, aldatmaz, gidip gitmeyeceğine dair uçsuz bucaksız kaygılara neden olmaz, çatışma yaratmaz, şiddet uygulamaz, koşulsuz bir güven, sevgi, ait olma ve yakınlık kaynağıdır, kişinin kendisini değerli, korunacak, sevilecek bir birey olarak algılamasını sağlar. Pek çok durumda tanrının, bazı insanlar için, yeni bir romantik bağlanma süreci gerçekleştirene kadar "aracı" bir bağlanma figürü olduğu, böyle işlev gördüğü söylenebilir. Benzer bir biçimde, romantik ilişkisinden mutsuz ve doyumsuz olan kişilerin de dini inançlarının daha belirgin bir hale geldiği; örneğin namaz kılmak gibi dinsel görevleri / ritüelleri daha sıklıkla gerçekleştirdikleri bilinmektedir. Çocuklar, ebeveynlerinin / büyüklerinin her şeye gücü yeten insanlar olduklarına; dolayısıyla da her şeyin üstesinden gelebileceklerine; kendilerini koruyabileceklerine inanırlar. Ancak, en güvenli bağlanma stiline sahip bir yetişkin bile ebeveynlerinin ya da romantik bağlanma figürleri olan eşlerinin belirli alanlarda sınırlı kapasiteye, desteğe sahip olduklarının, onu korumakta ve bakım vermekte sorun yaşayacaklarının farkındadır. İşte tanrı bu noktada devreye girer; her şeyi gören, her şeyi kontrol edebilen, her şeye gücü yeten tek varlık olan tanrı insanların sahip olduğu bu sınırlılığı aşabilecek tek çaredir. Tanrı, bireyin ihtiyaç duyduğu, duyacağı her an onun yanında olup ona rahatlık ve güvenlik sağlayan, koruyucu, kollayıcı bir ebeveyn olarak yaşanır. Birçok çalışmada, kendilerini aniden dine adayan, "yeniden doğan", "hak yolunu bulan" kişilerin de erken çocukluk dönemlerinde ebeveynleriyle sağlıklı ve güvenli bir ilişki kuramadıkları görülmüştür. Peki tanrı inancı bağlanma stillerine göre nasıl bir

farklılık gösterir? Bess gibi kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip bireyler, tanrıyla çok derin bir duygusal bağ kurmakta, kurmaya çabalamakta; hatta "yapışmaktadırlar". Tanrısız bir hayat "hiçlik"tir. Kaygılı / kararsızların yaşamlarındaki bağlanma nesnelerini idealize etmeleri kendisini tanrıya inanma konusunda da göstermektedir. Bir kaygılı / kararsız için tanrı inancının son derece işlevsel ve koruyucu, güvenlikli bir alan olduğu söylenebilir. Tanrı, kulunun istediği, ona ihtiyaç duyduğu her an onun yanında olacak; onu reddetmeyecek ya da terk etmeyecektir. Eşle kurulan ilişkiden farklı olarak tanrıyla kurulan ilişki / bağ, tamamen bireyin kontrolü altında olacaktır, ilişki "eşin" davranışlarına bağlı olmayacaktır, birey hem "ilişkiyi" hem de "eşini" isteklerine ve ideallerine göre dilediği gibi biçimlendirebilecek, "kontrol" edebilecektir. Tanrı onunla, onun istediği anda, onun istediği kadar ve istediği yerde olacaktır. Çoğunluğu hüsranla, acıyla biten kısa süreli ilişkilerin yerine tanrıyla sonsuz ve koruyucu bir ilişki kurulacaktır. Romantik ilişkilerde yaşanan beklentilerin karşılanması gibi bir durum bu ilişkide söz konusu olmayacaktır. Yalnızlığına iyi gelecek, sık sık âşık olmanın getirdiği hayal kırıklığı yaşama olasılığı da ortadan kalkacaktır. Bireyi kaygı ve gerginlikten uzak tutup, kişisel yeterlik ve seviliyor olma, kendine duyduğu güveni arttırma gibi olumlu sonuçlar da yaratacaktır. Sevgi, ilgi ya da bakım alabilmesi için özel bir çaba harcamasına da gerek yoktur; o, tanrının kurallarına uyduğu sürece tanrı da ona koşulsuz sevgisini verecek, esirgemeyecektir. Ayrılık ve ölüm korkuları etkisini olabildiğince kaybedecektir. İlişkinin güvenliği konusunda kaygı duyulmasına gerek yoktur; bu ilişki dünyanın en güvenli ilişkisidir. Artık, zorba ve adaletsiz ebeveyn yerini adil ve şefkatli bir "ebeveyne" bırakır.

Bess son derece dindar, katı bir kilise baskısının hakim olduğu küçük bir kasabada yaşamaktadır. Sessiz, sakin, çocuksu, aşırı şüpheci, depresif, içe kapanık, kendine ve kimseye güvenmeyen yani bir kaygılı / kararsız bağlanma olan Bess sürekli ola-

rak dua etmekte ve tanrının kendi sesi aracılığıyla onunla bağ kurduğuna, ona cevap verdiğine inanmaktadır. Bir gün kilisenin ve kasaba halkının karşı çıkmasına rağmen bir petrol sondaj istasyonunda çalışan Jan'la evlenir. Terk edilmeye olan duyarlılığı ve olgunlaşmamış kişiliği Jan'ın platformdan kasabaya gelirken bindiği helikopterin geç kalması sırasında gösterdiği tepkiden de anlaşılabilmektedir. Bess'in Jan'a koşup yarı tebessümlü yarı kızgın bir ifadeyle onu hafif de olsa birkaç kez yumruklaması bir evlilik heyecanı ya da sabırsızlığı gibi algılansa da aslında onun çocuksu ego durumunun bir göstergesidir. Evlendikleri gün Jan'ı düğünü yaptıkları salonun tuvaletine götürür ve ilk cinsel deneyimini burada yaşamak istediğini; Jan'dan "kendisine sahip olmasını" ister. Kilisede dua ederken tanrıyla konuşan ve aşkı onun kendisine verdiği bir hediye olarak gören Bess aynı anlarda kendi sesiyle, kendi kendine konuşarak tanrıyı canlandırır, sanki tanrı ona cevap verir; "iyi kız olması gerektiğini, aşkı verdiği gibi almasını da bildiğini" söyler. Jan'la her sevişmelerinde bedenini ve cinselliğini keşfeden Bess o anlarda tanrıya "verdiği hediye" için teşekkür eder. Bess'in sevgiye, aşka olan ihtiyacı Jan'ın kulağının dibinde yüksek sesle horlamasına verdiği tepkide de görülür; Bess için bu sesler sanki dinlemekten son derece zevk aldığı bir senfoni gibidir. Jan'ın yakında çalışmak için sondaj istasyonuna geri döneceğini söylediği anlar Bess'in kaygılı / kararsız bağlanma stilini resmeder; o anlarda Bess kısa süreli de olsa iki elini yüzüne götürüp yere eğilerek en sevdiği oyuncağı kırılmış bir çocuk gibi ağlamaya başlar. Aynı hüznü ailesiyle birlikte yedikleri akşam yemeği sırasında Jan'ın mutlaka döneceğini söylediği anlarda ve bu kez daha yoğun bir biçimde yaşar. Bess'in terk edilmeye duyduğu öfke Jan'ı uğurlamaya gittikleri sırada en yüksek seviyesine ulaşır. Bess eline geçirdiği bir demir parçasıyla inşaat halindeki bir demir yapıya vurur. Bebeklik döneminde annesi tarafından bazen aşırı derecede bakım verilen ama bazen de annenin kendisini tamamen geri çekmesinin bir sonucu olarak hiç bakım alamayan yani ken-

disiyle hiç ilgilenilmeyen bir kaygılı / kararsızın en acı duyduğu anlar terk edildiği ya da terk edileceğini düşündüğü, algıladığı anlardır. Bu nedenle de bir kaygılı / kararsız hep terk edilmeyi bekler, bu beklenti onun temel ilişki algısıdır. Bess'in de Jan'ın ayrılığı öncesinde, sırasında ve sonrasında yaşadığı tüm bu acı aslında bu beklentisinin gerçekleşmiş olmasındandır. Jan'ın gidişiyle birlikte soluğu kilisede alan Bess yine "tanrıyla konuşmaya" başlar. Tanrı da ona "nekadar bencil olduğunu söyler ve artık iyi bir kız olacağına söz vermesini ister". Bess Jan'a öylesine yapışmış, bağımlı hale gelmiştir ki onun yokluğu derin bir acı demektir. Kaygılı / kararsız bir kişi insanlara yönelik yakınlık kaygısından dolayı kimseye güvenemez ancak bir gün herhangi bir kişiye güvenebildiğinde de onu yaşamının merkezine koyar, idealize eder, mükemmelleştirir. Onu kusursuzlaştırır ve ondan kendisinin bütün ihtiyaçlarını ve hiç zaman kaybetmeden karşılamasını bekler. Bu tam anlamıyla bir "yapışma" davranışıdır ve genellikle de karşı tarafın boğulmasına hatta kişiyi terk etmesine neden olur. Bess yine kiliseye gider ve tanrıyla konuşur. Yaşadığı suçluluk duygusu okadar derindir ki tanrının onu her an cezalandırabileceğinden korkar. Tanrı ona Jan'a başkalarının da ihtiyacı olduğunu söylerken Bess tanrıya tek isteğinin Jan'ın eve dönmesi olduğunu söyler. Bu karşılıklı "konuşmalar" Bess'in bir kişilik bozukluğuna doğru giden yaşamının önemli göstergeleridir. Platformda bir kaza olur, Jan çok ciddi bir yara alır ve felç olur. Bunu duyan Bess'in hemen o anda bayılması içinde yaşadığı kaybetme kaygısını gözler önüne serer. Doktorlar Jan'ın bir daha yürüyemeyeceğini söylerler ancak Bess onun yaşamasına bile razıdır. Çaresizlik ve üzüntü Bess'in yine tanrıyla "iletişime geçmesini" sağlar. Jan'ın kaza geçirip artık çalışamayacak olmasını kendisinin tanrıya yaptığı onun mutlaka eve dönüşü yönündeki duanın kabulü olarak gören Bess bu olaydan dolayı da kendisini suçlayacaktır. Jan'ın geri dönmesini o istemiştir, tanrı da onun bu duasını kabul etmiştir. Bedeninin tüm işlevlerini kaybeden Jan Bess'ten kendisine bir sevgili bulmasını,

onunla sevişmesini ve gelip kendisine anlatmasını ister, böylelikle tekrar birlikte olduklarını hissedecektir. Jan için her şeyi yapmaya hazır olan Bess önce bu teklifi reddetse de sonra "tanrıya akıl danışır". Tanrı ona Jan'ı seviyorsa eğer bunu ispat etmesi gerektiğini söyler. Bess soluğu Jan'ın da doktoru olan Dr. Richardson'un yanında alır ama reddedilir. Bu reddedilişe katlanamaz ve bu durumu Jan'a sanki gerçekten aralarında bir cinsel ilişki olmuşçasına yansıtır. Jan'a anlatacak cinsel içerikli fantezilere ihtiyaç duyar, bu nedenle de bindiği otobüste tek başına oturan bir adamın yanına gidip ona mastürbasyon yapar. Bu yaptığından dolayı suçluluk duyar çünkü günah işlemiştir. Tanrıdan af diler, tanrı da Bess'i affeder çünkü Meryem'i de affetmiştir. Jan'a bu cinsel deneyimini de anlatan Bess onu hayatta tutanın da bu anlattıkları olduğuna inanır. Ona göre artık Jan her kötüleştiğinde o başka erkeklerle cinsel deneyimler yaşarsa eğer Jan'ı kurtaracak, hayatta kalmasını sağlayacaktır. Üyesi olduğu kilise cemaatinden dışlanma tehlikesiyle de yüzyüze kalan Bess Jan'ı memnun etmek adına giderek daha çok risk alır; artık hayat kadınlığı da yapmaya başlar. Tacize uğrayan Bess kiliseden de kovulur. Annesi dahil herkes tarafından dışlanır. Jan'ı kurtarmak adına daha önce kendisini taciz eden adamların yanına gidip ona şiddet uygulamalarını sağlar. Böylelikle Jan da kendisini daha iyi hissedecektir. Bir mucize olur ve Jan iyileşir ancak Bess'le bir daha hiç kavuşamayacaklardır.

CANDY

Yönetmen: Neil Armfield
Oyuncular: Abbie Cornish, Heath Ledger, Geoffrey Rush
Yılı: 2006
Süresi: 108 dk.

"Candy", bağlanma sorunları olan ama uyuşturucu bağımlısı iki gencin; Candy ve Dan'in hikâyesidir. Hep farklı ve yeni şeyler denemek isteyen bir Candy vardır. Fazla miktarda aldığı uyuşturucudan ölmek üzereyken Dan onun hayatını kurtarır. Bu deneyim Candy için muhteşemdir. Resim yapmayı sever Candy; özellikle de kaygılı, gergin ya da mutsuz olduğu anlarda resimler yapar. Uyuşturucuya para bulmak için arayışlara girerler. Dolandırıcılık, eski eşyaların emanet bırakılması, büyükannenin hediye ettiği yüzüğün satılması, hırsızlık; evlerden çalınan eşyaların uyuşturucu satın alabilmek için ikinci el mağazalara satılması derken Candy hayat kadınlığı yapmaya başlar. Evlenirler. Candy hamile kalır ancak bebeğini kaybeder. Candy zamanla artık resim yapamaz, kendini ifade edemez, kendisiyle başa çıkamaz hale gelir. Yaşam içinden çıkılmaz hale gelir. Uyuşturucu kullanmayı bırakmaya çalışırlar ancak her girişim hayal kırıklığıyla sonuçlanır; her ikisi de kriz geçirir ve uyuşturucu bağımlısı olduklarını iyice kabullenirler. Yeni bir başlangıç yapmak isterler ve yeni bir eve taşınırlar ancak ne Dan odunları nasıl kıracağını bilmektedir ne de Candy nasıl yemek yapacağını. Kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlayacak hiçbir yetenekleri yoktur. Candy kriz geçirir bir gün, hastaneye yatar ve bir süre tedavi görür. Dan de bu sürede bir iş bulmuştur, bulaşıkçılık yapmaktadır ki böyle bir iş bile onu çok

zorlamaktadır. Film hastaneden çıkan Candy'in Dan'i ziyaret ettiği günde yaşadıklarıyla son bulur.

Madde kötüye kullanımı / bağımlılığı insana geçici olarak haz / zevk vermekle birlikte gerek fiziksel gerekse psikolojik tahribata, sorunlara yol açar. Yatkın kişilik özellikleri açısından bakıldığında, dürtüsel yani anı anına uymayan, sürekli heyecan arayışında olan, antisosyal kişilik yapısına sahip, sosyal değerlere önem vermeyen, topluma yabancılaşmış, engellenme toleransı düşük, sağlıklı bir anne-çocuk ilişkisi kuramamış olup kimseden şefkat, ilgi, destek görememiş olan insanlarda madde kötüye kullanımının / bağımlılığının yüksek olduğu bilinmektedir. Madde bağımlısı kişiler madde kullanımı üzerine aşırı bir zihinsel meşguliyet içindedirler. Kullandıkları maddeye karşı zamanla tolerans geliştirirler ki bu da dozajın gittikçe artmasına neden olur. Kullanmadıklarında psikolojik ya da fiziksel yoksunluk belirtileri gösterirler. Madde kullanımını azaltma ya da bırakma teşebbüslerine rağmen yeniden başlarlar, bırakmakta çok zorlanırlar. Candy'yle Dan'in bir girişimi ancak birkaç gün sürer. Sosyal, mesleki uğraşları ve boş zaman aktivitelerini ihmal etmeye başlarlar hatta hiç geliştiremezler. Gündelik temel ihtiyaçlarını sağlamakta bile çok zorlanabilirler. Candy ve Dan ebeveyn duyarlılığı, sevgisi, şefkatinden uzak iki insan olarak ne bugüne kadar yeni bir bilgi ya da deneyimi kazanma, öğrenme isteği duymuşlardır, ne de öğrenmek için çabalamışlardır. Kendilerini geliştirmek, büyütmek, hayata tutunmak, ait olmak isteseler de ikisine de bu noktalarda destek olacak, sımsıkı saracak bir aileleri olmamıştır. Candy'nin kâğıt üzerindeki ailesi bir hiçlikten öte değildir. Candy'nin hastaneye kaldırıldığı ve bir süre uyuşturucu tedavisi gördükten sonra hastaneden çıkacağı gün yanına giden babanın Dan'e kızı için endişelendiğini söylemesi; ancak onun ihtiyacı olan her şeyle Dan'in ilgilenmesini istemesi müthiş bir çelişkidir. Ve belki de zaten hiç olmayan baba imgesinin en net ifadesidir. Madde bağımlısı olan insanlar sağlık sorunları geliştirmelerine karşın madde kullanımına devam da

ederler. Yaşadıkları ilişkilerin kalitesi, uyumu ve doyumu da düşüktür. Sosyal ilişkilerinde sürekli bir çatışma ve şiddet içeren davranışlar görülür. Candy'in annesiyle mutfakta yaşadığı öfke patlaması, bağırış çağırışlar buna bir örnektir. Sağlıklı ve yapıcı bir anne - kız çocuğu ilişkisinin kurulamamış olması Candy'in pasta yapacağı blender'in derecesini fazla açmasıyla tetiklenir. Candy, "mutlaka sıvı kalması" gereken hamuru fazlaca katılaştırmıştır. Burada temel sorun; kendi yakınlık ve bağlanma kaygısını çözümleyememiş olan aşırı kontrolcü bir annenin kızıyla yakınlaşmaktan kaçınmak için öfke duygusuna tutunmasıdır. Annenin Candy'yle olan yakınlık kaygısının tetiklenmiştir ve onu kendisine uzak tutmak için de ona öfkelenmektedir, böylelikle de yaşadığı bağlanma kaygısıyla da başa çıkmaktadır. Candy'i "beceriksiz", "iş bilmez", "iş yapamaz" bir kız çocuğu olarak görmesi de bu bağlanma kaygısına iyi gelmektedir. Madde kullananların duygu durumları da sürekli olarak değişebilir. "İletişim", karşılıklı suçlamalar, şikâyetler, iftiralar, sözünü yarıda kesme, karşısındakinin ne söylediğini dinlememe, umursamama ile süregitmektedir. Bu durum özellikle de eşler arasındaki yakınlık ihtiyacının tatmin edilememesine ve doyumsuzluğa neden olmaktadır ki bu noktada madde kullanma ihtiyacı daha da artmaktadır. Örneğin Candy Dan'e "Daha çok çalıştıkça daha az resim yapıyorum, farkında mısın?" der. "Kavga etmek istemiyorum, bu akşamki sorunun ne bilemiyorum" diye cevap verir Dan. Sorun elbette o akşamda değildir. Sorun, Dan'in Candy yatarken ışığı açık bırakmasında ya da TV'nin sesini "çok açmasında" ya da bulmaca çözerken kalemin sesinden rahatsız olmasında da değildir. Candy, Dan'in para kazanmasını, bir amacının olmasını, ilişkinin sorumluluğunu almasını istemektedir. Ve tabi o yatağa girdiğinde ona sarılmasını, ona sıcaklığını hissettirmesini, onunla ilgilenmesini, onu umursamasını, ona bir ilişkide olduğu duygusunu; bağlanmışlığı hissettirmesini beklemektedir. Ancak, Dan sağlıklı ve güvenli bir aile dinamikleri içinde yetişmemiştir, sevgiyi alamadığı için bir

başkasına da veremeyecektir. Candy'inin bu ihtiyaçlarını hiçbir zaman tatmin edemeyecektir. Candy için Dan bebekliğinde annesiyle kuramadığı temel bağlanma ihtiyacını yetişkinlik döneminde kurmak için bir araçtır. Ancak Dan bu kırıklığı onarmaya çok uzaktır, yarım kalanın tamamlanmaya çabalanmasının ama bunda başarılı olunamamasının en net ifadesidir. Candy için gerek anne gerekse Dan birer bağlanma figürüdür, sevgi, ilgi, şefkat nesnesidir, ama her ikisi de reddedicidir. Her ikisi de onu hayal kırıklığına uğratmıştır. İkisine de güvenmiş, güvenmeye, inanmaya çalışmış ama hayal kırıklığına uğramıştır. İkisi de değer vermemiş, özen göstermemiş, onu korumamış, ona destek olmamıştır. Ve Candy artık "kaybolmuştur"; böyle niteler kendisini. Madde kullanımı düşünme biçiminde, olayların yorumlanmasında da sorunlar yaratır ki bu da eşin olumlu bir davranışının bile olumsuz bir biçimde algılanmasını; örneğin bir saldırganlık ya da özel alanın ihlali olarak algılanmasını ve şiddetle karşılık verilmesine yol açabilir. Madde kullanımı kişinin yaşadığı terk edilme kaygısıyla başa çıkabilmesi için de bir araç olarak görülür. Kronik düzeyde terk edilme ya da reddedilme beklentisi içinde olan ya da kaygısı duyan tarafların uyuşturucu kullandıkları bilinmektedir. Dan'in kendisinde habersiz uyuşturucu kullandığını öğrenen Candy'in ilk tepkisi "Angela da yanında mıydı?" olur. Buarada, Candy'nin terk edilme kaygısı ve kronik kıskançlığı öfkeyle su yüzüne çıkar ve Dan'ın yüzünde patlayan bir tokat sesi duyulur. Dan'a "tümüyle vakit kaybısın" diyen Candy'nin nefreti daha bir belirginleşir. "Fahişelik yapman benim suçum, öyle mi?" der Dan. "Beni bu işe sen bulaştırdın" der Candy, yüzünde her an saldırmaya hazır, öfke dolu bir ifade göze çarpar. "Yap diye başının etini yedim, öyle mi, söylendim, seni dövdüm, değil mi" diyen Dan'in bu sözleri üstesinden gelemediği bağlanma kaygılarının birer yansımasıdır. Bunlar aynı zamanda bir yetişkin romantik ilişkisinin sorumluluğunu alamayacak olmasının ve ilişkiye yabancılaştığın da birer simgeleridir.

DE-LOVELY

Yönetmen: Irwin Winkler
Oyuncular: Kevin Kline, Ashley Judd
Yılı: 2004
Süresi: 125 dk.

Bir kadın eşcinsel ya da biseksüel olduğunu bile bile bir erkeğe aşık olabilir mi? Hatta onunla evlenir mi?

Her yakın / romantik ilişki bir ihtiyaç-tatmin dinamiğiyle başlar. Bir tarafın belirli ihtiyaçlarının olmasıyla ve ona eğer onunla birlikte olursa bu ihtiyaçlarını tatmin edebileceği izlenimini veren, düşüncesini uyandıran hatta bunu garanti edebilen bir karşı tarafın varlığıyla başlar. Örneğin eğer bir kadının A, S ve Z ihtiyaçları varsa ona bu ihtiyaçlarını tatmin edeceğini hissettiren bir erkeği seçer, onunla birlikte olmayı ister. Dolayısıyla örneğin birlikte olacağı romantik eşinde güven, sadakat ve ekonomik anlamda çok cömert olma gibi özellikler arayan bir kadının yaşamına hayatı gündelik ilişkilerle yaşayan, aldatma potansiyeli olan ve son derece cimri bir erkeğin girme olasılığının yok denecek kadar az olacağını söylemek mümkündür.

"De Lovely", "mümkün olan her çeşit aşkı tatmak isteyen ama hepsini aynı cinsiyette bulamayan" biseksüel müzisyen Cole Porter'ın onu bu haliyle kabullenip evlenen kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip eşi Linda'yla olan ilişkisini anlatmaktadır. Hem yoğun bir bağlanma ihtiyacı hem de yoğun bir bağlanma kaygısı duyan, bu ikisini aynı anda yaşayabilen bir kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip kadın için bir eşcinsel ya da biseksüel erkek bazen bir heteroseksüel erkekten bile daha

çekici olabilir. Evet, eşcinsel ya da biseksüel erkek bir erkektir; birlikte kafelere gidilebilecek, yemeğe çıkılabilecek, içmeye gidilebilecek, tatile çıkılabilecek ve en önemlisi; dış dünyaya yani örneğin şirkette diğer kadın çalışanlara "bakın, ben de yalnız değilim, benimle de bir erkek ilgileniyor, ben de beğeniliyorum, ilişkilerim oluyor" gibi mesajların verilebileceği bir erkektir. Ve evet bir "erkek" değildir; aynı akşamı birlikte geçirme talebinde bulunabilecek dolayısıyla yakınlık kaygısını arttıracak, onu istemediği bir cinsel ilişkiye zorlayabilecek ya da cinsel performans kaygısı yaşamasına yol açabilecek bir erkek de değildir. Dolayısıyla böyle bir "ilişki" biçimi de hem yakınlık ihtiyacına hem de yakınlık kaygısına iyi gelen, son derece işlevsel bir ilişkidir. Linda daha önce şiddete maruz kaldığı yaralayıcı ilişkiler yaşamıştır. Bunu Linda'nın eski sevgilisinin Linda'yla Cole'un evlendikleri akşam törenin yapılacağı yere geldiğinde Linda'yla aralarında geçen tartışmadan bile anlamak mümkündür. Linda burada bu erkekten yediği yumruklardan bahseder. Şimdi ise Linda'ın karşısında farklı cinsel yönelimleri, haz arayışları olsa da aşk şarkıları yazan, söyleyen, nazik ve duyarlı bir insan vardır ve bu özellikler de Linda'ın onunla evlenmesi için yeterli olur. Bir anlamda Cole'u var eden temel etmen Linda'nın bir önceki ilişkileridir aslında ve Cole Linda'ya aslında bu yaşadıkları nedeniyle ve hayatının bu döneminde çekici gelmiştir. Belki de Linda 1 yıl önce ya da 5 yıl sonra Cole'u yine bu kadar fiziksel ve sosyal anlamda çekici bulmayacaktır. Cole'un bu özellikleri Linda için okadar belirleyicidir, okadar kritiktir ki Linda Cole'e istediği zaman bekar istediği zaman da çift olabileceklerinin garantisini verir, ilişkinin dümenini tamamen ona bırakır, yeter ki Cole onu bir parça olsun sevsindir. Cole istediği zaman kendisini yalnız bir bireymiş gibi hissedebilecektir, istediği erkekle birlikte olabilecektir. Yeter ki bazen evli olduğunu da hatırlasın ve eve gelip Linda'yla da ilgilensindir. Cole ile Linda'nın ilişkisi inişli çıkışlı olsa da bir gün Linda ölene kadar devam eder.

EYES WIDE SHUT

Yönetmen: Stanley Kubrick
Oyuncular: Tom Cruise, Nicole Kidman, Sydney Pollack, Sky du Mont
Yılı: 1999
Süresi: 159 dk.

Genç ve başarılı bir doktor olan Bill ve eski bir sanat galerisi yöneticisi olan Alice küçük kız çocukları olan "mutlu" bir ailedir. Bill ve Alice bir akşam Bill'in hastası olan Victor Ziegler'ın verdiği davete katılırlar. Bill burada üniversiteden arkadaşı olan Nick'e rastlar, Nick okuldan ayrılmıştır ve piyanist olarak çalışmaktadır. Bu sırada Alice de çapkın ve de "olgun" bir erkek olan Sandor Szavost'la tanışır, ikili dans etmeye başlar. Bir yandan da Sandor, Alice'e kur yapmaktadır, Alice'in evli olduğunu söylemesi de pek bir şeyi değiştirmez onun için; Victor'un evin hemen üst katında yer alan heykel galerisini birlikte gezmeyi teklif edecek kadar da ileri gider. Buarada, Bill de yanında iki genç ve güzel kızla sohbet etmektedir. Parti biter, eve dönerler. Daha sonra Bill piyanist arkadaşının da katıldığı, içinde zengin ve bürokrat erkeklerin yer aldığı bir grup seks organizasyonuna gizlice katılır. Burada kimliği ortaya çıkar ve peşi sıra tehlikeli bir macera başlar. Sonra son birkaç gündür yaşadıklarını, o kalabalık seks partisini, evine gittiği ama birlikte olmadığı hayat kadınını: yaşadığı her şeyi suçluluk ve utanç duygusuyla Alice'e anlatır. Birlikte Noel alış verişine giderler; bu alış veriş bile kızları Helena'yı hayal kırıklığına uğratmamak içindir. Buarada kendi aralarında ilişkilerine yönelik bir sorgulama başlar. "Sence ne yapmalıyız?" diye sorar Bill. "Bilmiyorum" der Alice. "Yani, belki de şükretmeliyiz hayatta kaldığımız için. Bunca maceradan sonra ister gerçek ister hayal olsunlar" der Alice. "Sen emin

misin?" der Bill. "Emin miyim? Sadece bir tek gecenin hatta bütün bir hayatın gerçek olabileceğinden emin olduğum kadar" der Alice. "Hiçbir rüya sadece bir rüya değildir. Önemli olan artık uyanık olmamız" diye de devam eder Alice. "Umarım sonsuza dek" der Bill. "Sonsuza dek mi? O kelimeyi kullanmayalım. Beni korkutuyor" der Alice. Bütün bu süreç, Alice'in, Bill'in duymaktan çok uzak olduğu bir duygusunu yansıtır; "Beni sev, ama bana güvenme".

Bill ve Alice'in ilişkisi bir romantik ilişkinin temel özelliklerinden olan kıskançlık, doyum ve güven boyutları üzerinden çözümlenebilir. Bill ile Alice'in partiden sonra eve döndükten sonra yaptıkları konuşma romantik kıskançlığın tipik bir örneği olarak kabul edilebilir. "O iki kız, dün geceki partidekiler, acaba tesadüfen onlarla yatmış olabilir misin?" diye sorar Alice. "Ne! Sen ne diyorsun?" diye cevap verir Bill. "Bariz bir şekilde asıldığın o iki kızdan bahsediyorum" diye devam eder Alice. "Kimseye asılmadım" der Bill. "Onlarla o kadar uzun süre nereye kayboldun peki?" diye sorar Alice. "Ziegler kendini iyi hissetmiyordu, ona bakmam için beni yukarı çağırdılar" der Bill. Alice'in bu saldırılarına karşı taarruza geçer Bill; "neyse, dans ettiğin adam kimdi?" diye sorar. "Ziegler'ın bir arkadaşı" der Alice. "Ne istiyordu?" der Bill. "Ne mi istiyordu? Seks. Hemen o anda" diye cevap verir Alice. "Sadece karımı düzmek istedi, öyle mi?" diye sorar Bill ve ekler; "galiba makul bir şey, çünkü sen çok güzel bir kadınsın" diye de devam eder. Bill'in bu tepkisine çok şaşırır Alice; "Demek güzel bir kadın olduğum için erkeklerin benimle konuşmak istemelerinin tek nedeni benimle yatmayı arzulamaları? Demek istediğin bu mu?" diye sorar ve Bill'e hiç beklemediği bir yerden gol atmış olur; "bu söylediklerinden yola çıkarak o iki mankenle sevişmek istediğin sonucuna varabiliriz" der. "Bazı istisnalar var" der Bill. "Seni müstesna yapan nedir?" diye sorar Alice. "Beni istisna yapan şey sana âşık olmam ve evli olmamız ve sana asla yalan söylemeyecek veya

seni incitmeyecek olmam" der Bill. "Ne söylediğinin farkında mısın?" der Alice. "O iki mankenle yatmak istememenin tek nedeni bu mu? Beni düşündüğün için! Yoksa istemediğinden falan değil" der Alice. "Sakinleşelim, bu esrar seni saldırganlaştırıyor" der Bill. "Hayır. Esrar değil, sen yapıyorsun. Neden bana doğru dürüst cevap veremiyorsun?" der Alice. Ve devam eder, "Bak varsayalım çok muhteşem bir kadın, muayenehanende duruyor, çıplak ve onun göğüslerine dokunuyorsun. Öğrenmek istediğim şey göğüslerini sıktığında, gerçekten, neleri düşündüğün". "Alice, ben doktorum" diye cevap verir Bill. Alice'in tüm bu sorgulamalarından Bill'le aralarında bir güvensizliğin, bir aldatılma beklentisinin olduğu sonucu çıkar. "Erkekler buldukları her yere sokmak zorunda ama kadınlar için güvenlik ve bağlılık daha önemli, öyle mi? diye sorar Alice, kızgın bir ifadeyle. "Bu gece kafan biraz dumanlı ve benimle kavga etmeye çalışıyorsun ve beni kıskandırmak istiyorsun" der Bill. "Ama sen, kıskanç bir tip değilsin, değil mi?" diye sorar Alice; bu soru Bill'in biraz sonra duyacaklarının bir ön habercisi gibidir. "Hayır, değilim" der Bill. "Beni hiçbir zaman kıskanmadın, değil mi?" diye sorar Alice. "Hayır. Kıskanmadım" der Bill. "Peki, neden beni hiç kıskanmadın?" diye sorar Alice. "Bilmiyorum Alice. Belki de karım olduğun için. Belki de çocuğumun annesi olduğun ve bana sadakatsizlik yapmayacağını bildiğim için" der Bill. "Kendinden çok eminsin" der Alice ve devam eder; "Geçen yaz Cape Cod'u hatırlıyor musun? Hatırlıyor musun, bir gece yemek odasında genç bir deniz subayı vardı. İki subayla beraber masamıza yakın oturuyordu. Garson ona bir mesaj getirdi ve subay hemen çıktı. Onu ilk, sabah lobide gördüm. Adam, yanımdan geçerken bir baktı. Sadece bir bakış. O kadar. Ama neredeyse kımıldayamıyordum. O akşam Helena (kızları) arkadaşıyla sinemaya gitti ve seninle beraber seviştik. Geleceğimizle ilgili planlar yaptık. Ama yine de onca zaman o adam aklımdan çıkmak bilmiyordu. Düşündüm de, o an beni isteseydi sadece bir geceliğine bile olsa

her şeyi feda etmeye hazırdım. Seni Helena'yı ve tüm geleceğimi" diye de devam eder. Duydukları karşısında şaşkına dönen Bill, o sıralarda ölen bir hastasının ailesini ziyaret etmek için evden ayrılır, geri dönerken de yolda bir hayat kadınıyla tanışır ve onunla birlikte olmak için evine gider. Bill'in gözünün önüne hep Alice'le o bahsettiği subayın hayali sevişme sahneleri gelir. Kendisini aldatmayı planlayan, bunu bukadar net bir biçimde de ifade eden eşinden intikam almak istermişçesine bir duyguyla gittiği hayat kadınının evinden yine Alice'den gelen telefon üzerine ayrılır. Eve döndüğünde bir kâbus görmekte olan Alice'i uyandırır. Alice ona güneş altında çıplak bir biçimde uzandığını, oteldeki deniz subayının hemen yanında olduğunu, ona güldüğünü ve sonra da onunla sevişiğini anlatır. Sonra da etrafta olan başka adamlarla da sevişiğini söyler. Ve ekler; "erkeklerle yatarken seninle eğlenmek, yüzüne gülmek istedim" der. Alice'in tüm bu fantezilerinin eşinin ilgisini çekmeye çalışan, onu kıskandırmaya çabalayan bir kadının kurguları mı yoksa gerçekte olmasını arzuladığı ihtiyaçlarını mı yansıttığı bir tartışma konusudur. Film, bu soruya net bir biçimde cevap vermemekle birlikte, ilişkiye devam kararı alan Alice'in Bill'i aldatmasının beklenebilecek bir durum olduğu söylenebilir. Buna mümkün olduğunca uzak durmaya çalışsa da "uygun" bir aday ya da ortamda bunu yapmaktan kendini alamayacağı düşünülebilir, çünkü bir tatminle sonuçlansın ya da sonuçlanmasın, bu ihaneti Bill'le olan ilişkisinin bitmesine neden olsun ya da olmasın, Alice'in Bill'e olan öfkesini çıkarmaya ihtiyacı vardır. Bunu yapmaması hep bir yarım kalmışlık duygusu yaratacaktır. Evet, ikisi de arayışlarına; buluşlarına ya da bulamayışlarına rağmen ilişkiye devam etme kararı alırlar, ancak bu kararın bir istekten, tercihten ziyade bir alışkanlık, hatta bir çaresizlik olduğunu söylemek mümkündür. Aralarında, ne birlikte olmanın mutluluğu, heyecanı, enerjisi göz çarpar ne de geleceğe dair yeniden yapılandırılmış umutlar, beklentiler. Bill ve Alice'in iliş-

kisi incelendiğinde, ilişkinin özellikle güven duygusu açısından da yara aldığı görülmektedir. Alice'in rüyalarıyla şekillenen farklı alternatifleri değerlendirme arzusu Bill'in ona olan güvenini sarsmıştır. Ancak, Bill buna rağmen güven kavramının en temel özelliklerinden birisi olan riske girmiştir. Yaşamımızdaki yeri ve önemi ne olursa olsun, bir insana güvenmek bir risktir; Bill de Alice'in ileride kendisini aldatma riskine girmiş; yaşadığı kırgınlık ve kızgınlığa rağmen ilişkiyi sürdürme yönünde karar kılmıştır.

FAITHLESS

Yönetmen: Liv Ullmann
Oyuncular: Lena Endre, Erland Josephson
Yılı. 2000
Süresi: 155 dk.

Bir oyuncu olan Marianne Markus'la evlidir ve Isabelle adında da bir kızları vardır. Marianne zamanla aynı oyunda birlikte rol aldıkları, Markus'un da arkadaşı olan ama son zamanlarda sıklıkla alkol kullanan, ağır depresyonda olan ve intihar eğilimi de yaşayan David'e aşık olur. David Marianne'ye uzak ve duyarsız olan Markus'un yerini doldurmaktadır. Markus bir senfoni için Los Angeles'e gider. Marianne Paris'te bir burs kazanınca David de onunla birlikte gider. Aralarında önceleri yeni bir keşif görünümünde başlayan ilişki zamanla inişli çıkışlı bir hal alır. David bir ara bu ilişkiyi bitirmek ister ancak kendisinden bile ne istediğini bilmeyen David için bunu dile getirmek bile ayrı bir zorluktur. Kendisini bile taşımakta zorlanan David için bu ilişkiyi taşımak da güçleşir. Bazen farkında olmadan da olsa Marienne'nin kendisini terk etmesini sağlayacak şekilde de davranır ki bu da Marienne'de kendisine sahip çıkılmamışlığı hissettirdiği için öfke uyandırır. Markus'un başından beri bu ilişkiyi bildiği, biter diye beklediği ortaya çıkar. Sancılı bir boşanma süreci başlar. Karısını kaybeden Markus kızı Isabelle'yi de kaybetmek istemediği için onun tüm velayetini üzerine almak ister, hatta bunun için de tüm uluslararası sözleşmelerini iptal eder. Artık sadece İsveç'te yaşayacaktır ve kızıyla ilgilenecektir. Bir kere yenildiğini hisseden Markus ikinci bir yenilgiye uğramamak için Marienne'le savaşa girmiştir. Marienne de artık David'le birliktedir ve hamiledir. David ilk eşinden olan iki çocuğuna karşı

bile ilgisiz ve duyarsız bir babadır ve borç batağındadır. Kendine olan güvensizliği kendisini Marienne'ye duyduğu aşırı kıskançlık nöbetlerinde gösterir. Bir süre sonra da David Marienne'yi başka bir kadınla aldatır ki bu durum David gibi sürekli aldatma beklentisi içinde olan insanların aslında kendilerinin aldatma eğiliminde olmalarının ve bu eğilimlerini de birlikte oldukları eşlerine onları suçlayarak yansıtmalarının bir örneğidir David ile Marienne ayrılırlar. Bu arada Markus'un da neden bu evlilik dışı ilişkiye anlayış gösterdiği, bitmesini beklediği ortaya çıkar; aslında o da 20 yıldır Marienne'yi başka bir kadınla aldatmaktadır. Markus bunalıma girer ve intihar eder. Marienne hayatına tek başına devam eder ve bir gün boğularak ölür. Marianne'nin David'e olan "aşk"ının iki temel dinamiği vardır; Marianne için David hem "yardıma muhtaç", özellikle de Marianne'nin yardımına muhtaç olan, "kurtarılmayı bekleyen" bir zavallıdır ve işte Marianne de tam da onun ihtiyacı olan müthiş kurtarıcıdır. Bununla birlikte, yaşadığı ilişkiden mutsuz ve depresif olan Marianne yine kendisi gibi depresif, yaşamdan ne istediğini bilmeyen David'in kendisini daha iyi anlayacağına inanmaktadır ki bu tamamen bilinçaltısal bir inanıştır, bilinçüstüne sözde bir aşk, bir heyecan olarak yansımaktadır. Aslında Marianne David'le ona olan aşkını değil; mutsuzluğunu, mutsuzluklarını paylaşmaktadır. Ayrıca, David'in Marianne için yeni bir heyecan, yeni bir nefes arayışı olduğu da söylenebilir. İki mutsuzluktan bir mutluluğun çıkamayacağının iyi bir örneği olan "Faithless"ın depresyonun yakın ilişkileri nasıl biçimlendirdiği konusundaki en kaliteli filmlerden biri olduğu söylenebilir.

FAR FROM HEAVEN

Yönetmen: Todd Haynes
Oyuncular: Julianne Moore, Dennis Quaid, Dennis Haysbert
Yılı: 2002
Süresi: 107 dk.

Eşcinsellik bir cinsel yönelimdir, bir tercih ya da hastalık değildir, dolayısıyla da bir terapisi yoktur, olamaz da. Her şeyden önce kişi bu kimliğiyle yaşamaktan dolayı bir sorun görmüyorsa, bunu kabullenmişse, bununla barışıksa ve mutluysa eğer ortada bir çözümü gerektirecek; bir tedaviyi gerekli kılacak bir durum da yoktur. Bir eşcinsel birey yaşadığı yalnızlık duygusu, herhangi bir travma ya da depresyon gibi bir psikolojik sorun ya da bozukluk nedeniyle profesyonel destek alabilir, terapiden geçebilir ancak burada müdahale onun eşcinselliğine odaklanamaz, buna yönelik olmaz. İster salt terapötik görüşme, ister ilaç tedavisi isterse de bu iki yöntemin birarada kullanıldığı bir tedavi süreciyle olsun bir heteroseksüel bireyin de yaşayabileceği sorununa ya da örneğin eşcinsel kimliği nedeniyle ağır bir depresyon ya da yeme bozukluğu geçiriyorsa eğer tamamen bu sorunlarına yönelik olabilir. Örneğin ilaç tedavisi eşcinselliğini değil; kaygılarını ya da depresyonunu ortadan kaldırmak için uygulanabilir.

"Far From Heaven", 1950'li yılların Amerika'sında geçmektedir ve bir ilişki üçgenini anlatmaktadır. Eşcinsellik, küçük burjuva yaşam tarzı, sınıfsal ayrımlar, kadınlık / erkeklik rolleri, ırkçılık gibi ana temaları çok da başarılı bir biçimde işleyen film pek çok festivalden de toplam 80'e yakın ödülle dönmüştür.

Cathy, kültürel olarak da istendik, "doğru", "uygun", "mükemmel" bir anne, eş ve hanımefendidir. Aslında varoluşsal kay-

gılarını bastırmaya yönelik olan yüzünden hiç düşmeyen tebessümü, "sempatikliği", çocuklarıyla kurduğu çok sıcak ama aynı zamanda çok mesafeli ilişkisi, kıyafetleri, saçları, kullandığı arabasıyla tam da "doğru" ve "iyi" bir Amerika'lı evhammıdır. Bir akşam karakoldan bir telefon gelir, eşi Frank gelip onu kurtarmasını ister. Cathy karakola gittiği sırada polislerin kendi aralarında Frank'in eşcinselliği üzerine konuştuklarını duyar ama duymamazlıktan gelir. Bu inkar mekanizması benliğini ve bir "Amerika'lı mükemmel kadın, anne ve evhanımı" olduğu yönündeki toplumsal statüsünü korur. Aslında Frank'le uzun süredir aralarında bir cinsel ilişki de yaşamadıkları Cathy eşinin eşcinsel eğiliminden şüphelense de bununla yüzleşmekten kaçınır. Frank'le birlikte eve dönen Cathy yatmadan önce ona cinsel olarak yakınlaşmaya çabalasa da reddedilir çünkü Frank "çok yorgun"dur. Aslında bu yakınlaşma bir açıdan bakıldığında duyduklarıyla ya da zaten var olan sezgileriyle ilgili olarak Frank'i test edişidir. "Örnek bir eş" olarak bu reddedilişi anlayışla karşılar. Aslında reddedilmişliğini bastırır, önem vermez. Önem verip bunu ilişkisinde bir sorun olarak görmeye başladığı anda evliliğinin masaya yatırılması gerektiğinin bilincindedir. Bu da onun sorunsuz ve mükemmel evlilik algısını çatırdatacaktır, oynadığı mutluluk oyununa zarar verecektir. Gündelik hayatta pek çok insanın stres yaratan bir durumla karşılaştığında kendince yarattığı baş etme stratejisini Cathy de uygular; sorun görmediği için çözüm aramasını gerektiren bir durum da kalmamış olur. Bir süre sonra Cathy'in Raymond'la yaşayacakları yakınlaşma aslında onun göründüğü kadar mutlu ve huzurlu olmadığının da bir işareti olarak kabul edilebilir. Hiç şüphe yoktur ki yakınlık, sıcaklık, ilgi, destek gibi temel bağlanma ihtiyaçlarını yaşadığı ilişkiyle karşılayabilen, mutlu bir kadın başka bir erkeği bir romantik eş adayı olarak görmez. Cathy'in yolu bir gün Raymond'la kesişir. Aslında Cathy'in zamanla onun yanında başka hiçkimsenin yanında olmadığı kadar kendisi olacak olan Raymond evin bahçıvanı olan Otis'in oğludur ve hastanede yatan babası öldüğü için artık işleri o devralmıştır.

Eşcinsel yönelimini bastırmakta gittikçe daha çok zorlanan, bir cinsel kimlik karmaşası yaşayan Frank artık akşamları eşcinsel barlara gitmeye başlar. Bir yandan artık kontrol etmekte güçlük çektiği dürtülerini tatmin edip gerçek cinsel yönelimine nefes aldırmak isterken bir yandan da bundan suçluluk duymakta, ortaya çıktığı taktirde bundan dolayı başarılı bir iş adamı ve aile babası kimliğini kaybetmekten korkmaktadır. Bu ikilemin altında ezilen Frank artık işyerinde bile alkol kullanmaya başlar. Gerçek kimliğiyle yüzleşmekten, bunun üzerine düşünmekten kaçınmak için kullandığı bir başka strateji de gece geç saatlere kadar çalışmaktır, bu "çalışkanlık" onun dikkatini başka bir yöne vermesini sağlama isteğinin sonucudur. Bu gecelerin birinde Cathy ona bir sürpriz yapmayı isteyip işyerine yemek götürdüğünde kaçınılmaz gerçekle de yüzleşir, Frank'i odasında bir erkekle öpüşürken yakalar. Bu anlar ilişkilerinde bir kırılma noktasıdır. Frank uzun zaman önce "sorunu" olduğunu söyler. Budurum Frank'in eşcinsel yönelimini bir süredir bastırmayı becerebilmiş olsa da artık bunu yapamadığının göstergesidir. Frank "sorunlu" olduğuna inanır ve bu "sorununu" çözmek için de "heteroseksüel dönüştürme terapisi"ne başlar. Buna göre eşcinsel yönelimi olan insanlar psikoterapiyle heteroseksüel hale gelebilmektedir. Heteroseksüelliğin "doğru" olduğu Amerikan kültüründe Frank de bu hastalıktan kurtulup, üzerine düşeni yapıp "doğru insan" olmayı ister. Ancak gerçek kendiliğini, kimliğini bastırıp, reddedip aslında olmak istemediği ve olamayacağı birine dönüşme çabasının yarattığı gerginlik ve öfke patlamaları hem onu hem de Cathy'i yıpratacaktır. Bu öfke ve gerginlik arttıkça şiddete de yol açacaktır. Frank seanslara gitmeye başlar, Cathy de aslında hep yüzleşmekten kaçındığı mutsuzluğunu ve yaşamsal kaygılarını bastırmasını sağlayan sahte tebessümünü sürdürür. Bazen Frank'e yakınlaşmak, onunla iletişim kurmak tabi aslında hayatını kontrol altına almak adına terapistiyle neler konuştuklarına dair sorular sorsa da Frank'in öfkesiyle karşılaşır. Buarada Raymond'la da düşünsel ve duygusal olarak daha da yakınlaşmaktadırlar çünkü buna; kendini

ifade etmeye, paylaşmaya ihtiyaç duymaktadır. Frank'in verdikleri bir parti sonrası aslında değişmeye başladığını kendisine ispat etmeye çalıştığı bir adımı; Cathy'i öpmesiyle başlayan cinsel yakınlaşma başarısızlıkla ve bunun yarattığı suçluluk duygusu ve kendine olan kızgınlıkla sonlanır. Bir gün Cathy Raymond'la birlikte sadece zencilerin gidebildiği bir bara gider ve burada onunla dans eder. Belki de Frank'le hiç dans etmemiş olan Cathy için o akşam özel bir anlam ifade eder; elbette Cathy'in nasıl bir ilişkiye ihtiyaç duyduğunun da bir örneğidir. Bu yakınlaşmanın duyulması Cathy'ye yönelik tepkilere neden olur, bunun üzerine o da Raymond'u işten çıkarır ve bir daha görüşmek istemediğini söyler. Cathy ve Frank birlikte tatile çıkarlar. "Tedavisi" süren Frank burada yine "anlık dürtülerinin esiri" olur; kendisinden yaşça da küçük bir erkekle ilişkiye girer. Ve beklenen olur, artık babalık ve "erkeklik" rollerinden ve gerçek cinsel kimliğini bastırmaktan epeyce yorulmuş ve tükenmiş olan Frank başka bir erkeğe aşık olur ve Cathy'den boşanmak ister. Bu Cathy'in sığınmaya, tutunmaya çalıştığı mükemmel eş ve annelik rolünün yara alması demektir. Raymond'un da başka bir eyalete taşınmasıyla birlikte Cathy hayatındaki iki erkeği de kaybetmiş olur.

GEGEN DIE WAND

Yönetmen: Fatih Akın
Oyuncular: Birol Ünel, Sibel Kekilli, Catrin Striebeck, Güven Kıraç, Meltem Cumbul
Yılı: 2004
Süresi: 120 dk.

"Duvara Karşı", eşini kaybettiğinden beri "dağılmış"; obje kaybına bağlı depresyon geliştirmiş Cahit ile bir kaçınan bağlanma stili olan ve üzerindeki kültürel baskıya direnmeye çalışan Sibel'in öyküsüdür. İkisi de kendi öznel deneyimleri nedeniyle travmatize olmuşlardır ancak her ikisinin de ulaştığı nokta aynıdır; yalnızlık, çaresizlik, intihar ve depresyon. Film bu iki çözümlenmemiş yas sürecini yaşayan bireyin birbirlerini onarma ihtiyaçlarının bir sonucu olarak da görülebilir.

Cahit Almanya'da hayatını bir barda şişeleri toplayıp satarak sürdüren, bazen yarım kalmış olan biraları içecek kadar alkol ve uyuşturucu bağımlısı bir Türk'tür. Sibel de Almanya'daki geleneksel katı değerlere sahip bir Türk ailesinin kızıdır. Bir akşam Cahit'in kendisini kaybedecek kadar içip de arabasıyla bir duvara vurup hastanelik olmasıyla tanışırlar Cahit'le Sibel. Sibel de yine bir intihar girişiminde bulunduğu için oradadır. Doktor muayenesinden çıkan Cahit'in yanına koşarak gelir Sibel ve "Sen Türk müsün, benimle evlenir misin?" diye sorar. Akşam hastaneden kaçarlar ve bir bara giderler. Sonra ikna olur Cahit, Sibel'in bir gün kendisini öldürebileceğini de göz önüne alıp teklifini kabul eder ve evlenirler. Cahit bir gece barda, Sibel'in daha önce birlikte olduğu bir adamı "karısına laf söylediği" için öldürünce her şey değişmeye başlar ikisinin de hayatında. Cahit cezaevine girer. Sibel yine intihara kalkışır. Ailesinden de kaçan

Sibel İstanbul'a kuzeni Selma'nın yanına sığınır. Gitmeden önce Cahit'i cezaevinde ziyaret eder ve "bekleyeceğim seni" der. Selma'nın çalıştığı otelde iş bulurlar Sibel'e. Bir gece "mal aramak" için çıktığı yolculuk bir barda tecavüze uğramasıyla son bulur. Sonrasında yol ortasında birileriyle kavga eder ve bıçaklanır. Bu bıçaklanma, daha doğrusu onu bulup hastaneye götüren taksici de Sibel'in hayatında yeni bir başlangıç olacaktır. Cahit tahliye olur, soluğu İstanbul'da alır. Sibel'le buluşurlar. "Mersin'e gidiyorum, benimle gelmek istemez misin?" diye sorar Cahit. "Yarın otogarda buluşuruz ve oradan da gideriz. Sen, ben ve kızın" diye de ekler. Evinde, odasında bavulunu hazırlamakta olan Sibel görülür sonra. İçerden bir ses gelir; babasıyla oynamakta olan kızının sesidir bu. Bu ses her şeyi değiştirir. Macera biter, otobüste tek başına bir Cahit görülür sonra. Cahit kendisine tutunacak bir dal aramaktadır, yaşamdan bütün ümidini kesmiş, hayata küsmüştür. Hayat uçsuz bucaksız bir boşluktur, bir hiçlik dünyasıdır onun için. Kurallar yıkılmak içindir ve bu da özgür olma, özgürlük adınadır. Aslında keskin bir kendine ve hayat yönelik öfkenin ve bağlanma kaygısının sonucudur. Gecelik ilişkiler kurar, özbakım becerileri tamamen düşmüştür; evi çöplük içindedir, bulaşık yıkamaz, ayık kaldığı herhangi bir anda bile alkol ya da uyuşturucu kullanır. Bütün bu özellikler de yaşadığı ağır depresyonun görünümleridir. Evlendikten sonra Cahit'in evine döndüklerinde Sibel "Sana bir şey sorabilir miyim, karının adı neydi?" diye sorar Cahit'e. O anlarda elindeki bira şişesini kapıya doğru fırlatan, sonra da sonuna kadar açıp kapıyı Sibel'i evden kovan çılgına dönmüş bir Cahit eşini kaybetmenin getirdiği kayıp ve yas sürecini sağlıklı bir biçimde yaşayamamış olmanın bir örneğidir. Üstelik Cahit'in film boyunca çizdiği kaçınan bağlanma profili de göz önüne alındığında bu kaybın etkisinin daha bir yoğun olduğu düşünülebilir. Cahit belki de hayatında ilk defa bir ilişkiye şans tanımış, ilk defa kadına güven duyup bağlanmış ve sonra da onu kaybetmiştir. Sibel de "özgürlüğü" aramaktadır. Kimseye bağlanmak, ait olmak istemez.

Filmin bir sahnesinde Cahit'e "Yaşamak istiyorum. Yaşamak, dans etmek, canımın istediğini yapmak. Ve sadece bir kişiyle değil" der. "Şimdi benimle evleniyor musun" diye sorup da Cahit'e ondan "Hayır" yanıtını aldığı anda masada duran bira şişesini kırıp bileklerini kesmesi de yaşadığı değersizlik duygusuna ve dürtüsel yani anı anına uymayan davranış örüntüsüne iyi bir örnektir. Katı bir disiplinle ve baskıcı ebeveyn tutumlarıyla yetiştirilmiştir. O da Cahit gibi uyuşturucu ve alkol bağımlısıdır, depresyondadır, gecelik ilişkiler yaşar. Kimi zaman da intihar girişimlerinde bulunur. Sibel'in "ağzı var dili yok" denilebilecek annesinin ve "sana sevgi, şefkat veremediğim, ilgi gösteremediğim, seninle ilgilenemediğim için beni affet" gibi son derece yapıcı, olumlu ve belki de hayatında ilk defa kızıyla iletişim kurmasını sağlayacak bir cümle kurmak yerine "sen kendini ne sanıyorsun! Allahın verdiği canı sen mi alacaksın!" diyen babasının ona yönelik tavırları Sibel'in aile içi dinamiklerini de yansıtması açısından önemlidir. Bir anlamda Sibel bu tür kendine ve çevreye zarar verici davranışlarıyla bilinçaltısal olarak hem anne babasına olan öfkesini kusmakta hem de onların ilgisini, dikkatini çekmeyi başarmaktadır. Temel bağlanma ihtiyacını tatmin edemeyip sağlıklı ve güvenli bir anne - çocuk bağlanması geliştiremeyen bireylerde çatışma ve saldırganlık önemli bir araçtır; kişi böylelikle de annenin bakımını almaktadır. Anoreksiya ve bulimiya gibi yeme bozukluklarında da hastaların tedaviye direnmelerinin bir nedeni de budur, örneğin hastanın her istemli kusma davranışında bulunduğu anda ailesinin onu hastaneye götürüyor olması acılı ama işlevsel bir davranıştır. Reddedilmiş ya da terk edilmiş olan birey böylelikle ailesinin dikkatini, ilgisini çekmektedir.

Her yakın ilişki onu oluşturan tarafların tutumlarından, algılarından, duygularından ve kişilik özellikleri gibi yapılardan oluşur. Cahit'le Sibel'in "ilişkisi" de kimi zaman karşılıklı olarak birbirlerine iyi gelen, düzeltici bir deneyim olmakla birlikte bazen de çatışmalı ve gergindir. Sibel Cahit'i kendi elleriyle tıraş

etmeye, ona yemek yapmaya, evini temizlemeye başlar ki bu Cahit'in ihtiyaç duyduğu bakımı ifade eder. Aynı Cahit Sibel'e "Evin kirasını kim ödeyecek, senin payını ödemem" der ki bu durum onun hala bir ilişkinin sorumluluğunu almaya hazır olmadığının ve direncinin bir kanıtıdır. Evlendikleri dakikalarda bile kavga ediyor olmaları bu birbirlerine gel-git'li bağlanma kaygılarının birer sonucudur. Bir yandan bir kadının hayatını kurtarmak için onunla evlenmeyi göz alan; henüz kendi terk edilişini onaramamışken başka bir terk edilme riskine giren Cahit, öte yandan bağlanmaya karşı ısrarlı bir direnç gösteren Cahit; düğünde dans etmeleri gerektiği anlarda yerine çivi gibi çakılan Cahit vardır. İkisi de hem birlikte olacaklardır hem de ayrı, "özgür"; bu çerçeve birbirlerine bağlanmak isteyen ama bağlanmaktan da korkan iki kadın ve erkeğin kâğıda dökülmemiş anlaşması gibidir. Ancak zamanla Cahit'in yakasında işler değişmeye başlar. Nekadar direnç gösterirse göstersin Sibel'e bağlanmaya başlar. Dans etmeye giderler, gittikleri yerden Sibel başka bir erkekle çıkar; her açıdan özgürdürler ikisi de. İkisi de istedikleri gibi ayrı hayatlar yaşayabileceklerdir, öyle anlaşmışlardır ancak Cahit'in bu olayda kendisine bile belli etmekten kaçındığı ama gerçekte içini kavuran kıskançlığı gözlerden kaçmaz. Eve küskün ve kırgın döner. Döndüğünde de Sibel'in elbiselerinden birini koklar, kokusunu içine çeker, sonra da onun yastığına sanki ona sarılmış gibi sarılarak uyur. Bununla birlikte, Sibel'le çocuk sahibi olmayı arzulamaya başlaması da bağlanmanın derecesinin arttığını gösterir. Cahit Sibel'in tersine, Sibel'i gün geçtikçe daha çok içselleştirmekte, kişisel alanının içine dahil etmekte ve bağlanmaktadır. Birlikte bara gittikleri bir anda Cahit Sibel için kavga eder oradakilerle. Sibel Cahit'in yüzündeki kanları silerken "senin hakkında okadar az şey biliyorum ki" der. "O zaman beni tanımaya çalış" der Cahit de. Bu Cahit'in sınırlarını bir parça daha genişlettiğinin bir işaretidir. Bir sahnede de Sibel Cahit'e "Annem çocuk yapacak mısınız?

diye sordu" der. "Birkaç tane yapalım" der Cahit de. Bunun tamamen bir şaka olduğunu sanan Sibel; "biraz daha üstüme gelirse ona iktidarsız olduğunu söylerim, boşanmak için de iyi bir neden olur" der. Bu tepki Cahit'i öfkelendirir, onun iç dünyasında bir reddediliştir çünkü. Sibel ise farklı bir noktadadır hep, bir kararsızlık ve çelişki yumağı içindedir. İlişkiye Cahit kadar ısınmamıştır, aynı noktadan başlayan ama farklı hızlarda giden iki araç gibidirler. Seviştikleri bir sahnede Sibel sevişmelerini yarıda keser. Ağzından çıkan şu cümle Sibel'in yaşadığı derin bağlanma kaygısının en net ifadesidir; Sibel'in bir özetidir de; "eğer yaparsak ben senin karın, sen de benim kocam olacaksın". Aynı Sibel'in film boyunca sergilediği ikilemler de dikkat çekicidir. Bir sahnede Sibel Cahit'in bazen birlikte olduğu bir kuaför olan Marlen'le konuşmaktadır. Sibel Marlen'e Cahit'in eski eşini sorar. "Cahit onu sevdi mi?" diye sorar Sibel. "Evet, hem de çok" diye cevap verir Marlen ve karşı atağa geçer; "siz ikinizin arasında neler oluyor böyle?" der. "O benim kocam, ben de onun karısıyım" diye cevap verir Sibel. Sibel'in "hiç umursamadığı", "bağlanmaktan ve ait olmaktan kaçındığı" bu ilişki için ilgi çekici bir cümledir bu. Sibel'in kendi içinde nasıl da gel-gitler yaşadığının da en önemli simgelerinden biridir. Bir yanda derin bir bağlanma ihtiyacı, öte yanda peşini bir an olsun bırakmayan bağlanma kaygısının resmidir. "Birbirinizi seviyor musunuz?" diye devam eder sorguya Cahit'le ilişkisi olan Marlen; tehlike nekadar tehlikedir, tehdit nekadar tehdittir, Cahit'i daha nekadar ve nasıl paylaşacaktır ya da paylaşmayacaktır; onu sorgulamaktadır Marlen. "Bunu anlayamazsın" diye cevap verir Sibel. "Evet, belki anlayacak kadar akıllı değilim" der Marlen. "Ben bile anlamıyorum" der Sibel ki bu Cahit'i yaşamının neresine oturttuğunu daha doğrusu oturtamadığının bir ifadesidir. "Bazen ben ve Cahit yatıyoruz" der Marlen. Sibel Marlen'in işyerinde bir süredir ona yardımcı olarak çalışmaktadır. Tam o sırada Marlen'in saçlarına masaj yapmakta olan Sibel'in bunu

duyduğu andaki yüz ifadesi ve Marlen'in saçından birkaç teli kızgınlıkla koparark orayı terk etmesi yaşadığı kıskançlığa iyi bir örnektir. "Hayatımı tek bir erkekle geçirmek istemiyorum, hayatımı yaşamak istiyorum" diyen Sibel'in kabuk değiştirmeye başladığının önemli bir yansımasıdır bu sahneler. Filmin sonunda Sibel'in bir tercih yaptığı ve Cahit'le gitmekten vazgeçtiği görülür. Buarada Sibel belki çok heyecanlı, ihtiraslı ama sonu belirsiz bir yolculuğa çıkmaktansa durgun, sessiz ama daha güvenli bir limanda kalmayı tercih etmiştir. Bütün o yılların yorgunluğunu, tükenmişliğini, yıpranmışlığını üzerinden atmak ister. Cahit birlikte eğlenilebilecek, gezilebilecek, anlık ya da günlük bir ilişki biçimi için idealdir ancak Sibel'in güvenli bir limana ihtiyacı vardır. Güvenli bağlanma stiline sahip güvenli bir eşle yaşanan ilişki deneyimi bir terapötik deneyim gibidir. Sibel'in şoför eşinin Sibel açısından artıları ya da eksileri ne olursa olsun Cahit'te olmayan ve hayatının o döneminde Sibel için çok önemli olan bir artısı vardır; güvenli bağlanma figürü olması. Sibel'in sadece bu nedenle bile evliliğini ve kurduğu düzenli yaşamı sürdürmesi beklenebilir. Böyle bir temel dinamiği olan bir ilişkinin başka bütün koşulları sabit tuttuğumuzda sağlıklı ve mutlu biçimde süregideceğini söylemek mümkündür.

GERGEDAN MEVSİMİ

Yönetmen: Bahman Ghobadi
Oyuncular: Behrouz Vossoughi, Monica Bellucci, Yılmaz Erdoğan
Yılı: 2012
Süresi: 88 dk.

"Sarhoş Atlar Zamanı" (2000) ve "Kaplumbağalar da Uçar (2004) filmlerinden de tanıdığımız İran'lı Kürt yönetmen Bahman Ghobadi. 1979 yılında gerçekleşen İran İslam Devrimi sırasında İran'ın en tanınmış oyuncularından biriyken ülkesinden kaçmak zorunda kalıp Amerika'ya yerleşen ve "Gergedan Mevsimi"ne kadar da oyunculuk yapmayan Behrouz Vossoughi. Özellikle "Irreversible"da ve daha pek çok kaliteli filmde sergilediği oyunculukla Monica Belluci. Filmin kötü adam karakteri Akbar'ı canlandıran ve belki de bugüne kadarki en başarılı oyunculuk performansını gösterdiğini söyleyebileceğimiz Yılmaz Erdoğan. Caner Cindoruk, Beren Saat, Arash Labaf, Belçim Bilgin, Ahmet Mümtaz Taylan. Ve Fars müziğinin Kamança ustası Kayhan Kalhor...

"Gergedan Mevsimi", hayvanları insanlardan daha çok sevdiğini söyleyen, bunu filmlerinde şiirsel bir anlatım ve bolca metaforik öge kullanarak da aktaran, İran'ı yakın zamanda terk edip "artık gurbete çıkan" Ghobadi'nin son filmidir. Filmlerinde kedileri, atları ya da örneğin aslında patolojik insan davranışlarını yansıttığını söyleyebileceğimiz; insanın kanını emen "sülükleri" ya da insanın özgürlük tutkusunu, mücadelesini, strese, işkenceye, baskılara direnişini simgeleyen; ters dönmüş bir kaplumbağanın ayaklarını oynatarak düzelme çabasını birer metafor olarak kullanan Ghobadi'nin bu filminde ise gergedanlara yer verdiği görülür. Film, her ne kadar bu metaforları belki de fazlasıyla kullanıp, hatta konunun akışını olumsuz bir biçimde

etkileyecek kadar yoğun bir biçimde sunuyor olsa da tüm şiirsel anlatımı, nefis görsel tasarımları ve örneğin bir kadının size önce ilerlemiş yaşına rağmen hayat kadınlığı yaptığını düşündürten ama daha sonra gördüklerinizin son derece gerçek olduğuna inansanız da aslında kalıpyargılarınızı, şemalarınızı nasıl da tetiklediğini gördüğünüz etkileyici sahneleriyle dikkat çekicidir. Senaryosu gerçek bir yaşam öyküsüne, bir aşka, bağlanmışlığa dayanan film, İran'da 30 yıl tutuklu kaldıktan sonra serbest bırakılan şair Sahel Farzan'ın hayatını anlatmaktadır. Sahel tanınmış bir şair ve yazardır, hiçbir zaman politik şiir yazmamış olsa da devrim sırasında bir "kafir" olarak gözaltına alınır, işkence görür. Suçu; "saçmasapan şiirler" yazmış olmaktır. Cezaevindeyken bir gün eşi Mina'yla son kez görüşmesine izin verilir, busırada her ikisinin de başlarına neredeyse birer çuval geçirilir. Dudakları birbirine değmeden öpüşürler. O anlarda onları izleyen, bu aşka hiçbir zaman katlanamayan, eskiden Mina'nın "Şah yanlısı" albay babası tarafından Mina'ya şoförlük yapmak üzere görevlendirilen ama sonra bir gün kızına aşkını ilan ettiği için yine onun tarafından dövdürülen, bunun da öfkesiyle artık bir dindar Müslüman olan Akbar aralarına girer. Başına onlarınkine benzer bir örtü geçirir ve Sahel'mişcesine Mina'yla sevişmeye başlar, Mina'nın bunu fark etmesi üzerine de ona tecavüz eder. Bir süre sonra Mina serbest bırakılır. Mina'ya Sahel'in öldüğü ve kafirlerin mezarlığına gömüldüğü söylenir. Akbar kocasına ait olduğunu sandığı mezarlığı ziyaret etmekte olan Mina'nın hemen yanına gelir ve ona hala aşık olduğunu, onu istediğini söyler. Sahel cezaevinden çıktıktan sonra kendisiyle birlikte gözaltına alınmış olan, 10 yıl cezaevinde kaldıktan sonra İstanbul'a gelmiş olan ve Sahel'den hiçbir zaman boşanmayıp, kopmamış olan Mina'yı aramak üzere yola çıkar. Ve bu ilişkinin tüm kaderini belirleyen Akbar da Mina'nın peşinden İstanbul'a gelmiştir. Mina cezaevindeyken kendisine saplantılı bir biçimde aşık olmuş olan, eskiden şoförüyken "şimdi hak yolunu bulmuş" olan, aslında keskin ama örtük intikam duygusuyla da "devrimcilerin" safına geçmiş olan Akbar'ın tecavüzüne

uğramış ve hamile kalmıştır. Şimdi ikiz çocuklarını büyütmekte, hep kaçış planları yapmakta ve bunun için gerekli olan parayı biriktirebilmek için de ücretli dövme yapmaktadır. Film Sahel ile Akbar'ın "hesaplaşmalarıyla" sona erer.

Filmin bütününe ve Ghobadi'nin yaşam felsefesine, politik duruşuna da bakıldığında gergedanın yozluğu, patolojik milliyetçiliği, faşizmi, ırkçılığı, ötekine tahammülsüzlüğü ifade ettiği söylenebilir. Gergedan, soyu tükenmek üzere olan bir hayvandır; bu belki de Ghobadi'nin dünyada diktatörlüğün, faşizmin tükenmesine yönelik bir inancını, beklentisini ifade etse de kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler var olduğu sürece etnik milliyetçiliğin / ırkçılığın / faşizmin hep var olacağını söylememiz gerekir. Gergedanın görme duyusu çok zayıftır; bu bilinçaltısal tüm terk ya da reddedilme yaşantılarını, kaygılarını, bunların yarattığı suçluluk ve utanç duygularını bilinçüstünde sözde bir politik inançla, tutumla, bağlılıkla kusan "devrimcilerin" doğmatik, kalıplaşmış, tutucu düşünme biçimlerini, körlüklerini iyi bir biçimde yansıtmaktadır. Gergedan ağırdır, hantaldır ki bu da değişime, yeniliğe, düşünsel gelişime olan direncin bir simgesel yansıması olarak düşünülebilir. Gergedanın kalın bir derisi de vardır ki bu durum da aslında son derece kırılgan olan ama kendisini sosyal yaşamda "güçlü", "olgun", "sağlam", "karizmatik", bağlanmaya ya da başkalarının ilgisine, yardımına hiç ihtiyaç duymayan bir bireymişçesine sunan kaçınanların tipik davranış örüntüsünü aktarır. Filmin bir sahnesinde Sahel'in arabasını bomboş bir arazide sağa sola anlamsızca koşuşturmakta olan ama aslında yaşamsal amaçsızlığı, anlamsızlığı, boşluk duygusunu yaşayan kaçınanları; "devrim muhafızlarını" temsil eden "gergedanların" üzerine sürüp birini öldürmesi de gergedanın hem travmayı yaratmasını hem de o travmanın intikam nesnesi olmasını ifade eder. Ve Akbar. Genelde "devrimci" ama özelde / bu film kapsamında; güya "İslamcı" / "dindar" / "Müslüman" kaçınan bağlanmaların en tipik örneğidir. Mina'ya duyduğu aşk yüzünden onun kullandığı ruju

koklayıp dudaklarına süren hatta bir parçasını yemekten de çekinmeyen; böylelikle onunla bir olmaya, birleşmeye, bağlanmaya çalışandır. Ama ona tecavüz etmekten de çekinmeyen çaresiz, haset dolu, reddedilmiş bir yalnızlıktır. "Hak yolunu" bulunca ceketi kravatı çıkarıp sıfır yaka gömleğiyle sığınacak başka hiçbir şeyi olmadığı için tanrıya sığınandır. Mina'ya kendisiyle evlenmesi karşılığında onu cezaevinden çıkarma garantisi veren ama Mina'nın uzun yıllar sonra İstanbul'da onun ve çocuklarının pasaportunu onlara geri vermesi karşılığında hiçbir zaman dokunmadığı, dokunmayı düşlemediğidir. Mina'nın cezaevindeki sorgucusu, işkencecisidir. Mina'ya sözde sorgu adı altında bağıra bağıra Sahel'i niye sevdiğini, kaç kere ve nasıl sevişiklerini sorup duran, "devrim", "hükümet", "rejim" adına işkencecidir. Devrim sırasında elindeki taşları aslında Şah'a, rejime değil; Mina'ya, Sahel'e, tüm reddedilmişliğine fırlatandır. Devrim sonrası Mina'nın evine yerleşerek Mina'ya da sahip olacağını sanan, Mina'nın kendisini dövdürten babasının resmini sokağa fırlatırken içindeki tüm kıskançlığı, birikmiş reddedilmişliğin öfkesini kusandır. Mina'nın da Sahel'in de kendisinden nefret ettiğini bilen, tipik bir kaçınan olarak kendi intikamcılığını herkese yansıtan; Sahel'in de bir gün kendisinden mutlaka intikam alacağı beklentisi olandır. Sahel'i Mina'dan ayırmak için elinden geleni yapıp onun en azından psikolojik olarak ölümüne de neden olduğu Sahel'in sahte mezarının başına elinde çiçeklerle gelip kocasının yasını tutan Mina'ya başsağlığı dileyendir. Aynı anlarda ona olan "aşkını" da bir kez daha dile getiren; içgörüden, empatiden, farkındalıktan tamamen yoksun olandır. Mina'yla sevişirken onun başına yıllar öncesindeki gibi yine bir örtü geçiren; aslında o örtüyle örtük de olsa kendi yaşadığı utanç ve suçluluk duygularını örtmeye çalışandır. Hep bekleyen, ve algıları, tutumları, bağlanma dinamikleri nedeniyle hep beklemeye mahkum olandır.

INDECENT PROPOSAL

Yönetmen: Adrian Lyne
Oyuncular: Robert Redford, Demi Moore, Woody Harrelson
Yılı: 1993
Süresi: 117 dk.

1 milyon dolar rşılığmda eşinizin bir geceliğine başka bir erkekle birlikte olmasına izin verir misiniz? "Unfaithfull" (2002), "Fatal Attraction" (1987) ve "Nine ½ Weeks" (1986) gibi çift ve evlilik ilişkileri konusunda başarılı yapımlara imza atmış olan Adrian Lyne'in yönettiği "Indecent Proposal" ahlaki değerler, eşlerarası yakınlık, sadakat, doyum ve kıskançlık gibi ilişki dinamiklerini sorgulamaktadır.

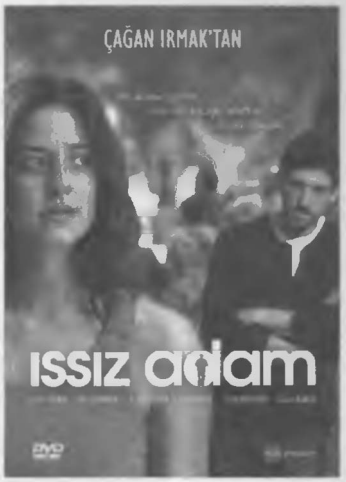
Diana ve David lise yıllarından beri birlikte olan, aralarında koşulsuz bir bağın olduğuna, bunu hiçbir şeyin bozamayacağına, birbirleri için yaratıldıklarına inanan bir çiftdir. Lise yıllarında bir gün David Diana'e evlenme teklif etmiş, aileleri buna izin vermeyince de gizlice evlenmişlerdir. Şimdi David bir mimar olmuştur, Diana de emlakçıdır. Aralarında örneğin ev işlerinin paylaşımı, düzenlenmesi gibi konularda çeşitli anlaşmazlıklar olsa da birbirlerini çok sevmektedirler. En büyük hayalleri David'in projesini çizdiği bir eve kavuşmaktır ancak bunun için yüksek miktarda bir paraya ihtiyaçları vardır. Bunun için de borçlanırlar. Tam da o günlerde David işsiz kalınca ciddi bir ekonomik sıkıntı yaşamaya başlarlar. Artık hem halen oturmakta oldukları evlerini hem de David'in yaptığı inşaat halindeki yeni evlerini kaybetme riskiyle karşı karşıyadırlar. Diana yaşadıkları gerginlik ve çaresizlik nedeniyle uykusunda konuşmaya başlar. Bir erkek ve eş olarak eşini ekonomik açıdan tatmin edememenin suçluluğunu yaşayan David bir gece Diana'i uyan-

dırır ve para kazanmak için kumar oynamak üzere Las Vegas'a doğru yola çıkarlar. Burada ellerindeki tüm parayı da kaybederler ve tanınmış bir zengin olan John Gage ile tanışırlar. John Diana'den oyun oynarken kendisine şans getirmesi için bir süreliğine yanma oturmasını ister. John verdiği partide David'le bilardo oynarken ona ve Diana'e bir teklifte bulunur, Diana'le tek bir gece geçirme karşılığında onlara 1 milyon dolar ödeyeceğini söyler. Bu teklife önce çok tepki gösterip reddeden çift aynı gece böyle bir paranın kazandıracakları ya da kaybettirecekleri üzerinde düşünmeye başlarlar. Aslında bu teklif yaşadıkları ilişkileri için bir sınavdır. Dışarıdan bakıldığında birbirlerine son derece yakınlarmış, aitlermiş, sonsuz bir tutkuyla bağlılarmış gibi görünen, cinsel doyumun yüksek olduğu, yaşamlarını sanki birbirlerine adamış olan iki insanın kendi ilişkisel algılarını ve aslında ilişkilerinin nerede durduklarını ortaya çıkaran bir test gibidir. Teklifi kabul etmeye götüren tek neden yaşadıkları ekonomik darboğazmış gibi görünse de benzer sıkıntıları yaşayan her çiftin böyle bir teklifi kabul etmeyeceği bir gerçektir. Bu teklif aslında bir açıdan bakıldığında çiftin gerçekte ne olduklarını, kendilerinden ve birbirlerinden ne istediklerini ve ilişkilerinin gelecekte nasıl bir düzlemde ilerleyeceğini görmeleri açısından da bir fırsat olacaktır. Örneğin Diana David'e sanki onun kendisinden bunu yapmasını istediğini söylerken aslında istekli ya da kabul etme eğiliminde olan David değil; kendisidir ama böylelikle tüm sorumluluğu David'e yıkacaktır. Diana aslında bu teklifi reddedeceğini ama bunu David için yapmaya hazır olduğunu söyler ki bu da ileride bu olayın ilişkileri için olası bir olumsuz sonucu olduğunda sorumluluğu David'e yüklemek için şimdiden yaptığı bir yatırımdır. David teklife Diana'den daha soğuk bakmakta, hatta keskin bir biçimde reddetmektedir. Teklifin daha ziyade Diana'e çekici geldiği filmin ilerleyen bölümlerinde hiç umulmadık olayların gelişmesiyle daha net anlaşılacaktır. Diane her ne kadar David'i seviyor olsa da bir gecelik elbiseye 5000 dolar ödeyebilecek kadar zengin bir erkeği de çekici bulmadığı söylenemez. Tanın-

mış, ünlü, yakışıklı ve çok zengin bir erkek onu hayatı boyunca parasal kaygılar duymaktan kurtarmış olacaktır ki nihayetinde Diana David'i ikna eder, böylelikle de teklifi kabul ederler. Üstelik evlenmeden önce de birbirlerini aldatmış olan ikili için bu deneyim Diana'in de savunduğu gibi John'un "sadece bedenini almasıdır". Oysaki John birlikte oldukları gece sonrası Diana'in aklını ve kalbini de alacaktır. David'in ileride altında çokça ezileceği suçluluk duygusu Diana'i bir otel odasında John'a teslim ettikten hemen sonra başlayacaktır ancak teklifi geri çevirmek için artık çok geçtir. O geceden sonra David sürekli olarak "o gece"yi, nasıl geçtiğini, Diana'in ne hissettiğini, John'la cinsel olarak ne yaptıklarını, nasıl seviştiklerini sorgulamaya başlar. Aslında David'in amacı Diana'in kendisini kötü hissettiğini, örneğin gecenin de kendisi için berbat geçtiğini söylemesidir. David böylelikle yaşadığı suçluluk duygusundan da kurtulacak ve hala Diana için alternatifsiz iyi bir eş olduğunu hissedecektir. David'in mutfakta Diana'in John'la birlikte olduğu yattan getirdiği bir kibrit kutusunu bulması tüm kaygılarını, kendine olan güvensizliğini ve yetersizlik duygusunu tetikler. Diana'in John'u çekici bulmuş, ondan etkilenmiş olma olasılığını gözardı etmez. David'in John'u ve o geceyi çağrıştıracak başka eşyalar da olabileceği endişesiyle Diana'in çantasını karıştırdığı sahneler de çiftin kendi arasındaki güven duygusunun sanıldığı kadar sağlam olmadığını gösterir. Çantada John'un telefon numarasını bulmak David için artık Diana'in herhangi bir telefon konuşmasında bile kiminle konuştuğunu sorgulamasına yetecektir. Nihayetinde birbirlerine güvenmediklerini itiraf edeceklerdir. Aslında Diana John'u ve o geceyi unutmaya çabalasa bile David'in her o geceyi sorgulayışının, güvensizliğinin onda yarattığı öfke John'u daha çekici hale getirmektedir. Terk edilmekten korkan David bir açıdan bakıldığında hiç farkında olmadan da olsa aslında buna yine kendisi zemin hazırlamaktadır ve Diana'de var olan eğilimi davranışa dönüştürmektedir. Buarada John David'in borçları yüzünden ödeyemediği evinin de üzerinde bulunduğu araziyi satın alır. Diana John'dan nefret etti-

ğini söylese de aslında etmemektedir; etmeyi istemektedir. Bu nefret duygusu bir baş etme mekanizmasıdır. John'dan nefret etmek onu kendisinden uzak tutmasını sağlayacak, böylelikle de ona bağlanmamış olacaktır. David ile Diana'in ilişkisi gittikçe daha çok kopar, karşılıklı suçlamalar, şüphe, çatışmalar ve güvensizlik artar. David Diana'in John'la tamamen kendi arzusuyla birlikte olduğuna emindir, Diana de bunu sadece David için yaptığına emindir. İlişkileri artık tam bir çıkmaza girer ve ayrılırlar. Sabırla bekleyen, Diana'i etkilediğini ve daha da etkileyebileceğini bilen John nihayet amacına ulaşır. Diana boşanma davası açar ancak onun David'den vazgeçmeyeceğini gören John Diana'den vazgeçecektir.

ISSIZ ADAM

Yönetmen: Çağan Irmak
Oyuncular: Cemal Hünal, Melis Birkan, Yıldız Kültür
Yılı: 2008
Süresi: 105 dk.

İçindeki derin sevgi boşluğunu doldurma çabasının upuzun yolculuğunda yeni bir adımı atmanın primitif seksüel heyecanını yaşayan bir adamdır Alper. Nostaljik müzikle kendi geçmişini arayan, aynanın karşısında kendi narsisistik örüntüsüyle sevişen bir adamdır aynı zamanda. Her "ilişki" yeni bir gömlek, aynanın karşısında kirli sakalların hafifçe okşanışı ve dillendirilmese de içten içe dudaklardan dökülen "aşkım; Alper'cim, hımmm, canım benim" sözleridir. Ve tabiî ki yeni bir çarşaf demektir; bir öncekinin izi kalmasın da bir an önce, bir sonrakine yer açılabilsin diye. Sakın; iz kalmasın, ne bir dokunuş ne de bir sevgi kırıntısı. Yıpratıcı, tüketici ama bir okadar da haz verici bir bağlanmamaya bağlanma yolculuğu sürer gider böylece. Alper "çapkın", "karizmatik" ve de "tamam, serseri merseri ama çok yakışıklı, çok da çılgın" bir "güçlü" Türk erkeği profilinin yansımasıdır. Hiç çözümlenmemiş erkek modeli kaybının en net temsilcisi olan babanın bıraktığı toprakla açılan yemek bahçesinde bir erkeğin de bir kadının da nasıl memnun edileceğini iyi bilen bir aşçıdır Alper. Her müşteri hassas, özen isteyen, narin bir kadın gibidir onun için. Kadınlara dokunmaktan ürken Alper'in yemekleriyle dans edişi ilgi çekicidir. Hiçbir memnuniyetsizliğe yer yoktur hayatında; hiçbir reddedilmeye, olasılığına bile. Olasılıkta bile, önce o reddedecektir. Seviştiği her kadının "erkeğidir", "hayvanıdır", "kocasıdır". Sert davranır kadınlara ama canlarını yakıp yakmadığını da soracak kadar "incedir

Hep nostaljik bir şeyler çalmak ister her sevişmeden sonra; her yeni akşamda geçmişi tüketme çabasını gösterir. Nazik olmayı isteyen ama bunu nasıl yapacağını bilemeyen bir Alper profili görülür. Keskin sınırları vardır; özelikle de birinin yardımını, desteği isteme konusunda. Kalabalıklarda yürüyen bir sessizliktir Alper. Ada da ilk narsisistik kırılmadır Alper'in hayatında. Deneyimli ve öyle kolay kolay da kendini bu "muhteşem" erkeğin kollarına bırakmayacak zor bir kadındır Ada. Deneyimlidir; belki de hiç olmamasını istediği deneyimlerle doludur yaşamı. Kırık, kırgın, yaralanmış; bir kenarı kopmuş bir yaprak tanesidir aslında; öylesine süzülüp gitmektedir havada. Kendine de hayata da bir şans verip vermemek, bir erkeğe güvenmekle güvenememek arasında gidip gelen; nereye sürükleneceğini bilemeyen bir yüzen Ada gibidir. Biraz uğraştıracak olsa da vazgeçmeyecektir Alper. Öyle kolay kolay teslim olmayacaktır Ada da. "Zor kadını oynama çabaları" Alper'in en nokta atışlarıyla bir bir yok olur; her kale yavaş yavaş düşer. Taşlarını toplayıp da surlarını yeniden yapma çabasından çabuk vazgeçer Ada, buna gücü yoktur çünkü. Onarmaya ihtiyacı vardır kendisini; ve işte karşısındadır Alper; kendi yarım kalmışlıklarını onaramayan Alper'in kollarındadır artık Ada. Aşık olduğu için kızgın ve de gözyaşlarına hakim olamayan "ortalama bir Türk kadını" görülür filmin bu sahnelerinde. Her bağlanma kaygısı; her atak yemek yeme ihtiyacını doğurur. Alper bir "salaktır"; ve Ada da kendisini bu "salağın" kollarına bırakmaya çoktan teslim olmaya başlamıştır bile. Alper'den özür dilemek için yapılan telefon konuşması; Alper'e nekadar güvenip güvenilmeyeceğinin bir sorgulamasıdır aslında. Alper'e yönelik her hışım, öfke Alper'e bağlanmanın sancısıdır aslında. Kontrolünü kaybettiğinin farkında olan bir kadının hazırlıksız yakalanmışlığının çaresizliğidir. Yeni bir doğumun sancılarıyla kıvranıp durur Ada. Aşk'la "nefret"in kucak kucağa oturmuşluğu sergilenir filmin devamında. Tutkuya dönüşen bir "nefretle" karşı karşıya kalır izleyici. Kendi uçsuz bucaksız koşuşturmalarıyla Alper ve kendi

gelgitleriyle, çözümlenmemiş kayıplarıyla, incinmişliğiyle ve "acaba mı, bu sefer de aynı şey mi olacak" diye buram buram kaygılanan ve tabi filmin sonunda Alper'in kaçınmacı tavrıyla çok da haksız sayılamayacak olan Ada'nın çıkılması olanaksız bir yokuşu emekleye emekleye kat etmeye çabalamasını izler seyirci. İki güvensizin en "güvenli" ilişkisidir artık aralarındaki. Aynı yatakta saatlerce birlikte yatmaya hiç alışık olmayan "güçlü" bir erkek imgesi yaratan Alper'in erken boşalma sorunu dikkat çekicidir. Bu belki de cinsel anlamda yaşamındaki ilk kötü deneyimdir. Tuhaftır Alper için, sanki yeni ama zorlu bir yolculuğun habercisi gibidir. Ve film boyunca sürecek olan gelgitlerin, iç mücadelelerin, var olmayla olmama kaçışmalarının, Ada'ya bağlanmayla bağlanamamışlığın yıkıcı sarsıntıları yaşar Alper. Kendi kendine, kendi kendisinden kendince kaçınmaya çabalayan; kafası karışmış bir Alper vardır. Ve onun bu halinden hep ürken, ama hep bekleyen; her şeyin düzelebileceğine; eğer o da çabalarsa düzeleceğine inanan bir Ada vardır. Alper'in "hep beklediği" sihirli değnek tam karşısındadır artık. Hayatı kendi yazdığı senaryolarla yaşayan tüm kadınların prototipleşmiş bir örneğidir Ada; tarihsel rolünü yerine getiren bir süper kahraman gibidir. Uğraşsa olacaktır; yeter ki sabretsin; biraz katlansındır; zamanla her şey yoluna koyulacaktır. Gecenin bir yarısı; içinde birdenbire doğan bir sevgi ihtiyacıyla annesini arar Alper. Gündüz aradığında telefonu açılmayan anne bir özlem objesidir artık. Ama Alper'in belirlediği zamanda, Alper'in istediğince kurgulanan bir obje, ne bir gram eksik ne bir gram fazla. Alper bu ölçüyü hiç kaçırılmamaya dikkat eder. Aynı sofrada yemek yemenin dışında her türlü ihtiyacı karşılanır annenin. Sonra gelir anne İstanbul'a; sınırsızlık da artar, annenin varlığının yarattığı kaygının yoğunlu da. Annesini yolculadıktan hemen sonra Ada'ya delicesine sarılan, ama bir okadar da yas tutan bir Alper görülür. Sanki "isteyemiyorum"un ilk haykırışıdır o sahne. Evet, "istemiyorum" değil; "isteyemiyorum". Ada'yla aynı yataktayken onu tek başına bırakıp "eski" sevgililerinden birine

koşan ama kapıdan geri dönüp yine Ada'sının yanına koşan; sanki hep "bir ileri bir geri" Alper'dir izleyicinin karşısındaki. Var olanı değiştirmeye çabalarken yerine yenisini koyamayacağına inanmaya yenik düşen bir Alper'dir. Bağlanma kaygısı okadar derindirki; aynı anda 5 saniyeden daha fazla bakamaz Ada'nın yüzüne ki filmin bir sahnesinde Ada'ya "aşkım" demiş olması çizdiği bütün mesafeli ve "dengeli" karakterle ters düşmektedir. Ada'nın onu daha yakından tanımayı istemesi ağır bir yüktür Alper için. "Seni seviyorum, Aşkım" der Ada'ya Alper; ama sevgi sözcüğü sadece bir yanılsamadır, belki bir alışkanlık, öylesine; sonrası hiç düşünülmeden dudaklardan çıkan bir cümledir. Bu aşkı bilen; ama hiç hissedemeyen o çok kendinden emin tavrı eşlik eder Alper'e; "biliyorum" der Ada. Evet, Alper'in "aşkını" biliyordur; hiç göremese de. "Ben sana dönüşmeliyim sen de bana" der Ada; ve ekler "sanki kendinle sevişirmişsin gibi". "Gördüğün kadarım, fazlası yok, varsa da ben bilmiyorum" der Alper. "Bir bilinmezlikten bir benlik yaratmakla uğraşma" der sanki Alper. Bu tek kişilik saklambaç, hiç sonlanmasın ister. "Sanki hiç çocuk olmamışsın ama hep çocuk kalmışsın gibi" der Ada Alper'e. Evet, hiç ol(a)mamıştır ve evet; hep çocuktur aslında; hep bakıma, sevgiye, şefkate ihtiyaç duyan, ama hiç isteyemeyen bir çocuktur Alper. "Zor be anne, çok zor". Filmin en can alıcı cümlelerinden birisidir bu, bir özetidir aslında. Annesine kavuşmak, ona sevgiyle koşmak isteyen, ama bundan bir okadar da korkan, çaresiz, kendi duvarlarını aşamayan bir Alper'in içindeki yansımadır bu cümle. Birlikte yemek yerken, sanki yıllardır söylenememiş de şimdi artık daha fazla taşınılamayan öfke dolu bir "anne yeter!" haykırışından bile daha çarpıcıdır. Ada'ya "sıkılır o şimdi benden, sizi yalnız bırakayım" derken de anneden kaçınmacı tavrın örneklerinden biri görülür. Ve "Ada ben ayrılmak istiyorum" der Alper. "Ben biliyordum ama seni korkutmamak için uğraştım sanıyorum" der Ada."Olmayacağını bildiğin halde, neden?" diye de ekler. Ve, söylenememişliklerin birbiri ardına içsel seslerle sıralandığı final

sahnesi. Yarım kalmışlıklar, başka yarım kalmışlıkları takip etmiştir ikisinin de hayatında. Kendi içlerinde kurdukları kurmaca dünyada, gerçek sevgi fısıltıları izlenir filmin bu sahnelerinde. Alper'in yalnızca bir "geri dön"üyle bile ona dönmeye çoktan hazır olan Ada vardır. Bebeklikten yetişkinliğe, ait olmak ya da olmamak, bir ilişkide yol almak ya da almamak, bir ilişki isteyememek, bir çırpınış, bir var oluş bir yok oluş, bağlanma ve de bağlan-MA! En şefkatli, en derin, en yalın sevgi ihtiyacı duymakla birlikte; kaygılarından da korkularından da sıyrılamayan, kaçınan bir Alper ve her nekadar kökeni güvenli olsa da yaşadığı acı deneyimlerle travmatize olmuş bir Ada'nın öyküsüdür film. Alper'den dayak yiyeceği beklentisiyle başını iki elinin arasında alıp kendini korumaya çalışması, geçmişine ait derin bir izdir Ada'nın. Bir yarım kalmışlıkla bir hiç başla(ya)mamışlığın "ilişkisidir" Ada ve Alper. Kimsenin hayatına dahil olmayı istemeyip kimsenin de onun hayatında var olmasını iste(ye)meyen Alper'le kendi terk edilmişliğini onarmaya çalışan Ada'nın masum ama çaresiz "ilişkisidir". Alper'in söylemeyi isteyip de söyleyemediği ne çok şeyin öyküsüdür Ada. Hiç iyi değildir Alper'; ama görünmek onun hep tek çaresidir. Hiç kurulamamış bir yakınlıktır Alper. Hiç kopamamış bir yarını kalmışlıktır Ada. Bir derin reddedilmişliktir Alper. Bir derin terk edilmişliktir Ada. Tek gecelik ilişkilere bir ömrü sığdırma çabasıdır Alper. Bir başkasının ömründe nefes alma arayışıdır Ada. Ve bir "veda"laşmayla "biter" öykü sonra. "Çaresiz" bir sarıp sarmalanmışlıkla. "Hoşçakal Ada. Hoşçakal sevgilim."der Alper.

Bağlanma süreci ve stilleri açısından bakıldığında, gerek Alper'in gerekse Ada'nın kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip olduğu söylenebilir. Ancak, bağlanma stilleri yoğunluk yani niceliksel açıdan farklılık gösterebilir, Alper'in Ada'dan daha baskın, daha değişime direnç gösteren, bağlanamamanın etkilerini daha yoğun bir biçimde yaşayan taraf olduğu söylenebilir. Hatta Ada'nın güvenli ile kaygılı / kararsız arasında yer aldığı; yaşamını hangi tarafta sürdüreceğinin de yaşayacağı olumlu ya da

olumsuz deneyimlere bağlı olarak değişeceği söylenmelidir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, Alper'le Ada'nın tekrar bir araya gelseler bile bir süre sonra yine ayrılacaklarını, bu ayrılıp tekrar bir araya gelme girişimlerinin tekrar tekrar devam edeceği söylenebilir. Zaten geçmişi şiddeti de içeren travmatik deneyimlerle dolu olan Ada ihtiyaç duyduğu koşulsuz temel güven duygusunu Alper'den hiçbir zaman alamayacağı gibi Alper de yakınlık kaygısı ve bir ilişkiden ne istediğini bilememek gibi nedenlerle Ada'ya bir yakınlaşıp bir uzaklaşacaktır. Her ikisi için de her ait olma, bir arada olma, sıcaklık, şefkat, yakınlık; yani temel bağlanma ihtiyacı temel bağlanma kaygısını da beraberinde getirecektir. Bu içinden çıkılmaz kısırdöngülerin bir daha asla görüşmemeye varacak kadar keskin bir tartışma, çatışma ya da içinde şiddeti de barındıran bir kavgayla son bulacağını söylemek mümkündür. Ancak, ne Ada'nın Alper'i ne de Alper'in Ada'yı unutmayacağı; her ikisinin de kendi içlerinde tamamlanmayı bekleyen hep bir yarım kalmışlık duygusu yaşayacakları kuşku götürmezdir. Örneğin, Ada'nın erkek çocuğu olduğunda adını Alper olarak koyması hiç de şaşırtıcı olmayacaktır. Alper'in de yaşadığı semtten taşınsa bile bir gün oralara yolu düştüğünde daha önce de yaptığı gibi Ada'nın eski işyerinin karşısında oturup anılara dalması yüksek bir olasılıktır.

İTİRAF

Yönetmen: Zeki Demirkubuz
Oyuncular: Taner Birsel, Başak Köklükaya, İskender Altın, Miraç Eronat, Zeki Demirkubuz
Yılı: 2001
Süresi: 100 dk.

Harun, Nilgün ve Taylan üçgeninde geçer "İtiraf". Harun'la Nilgün evlidirler ancak bu evlilik Nilgün'le Taylan'ın evli oldukları dönemde Nilgün'ün Taylan'ı Harun'la aldatması sonucunda bitmiş, bu aldatılmayı kendisine yedirememeyen Taylan da intihar etmiştir. Sonrasında da Nilgün'le Harun evlenmişlerdir. Ancak Taylan bir hayalet biçiminde bile olsa hala bu ilişkinin içindedir. Nilgün'ün kendisini aldattığından şüphelenen, daha doğrusu bunu bilen ancak kabullenmek istemeyen Harun genç ve başarılı bir mühendistir. Harun'un İstanbul'daki bir iş toplantısını, bu aldatılma kaygısını baş edemediği için yarıda kesip Ankara'ya evine dönmesiyle başlar film. Gecenin bir vakti eve gelir Nilgün, Harun'un döndüğünden ve hala uyumadığından habersizdir. Telefonda Nilgün'ün sesi duyulur; "Alo, 216'yı bağlar mısınız? Geldim ben merak etme, tamam, yarın görüşürüz, iyi geceler". Nilgün yatak odasına girdiğinde, Harun hala uyuyor numarası yapıyordur. Sabah ikisi de işlerine giderler. Akşama dışarıda yemeğe çıkarlar. Harun "üç maymunu" oynamaya devam ederken, bir yandan da Nilgün'den kendisini aldattığını itiraf etmesini beklemektedir. "Ben ayrılmak istiyorum" der Nilgün. "Onu biliyoruz, başka ne var, ne varsa söyle, başıma ne gelecekse razıyım, yeter ki adam gibi biliyim" diye sorar Harun. Yaşanan tartışma, Nilgün'ün masadan kalkıp eve dönmesiyle son bulur. Harun da peşinden gider. Öfke kontrolünü tamamen kaybetmiş olan Harun'un boğazına sarı-

lıp kendisini öldürmek istemesini takiben Nilgün valizini toplar ve evi terk etmeye karar verir. Harun önce buna izin vermez. Sonra da kabullenir durumu. Nilgün o adamla evlenir, hamile kalır ve sonra adam Nilgün'ü terk eder. Buarada aradan zaman geçmiştir. Harun şehir dışında uzun süreli bir görevi kabul eder ama gitmeden önce de Nilgün'ü ziyaret eder. Ve "benimle gelir misin?" diye sorar Nilgün'e. Nilgün şaşkındır; "ya olup bitenler" diye sorar. "Olan oldu, her şey gelip geçiyor" diye cevap verir Harun. "Hiçbir şey geçmiyor, geçen yalnızca zaman" der Nilgün. "Başka çaresi mi var?" diye sorar Harun. "Bilmem" der Nilgün de. Film bu sahnelerle son bulur.

Harun'la Nilgün'ün ilişkisi kendilerinden, birbirlerinden ve ilişkilerinden ne istedikleri bilmeyen bir "çiftin" dinamiklerini yansıtır. Nilgün Harun için ne onunla ne de onsuz bir "eş"tir. Bir açıdan bakıldığında bir alışkanlıktır. Her iki tarafın da doyum düzeyinin, ilişkiye olan bağlılıklarının, yakınlık duygularının ve güvenlerinin düşük olduğu bir "ilişkidir". Aldatılmayı bekleyen bir Harun ve bunu Harun'un kendisinin fark etmesini bekleyen bir Nilgün vardır ortada. Nilgün aslında Harun'un onu aldattığını öğrenip kendisini terk etmesini beklemektedir, böylelikle içindeki suçluluk duygusundan da kurtulacaktır. Harun Nilgün'ün Taylan'a yaptığını bir gün kendisine de yapabileceğini düşünmektedir ki bu noktada kendi aldatma potansiyeline sahip olan bir insanın bunu karşısındakine yansıtması görülür. Sürekli olarak "beni aldatacaksın, bunu biliyorum" diyen, bir aldatılma beklentisi içinde olan insanların aslında kendilerinin aldatma olasılıklarının farkında oldukları ve bu suçluluk duygusundan kurtulmak için de karşı tarafı suçladıkları bilinmektedir. Çeşitli nedenlerle kendisini en azından artık ilişkide konumlandıramayan, doyumu, bağlılığı, birliktelik algısı düşmüş olan ve dolayısıyla da kendilerine eşlerini aldatabilecekleri konusunda güvenmeye taraflar sanki eşleri onları aldatacakmış gibi bir durum yaşantılarlar. Harun bu nedenle de hem terk

edilme kaygısı içindedir hem de terk edilme beklentisi. Nilgün'e güvenmez; kendi içerisinde gel-gitler yaşar, bir an Nilgün'e deli gibi âşıkken başka bir anda onun boğazına sarılıp onu öldürmeye çalışan bir Harun'dur. Nilgün'ü anlama çabası, sorunlarını anlaşarak, onunla tartışarak çözme girişimleri bir anda ona yönelik küfür ve hakaret dolu sözlere dönüşür. Nilgün'e öfkeyle saldıran Harun'un çok değil birkaç dakika sonra onun ayaklarına kapanıp parmaklarını öptüğü görülür. Bir an Nilgün'ün kendisini pencereden atmaya kalkıştığı başka bir anda da Harun'un bileklerini kestiğini görülür. Bütün bu sorunlar da her ikisinin de yaşadıkları mutsuzluğun ve kendini ifade edememenin birer örnekleridir. Aslında her iki taraf da çok önceden gitmiştir, ortada adı ilişki olan bir deneyim yaşanmaktadır. Harun'la Nilgün'ün yaşadıkları belki de en önemli sorunlardan biri iletişimsizliktir. Filmin bir sahnesinde "Hiçbir zaman inanmadın ki bu ilişkiye" der Nilgün. "Hazmedemedin, korktun, ezildin, hep suçladın, nezaman bitecek, seni nezaman aldatıcam diye bekledin hep" diye de devam eder. "Haklısın, yaptım, ama sevgini ölçmek istedim, yaramı sarmayı istedim, yardım etmedin bana hiç" der Harun. Bu noktada Harun'un aradığı güveni Nilgün'de bulamadığı ya da Nilgün'ün bu güveni ona vermiş olsa da Harun'un bunu algılayamadığı, yaşayamadığı görülür. "Ya her şeyi yaptım senin için, bir kadının katlanabileceği her şeye katlandım" der Nilgün. "Ne yaptın! Hiçbir şey yapmadın, hiçbir zaman inandırmadın, güven vermedin" der Harun. "Hep yok saydın, hep gururumu kırdın" der Nilgün. "Seni sevmeme izin vermedin, yaklaşmaya çalıştıkça ittin" diye de ekler. "Her şeyi yaptım senin için, en yakın arkadaşımı aldattım, ölümüne sebep oldum" der Harun. "Taylan her şeyi biliyordu, senin bu şerefsizliği yapacağını, benim bir gün arzularıma teslim olacağımı biliyordu, sen beni düzüyorsun diye değil, gururu yüzünden intihar etti" der Nilgün de. Bu geçmişle hesaplaşma anları, Harun'un Nilgün'ün üzerine yürüyüp "fahişesin sen, öldüreceğim

seni" demesiyle bir kaçıp kovalamacaya dönüşür. Sakinleştikleri bir anda Nilgün valizini toplar. Kapıdan çıkarken "beni affet Harun" diyen sesi duyulur Nilgün'ün ancak bu bir bitiş değildir. Nilgün'ün Harun'un teklifini kabul edeceği ve onunla birlikte olmaya devam edeceği şüphesizdir. Başka bir seçim şansı yoktur Nilgün'ün, onca yaşananlara; kavgalara, umutsuzluğa, çaresizliğe, yalnızlığına, karamsarlığına, mutsuzluğuna, aldatmaya, hakaretlere rağmen "ilişki" devam edecektir. Bir gecekonduda yaşayan, ailesinden dışlanmış, düşük ücretli bir işte çalışan 6 aylık hamile bir kadının başka bir "seçim" şansı; en azından daha iyi bir alternatifi yoktur. Ve, kendisinden de yaşamdan da bir ilişkiden de bir kadından da Nilgün'den de ne istediğini, ne beklediğini bilmeyen bir erkeğin Nilgün'den başka "seçeneği" yoktur. İkisi de birbirlerini "seçerler" ve yola devam ederler.

KADER

Yönetmen: Zeki Demirkubuz
Oyuncular: Ufuk Bayraktar, Vildan Atasever, Engin Akyürek, Ozan Bilen, Müge Ulusoy
Yılı: 2006
Süresi: 103 dk. / 110 dk.

Kollarında düğmeleri, askılı elbisesi, ağzında sakızıyla Uğur'un; Bekir'in işlettiği halı dükkânında "halılara bakmasıyla" başlar film. Bekir o an "aşık olur" Uğur'a, yıllarca, oradan oraya savrulan bir yolculuğun, saplantının kilometre taşları da döşenmeye başlanır o gün. Halıya bakmak için eğildiğinde gözüken göğüsleri ve elbisesini beline kadar çekip kendine rüzgâr yapmaya çalışmasıyla Uğur Bekir'in yeterince dikkatini çekmiştir. Çok bilmiş, küstah, ukala, "hafif yollu", şımarık bir görünümle Bekir'in aklını başından almayı başarmıştır. Çektirdiği fotoğrafları dükkânda "unutur" Uğur. Bekir bu resimlerden birini cüzdanında hep saklayacaktır. Cevat; Uğur'un annesinin sevgilisidir, zengin, bıçkın delikanlıdır, Uğur'un kardeşinin "abisi"dir; korumasıdır; onun için ölüme gidecek kadar da cesurdur. "Zagor"; Cevat kadar bıçkın, "has erkek", "delikanlı", yiğit, mahallenin kabadayısıdır. Ailesi artık yaşını almış, askerliğini de yapmış, iş kurup başına da geçirdikleri Bekir'i "baş göz etmeye" karar verirler bir gün. Emine'nin resmini gösterir annesi Bekir'e. Bekir'de hiçbir olumlu duygu, heyecan belirtisi görülmez. Ama Emine'yle evlenecektir, bir çocukları olacaktır ve Emine tüm yaşamı boyunca bir var bir yok olan "kocası" Bekir'in yolunu gözleyecektir. Ve önceleri içe akıtılan gözyaşları, "belki sabredersem bir gün her şey düzelir" beklentileri bir gün bağıra çağıra isyan etmesiyle son bulacaktır. Uğur bir gün "halini hatırını sormak için" ziyaret eder Bekir'i iş yerinde. Flörtöz hali gözlerden kaçmayan Uğur

hiç beklemediği anda bir gol yer; Bekir ona "aşkını" itiraf eder, "Uğur, ben seni çok seviyorum" der. "Biraz fazla hızlı ve derin gitmiştir" Uğur. Yüzü bir duygu karmaşasına dönüşür; "ne hakla" dercesine hafif kızgınlık, üzüntü, şaşkınlık, kendine öfke, kadınsı bir mutluluk. Tam bu günlerde kahvede kavga çıkar, Zagor Cevat'ı öldürür. Uğur'un ailesi için sefaletle dolu bir hayat başlar böylelikle. Hem Uğur hem de Bekir için de hiç bitmeyecek bir yolculuk. Bekir hayatı boyunca Uğur'a, Uğur da Zagor'a "sevdalı" olacaktır. Film Uğur'un Zagor'un, Bekir'in de Uğur'un peşinden neredeyse tüm Türkiye'yi dolaşmasıyla devam eder. "Kader" yönetmen Zeki Demirkubuz'un daha önce çektiği "Masumiyet" adlı filminin öyküsel anlamda bir öncülüdür. Masumiyet'de Bekir'le Uğur arasındaki kovalamacının Bekir'in bir gün intihar etmesiyle son bulduğu görülür.

Kader, her ikisi de bağımlı kişilik yapısına sahip Bekir ve Uğur'un yaşadıklarını gözler önüne serer. Zagor'a bağımlı bir Uğur ve Uğur'a bağımlı bir Bekir. Bağımlı kişi eşi ya da bir başkası tarafından olsun aşırı bir korunma ve bakılma ihtiyacı duyar; bu ihtiyaç onu ayrılık kaygısı ile birlikte eşe / insanlara yapışmaya ve boyun eğici davranışlara sürükler. Cevat'ın katil zanlısı olarak aranan Zagor başka bir olaya karışıp da iki polisi öldürünce yıllar sürecek cezaevi hayatı da başlamış olur. Bu noktada Uğur Bekir'in yanına gelir ve ondan Zagor'a avukat tutmak için para ister; bunun karşılığında "her şeyi yapmaya" hazırdır, fahişelik yapmaya da hazırdır Bekir'in metresi olmaya da. Bekir Uğur'a para bulmak için ağır bir yükün altına girer, sonra da işyerini, babasının iki aracını ve bazı mülklerini kaybeder. Kendilerinden ve yaşamdan ne istedikleri konusunda karmaşa yaşayan Bekir ve Uğur'un aralarındaki "ilişki" de dikkat çekicidir. Adı konulmamış belirgin bir sınır vardır aralarında. Ne sevgilidirler, ne de dost. Ama hem sevgilidirler, hem de dost. Uğur hiç ayırmaz Bekir'i yanından ama onunla romantik bir ilişki de başlamaz hiç. Ayırmaya kalkışsa bile bunun bir işe yaramayacağının, Bekir'in yine mutlaka onu bulup yanına geleceğinin bilincindedir de. Zagor'a bir takım iç çamaşırı aldığında aynısından

Bekir'e de alır. Hayatları bir olduğu kadar odaları ayrıdır. Ne onunla ne de onsuz bir ilişkidir aralarındaki. Bekir, amaçsız, inançsız, nereye akıp gittiğini bilmeyen bir nehir gibidir ama bir gece odasına girip Uğur'un ona tecavüz etmeye kalkışacak kadar dürtüseldir, anlıktır. Uğur'a tapan bir Bekir bazen yerini ona bağırıp çağıran, küfreden hatta tokat atan bir Bekir'e bırakır. Bu da yaşadığı kimlik ve kişilik karmaşasının güzel bir örneğidir. Uğur'un Bekir'i "umursamaz" tavrı, onunla çektirdiği bir resmi hep yanında taşımasıyla ters düşer. Cinsel olarak hiç birlikte olmazlar; sanki Bekir'le aynı yatağı paylaşınca onu diğer erkekler gibi sıradanlaştıracaktır Uğur. Bekir'in kendisi için hep farklı bir yerde olmasını ister Uğur. Aslında istediği an Bekir'le birlikte olabilecektir ama onun farklı bir yerde olmasını, bir yakını, bir dostu olmasını arzular. Bu elbette temel bağlanma kaygısına da iyi gelir. Uğur bu nedenlerle de Bekir'i hep istediği uzaklıkta ve istediği oranda ve tutar. Bağımlı kişi kendi başına karar da veremez, inisiyatiften yoksundur. Sorumluluk gerektiren işlerden kaçınır, tek başına bir işi başlayıp bitiremez ya da plan, proje üretemez. Öğüt ve güvence almadan sıradan kararları bile veremez. En basit, kolay gündelik işlerde bile birine, eşine danışır. Yoğun bir kaybetme korkusu ya da terk edilme kaygısı duyar. Bekir Uğur'u yolda takip ettiği bir gün onun cezaevinden çıkan Zagor'la buluştuğunu görür; bu ilk "terk ediliştir" onun için, hatta bir aldatılıştır. Filmin izleyen sahnelerinde akşam evde hastalanmış, karın ağrısı çeken bir Bekir görülür ki Bekir yaşadığı "kaybı" ya da terk edilişi somatize etmiştir. Balkonda sigara içer; sigarayı kendi ellerinde söndürür. Bu kayıp için kendisini suçlamaktadır ve suçluluk duygusuyla da kendine zarar vererek başa çıkmaktadır. Onu "görmeyen", "duymayan", "fark etmeyen", "sevgisini anlamayan" Uğur'a yönelik öfkesi kendi bedenine yansıtmış olur Bekir. Yine filmin bir sahnesinde terk edilmemek ve yapışmak için her şeyi yapmaya hazır bir Bekir görülür. "Ne istiyorsun Bekir, bu iş nereye gidecek böyle, gerçekten ne istiyorsun" diye sorar Uğur. "Nereye giderse, olmuyor işte sensiz" der Bekir. "Gel İstanbul'a dönelim, istersen evleni-

riz, sana da ailene de Zagor'a da bakarım" diye de ekler. "Ben bir daha dönmem İstanbul'a, dönmem işte" der Uğur. "Ya ailen onlar ne olacak" der Bekir. "Ne olursa olsun" diye cevap verir Uğur. "Bütün hayatın boyunca orospuluk mu yapıcan?" diye sorar Bekir. "Evet yapıcam" der Uğur. "Peki neden?" diye sorar Bekir. "Nedeni yok, ben böyle istiyorum" diye cevap verir Uğur. "Kötülük ama bu" der Bekir. "Ozaman kötülük istiyorum" der Uğur. "Ozaman ben burada kalırım" der Bekir. "İstemiyorum, hoşlanmıyorum senden, istemiyorum, zorla mı?" der Uğur. "Takılmışsın bir psikopatın peşine, gidiyorsun" der Bekir. Uğur'un çaresizliği ve kendine olan güvensizliği, değersizlik duygusunu kendisini çok net bir biçimde belli eder. Niye yaptığını bilmemesine rağmen kendisine kötülük yapmaya devam edecektir. Bu noktada Uğur'u birinin peşine takılıp gitmekle suçlayan Bekir'in kendi davranışları konusunda hiçbir içgörüye ve farkındalığa sahip olmadığı görülür. Ayrıca bu konuşmalar Bekir'in kişilik dinamikleri hakkında daha bir bilgi bilgi sahibi olunmasını da sağlar. Uğur "Bu seni son görüşüm olsun lan, bir daha çıkarsan karşıma allahıma kitabıma vurdururum seni, hem de kafana" derken Bekir'e ondan gelen bir tokat darbesiyle yere düşecek gibi olur. Yine bağımlı bir kişi "biten" ilişkinin üzerine mutlaka yeni bir ilişki arar. Baskın insanlarla ilişki kurar; bu nedenle de istismara açıktır. Kendine güveni yoktur; bir yeteneğinin, çekiciliğinin olmadığına inanır. Hatalarını abartır, kendini suçlar ve küçümser. Bu nedenlerle de "dünyanın en kötü ilişkisi bile hiç ilişkisizlikten daha iyidir" mantığıyla hareket eder ve ilişki nekadar cinsel, duygusal ya da fiziksel anlamda istismar edici olursa olsun ilişkiyi terk etmez. Bekir'in çaresizliği, nedenini hiçbir zaman bilemediği bu kovalamacaları, bunun yarattığı öfke ve depresyon kendisine döner. Bekir bu öfkesini, terk edilmeye ve reddedilmeye olan kızgınlığını yer yer göstermiş olsa da hep bir durma noktası olmuştur; bunun kökeni Uğur'u tamamen kaybetmekten korkmasıdır ancak artık tamamen umudunu kestiğinde de yaşadığı kronik depresyonun da etkisiyle yaşamına son verir.

KAYBEDENLER KULÜBÜ

Yönetmen: Tolga Örnek
Oyuncular: Nejat İşler, Yiğit Özşener, Ahu Türkpençe
Yılı: 2010
Süresi: 105 dk.

Genelde yakın ilişkiler özelde de bağlanma kuramı penceresinden bakıldığında "hep gözü dışarıda", "uçkuruna düşkün", "çapkın" erkek ya da "şıllık", "aşufte", "önüne gelenle birlikte olan" kadın diye bir analiz, bir etiketlendirme yoktur, olamaz da. İçindeki derin sevgi, ilgi, şefkat ihtiyacını yani bağlan(a)ma(ma) boşluğunu bilinçüstünde cinsellikle tamamlayacağına inanan, bu nedenle de sürekli olarak cinsel ilişkiye giren, tek gecelik "ilişkiler" kuran ama aslında derin bir romantik bağlanma ihtiyacı duyan erkek ya da kadın vardır. Böyle bir erkek ya da kadın elbette kaçman bağlanma stiline sahiptir. Tamamen gerçek bir yaşama dayanan Kaan ve Mete karakterleriyle "Kaybedenler Kulübü" kaçınan bağlanmanın ve ülkemizde görülen pek çok "romantik ilişki" biçiminin sinemadaki en çarpıcı, gerçekçi ve başarılı yansımalarından biri olarak kabul edilebilir.

Kaan ve Mete iki "yakın" arkadaş ve kronik depresiftirler. İçinde potansiyel ya da gerçek; bir yakınlığı, sıcaklığı barından her türlü ilişki var olan reddedilme ya da terk edilme kaygılarını aktive etmesi nedeniyle ikisi için de stres ve gerginlik yaratıcıdır. Bu nedenle de ikisinin de temel yaşam oryantasyonu; içinde ait olmayı, bağlılığı, bağlanmayı gerektiren her türlü durumdan ya da ilişki sürecinden olabildiğince kaçınmaktır ve bunu hem kendilerine hem de dış dünyaya sanki böyle olmak tamamen kendi tercihleriymiş gibi sunup herhangi bir sorun görmemek-

tir. Bu yaşam yönelimi de kendisini iş yaşamı açısından büyüyüp gelişmeyi sağlayacak herhangi bir girişimde örneğin daha fazla para kazanma yönünde bir atılımda bulunmamakla da gösterebilir, "romantik" yaşamda bir ilişki sorumluluğunu almaya gerek bırakmayacak yüzeysel, eğlenmeye yönelik, salt cinsellik tabanlı "ilişkiler" kurmayla da. Bu iki "sıkı dost" arasındaki yakınlık sadece bir görüntüdür, örneğin ikisi de benlikleriyle, kişilikleriyle ilgili olayları; diyelim ki yaşadıkları travmaları, acıları ya da mutlulukları hiç konuşmazlar. Zaten ikisi de yaşamları boyunca bu tür olayları bir baş etme mekanizması olarak hep bastırmaya alışmışlardır. Sanki aralarında sessizlik yönünde karşılıklı bir anlaşma, sözleşme imzalamışlardır. İkisi de derin bir boşluk, yaşamda amaçsızlık, idealsizlik, plansızlık, hiçlik duygusu yaşamaktadırlar. Büyümek, gelişmek, yeni deneyimler kazanmak ya da öğrenmek gibi bir çabaları yoktur. Hiçbir sorun "kafaya takmaya değmez". İkisi için de yarın, gelecek yoktur; sadece o an vardır ancak bu "o ana" odaklılık bir mutluluğu, güzelliği ertelemeden, özgürce ve doğal bir biçimde yaşama çizgisi gibi değildir. Bu onlar için neredeyse bir zorunluluktur. Hayatları, her günleri "standarttır"; duygusuz, coşkusuz, bazen dakikalarca birbirlerinin yüzüne bakıp konuşacak tek kelime bulamadıkları radyo programı, sonrasında örneğin köfte ekmek, bara içmeye gitmek ve "pompaya" gitmektir; o gecelik ama sadece o gecelik, bir gece sonra adını bile hatırlamayacakları yeni bir kadın bulmaktır. Tek gecelik ilişkilerin bile bağlanma anlamına geldiği dünyalarında aynı kadınla ikinci bir geceye yer yoktur. Bu nedenle kadınların ne yüzlerini ne de isimlerini hatırlamazlar, belleklerinde tutmazlar. Tutmak; bağlanmak demektir. Birisinin ya da birilerinin onlara sahip olması bir yana sahip olduğunu düşünmek bile korkutup kaçma isteği yaratması için yeterlidir. Aralarındaki keskin sınırla birbirlerinin hayatlarına karışmazlar, ortak paylaşım alanları birlikte yemek yemek, tatile gitmek ya da yaptıkları radyo programında saatlerce sohbet etmektir. Aslında bu sohbet de hep derinlikten uzaktır, havadan sudan denilebilecek, dinleyicilerinin kişisel gelişimlerine

bir katkıda da bulunmayan, bazen kendilerinin bile anlamakta zorlandıkları bir fikir uçuşması, düşünce çağrışımları, kendi kendilerine ama ortak ve yüksek sesli bir mırıldanma gibidir. Bazen konu pırasanın nasıl pişirileceğidir bazen de erken boşalma. Bir yaratıcılığı ya da düşünsel gelişime katkısı da yoktur ki zaten ne Kaan'ın ne de Mete'nin böyle bir kaygısı da yoktur. Onlar için önemli olan sadece yemek yemek ve seks yapmaktır, hayatı tamamen ilkel ve cinsel güdüleriyle yaşarlar. Etik ilkeleri ya da mesleki prensipleri de yoktur çünkü bunlar da hayata bağlanmak, bir amacın parçası olmak demektir. Kullandıkları dil de aşırı serbest ve "özgür"cedir; dinleyicilerine canlı yayında cinsel ilişki teklifinde bulunabilirler ya da cinsel içerikli fantezilerini paylaşabilirler. Örneğin programa telefonla bağlanan dinleyicilerine söyledikleri ilk söz "sizinle yatmış mıydık?" ya da "hiç yumurta pişirirken seks yaptınız mı?" olur. Belirli bir planı, programı, hedefi içeren her türlü girişim onlar için zorlayıcıdır, bu nedenle de "boş" ve "anlamsız"dır. Hep "vardır akıllarında bir şeyler" ama bu şeyler hiç uygulamaya dökülmez. Radyodan para almayı reddederler, "3-5 kuruşa köle olmak" istemezler. Bira, yol ve yemek masrafları karşılansın, yeterdir. Onlar için içinde bağlılığı, derin bir yakınlığı, desteği içeren herhangi bir ilişki biçimi de gereksizdir, aslında tabi çok tehdit edicidir çünkü bir kişisel sorgulamayı, yüzleşmeyi ve değişimi gerektirir. Durağan, doyumlu, içinde koşulsuz bir sevgiyi barındıran, yakınlık ve sevgi dolu ne bir özel ne de bir sosyal ilişki geliştirmek gibi arayışları ya da kaygıları da yoktur. Örneğin Altıkırkbeş Yayınları'nın sahibi olan Kaan için bir kitabın 125 adet satması büyük bir olaydır, başarıdır. Genel olarak da kimsenin okumadığı, ilgi göstermeyeceği kitaplar basar. Kaan'ın buna yönelik yani satış portföyü ya da ses getirmesi açısından önemli olabilecek ya da yayın dünyasına kazandırılarak büyük bir adım atılmış olacak yeni kitaplar basmak gibi bir arzusu da yoktur. Bunun yerine o geceyi birlikte geçirebilecek bir kadın bulmak çok daha önemlidir. Bütün bu yaşam yönelimi elbette var olan bağlanma, hayata tutunma kaygılarını bastırılmasına, yüzleş-

mekten kaçınmaya yöneliktir. Üstelik örneğin her gece birlikte olunabilecek herhangi bir kadın bulmak Kaan'ın benlik yapısı açısından koruyucudur, böylelikle hayatında bir sorun olup olmadığı konusunda düşünmek zorunda da kalmamış olur. "Eşsiz karizmasıyla" biri gitse de nasıl olsa ötekisi gelmektedir. Filmde Kaan'a göre daha geri planda kalan Mete ise Kadıköy'de bir bar sahibidir, Kaan'ın tek "dost"udur. Bir gün Kaan barda Zeynep'le tanışır. Kaan'ın yaşamında değişim yönünde önemli bir sınav haline gelecek olan ilişkileri de bu barda başlar. Zeynep Kaan için "onu darmadağın eden, duman gibi bir hatun"dur. Zeynep mimardır ve uluslararası bir mimarlık şirketinde çalışmaktadır. "Yaşadıkları" olgunlaşıp bir ilişkiye dönüşmeye başladıkça aralarında sorunlar da doğar. Zeynep'in ilişki algısı, beklentisi uzun süreli ve güvenli bir ilişkidir ancak Kaan böyle bir ilişkiye hazır değildir. Zeynep Kaan'ın dünyasına girdikçe ve onu yaşamının merkezi haline getirmeye başladıkça budurum Kaan'ın iç dünyasına fazlasıyla ileriye dönük bir yakınlık olarak yansır, doğal olarak da kaygı uyandırır. Zeynep Kaan'dan bir sevgilinin ötesinde bir eş çıkarmaya başladığı noktada aralarında gerginlik ve çatışma doğmaya başlar. Kaan sınırlarının ihlal edildiğini, olmak istemediği bir pozisyona itildiğini, yaşamı üzerindeki kontrolünü kaybettiğini hisseder. Örneğin Zeynep'in istediği gibi onun babasıyla tanıştırılmak gibi bir arzusu yoktur çünkü bu onun için yaşadıklarının adını koyup artık ciddileşen, bir sorumluluğu ve sadakati gerektiren bir ilişki demektir. Yine Zeynep'in beklediği gibi daha fazla para kazanmak ya da seçimlerini gözden geçirip yeni iş alanları yaratmak gibi bir yönelimi de yoktur. Var olanı artırmak ya da yeni bir şey üretmek gibi bir çabası yoktur, olanın devam etmesi yeterlidir. Kaan'ın ona olan duyarsızlığı, örneğin canı istediği bir anda onunla tatile gitme isteği gibi bir iş disiplininin çok ötesindeki sorumsuzca davranışları artıkça Zeynep'in sorgulamaları, şüpheciliği, güvensizliği ve mutsuzluğu da artar. Bazen bir anda aralarında "nedeni belirsiz" bir gerginlik, öfke patlaması yaşanır. Üstelik konu da "Zeynep'in halıya dondurma dökmesi"dir. Kaan'ın umarsızlığı, "çapkınlığı"

ve ciddiyetsizliği arttıkça Zeynep'in gerginliği daha da artar. Ciddiye alınmak, bir kalıba sokulmak, bir misyon yüklenmek, önemsenmek gibi kaygıları olmayan Kaan Zeynep için tam bir hayal kırıklığıdır. Aslında Zeynep'in yaşadığı öfke bir parça kendisinedir de çünkü Kaan'ı değiştirememiştir. Aslında Kaan hep çok nettir, bir değişim arzusu hiç olmamıştır ve olması da mümkün değildir. Zeynep'e hiç yalan söylememiştir, ikilemli davranmamıştır, bir vaadde bulunmamıştır, hep kendisi olmuştur. Kendisini sağlama almak gibi bir derdi yoktur. Zeynep'in beklediği gibi yetişkin bir birey ya da güçlü bir erkek olma gibi bir arayışı da yoktur. O her şeyiyle budur ve öyle kalacaktır. Her ikisinin de bir ilişkiye yönelik algıları, tutumları, beklentileri arasındaki uçurum onları kaçınılmaz sona sürükler. Böylelikle de Zeynep "tanıdığı en akıllı ve en bilgili insanı" kaybetmiş olur.

LA FINESTRA DI FRONTE

Yönetmen: Ferzan Özpetek
Oyuncular: Giovanna Mezzogiorno, Massimo Girotti, Raoul Bova, Filippo Nigro, Serra Yılmaz
Yılı: 2003
Süresi: 106 dk.

"Karşı Pencere", Giovanna, Filippo ve Lorenzo üçgeninde seyreden ilişkileri anlatır. Giovanna hayatı ev işleri ve çocuklarla ilgilenmekle geçen, mutsuz, yaşamında bir heyecan arayan, çalışmak istemediği bir işte çalışmak zorunda kalan, "evin bütün angarya işleri onun üzerine kalmış olan", eve katkı sağlamak için yaptığı pastaları bir barda satan, ideallerini gerçekleştirememiş bir kadındır. Filippo Giovanna'nın eşidir, futbol tutkunudur; girdiği hiçbir işte dikiş tutturamamış ve yaşamındaki hiçbir şey için inisiyatif alamamıştır. Ve Lorenzo; "karşı pencere". Giovanna'nın kendisini ondan uzak tutmaya çalıştığı, Lorenzo pencerenin önünde soyunurken utanarak da olsa meraklı ve arzulu gözlerle onu seyretmekten kendini alıkoyamadığı yakışıklı, başarılı, yakın zamanda terfi ederek başka bir kente sorumlu kişi olarak tayini çıkmış olan entelektüel bir erkektir. Yolları kesişir bir gün Giovanna'yla Lorenzo'nun. Hafızasını kaybetmiş yaşlı bir adamın ailesini bulma çabaları bir araya getirir ikisini de. Giovanna'nın yaptığı pastaları satmak için gittiği barda karşılaşırlar. "Ben karşınızdaki apartmanda oturuyorum" der Lorenzo. "Öyle mi!" diye cevap verir Giovanna; sanki bunun hiç farkında değilmişçesine. "Beni tanımıyorsunuz ki" der Giovanna. "Doğru, sizinle ilgili bir şey bilmiyorum" der Lorenzo. "Her sabah çocukları okula bırakmak için 8'de evden çıktığınızı biliyorum. Yanınızda hep arkadaşınız

var; hani zenci çocukları olan. Akşamları bulaşıktan sonra mutfakta tek başınıza sigara içiyorsunuz ve sigarayı muslukta söndürüyorsunuz" diye de ekler. Giovanna şaşkınlık içindedir, gizli gizli yaşadığını sandığı aşkının bilinmesi bir yana bunun bir karşılığının olduğunun da işaretleridir Lorenzo'nun bu sözleri. Filmin ilerleyen sahnelerinden birinde Lorenzo bir bankta otururken "sonsuza dek bu bankta böyle kalabilirim" der Giovanna'nm gözlerinin içine bakarak. "Bunun mümkün olmayacağını bilsem de" derken dudaklarında bulur Giovanna'nın dudaklarını. Giovanna kendini frenlemekten vazgeçmiştir bir an. "Git ve yat onunla" diyen Emine'nin de sözüne uyarak bir gece Lorenzo'nun evine gider Giovanna. Sevişmeye başladıkları anda pencerenin önüne gelir Giovanna ve karşı pencerede; yani kendi evindeki pencerenin önündeki hayali kendisine bakar bir an. Filippo ve çocuklar evin içinde dolanmaktadırlar. Çocuklar babalarına sarılırlar, Emine girer mutfağa. Ve sonra Giovanna gözükür; sanki "bunu yapmayı gerçekten istiyor musun?" diye sorar karşıdaki Giovanna; asıl Giovanna'nın süper egosu; vicdanıdır aslında karşıdaki. Lorenzo'ya döner Giovanna. "Terfi ettiğine göre sorumlulukların artacaktır, yeni bir yer, yeni bir iş." derken Lorenzo bunun bir veda konuşması olduğunu anlar. "Senden benimle gelmeni istemiyorum, sana istediğin kadar zaman veririm" der Lorenzo. "Hayır" der Giovanna ve evine, "mutlu yuvasına" döner. Eşini terk edemese de işini terk eder, istifa etmeye karar verir. Artık bir pastanede çalışmayı, sevdiği işi yapmayı istemektedir. Ve Filippo'yla konuşurken ondan kendisine destek olmasını, yardım etmesini ister. Yeni bir ilişki, yeni bir yaşam tarzı, farklı bir başlangıçtan vazgeçip var olanı düzeltme çabası, arayışıdır Giovanna'nınki.

"Herhangi bir evlilik" denebilecek bir ilişkidir Giovanna ile Filippo'nun evlilikleri. Kendi halinde seyreden, sanki bir alışkanlıktan öte olmayan bir ilişkidir. Hani birbirlerine tutkuyla bağlı değillermiş de sanki öyle yapmaya alıştıkları için aynı eve giren, aynı yatağı ve "hayatı paylaşan" karı-koca gibidirler. Fut-

bol hastası, sorumsuz, "hep hakkını yediren", geleceğe ve kendine ait hiçbir amacı, hedefi, ideali ve başarısı olmayan, yaşamda bir varlık gösterememiş Filippo'dan her açıdan çok daha çekici, birlikte olunası bir erkektir Lorenzo. Peki Giovanna neden Filippo'ya dönmüştür? Niçin "tamam" yerine "devam" kararını almıştır? Bir çaresizlik midir bu yoksa bir alışkanlığın ürünü müdür? Yeni bir başlangıç yapmanın nekadar heyecan verici olursa olsun getirdiği belirsizlik ve kaygılar mıdır? Yatırım kuramına göre; kişi, bir ilişkide kalmayı ya da ilişkiyi bitirmeyi düşünürken, yani "tamam" mı "devam" mı kararını verirken 3 etkeni göz önünde bulundurur. Bunlardan ilki, kişinin yaşadığı ilişkideki doyum, tatmin düzeyidir. Giovanna'nın ilişkisine bir bütün olarak bakıldığında ne duygusal, ne düşünsel ne de cinsel olarak yoğun bir tatmin yaşamadığı söylenebilir ki ona Lorenzo'yu ya da Lorenzo'da simgeleşmiş başka bir erkeği ya da ilişkiyi düşündürten de aslında Filippo'yla yaşayamadığı tatmindir zaten. Dolayısıyla tatmin açısından bakıldığında, Giovanna'nın kalması değil gitmesi beklenebilir. İkinci faktör, seçenekleri karşılaştırma düzeyidir; yani kişinin o ilişkide değil de başka bir ilişkide olsaydı eğer ne derece doyum sağlayabileceğine olan inancıdır. Bu noktada Lorenzo'nun iyi bir alternatif olduğu söylenebilir. Kendini gerçekleştirmiş, yaşama dair bir amacı olan, iyi bir kariyeri olan, geleceği parlak, yakışıklı; kısacası gerek psikolojik gerekse fiziksel açıdan çok çekici, ortalamanın üstü bir erkektir Lorenzo. Bu açıdan bakıldığında da Giovanna'nın "tamam" kararı vermesi beklenebilir. Üçüncü ve Giovanna'nın ilişkisi çerçevesinde değerlendirildiğinde en kritik, en önemli olan özellik; yatırımlardır. Bir ilişkide yatırımlar, ilişkiyi var etmek ya da sürdürmek için harcanan çaba, emek, zaman, o erkeğe ya da o ilişkiye katlanma gibi tüm maddi ve manevi kaynakları ifade eder. Giovanna çocuk sahibidir, onları büyütmek "bugüne getirmek" için çok çabalamıştır. Belki birçok gece yanında eşi olmadan bakmıştır onlara. İlişkiye maddi destek sağlamak için alternatif işler yapmıştır. Hiç istemediği halde

Filippo'yla defalarca "sevişmiştir". Yaşamda hiçbir varlık gösteremeyen, ne istediği bilmeyen bir erkeği yıllarca sırtında taşımıştır. Beklentilerini, hedeflerini, ideallerini bu ilişki nedeniyle ertelemiş ya da kaybetmiştir. Kısacası, bu ilişkiyi var etmek için çok emek sarf etmiştir ve şimdi başka bir ilişki bütün bu yatırımlarını kaybetmesi, kendi elleriyle hepsini çöpe atması demektir. Giovanna, doyum düzeyi nekadar düşük; en azından beklediğinden daha düşük olsa da ve hayatında o an çok daha iyi bir alternatifi olsa da sırf yatırımlarını kaybetmemek için bile olsa "devam" kararını almıştır. Öyle ya da böyle; bu ilişkiden hala bir umudu vardır çünkü. Ve bir gün bu umudunu tamamen yitirmedikçe başka hiçbir erkeğin bir şansının olamayacağı da söylenebilir. Tabi Giovanna'nın uzaktan uzağa sevdiği, hoşlandığı, flört ettiği başka "karşı pencerelerin" var olmaya devam edeceği de bir gerçektir; Giovanna bunu hep yapacaktır çünkü buna ihtiyacı vardır. Bu flörtler, ona kendisini kadın ve özel hissettiren, onu heyecanlandıran küçük çaplı da olsa nefes alışlardır çünkü.

LARS AND THE REAL GIRL

Yönetmen: Craig Gillespie
Oyuncular: Ryan Gosling, Emily Mortimer, Paul Schneider
Yılı: 2007
Süresi: 106 dk.

Nesne cinselliği, kişinin belirli bir insan yerine belirli bir nesneye yönelik duygusal ve romantik bir çekim, tutku, aşk yaşamasını ifade eder. Henüz bir anormal davranış olarak da kabul edilmemiş olan budurum daha ziyade bir yönelim olarak kabul edilmektedir. Özellikle de utangaç, içekapanık, sosyal ilişkilerinde başarısız, kendini ifade etmekte güçlük çeken, yetersizlik duygusuna sahip, kronik düzeyde yalnızlık, terk ya da reddedilme kaygılarına sahip insanlarda görülür. Kişi bir arabaya, tren raylarına, çamaşır askılığına ya da boru parçasına aşık olabilir ve bu parçanın da bir insan gibi duyguları, zekası, kişiliği olduğuna inandığı için de onunla iletişim kurar. Nesne cinselliği cinsel fetişizmden de farklıdır çünkü burada kişinin temel amacı o nesneyle cinsel ilişkiye girip cinsel tatmin yaşamak değildir, en önemli ihtiyaç; yalnızlığın giderilmesidir. Nesne kişinin istediği şekilde manipüle ettiği bir parça olması nedeniyle de benliğe nefes aldırıcıdır. Böyle bir nesne tamamen bireyin kontrolü altındadır; örneğin terk edemez, reddedemez, şiddet uygulayamaz, aldatamaz ya da kişinin cinsel performans kaygısı yaşamasını gerektirecek bir durum olamaz. Örneğin 2007 yılında Eyfel Kulesi'yle resmi olarak evlenip soyadını da değiştiren Erika Eiffel için kulenin kendisini terk etmesi ya da aldatması gibi bir durum hiçbir zaman gerçekleşmeyecektir. Erika Eiffel daha önce de Berlin Duvarı'yla "20 yıl süren bir aşk"

yaşamıştır. Ryan Gosling'e Oscar adaylığı da getiren "Lars and the Real Girl" de nesne cinselliğinin çok etkileyici bir örneğidir.

Son derece utangaç, kimseyle iletişim kuramayan, içedönük, bugüne kadar hiçbir başarıya imza atamamış, insanlardan olabildiğince kaçan, yaşamın içinde kayıp bir varlık gibi duran Lars ağabeyi Gus ve onun hamile eşi Karin'in yaşadığı evin hemen arkasındaki garajda yaşamaktadır. Karin pek çok kez Lars'ı kahvaltıya ya da akşam yemeğine gelmeye davet etse de o genellikle bu teklifleri hep geri çevirmektedir. Kabul etse bile son anda vazgeçer. Evinde neredeyse hiç eşyası da olmayan Lars hayatı, herkesi penceresinden izlemektedir. Yalnızlığı onun bir tercihi gibi görülse de aslında çaresizliğindendir. Karin'le konuşmaktan bile çekinen Lars'ın sempatik ya da tatlı tebessümlü görünümü aslında yaşadığı kaygıları gizlemeye yönelik bir stratejidir, herkesle bu maske aracılığıyla "iletişim" kurar. Sabahları işe gitmeden önce kilisedeki ayine katılır ancak hep en arkada ve tek başına oturur. Hayatın her alanında bir performans ve başarısızlık kaygısı duyan Lars elindeki bir eşyayı, örneğin bir oyuncağı düşürdüğünde çok utanır, yüzü kızarır, kendine öfkelenir. Bir gün kilise çıkışında elindeki çiçekleri arabasına taşımasına yardım ettiği bir kadın ona çiçeklerden birini verir ve bunu yakınlaşabileceği bir kıza vermesini ister. Lars tam o sırada arkasında duran, kendisinden çok hoşlanan ve aynı işyerinde birlikte çalıştıkları Margo'yu gördüğü anda elindeki çiçeği olabildiğince uzağa fırlatır, yine tebessüm eder ve oradan uzaklaşır. Lars okadar utangaçtır ve Karin'i okadar reddeder ki bir akşam Karin kendisini Lars'ın arabasının önüne atar ve kendisinden kaçmaya çalıştığı anda da üzerine atlar. Lars çaresizce o akşam Karin ve Gus'la yemek yemek zorunda kalsa da yemek yerken onların gözlerinin içine bakamaz. Haftalar sonra bir gün Lars'ın evine bir kargo gelir; gelen yeni "hayat arkadaşı" Bianca'dır. Aslında bir oyuncak bebek olan Bianca o güne kadar Lars'ın evine girebilen ilk "kadındır". Onunla tanışmadan önce traş olan, banyo yapan, saçını tarayan, en iyi süveterini giyen

Lars bu yeni sevgilisini bir an önce Karin ve Gus'la tanıştırmak ister çünkü artık onun da hayatında biri vardır. Akşam yemeği için sözleşirler, buarada Lars yarı Danimarka'lı yarı Brezilya'lı olan sevgilisinin İngilizce bilmediğini dolayısıyla da konuşamadığını ve dinsel açıdan bekar insanlar olarak birlikte kalmalarında sakınca olacağı için de Bianca'nın onlarda kalmasını ister. Bu sahneler bir oyuncak bebekle bile aynı ortamda nefes almaktan ürken Lars'ın yaşadığı yakınlık kaygısını gözler önüne serer. Lars Karin'den valizini kaybettiği için giyeceği hiçbir şeyi olmayan Bianca'ya kendi elbiselerinden bazılarını vermesini ister. Gördükleri karşısında şaşkına dönmüş olan Karin ve Gus bir plan yaparlar ve Lars'a Bianca'nın "uzun yoldan geldiği için" bir doktora görünmesinin iyi olacağını söylerler. Aslında amaçları Lars'ı Dr. Berman'a göstermektir. Bianca'nın "tansiyonunu ölçen" Dr. Berman onun önemli bir sorunu olabileceğini söyler, bu nedenle de Lars'ın her hafta onu tedaviye getirmesini ister. Tabi burada asıl amaç Lars'ı tedavi edebilmektir. Dr. Berman Karin ve Gus'dan Lars'ı tedavi edebilmesi için Bianca'ya sanki gerçekmiş gibi davranmalarını ister. Böylelikle Bianca'nın Lars'ın hayatında oynadığı rolü, Lars'ın ona neden ihtiyaç duyduğunu anlamış olacaklardır. Elbette Bianca Lars'ın yaşamında bir geçiş dönemi, bir yakın ilişkilere hazırlık, bir alışma nesnesidir. Lars'ın annesi onu doğururken ölmüştür. Bu kayba dayanamayan babası da zor günler geçirmiş, Lars'la ilgilenmemiş hatta onu istismar edip kötü davranmıştır. Lars da bu travmatize hayatın içinde gerektiği kadar ilgiyi, sevgiyi, yakınlığı alamamış; bu nedenle de yakınlık kaygısı geliştirmiştir. Öyleki örneğin tensel yakınlıktan; yani dokunulmaktan ya da sarılmaktan bile çok korkan Lars hep üstüste birkaç kat giyinir ve sevgilisi Bianca'yla da ayrı odalarda uyur. Lars için daha doğrusu bilinçaltı için her yakınlık beraberinde olası bir terk ya da reddedilme demektir. O da birine bağlanıp terk edilmektense hiç bağlanmamakta, böylelikle de kendisini incinmekten korumaktadır. Lars gittikçe tüm zamanını Bianca'ya ayırmaya başlar. Onu yıkar. Yürüye-

mediği için ona bir tekerlekli sandalye alır, gerektiğinde onu sırtında taşır. Elbiselerini değiştirir. Yatağını hazırlar. Onun için yeni havlular alır. Onu kiliseye götürüp beraber şarkı söyler. Okuması için hoşuna gidecek kitaplar alır. Birlikte tatile çıkarlar. Onu çocukken gitmeyi en çok sevdiği göle götürür, orada ona kendisini daha iyi tanıyabilsin diye çocukluğunu anlatır. Bazen onunla kavga da eder. Dr. Berman'ın da önerisi üzerine Lars'a yardımcı olmak isteyen sadece Karin ve Gus değil tüm kasaba halkı Bianca'ya sanki gerçekmiş gibi davranmaya başlar. Artık onu her gördüklerinde çiçek verirler, gülümseyip selam verirler, yemeğe ya da verdikleri partilere davet ederler hatta onu yarı zamanlı işe alan olur. Buarada güya Margo'yla hiç ilgilenmeyen Lars onun başka bir erkekle flört etmesinden de rahatsız olmaktadır. Aynı gece Bianca'yla "kavga eder". Artık onu başkalarıyla paylaşamamaktadır. Aslında Lars'ın kavga ettiği ve kıskandığı, başkalarıyla paylaşmak istemediği elbette Bianca değil Margo'dur. Lars için Margo'nun başka bir erkekle ilgilenmesi onu terk etmesi demektir ki bu da onda kırgınlık ve kızgınlık yaratmıştır. Lars artık işyerinde Margo'yu takip etmeye başlar ki bunda Bianca'ya yaptığı evlenme teklifinin "reddedilmesinin" de etkisi olduğu söylenebilir. Nihayet bir gün "zaten uzun süredir hasta olan" Bianca "ölür". Budurum elbette Lars'ın artık iyileşmeye başladığının ve yeni bir hayata başlamaya hazır olmasının bir sonucudur. Bianca'yı Margo'yla aldatmayacak da olan Lars için onun "ölümü" yeni bir başlangıç demektir. Ayrıca böylelikle annesiyle vedalaşamayan Lars bu kez yine bağlandığı bir nesneyle sağlıklı ve her şeyin onun kontrolünün altında olduğu bir biçimde vedalaşabilecektir. Bianca'yı ilk ve son kez dudaklarından öpen Lars onu gölün sularına bırakır. Bianca için kilisede bir tören yapılır ve "cesedi" mezarlığa gömülür. Ve Lars mezarlıkta yanına gelen Margo'ya birlikte yürüme teklifinde bulunur.

LOVE & OTHER DRUGS

Yönetmen: Edward Zwick
Oyuncular: Jake Gyllenhaal, Anne Hathaway, Judy Greer
Yılı: 2010
Süresi: 112 dk.

"Love & Other Drugs", kategorik olarak bir romantik komedi filmi gibi görünse de aslında içinde dram barındıran bazen keyifli bazen hüzünlü sahnelerin yer aldığı, aşkın "ilk görüşte" değil; son görüşte gerçekleşebileceğini gösteren, doğal ve duru bir akışı olan sıcak bir filmdir.

Çok yakışıklı, etkileyici, mizahi yönü kuvvetli, insanlarla iyi iletişim kurabilen, ikna yeteneği yüksek ama bir okadar da çapkın, tek gecelik deneyimler yaşamaya eğilimli, para kazanmayı, kendini ispatlamayı ve hep güçlü olmayı isteyen Jamie çalıştığı mağazanın yöneticisinin kız arkadaşıyla da ilişkiye girdiği için işten kovulur. Böylelikle de hayatında yeni bir sayfa açılır. Pfizer'da aldığı eğitimden ve eğitimden sorumlu yöneticisiyle kaçamak bir birliktelikten sonra ilaç mümessili olarak işe başlar. Flörtözdür, kendisiyle doktorlar arasında bağ kurabilsin diye hastanedeki sekretere kur yapar. Bir gün yolu bir Parkinson hastası olan ve ölmekten korktuğu için de kimseye bağlanmayı istemeyen, artık sadece o anı yaşamayı isteyen Maggie'yle kesişir. Maggie tek gecelik ilişkiler yaşar, bunların arasında kendisini tedavi eden nöroloğu bile vardır. Maggie önceleri Jamie'yi önemsemiyormuş gibi yapar, hastalığı daha doğrusu ölümü bekliyor olması nedeniyle de uzun süreli bir ilişki aramadığı için onu bir ilişki adayı olarak da görmez. Olsa olsa diğer tek geceliklerden biri olacaktır. İlk buluşma yerleri bile Maggie'nin çalıştığı kafe olur. Jamie'yi zorlar, onu kendinden uzak tutacak sözler sarf

eder. Onunla, davranışlarıyla alay eder, küçümser. Burada Maggie'nin asıl yapmaya çalıştığı Jamie'yi kendinden uzak tutmak değildir, kendisini ondan uzak tutmaktır. Meggie'nin masada otururkenki gerginliği, yüzündeki sahte tebessüm Jamie'nin gözünden kaçmaz. Maggie gergindir çünkü Jamie'den hoşlanmış, ona bağlanmaya başlamıştır. Kendisi olmaktan kaçan Maggie Jamie'ye oradan ayrılıp biryerlerde sevişme teklifinde bulunur. Ona göre Jamie sadece bunun peşindedir. Birlikte Maggie'nin evine giderler. Jamie nin "artık işini bitirdiğine göre gitmesi gerektiğini" söyleyen Maggie onu neredeyse evinden kovar. Maggie için Jamie de diğerleri gibidir, "ilişkileri" başlamış ve bitmiştir. Zamanla ilişkileri ilkel, salt cinselliğin yanı sıra çocukluklarının nasıl geçtiği, kaygıları, sorunları, hataları, ebeveynleriyle olan çatışmaları gibi konuları paylaşma evresine geçer, yani ilişki olgunlaşmaya, yakınlık artmaya başlar.

Ancak yakınlık bağlanma kaygısını da tetikleyince Maggie ilişkilerinin sadece seks amaçlı olmasını ister. Jamie'nin birlikte yiyebilmeleri için ona yemek getirmesi, geceyi orada geçirmesi Maggie'yi daha da kaygılandırır. Maggie Jamie'nin bir sonraki gün de tıraş takımlarını getireceğinden ve artık "yaşadıklarının" bir ilişkiye dönüşmesinden korkar. Maggie için seks üzerine kurulu bir hayat çok korunaklıdır, bir yatırım yapmasına ya da bağlanmasına, ileriye dönük umut taşımasına gerek kalmaz. Birlikte olduğu her erkekle bir alışveriş mantığıyla yaşar; her istediğini aldığı anda yoluna gitmelidir. İkisi de birbirlerine her bir ilişkiyi istemediklerini söylediklerinde ve bunu sürekli tekrarladıklarında aslında bir ilişki istediklerini söylemektedirler çünkü ikisinin de buna ihtiyacı vardır. Maggie'nin sağlık sorunları nedeniyle kendine olan güveni, saygısı ve değerlilik duygusu okadar düşmüştür ki kimsenin kendisiyle uzun süreli bir ilişki istemeyeceğini düşünür. Bu nedenle de bir ilişkiye başladığında mutlaka terk edileceğine inanır; terk edilmek yerine de hep önce o terk eder. Jamie'nin de bağlanma kaygısı kendisini iyice göstermeye başlar; cinsel olarak uyarılamaz. Aslında bi-

linçaltısal olarak kaygı okadar artmıştır ve bu da Jamie'de kontrolünü kaybettiği duygusu uyandırmıştır ki bugüne kadar kadınlarla hep tatminkar cinsel deneyimler yaşayan "güçlü" Jamie ilk kez sorun yaşamıştır. Tek gecelik, kısa süreli salt sekse dayalı ilişkiler aslında Jamie'yi hep incinmekten, terk edilmekten korumuştur, dolayısıyla da onun için güvenli bir alan olmuştur. Bu nedenle de bir cinsel performans kaygısı yaşamamıştır ancak şimdi Maggie'ye bağlanmaya başlamıştır. Sonunda pes eden Maggie bazı şartlar öne sürmekle de birlikte yaşadıklarına bir ilişki diyecektir; örneğin Jamie onun evine taşınamayacaktır ya da Maggie onu arkadaşlarıyla tanıştırmayacaktır. Aileler de hiçbir zaman birbirlerini görmeyeceklerdir. Jamie'ye neden kızgın olduğunu anlamaya çalışan Maggie'in göremediği nokta aslında bu kızgınlığın sevginin bir örtük hali olmasıdır. Jamie her adımında Maggie'in içinde var olmuştur ki bu da Maggie'nin kontrolünü kaybettiğini düşünmesine, gerginleşmesine yol açmıştır. Bu noktada "kızgınlığı" kendi egosunu kırılmaya, incinmeye karşı koruduğu bir savunma mekanizması olarak işlev görmektedir. Bir gece nihayet o ana kadar gösterdiği tüm dirence rağmen Jamie'nin ağzından "seni seviyorum" kelimeleri çıkar. Jamie bunları söylerken okadar heyecanlanır ki nefesi kesilir, panik atak geçirir. Bu Maggie için de bir şok etkisi yapar. Üstelik Jamie anne babası da dahil daha önce hiçkimseye "seni seviyorum" dememiştir. Maggie de bunu bir keresinde bir kediye söylemiştir. Artık birbirlerine aşıktırlar. Maggie de hayatında ilk defa birisinin kendisini bırakmadığını, koruduğunu, onunla yalnızlığını paylaştığını hissetmektedir. Bu duygularından emin olduğu anda da dudaklarından "seni seviyorum" kelimeleri süzülür. Buarada Maggie'nin hastalığı ilerlemektedir, artık bir makası tutmakta bile zorlanmaktadır. Birlikte zorlu ve yorucu bir alternatif tedavi arayışına başlarlar. Bu tüketici ve umut kırıcı süreç iyileşeceğine yönelik pek de bir ümidi kalmayan Maggie'nin ayrılmayı istemesiyle devam eder. Aralarında kısa süreli bir ayrılık dönemi olsa da sonunda aşk kazanacak, her ikisi de gerçek bir bağlanma sınavından başarıyla çıkacaklardır.

MUSTAFA HAKKINDA HERŞEY

Yönetmen: Çağan Irmak
Oyuncular: Fikret Kuşkan, Nejat İşler, Başak Köklükaya, Şerif Sezer
Yılı: 2004
Süresi: 119 dk.

Narsisistik kişilik bozukluğu erken dönem çocukluk yaşantılarına dayanır; çocukluk çağında yaşanan korku, başarısızlık ya da bağımlılık ihtiyaçlarının, ebeveynlerin yokluğu ya da patolojisi sonucu ihmal, eleştiri ya da alayla karşılık görmesi narsisist kişilik bozukluğunun gelişmesine zemin hazırlar. Narsisistik bireyler genel olarak, kendilerini beğenen, benmerkezci, başkalarının yaşadıklarına ve kendilerinin başkalarına yaşattıklarına duyarsızlık gösteren insanlardır. Narsisist kişinin en önemli özelliği, kendisinin özel yeteneklerle donatılmış, çok önemli, herkesten üstün bir insan olduğuna inanmasıdır, bu nedenle de yeteneklerini ve başarılarını olabildiğince abartır. Özel ve eşsiz bir insan olduğuna ve dolayısıyla da ancak özel insanların kendisini anlayabileceğine inanır. Bu nedenlerle de toplumda "kendini beğenmiş", "küstah", "burnu büyük", "üstünlük taslayan" ya da "böbürlenen" insanlar olarak algılanır. Hak edecek hiçbir şey yağmadığı halde kendisine özel biriymiş gibi davranılmasını bekler, çok beğenilmek ister. Kişilerarası ilişkileri yüzeysel olmakla birlikte herkesi kendi amaçları için kullanır, sömürmeye çalışır; çünkü "bu kadar üstün birine herkes hizmet etmelidir". Genellikle "işe yarayan" yani kendisi hakkındaki mükemmellik algısını besleyen, destekleyen insanlarla arkadaş olur. Sınırsız başarı, güç, güzellik ya da ideal aşk hayalleri kurar. Hayatının her alanında büyük

başarılar elde etme peşindedir; örneğin bir yarışmada ikinci olmak onun için tahammül edilmez bir yenilgidir. Sürekli olarak başkalarına ve onların yaşamlarına imrenir, başkalarını da kendisini kıskandığına inanır. "Sıradan" bir insanın yapabileceği "sıradan" işlerin kendisine verilmesinden öfke duyar; bu durum kendisini bir tanrıymışçasına gördüğü şişirilmiş benliğine bir "hakarettir". Her şeye gücünün yeteceğine inanır. Çoğunlukla bir kahramana ya da seçkin bir insana hayran olur ve kendisini o seçkin insanın bir parçası olarak görür. Hayran olduğu kişi kendisini reddettiği takdirde de ona karşı nefret ve korku yaşar ve o kişiyi gözünde değersizleştirerek tepki gösterir. Narsisist kişi bir "kaybeden" olarak etiketlenmekten korktuğu için "kazananlar"a hayranlık duyar ve kendini onlarla özdeşleştirir. Zamanının çoğunu hayal kurarak geçirir; herkesin ona âşık ve hayran olduğuna ya da insanların kendisi için kavga ettiklerine inanır. Gücünü abartmaya, başarısızlıklarını da sanki önemli birer başarıymış gibi sunmaya çabalar ya da bu başarısızlıklarına kendince mantıksal gerekçeler bulur. Kişilerarası ilişkilerinde empati göstermez, söylediklerinin başkalarında ne yaşattığını; yaşatacağını hiç göremez. Kendisiyle ilgili büyüklenmeci algılarını sürdürebilmek için başkalarının ilgisine, şefkatine, sevgisine ve beğenisine ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaçları karşılanmadığında ise yoğun bir bunaltı, öfke ya da çökkünlük yaşar. Narsisist kişilik bozukluğuna sahip bir bireyin en önemli özelliklerinden biri, toplum içerisinde aslında kendisini yansıttığı biçimin tam tersine; kendine duyduğu saygının çok düşük olması ve örtük bir yetersizlik duygusu içerisinde olmasının da etkisiyle bu saygısının kolay zedelenebilir olması, eleştiri ya da "yenilgi" karşısında yaralanmaya çok duyarlı olmasıdır. Narsisist kişi dışarıya göstermese de aslında eleştirilmekten dolayı kendisini yaralanmış, rezil olmuş, alçalmış, çökmüş ve boşluktaymış gibi hisseder. Bazen depresyonla sonuçlanan bir narsisistik kırılma diyebileceğimiz bu duruma da karşısındakini aşağılayarak, ona tepeden bakarak, ona öfkele-

nerek ve karşı saldırıya geçerek tepki gösterir. Bu açıdan bakıldığında, narsisist kişinin, performansı ile ilgili olarak kendisine olumsuz geribildirim veren bir çalışan ya da yöneticiyi kendisine hedef seçip ona cinsel ya da duygusal tacizde bulunması beklenebilir; böylelikle de hem "ona hayatı zehir ederek" intikam almış olacak hem de kendi aşağılık duygularıyla yüzleşmekten kaçınmış olacaktır. Yakın ilişkiler çerçevesinde bakıldığında da, kendisine bir ayna olan yani onun tüm bu eşsizlik duygularını onaylamayan ve onu bilinçaltıyla yüzleştiren bir eşin de bunun bedelini şiddete maruz kalarak ödeyeceği söylenebilir. Eleştirilmeye de son derece duyarlı olan, tahammülsüzlük gösteren ve öfkeyle karşılık veren narsisist kişi kendisiyle ilgili bu üstünlük algılarını "onaylamayan", "kabul etmeyen" eşine yönelik şiddet uygular. Ona göre, üstün olduğunu kabul etmeyenlerin, ona hak ettiği değeri vermeyenlerin, saygıyı göstermeyenlerin cezalandırılması gerekir ki saldırganlık da bu noktada devreye girer. Eleştiriye katlanamayan; böyle bir durumu öfkeyle karşılayan, eleştirilmekten dolayı kendisini aşağılanmış hisseden ve utanç duyan bir narsisist kişinin bu duygularından kurtulmak için belirgin bir şiddet uygulayacağı söylenebilir. Bazen beklediği biçimde mükemmelliği, eşsiz ve benzersiz olduğu inancı başkalarınca onaylanmadığında, desteklenmediğinde yaşadığı narsisistik kırılmanın yarattığı öfkeyi eşini aldatarak kusar ki bu da bir dolaylı saldırganlık türüdür. Bir narsisist için eşi, kendi büyüklenmeci egosunun tatminine hizmet eder, narsisist kişi onun kendisini algıladığı biçimiyle ona hayran olacak birini beğenir, seçer ve ondan kendisine koşulsuz bir itaat göstermesini bekler. Eş bunu yapmadığında da narsisistik bir kırılma yaşar. Narsisistik kişiler bir ilişkiyi başlatmada yeteneklidirler, naziktirler, kendilerine çok güvenen, kendinden emin bir duruş sergilerler ancak bütün bu sahte benlik saygısı aslında altta yatan yetersizlik ve çaresizlik duygularını örtmek için kullanılan bir maskedir. Başkalarını kolaylıkla manüpile edebilirler. Narsisistiklerin aynı anda birden fazla kadınla / erkekle birlikte olduk-

ları görülmektedir; ilişkiler kısa sürelidir ve ilişkiye olan bağlılıkları da çok zayıftır. Özellikle bu narsisistik kırılma anlarında fiziksel ve psikolojik şiddet uygulamaktan kaçınmazlar. Her ilişki onlar için bir oyundur ve her oyunun da bir süresi vardır. Özellikle kendine odaklılık, hayranlık, benmerkezci düşünme biçimi sağlıklı ve mutlu yakın ilişkilerin kurulmasını engeller. Günümüzdeki "karizmatik" erkek aslında narsisizmi yansıtmaktadır.

Mustafa, yakışıklı, "karizmatik", başarılı bir iş adamıdır. İşinde çok başarılıdır ama bir okadar da sert, katı, disiplinli, mükemmeliyetçidir. Zekasına, öngörülerine aşırı güvenir. Ceren Mustafa'nın eşidir. Belki binlerce örneğini görebileceğiniz bir çaresiz kadındır, yapayalnızdır, bir ilişkideymiş; mutluymuş rolü oynar uzun zamandır. Nefessiz kalmış, bastırılmış, anlatacak çok şeyi olan ama anlatabileceği bir eşi olmayan, bağırıp çağırsa da sesini duyuramayan, yakınlık, sıcaklık, şefkat, biraz saygı ve güven arayışındaki mutsuz kadındır. O da intikamcıdır, ama onunki sadece kendiyledir; kendi içindedir. Fikret de Mustafa'nın deyimiyle "sıradan, basit" insanlardan biridir. Bir taksicidir, hayatın içinde, kıyısında, kenarında, öylece kendi halinde seyreden sessiz bir gemi gibidir. Bir trafik kazası bu üç insanın yollarını kesiştirir. Telefon çalar, arayan polistir. Mustafa'ya Ceren'in kaza geçirdiğini ve öldüğünü söylerler ve arabada da yalnız olmadığını. Mustafa Fikret'in kim olduğunu öğrenir, onu hastanede ziyaret eder, bir hastane görevlisine para yedirip Fikret'in adresini öğrenir ve onu bir gece işe çıkmak için evden ayrıldığı sırada da silah zoruyla kaçırır. Ceren'le kendisinden başka kimsenin bilmediği; daha doğrusu bilmediğini sandığı bir kır evine götürür. Fikret'in daha önce de gitmişliği olan o eve yolculuğu belki de hayatı boyunca çıkacağı "en uzun" ve en ağır yolculuktur; geri dönüşü olup olmayacağı da belirsizdir. Mustafa bu ilişkinin nasıl başladığını, nerede başladığını, nasıl tanıştıklarını; her şeyi bilmek istemektedir. Fikret asla yalan söylememeli her şeyi açık ve net söylemelidir. Asla yalan söyleme-

melidir, yalan söylerse anlayacaktır Mustafa, çünkü "karısını çok iyi tanımaktadır". Mustafa'yla Fikret arasında amansız bir mücadele başlar bu noktadan sonra. Filmin sonunda Fikret'i öldürmek için evin dışına çıkartan Mustafa o son sigarasını yaktığı sırada bunu yapmaktan vazgeçip evine döner. Fikret de oradan kaçar ve bir süre sonra yaraları iyileşir iyileşmez de Ceren'in mezarını ziyarete gider.

Mustafa Hakkında Her Şey narsisistik kişilik bozukluğuna sahip bir erkeğin dinamiklerini ve bu dinamiklerinin "ilişkisine" nasıl yansıdığını göstermesi açısından zengin bir içeriğe sahiptir. Mustafa'nın yaşamı boyunca gerek Ceren'le olan ilişkisinde gerekse iş yaşamında bu kişilik oryantasyonunun yansımaları görülür. Ceren'in ölümünü duyarak eve gelen bir kız arkadaşının gençken aslında ona aşık olduğunu iddia eder Mustafa. Herkese karşı güvensizdir; insanlar onu aldatmakta, hep arkasından iş çevirmektedirler. Her şeyin en iyisini, en doğrusunu, en mükemmelini bilen, asla hata yapmayan, işinde duygulara yer olmayan tam bir "profesyoneldir". İnsanın gözünün içine baktığında ruhunu okuyabilendir. Kendisini özel yeteneklerle donatılmış bir lider zanneden sade bir yöneticidir aslında. Klasik müzik dinleyen, dinleyebilen özel bir varlıktır. "Memleketinin küçük iğrenç devlet memuru kılıkla adamları"ndan bahseder iş yerinde. Hiçbir öneriyi ve eleştiriyi kabullenmez. "Köylü ağızlarından hiç kurtulamayan" annesinin "yumurta kabuğundan çıkmış ama kabuğunu beğenmemiş"idir. Çocukken, babasının kendilerini terk etmesinden sorumlu tuttuğu zeka özürlü ve sakat abisini öldürecek kadar da nefret doludur içi, intikamcıdır. Bir narsisistik kırılmadır Ceren ve Fikret ilişkisi Mustafa için. Ceren Mustafa'yı üstelik de "teri iğrenç kokan, sıradan, basit, hayatın safraları olan onlarca insandan biriyle" aldatmıştır. Ceren için hem ağlayan, hem de ona kızgın, Ceren'in de herkesin de onu aldattığına, yalan söylediğine inanan bir Mustafa vardır şimdi. Evin alt katında Ceren'in yapmış olduğu heykeller vardır. Heykeller Mustafa'ya "bakmaktadırlar"; "hep-

sinin yüzünde sahte bir bakış vardır, riyakâr ve yalancıdırlar". Tüm heykelleri parçalar Mustafa; her birini birer Ceren ve hayatındaki diğer sahtekârlar niyetine. Böylelikle de yaşadığı narsisistik kırılmaların öfkesini kusmuş olur. Ceren'in cenazesine gitmemesi de Mustafa yaşadığı kırılmanın kendince intikamı alma çabasıdır. Bir akşam yemeğe gitmeden önce, Ceren'e neyi giymek isteyip istemediğini sormadan ona bir kıyafet alan Mustafa'da da narsisizmin yansımasını görmek mümkündür. Giyilebilecek en iyi, en güzel elbiseyi ancak o seçebilir, o bilebilir çünkü. Arkadaşlarıyla gittikleri akşam yemeğinde "yemeğine capari koyulduğu" için garsona söylemediğini bırakmayan bir Mustafa'da da yine narsisistik örüntüden izler görülür. Mustafa kendi dışından birini aşağılayarak aslında kendisini reddeden dünyadan bir hedef seçip intikamını almış olur. Sürekli olarak bastırmaya çalıştığı aşağılık duygusuyla yüzleşmekten de kurtulmuş olur böylelikle. Zavallı garson Mustafa'nın deyişiyle "hayatının tek gerçeği olan o sevgili bahşişini" alamayacaktır o masadan. Mustafa'nın garson hakkında hiç üşenmeden ve dünyayı değiştirmek istercesine yönetime şikâyet mektubu yazdığı sırada Ceren'in yüzündeki ifade de Fikret'in Ceren'in yaşamında neden ve nasıl girdiği hakkında ayrıntılı bir bilgi verir. Sürekli olarak Mustafa'nın gölgesi altında yaşayan Ceren nefes almış, kendini ifade etmiş olur böylece. Bu noktada cinsellik ya da aldatma bir amaç değil; sadece bir araçtır. Ceren böylelikle öfkesini çıkarmıştır Mustafa'dan. Ve Fikret'in de bilip de Mustafa'ya söylemediği gibi aslında ölmeden önce Fikret'le olan ilişkisini bitirmiş ve Mustafa'ya geri dönme kararı almıştır.

ONE DAY

Yönetmen: Lone Scherfig
Oyuncular: Anne Hathaway, Jim Sturgess, Patricia Clarkson
Yılı: 2011
Süresi: 107 dk.

Başparmaklarımız değecek birbirine sadece. Öpüşürken de sağ yarım dudaklar, göğüslerimiz de sırayla dokunacak birbirine. Sarılacağız ama arzulamadan, sevişeceğiz ama bakışmadan. Önce sen, ...miş gibi yapacaksın, final 3 dk. 22 sn. sonra; birlikte geli'şeceğiz. Birleşeceğiz ama bir'leşmeyeceğiz, içealacağız ama içte tutmayacağız. Ve sakın, yürekler hiç dokunmayacak birbirine! Hep bir sınır olacak aramızda.

"One Day", Emma ile Dexter'ın 18 yıl süren bir "arkadaşlığının", "dostluğunun", bir kendinden kaçmanın, bir süredir yaşananlara ilişki adının konulamamasının, bağlanma kaygılarının, bu kaygılarının yarattığı sürüncemede kalmış bir "ilişkinin" en iyi örneklerinden biridir. Dünyayı daha yaşanabilir bir hale getirmeyi hedefleyen, idealist, prensipli, kuralcı, beyne zarar verdiği için cep telefonu kullanmayan ve hırslı bir kız olan Emma hep hazırdır bu ilişkiye, hep Dexter'ın en yakınındadır, onu korur, kollar, sahip çıkar, omuz olur en çaresiz olduğu anlarda. Hep "arkadaştırlar", hep "dost", oysaki hep sevgilidirler, "dostluk" iyi bir kamuflajdır, makyajdır, özellikle de Dexter için, böylelikle bir ilişki sorumluluğunu üzerine almaktan kaçınmış olur. Oysaki zengin bir aile çocuğu olan, bir yaşam ideali, amacı olmayan, "çapkın" Dexter 18 yıl boyunca bağlanmıştır Emma'ya, sadece; bunu kendine itiraf etmekte güçlük çeker. Başka kadınlarla birlikte olur ama sorunlarım bilen tek kişi Emma'dır. "Çapkın"lık içindeki derin sevgi boşluğunu cinsel ilişkilerle, hazla

doldurabileceğine inanmasının bir yansımasıdır aslında. Emma'yı hem kendisine şefkat, ilgi gösteren ikincil bir bağlanma figürü olarak yaşantılar, yaşamında tutar hem de yakınlık, bağlanma kaygılarıyla baş edebilmek için onu kendince belirli bir mesafede uzaklaştırır. Sorun sadece yaşadıklarını bir ilişki olarak adlandırmamaları, duygularını böyle etiketlendirmemelerindedir. Emma hep bekler, umut eder sessizce. Kendini açma da vardır aralarında, yakınlık da, duygusal paylaşım da vardır, bağlılık da, cinsel arzu da, sorumluluk duyma da. Kimi zaman uzlaşmacı, kimi zaman çatışmacıdırlar. Birbirlerinin sorunlarına karşı duyarlıdırlar, çözüm bulmaya çalışırlar. Bir açıdan birbirlerini tamamlarlar. Aralarındaki bağ hiç bitmez.

Üniversiteden mezun oldukları gün tanışan bu iki zıt kutuptaki insan, birlikte geçirdikleri bir günden sonra hayat boyu sürecek bir "arkadaşlığa" adım atarlar. Bu 18 yıl mutlulukları, kaygıları, kavgalarıyla geçer. Her yıl 15 Temmuz'da bir araya gelirler, birbirlerinin yaşamlarının içindedirler. Birbirlerinin yerlerine koymaya çabaladıkları farklı romantik partner'lara karşılık aralarındaki yarım kalmışlık hep sürer. Emma ihtiyaç duyduğu her anda, her yalnızlığında Dexter'ın yanındadır. Ona destek olur. İhtiyaçlarıyla ilgilenir. Ona karşı anlayışlı ve korumacıdır. Affedicidir, sorunlarını çözer. Birbirlerinin evlerini taşımalarına yardım ederler. Aslında Dexter Emma'yı hep eğlenceli, çekici, akıllı, seksi bulur ancak onun bu sözleri Emma'nın kalın duvarlarını aşmakta güçlük çeker, kendine güvensizdir çünkü. Birlikte tatile giderler "dostça"; ama beraberlerinde Emma'nın kurallarıyla birlikte. Ayrı odalarda kalacaklardır, aynı oda bile olsa ayrı yataklarda yatacaklardır. "Arkadaşlıklarını" riske atmak istemeyen Emma birbirlerine sarılmalarını yasaklar. Dexter'ın başkasıyla flört etmesi de yasaktır. Birbirlerini çıplak görmemek de dahil tüm kuralları çiğnerler. Zamanla ikisinin de ilişkileri olur, hatta Dexter evlenir ve bir çocuğu olur, karısı Dexter'ı en yakın arkadaşıyla aldatır. Ve bir gün evlenirler. Film Emma'nın geçirdiği trajik bir kazayla biter. Adı konulmamış gerçek bir bağlanmışlığın, "aşk olmayan" bir aşkın ifadesidir "One Day".

PERİ TOZU

Yönetmen: Ela Alyamaç
Oyuncular: Mehmet Ali Nuroğlu, İpek Değer, Barış Yıldız, Serkan Ercan
Yılı: 2008
Süresi: 85 dk.

"Peri Tozu", içi yaşam enerjisi, motivasyonuyla dolu güvenli bağlanma stiline sahip Deniz ile yaşamında çözümlenmemiş, yüzleşilememiş, bilinçaltına bastırılmış travmatik deneyimleri olan Cem'in yakınlaşmasını ve ilişki gelişimini anlatır.

Küçükken anne-babasını kaybetmiştir Deniz ve yakın komşuları Sacide teyzelerine evlatlık verilmiştir. Üvey kardeşi Emre'yle iki öz kardeş kadar yakındırlar aynı zamanda iki sıkı dost gibidirler. Hiç büyümemiş gibidir, içindeki çocuk ruhunu hiç kaybetmemiştir Deniz. Ve Cem de bir gazetede muhabirdir. Bir gün Deniz ve arkadaşlarının işlettiği markete yolu düşer Cem'in. Deniz'in buradaki ilk yakınlaşma girişimi suya düşer, Cem onu reddeder. Deniz'le iki çocuk gibi boğuştukları bir anda Emre kalp krizi geçirir, hastaneye götürürler. Bu olay üzerine Deniz sihirli olduğuna inandığı peri tozu almak için Kapadokya'ya doğru yola çıkar.

Cem de babasını görmeye gidiyordur. Cem'le Deniz bir mola yerinde karşılaşırlar. Cem Deniz'den kendisiyle gelmesini ister sonra da birlikte peri tozu almaya gideceklerdir. Bu yolculuk, birbirlerine ısınmalarına, yaşamlarına girmeye, paylaşımların artmasına neden olacaktır. Soğuk, uzak, ilgisiz Cem kabuğunu kırmaya başlamıştır. Film bu yolculukla birlikte Cem'le Deniz'in

tüm gel-git'li, iniş çıkışlı deneyimlerine rağmen birlikte olmaya, birbirlerine bağlanmaya karar vermeleriyle sona erer.

Doğum günlerinden nefret eder Cem; bu nefret yaşamındaki travmatik, acı bir geçmişe dayanmaktadır. Yıllar önce Cem'le kardeşi Canan bir doğum günlerinde kaza geçirmişlerdir, Canan Cem'in kucağında ölmüştür. "Beni bırakma Canan" sözlerine "dans edecektik" diye cevap vermiştir Canan, bu onun son sözleri olmuştur. Canan'ın kaybı Cem'in temel bağlanma kaygısını besleyen acı bir deneyim olmuştur. Sırf ayrıldıkları "eşine" yani Cem'in babasına çok benziyor, ona her baktığında eski eşini görüyor diye kendisini hep geri çeken, sevgi ve şefkat vermeyen reddedici annesinin "kaybından" sonra Canan yaşamındaki ikinci kayıp olmuştur. Annesinin tabiriyle "belki nefret etmemiştir annesi Cem'den ama sevememiştir de". Canan'ı kaybetmenin yası devam eder hala, Cem bu kayıpla yüzleşmeye hazır değildir. Doğum gününde Canan'ın mezarının başındadır Cem; "hala ara sıra çıkıp gelecekmişsin gibi oluyor" der Cem. Bu Cem'in uzamış yas tepkisinin bir göstergesidir. İşyerinde Cem'i arar üvey annesi. 8 yaşından beri görmediği babasının durumu çok ağırdır, ölmek üzeredir. Cem'in bütün çocukluğu annesiyle geçmiştir. Babası en son o 8 yaşındayken doğum gününde onu ziyarete gelmiştir, ona hediye getirmiştir. Babasının da orada olmasını dilemiştir Cem ve babası gelmiştir. Annesi tarafından kapıdan kovulmasına rağmen ısrarla içeri girmeyi başarmıştır babası. "Kalacak mısın, lütfen beni de götür" diye yalvarmıştır babasına Cem. "Senin burada kalıp Canan'a da göz kulak olman lazım" demiştir babası da. Bu Cem için bir reddediliştir, bir erkek çocuğu için model olan; olması gereken babanın psikolojik kaybıdır. Aynı zamanda, Canan'ın ölümünün Cem de yarattığı acının ve suçluluk duygusunun da önemli bir dayanağı, kaynağıdır; Cem Canan'ı koruyamamıştır çünkü. Babasına ölmeden önce son bir kez dokunma şansı olur Cem'in. "Ölüyormuşsun; Canan'la biz senin arkandan kaç kere öldük, biliyor

musun?" der babasına o uyuduğu sırada. "Seni nasıl bekledik, bekledik, bekledik" diye devam eder. Babası uyanır bir an ve ondan su ister, Cem önce kendisi içer bardaktan sonra babasına verir, küçükken de böyle yapmıştır hep. Bu Cem'in babasıyla "bir olma", ona yakın olma, onun gibi olma; onunla özdeşim kurma ihtiyacının, davranışının bir sonucudur. "Onca yıl, onca kâbus, şimdi bütün bunları birden telafi edebileceğini mi düşünüyorsun?" der Cem babasına. "Benimle görüşmeyi reddeden hep sen oldun" diye cevap verir babası da. Cem reddetmiştir hep, böylelikle kendisini terk eden babasından intikam almıştır; öfkesini çıkarmıştır. "Sadece kendi pişmanlıklarını bastırmak için bizi görmek istedin, sana asıl ihtiyacımız olduğu anda bizi istemeyen bir cadıyla bıraktın, sorumluluklarından kaçtın" diye devam eder Cem. "Ne olursa olsun, o senin annen, kin besleme" der babası. "Sadece doğurmakla anne olunmuyor" der Cem de. Babasını "kaybetmiş" olan Cem azarlayıcı ve reddedici bir "anne"nin yakınında yaşamak zorunda kalmıştır yıllarca. Yaşam öfkesi, kızgınlığı, tahammülsüzlükleri, mutsuzluğu hep bu temel sevgiyi, ilgiyi ve şefkati görememesinin birer yansımalarıdır. "Seni hep hayal kırıklığına uğrattım, bunu kabullenmek bir baba için çok acı" der babası Cem'e. "Hesaplaşma" biter ve babası "gider"; ertesi gün cenazesini kaldırırlar. O gece birlikte uyurlar Deniz'le, saatlerce uyumadan Deniz'i seyreder Cem. Geçmiş "tamamlanmıştır", şimdi yeni bir geleceğin ilk tohumları atılmak üzeredir Cem için.

"Neden hep yanlış erkekler gelip beni buluyor?" diye sorar Deniz Emre'ye. "Neden hep yanlış erkekleri seçiyorum" diyip kendine dönmek, kendini sorgulamak ve elbette kendisiyle yüzleşmek pek bir uzaktır Deniz için. "Çünkü iki saniye tanıdığın herkesle dost oluyorsun, işin kötüsü âşık oluyorsun" der Emre de. "Birisi bana ait olsun istiyorum, tamamıyla bana ait. TV seyrederken birisi bana meyve soysun istiyorum" der Deniz de. "Tamamıyla benim olsun arzusu" bir bağlanma ihtiyacını yan-

sıtmakla birlikte bazen yapışmayı, yapışıp bırakmamayı, kontrolcülüğü de getirir. Birlikte olduğu erkeklerin Deniz'in bu dinamiğini tolere edemedikleri, bu baskıya dayanamadıkları söylenebilir.

Kapadokya'dan peri tozu aldıktan sonra İstanbul'a dönerler. Evinin önünde arabadan inerken Deniz yüzünde gülücükler açmış bir biçimde Cem'e bakar ve "hayat bundan sonra mükemmel olacak" der. Yeni bir aşk, yeni bir dokunuş, yeni ve keyifli bir yolculuktur bu. Ama bedellidir de, zorludur. "Mutlu sonlara inanıp sakın kendini kandırma, sonunda üzülen sen olursun" der Cem Deniz'e. Deniz başını Cem'in omzuna yaslar. "Bana tutunmaya kalkışırsan sadece daha fazla incinirsin, kalbini kırarım" diye devam eder Cem. Bu bir ön hesaplaşma gibidir Cem için, Deniz'e bağlanmaya başlamasıyla birlikte hem ona hem de kendisine yaptığı bir uyarı gibidir. Cem'i tek başına orada bırakıp sessizce eve döner Deniz. Mevsimler geçer. Cem'in kitabı basılmıştır, kitabındaki resimlerin tanıtım amaçlı bir sergisi de açılmıştır ve Deniz de tesadüfen bu serginin önünden geçerken içeri girer, sergiyi gezerken kitabın kapağının hem arkasındaki yazıyı görür; "Deniz için".

Yeni doğum günüdür Cem'in. En yakın dostu Hasan'la bir barda içerlerken Hasan'ın söylediği bir cümle şimşek gibi çakar Cem'in kafasında; "Sevdiğin insanı bulunca iki kere düşünmeyeceksin" der Hasan Cem'e. "İpler elimizde, ama biz tutmasını beceremiyoruz" diye de ekler Hasan. "Ben bu hikâyeyi değiştireceğim" der Cem ve büyük bir heyecanla Deniz'e koşar. Salıncakta sallanan bir Cem ve Deniz görülür sonra. "Beni sevmeye çalışanları hep uzaklaştırdım kendimden, ama seni uzaklaştırmak yaptığım en büyük hataydı" der Cem Deniz'e. "Seninle birlikte nefes almayı öğrenmek istiyorum" diye de devam eder. "Sen değil miydin mutlu sonlara inanma diyen?" diye sorar Deniz, aslında her şey çok hoşuna gitmektedir, Cem'in ona gelmesinden çok mutlu olmuştur ama temkini de elden bırakmak

istemeyen bir kadın gibidir. "Ben mutlu bir son değil, yeni bir başlangıç istiyorum. Ozaman korkuyordum, şimdi belki daha da çok korkuyorum ama buradayım" diye cevap verir Cem. Deniz'in evine giderler. Bütün o yaslar, kayıp yaşantıları son bulmuştur. Yarım kalmış olan yaşantılar tamamlanmıştır. Babasıyla da yüzleşmiştir, hesaplaşmıştır Cem, annesiyle de. Canan'ın gidişiyle de. Yeni bir başlangıca hazırdır artık. Artık hiçbir doğum günü lanet edilecek bir gün olmayacaktır. Kendisiyle de hayatla da barışmıştır Cem.

P.S. I LOVE YOU

Yönetmen: Richard LaGravenese
Oyuncular: Hilary Swank, Gerard Butler, Kathy Bates, Harry Connick Jr.
Yılı: 2007
Süresi: 126 dk.

Holly, zeki, akıllı, şüpheci, inatçı, hayatını hep planlayarak yaşayan, kontrolcü, kadınsı bir şımarıklığı olan, hırslı bir kadındır. Gerry de, esprili, yaratıcı, yakışıklı kocasıdır ve limuzin şoförlüğü yapmaktadır. İlişkileriyle ilgili bazı farklılıklar, çatışmalar olsa da bunlar mutlu bir şekilde sonlanır, birbirlerini çok seviyorlardır çünkü ve çok bağlıdırlar. Gerry beyin tümöründen ölür. Bu kayıp Holly'in hayatında yepyeni bir iç yolculuğa çıkmasına yol açacaktır. Holly'i zorlu ve kabus dolu günler beklemektedir, taşların tekrar yerine oturmasına kadar geçen süreçte sarsıntılı bir yaşam onu beklemektedir. Holly 30. yaş gününde Gerry'den o ölmeden önce kendisine gönderilmek üzere daha önce hazırlanmış olan bazı mektuplar almaya başlar. Eşini çok iyi tanıyan Gerry ona kendisinin kaybının yaratacağı üzüntüyle başa çıkmasını sağlayacak birtakım yönergeler hazırlamıştır ve Holly'den ona gönderttiği mektuplarda yer alan her şeyi yapmasını isteyen bir de ses kaseti bırakmıştır. Holly Gerry'in bu talebine uyar. Zorlu ve sancılı bir süreçten sonra da yas sürecini tamamlar, hayatında yeni başlangıçlar yapmaya başlar, hatta bir ilişki deneyimi bile olur. Filmin sonunda da aslında mektupların Gerry tarafında yazılmakla birlikte annesi tarafından gönderildiğini öğrenen Holly annesiyle birlikte İrlanda'ya gider, bu yolculuk hem kendisi hem de annesi için yeni başlangıçlar demektir.

İster bir ölümle ister bir boşanma ya da ayrılıkla sonuçlanmış olsun; kişi romantik ilişkisini, sevgilisini, "eşini" kaybettiğinde çeşitli psikolojik sorunlar yaşar. Örneğin, iş hayatı sekteye uğrayabilir. Evle ilgili sorumlulukları yerine getirmekte güçlük çeker. Alkol ya da uyuşturucu madde kullanır. Depresif belirtiler gösterebilir, yoğun bir kaygı ve öfke yaşayabilir. Kendine duyduğu saygı düşer. Uykusuzluk çeker. Kontrol edemediği anlık ağlama nöbetleri gösterir. Sürekli baş ya da mide ağrısı gibi psikosomatik yakınmalar gösterebilir. İntiharı düşünebilir hatta bunu gerçekleştirebilir. Birbirlerini "son gördüklerinde" yaşadıkları tartışmadan dolayı kendini suçlayabilir. Kişisel ve fiziksel görünümüyle ilgilenmeyebilir; onun için dışarıdan nasıl göründüğünün hiçbir önemi yoktur. "Eşi"ni suçlayabilir. "Eşiyle" ilgili tekrarlayan düşünce ve duygulanımlara sahip olabilir. Hala hayattaysa ve örneğin boşanmış olup aynı şehirde yaşıyorlarsa eğer onunla görüşmeye ya da hakkında bilgi edinmeye çalışabilir. Kendisini derin bir boşlukta hissedebilir; sanki bir parçası kopup gitmiştir. Özellikle de ölüm durumlarında, "eşin" artık ulaşılmaz olduğunun hissedildiği anda beliren yoğun bir panik duygusu gibi tepkiler gösterebilir. Holly de, bu kayıp sonrası yaşanan psikolojik sorunlardan birçoğunu yaşamış ve belirtilen aşamalardan geçmiştir. Belirli bir süre kendisiyle ilgilenmemiş, özbakım yani kişisel temizlik ya da evin temizliği gibi olayları gerçekleştirememiştir. Sürekli olarak alkol kullanmış, evin her yanında Gerry'e ait eşyaları ve resimleri tutarak onun kaybını reddetmiştir. İçinde Gerry'nin küllerinin bulunduğu kutuyu hemen yatağının başucuna koyar, sanki Gerry'nin gidişine karşı bir tepkidir, dirençtir bu. Bir gece sürekli olarak Gerry'inin telefonunu arayarak onun telesekreterine bıraktığı mesajı dinler; bu Gerry'inin sesini duymak için iyi bir fırsattır. Kendisini eve kapatır, kimseyle görüşmez. Sürekli TV seyreder, kendisine kahve yaparken bir fincan da Gerry için yapar; bu yine yaşadığı kaybın reddine bir örnektir. Gerry'yle bebek sahibi olma konusundaki kavgalarını hatırlar. Gerry bir bebek sahibi

olmak istemiştir, oysa Holly buna hep karşı çıkmıştır. Şimdi Holly, kendisi için belki de avunabileceği, ona her baktığında Gerry'i hatırlatacak olan bir "anı"yı kendisi reddettiği için suçluluk duyuyordur. Gerry'yle ilgili rüyalar görmektedir, bir gece TV'den bir gürültü geldiğinde "Gerry, ışığı kapat, sıra sende" der. Bu Holly'inin hala şokta olduğunun bir işaretidir aslında. İşe gitmez, evi sıkı bir temizliği bekleyen harabeye döner. Kendini işe yaramaz hissettiği anlar olmuştur ve bir süre iş hayatına dönememiştir. Bundan sonraki hayatına Gerry olmaksızın nasıl devam edebileceği konusunda derin kaygı hatta panik nöbetleri geçirdiği anlar olmuştur. Kendine duyduğu güven azalmıştır. Gerry'yle özellikle de kendisini çaresiz ve yalnız hissettiği anlarda evin içinde sanki o varmışçasına konuşmuştur, ondan sorunlarının çözümü için yardım dilemiştir. Gerry'nin bir daha geri gelmeyeceğini hissettiği her saniye derin bir acı ve üzüntüye boğulmuştur. Ancak, bütün bu yıkım ve ızdıraplı yolculuktan sonra, annesinin ve yakın dostlarının da desteğiyle "denizin dibinden su yüzüne çıkmayı ve yeniden nefes almayı" başarmıştır. Holly'inin bu toparlanma sürecinin kısa bir süre sonra yeni bir ilişkiyle daha da hızlanması ve renklenmesi olasıdır. Gerry tamamen gittiği için artık onun yerini alabilecek ya da onun yerine koyabileceği, onun boşluğunu doldurabilecek yeni birisine kapısı açıktır.

SILVER LININGS PLAYBOOK

Yönetmen: David O. Russell
Oyuncular: Jennifer Lawrence, Bradley Cooper, Robert De Niro
Yılı: 2012
Süresi: 122 dk.

İki "deli"den "deli"cesine bir aşk doğar mı?

Bipolar bozukluk tanısıyla hastanede 8 ay tedavi gören Pat evine geri döner. Öfkesini kontrol edemeyip her an bir yerlere saldırabilen Pat dürtüseldir; anı anına uymaz, kurallara karşı olduğu için de yasak olmasına rağmen eski evine ve eskiden tarih öğretmenliği yaptığı okuluna gider. Duygusal iniş çıkışları, çeşitli sanrıları ve tuhaf davranışları vardır. Yolda koşarken daha çok terleyebilsin diye çöp torbası giyer. Babasıyla hiç bitmeyen bir çatışma içindedir. Kendisini şişirdiği gerekçesiyle ilaçlarını almak istemez. Gecenin bir vakti anne babasının odasına girip odasının penceresinden dışarı attığı bir kitap hakkında bağırıp çağırır. Gittiği terapi merkezinde çalan bir şarkı nedeniyle öfke krizi geçirir. Davranışlarıyla insanları ürkütüp kendisinden uzak durmalarına neden olur. Pat'in tek isteği ayrıldığı eşi Nikki'yi geri kazanmak, bunun için de işine geri dönmek de dahil yaşama yeni bir başlangıç yapmaktır. Pat bir gün eve erken geldiğinde Nikki'yi duşta başka bir erkekle yakalamış, onu öldüresiye dövmüş ve mahkemede bir süreliğine tedavi görmesine karar verilmiştir. Eve döndüğünde Nikki'nin ayrı bir şehre taşındığını ve babasının da işini kaybettiğini, şimdi bir restaurant açmak istediğini, bunu sağlayacak parayı kazanabilmek için de bahis oynadığını öğrenir. Hayatını Nikki üzerine kurmuş olan Pat onun evini satıp başka bir yere taşınmasına tepki gösterir. Nikki'nin

kendisini hayatından çıkardığı gerçeğiyle yüzleşemeyen Pat hala aralarında büyük bir aşk olduğunu sanmaktadır. Ona göre Nikki onun çok spor yayıp forma girmesini ve hayatını düzene koymasını beklemektedir, sonra da hayata kaldıkları yerden devam edeceklerdir. Budurum Pat'in Nikki'yi ve ilişkilerini kaybetmiş olmasının yasını yaşamadığını, yası yaşamaktan kaçınmak için de kaybı inkar ettiğini göstermektedir. Bir umut ışığı yakmak istemektedir ancak bunu sönmüş ve bir daha hiç yanmayacak olan bir mumla yapmaya çalışmaktadır. Artık onun için Nikki'yle bir ilişki sadece bir hayal, kendi kafasında yarattığı bir sanrıdır. Bir gün aynı mahallede oturan ve eski arkadaşlarından biri olan Ronnie'ye rastlar. Ronnie onu yemeğe davet eder. Pat Ronnie'nin eşi Veronica'nın kendisinden nefret ettiğine inanır ama Veronica'nın hala Nikki'yle görüştüğünü bildiği için de aslında Ronnie ile Veronica'nın bir plan yapıp bu yemeği onu tekrar Nikki'yle bir araya getirmek için organize ettiklerini düşünür. Yemeğe bu beklentiyle giden Pat'i bekleyen başka bir sürpriz olacaktır. Pat yemekte Ronnie'nin kız kardeşi olan ve hem eşini hem de işini kaybetmiş olup ağır bir depresif dönem geçiren Tiffany ile karşılaşır. Düşüncelerin, hiç süzgeçten geçirmeden aklına geldiği gibi söyleyen Pat Tiffany'yi görür görmez Nikki'yi sevdiğini dolayısıyla kendisiyle flört etmemesi gerektiğini ve eşinin de nasıl öldüğünü sorar. Aslında o anlarda birbirlerinden hoşlanmışlardır. Hayatının o döneminde henüz bir ilişkiye hazır olmayan, çökkün, mutsuz, kırılgan, hala kayıplarının yasını tutan Tiffany için belli ki kendisi kadar "deli", "serseri" olan Pat'in davranışları dikkat çekici, merak uyandırıcı olur. Bazen farklı psikolojik sorunlara ya da bozukluklara sahip insanlar birbirlerini çekici bulurlar. "Patolojiler birbirlerini çeker" biçiminde özetlenebilecek olan budurum kişinin kendisi gibi olumsuz davranışları olan, sorunlu bir insanla birlikte olduğunda hem onun tarafından daha iyi anlaşılacağına hem de o da sorunlu olduğu için kendisini kolay kolay terk etmeyeceğine olan inancını, beklentisini ifade eder. Örneğin ikisinin de kro-

nik olarak değersizlik, yetersizlik, anlamsızlık, çaresizlik gibi olumsuz duygular yaşadığı insanlardan oluşan bir ilişki büyük oranda bu mantığa dayanır. Bir anlamda her iki taraf da kendi aralarında birbirlerini kabul edecekleri, tüm davranışlarına anlayış gösterecekleri ve hiç terk etmeyecekleri yönünde tamamen bilinçaltısal bir sözleşme imzalamış olurlar. İkisi de konuştukça bazı ortak yönleri olduğunu fark ederler; örneğin ikisi de aynı antidepresanları kullanmışlardır. Tiffany'in ilgisi masada hep beraber yemek yerlerken bir anda ayağa kalkıp çok yorgun olduğunu söylemesi ve Pat'den kendisini eve götürmesini istemesiyle belirginleşir. Buarada birbirlerine de durmaksızın "sataşmaktadırlar"; örneğin Pat Tiffany'yi kabalıkla ve sorunlu bir insan olmakla suçlarken Tiffany de Pat'i uygunsuz, anlamsız sözler sarf etmekle ve insanları korkutmakla eleştirir. Pat Tiffany'i evine bırakır. Tiffany ona geceyi birlikte geçirme teklifinde bulunur. Aslında salt cinsel arzu, birliktelik görünümlü bu istek Tiffany için bir yakınlaşma, bağlanma ihtiyacını temsil eder. Cinsellik sadece bir araç, bir iletişim kanalı olacaktır. Pat bu teklifi aslında onu çok beğenmesine de rağmen "evli olduğu için" geri çevirir. Tiffany de evli olduğunu söylediğinde Pat onu bir kez daha eşinin öldüğüyle yüzleştirir, bunun üzerine Tiffany önce Pat'e sarılıp ağlar ve sonra hem kendisini reddettiği hem de eşinin ölümünü hatırlattığı için Pat'e bir tokat atar. Bir açıdan bakıldığında Pat hem Tiffany'yi henüz yüzleşmeye hazır olmadığı bir duruma sürüklemiş hem de ona destek olması gereken o anlarda onu yarı yolda bırakmıştır. Eve giden Pat hemen düğün kasetini izlemek ister çünkü içindeki Nikki sarsılmıştır, henüz ondan kopmaya hazır değildir ancak Tiffany'i de çok çekici bulmuş, ondan etkilenmiştir. Bu ikilem de onda kaygı uyandırmış, hala Nikki'ye nekadar bağlı olduğunu hissetmek istemiştir. Bu sanki onun için tekrarlanmış bir sadakat yemini gibidir. Pat'le aslında bunu hiç istemiyormuş gibi görünmesine rağmen daha da yakınlaşmayı isteyen Tiffany onu takip eder ve günün hangi saatlerinde koştuğunu öğrenip onunla birlikte koş-

maya çalışır. Tiffany'in istediği arkadaşlıktır, arkadaşlık onun için bir hazırlıktır, yeni bir ilişki konusunda sınama alanıdır, bir aşamadır. Henüz bir ilişkiye hazır olmayan, böyle bir ad koymak istemeyen Tiffany için yakınlaşma arayışıdır. Tiffany Pat'e bir öneride bulunur ve yazdığı bir mektubu Nikki'ye iletebileceğini söyler. Ertesi sabah Tiffany Pat'e Nikki'ye yazdığı mektubu ona vermekten vazgeçtiğini söyleyecektir çünkü Pat Tiffany'in evinin kapısında anne babasıyla tanıştığı sırada Tiffany'in daha önce birlikte olduğu ve şimdi onunla görüşmek için tekrar gelmiş olan bir erkeğe onun nekadar harika, hassas, zeki bir kadın olduğunu, dolayısıyla da artık görüşmemeleri gerektiğini söyler. Bu sözleri kapının arkasında gizlenmişken duyan Tiffany ona daha çok bağlanacaktır. Buna da bağlı olarak Tiffany artık bu aracılık konusunda yeni bir şart koşar; Pat'den yakında yapılacak bir dans yarışmasında partneri olmasını ister. Pat de böyle bir yarışmaya katılmanın Nikki'ye artık nekadar farklı bir insan olduğunu göstermesini sağlayacağı inancıyla bu teklifi kabul eder. Böylelikle dansa; yani aslında artık ilişkilerine başlarlar. İlk danslarına başlarken Tiffany Pat'den kendisini Nikki'ymiş gibi düşünmesini, böyle hareket etmesini ister. Bu aslında Tiffany'in hem bir erkeğin de kendisine bukadar aşık olması isteğini hem de birebir Nikki'nin yerinde olma arzusunu gösterir. Tiffany Pat'e ilk mektubunu Nikki'ye ulaştırdığını ve onun da bir cevap yazdığını söyler. Aslında mektubu ulaştırmamıştır ve cevap yazan da kendisidir. Nihayet büyük gün gelir, Tiffany ve Pat dans yarışmasına katılırlar. Bir tesadüf eseri Nikki de Ronnie ve Veronica ile birlikte yarışmayı izlemeye gelir. Yarışma biter, Pat Nikki'in yanına gider ancak bu yeni bir başlangıç, yeni bir şans tanıma isteği için değil, onunla vedalaşmak içindir. Pat yasını tutmuştur ve aradığı "umut ışığı"nı da bulmuştur.

SOPHIE'S CHOICE

Yönetmen: Alan J. Pakula
Oyuncular: Meryl Streep, Kevin Kline, Peter MacNicol
Yılı: 1982
Süresi: 150 dk.

Bir kadın neden hep "zor" erkekleri "seçer"? Bunun temel nedeni; kadının kendisiyle ilgili olumsuz benlik algısı, şemasıdır. Örneğin sevilebilir bir insan olduğuna inanmayan bir kadın kendisini hiçbir zaman sevmeyecek, sevemeyecek bir erkeği hayatına alır. Bir insanın kendisiyle ilgili algısı neyse onun bu algısını onaylayacak, besleyecek insanları çekici bulur, yakınlık kurar ya da örneğin bir eş olarak seçer. Örneğin kendini sevilebilecek, önemsenecek, değerli biri olarak görmeyen bir insan elbette ki ona onun bu algılarına ters düşecek bir biçimde davranan güvenli bir insanı değil kaçınan bir bireyi "seçer", yakınlık kurar, bağlanır. Çünkü kaçınan birey gerek sözleri gerekse davranışlarıyla kurbana tam da onun kendisiyle ilgili algılarına paralel olarak ona kendisini çaresiz, zayıf, yetersiz, işlevsiz, beceriksiz vb. hissettirir.

Yaşamlarındaki çeşitli terk edilme ya da reddedilme deneyimlerini birebir kendi benlikleriyle ilişkilendiren insanlar bu nedenle de bazen terk edene ya da reddedene daha çok bağlanırlar, yapışırlar. Bu bilinçüstüne "tutku", "bağlılık", "hayranlık", kolay kolay vazgeçmemek gibi yansır. Bazen geçmişteki travmalar, başka yarım kalmışlıklar, iç çatışmalar, acılar bu isteği daha da arttırır. Kişi reddedene yapıştıkça kendisini daha mutlu ve güvende hisseder. Kadın aslında kendisine eziyet eden, istismarcı ya da tecavüzde bulunan saldırganına duygusal yakınlık duyar ve bağlanır; hatta ona "aşık olur". Saldırıyı; bir ha-

kareti, küçümsemeyi, alay edilmeyi önemsemez; örneğin saldırganın elinde olmadan böyle davrandığına inanır, hatta bu saldırılar için kendisini de suçlar, hep onunla birlikte olmak ister hatta onun tutuklanmasına ve cezalandırılmasına da karşı çıkar.

1947 yılıdır. Bir yazar olan Stingo yeni kitabını yazmak için Brooklyn'e gelir ve bir oda kiralar. Kaldığı evde Nazi toplama kampından sağ kurtulmuş Polonyalı bir Katolik göçmen olan Sophie ve Yahudi "sevgilisi" Nathan'la tanışır. Babası ve kocası Nazi'ler tarafından öldürülmüş olan Sophie savaştan sağ kurtulmuş ama travmatize olmuş bir kadındır, Nathan da bir paranoid şizofrendir. Bazen odadaki lambaları sallandıracak kadar tutkulu bir cinsel deneyim yaşayan çift bazen de şiddet içeren bir kavgaya tutuşur, tabi saldırgan hep Nathan'dır, kurban da Sophie. Öfke kontrolü hiç olmayan Nathan kavga ettikleri sırada Sophie'ye her türlü küfrü eder, onu aşağılar, suçlar, neredeyse yerden yere vurur. Kendisinden uzak tutmak için her şeyi yapar. Savaşta çocuklarından birini de kaybetmiş olan Sophie'nin en büyük kaygıları terk edilmek ve yalnızlıktır. Bunun için de her şeyi yapmaya hazırdır. Aslında Sophie'in bu psikolojik örüntüsünden, çaresizliğinden beslenen Nathan bazen son derece normal, zarif bir insanken bazen sokaktaki çocuklarla ip atlayacak kadar kendince eğlenceli bazen de aşırı kıskanç, saldırgan, Sophie'yi istismar eden ve hiçbir gerçekliği olmayan sanrılarıyla yaşayan biridir. Zamanla Harvard mezunu bir biyolog olduğunu ve master da yaptığını iddia eden Nathan'ın aslında yalan söylediği ortaya çıkacaktır. Sophie'in Nathan'a nekadar "ihtiyacı" varsa Nathan ona okadar sert davranır, Sophie'ye "henüz adını koyamadığı bir hastalık kadar, şarbon ya da böbrek yetmezliği kadar ihtiyacı vardır". En anormal olanı; Nathan'ın bütün bu yaptıklarına karşılık Sophie'nin ona sahip çıkıp onu korumasıdır. Bir sabah Stingo'yu kahvaltıya davet ederler. Odalarına giden Stingo sanki özel bir davete gidermiş gibi giyinen ve salonun ortasında tuhaf bir biçimde dans eden "tutkulu" bir çift görür, dün geceki kavgadan eser yoktur. Dün neredeyse

Sophie'yi öldürmek üzere olan Nathan şimdi onu dudaklarından öpmektedir. Sophie'nin sağlıksız ilişkilerinin temeli bağlanma dinamiklerindedir. Sophie anne ve babasından bahsederken mükemmel bir evlilik ve aile içi ilişkiler tasvir eder. Sanki son derece güzel bir hayatı olmuş sorunsuz bir biçimde büyümüştür. Bu mükemmelik algısı tipik bir kaçınan bağlanma örüntüsüdür. Ebeveynleri tarafından gerekli ilgiyi ve şefkati alamamış yani reddedilmiş olan kaçınanlar bu reddedilişle yüzleşmekten kaçınmak için tam tersi bir strateji geliştirip onları idealize ederler. Güya annesi harika bir piyanisttir ve babası da çok tanınan bir hukuk profesörüdür ve üniversitede ders verirken de hep öğrencilerini yaklaşan Nazi tehlikesine karşı uyarmıştır. Sophie küçükken hep babasının daktilosundan çıkan seslerle uyuduğunu iddia eder. Stingo bir gün Sophie'nin babasının aslında bir Nazi hayranı olduğunu öğrenir. Sophie Stingo'ya yalan söylediğini itiraf eder, bunu yalnız kalmaktan korktuğu için yaptığını söyler ve asıl gerçekleri anlatır. Sophie'nin babası insanın mükemmelliğine inanmıştır, Sophie de çok sevdiği babasının sevgisini, şefkatini, ilgisini çekebilmek için hep mükemmel olmaya çalışmış ancak bunu başaramadığında da onu hayal kırıklığına uğrattığını düşünmüştür. "Bukadar büyük bir insana layık bir kız çocuğu olamadığını" düşünmüştür. Bu olumsuz tutumlar da kendine yönelik bir öfkeyi, kendini suçlamayı getirmiştir. Babasının gerçek yüzünü öğrendiğinde de ondan nefret etmiştir. Hem babasıyla hem de kocasıyla arası açılan Sophie sevgilisi Josef'i de kaybetmiştir. Sophie bu olayların hemen sonrasında çocuklarıyla beraber Auschwitz kampına gönderilmiştir. Burada oğlu kurtulurken kızını fırında "imha" etmişlerdir. Sophie'yi belki de en çok sarsan olay aslında babasının tüm bu Yahudi katliamını öne süren insanlardan biri olmasıdır, babası kamplar kurulmadan çok önceleri üniversitedeki seminerlerinde bu "imha"yı savunmuştur. Tüm bu travmatik deneyimler onda var olan değersizlik, hiçlik, anlamsızlık, becerisizlik, yetersizlik gibi duyguları daha da pe-

kişmiştir, kemikleşmiştir. Şimdi Nathan'la olan "ilişki"si de kendisiyle ilgili bu algılarını onaylamasını sağlamaktadır. Bir parça sevgiye, ilgiye, mutluluğa aç olan Sophie üstelik de kendisini kurtardığını, hayata döndürdüğünü sandığı Nathan'a "aşık" olmuştur, ona bağımlı hale gelmiştir. Bir gün Stingo Nathan'ın bir biyolog olmadığını hatta hiçbir eğitiminin olmadığını ve bir uyuşturucu bağımlısı olduğunu öğrenir. Sophie'nin de bunların hiçbirinden haberi yoktur. Nathan'ın ikilemleri ve şiddeti artarak devam eder; bir gece önce evlenme teklif ettiği Sophie'yi ertesi gün silahla öldürmeye çalışır. Stingo ile Sophie Nathan'dan kaçmaya başlarlar. Buarada Stingo ona aşık olduğunu ve onunla evlenmek istediğini söyler. Sophie'nin kendine olan güvensizliği burada da ortaya çıkar; ona göre Stingo 30 yaşını geçmiş yaşlı bir kadınla ne yapacaktır? Bekleneceği gibi Sophie Nathan'a geri döner ve birlikte intihar ederler.

SYLVIA

Yönetmen: Christine Jeffs
Oyuncular: Gwyneth Paltrow, Daniel Craig
Yılı: 2003
Süresi: 110 dk.

"Sylvia" gerçek bir yaşam öyküsüdür. 1932 yılında Amerika'da doğan, akıllı, çok zeki, başarılı bir okul yaşamı olan, gözlem yeteneği çok gelişmiş Sylvia Plath'in hikayesidir. İlk şiirini babasını da kaybettiği 8 yaşında yayınlamıştır. İlk intihar girişimini de bursla girdiği Smith College'de gerçekleştirmiştir. Daha 11 yaşındayken onlarca şiire imza atmıştır. 1963'te 30 yaşındayken "son intiharını" gerçekleştirir. Geride yüzlerce şiir bırakır. Türkçe'ye de çevrilmiş olan "Sırça Fanus" adlı kitabı ilk Amerikan feminist romanı olarak kabul edilmektedir. Yazdığı bir şiirin eleştirmenlerce olumsuz bir biçiminde değerlendirilmesinden sonra bu eleştirmenlerin de orada olacağı dolayısıyla hesap sorabileceği bir partiye katılır Sylvia. Ancak oraya asıl gidiş nedeni bu değildir aslında; aynı dergide başka bir genç şair olan Ted Hughes'in de bir şiiri yayınlanmıştır. Sylvia çok etkilenir bu şiirden, Ted'i görmek için gider partiye. Ona şiirinin harika, büyük, vurucu olduğunu söyler, ona göre Ted "diğerleri gibi çocukça boşboğazlık edenlerden değildir". Ve böylelikle, altı yıl sürecek, içinde evliliği ve iki çocuğu da barındıracak bir ilişki başlar o gece. Çalkantılı bir evlilik sürecinden sonra Ted Sylvia'yı terk eder bir gün. Bir süre sonra bir gece yeniden bir araya gelirler ancak ayrı kaldıkları sürede Ted başka bir kadınla birlikte olmuştur ve kadın da hamiledir. Bu nedenle de Sylvia'ya geri dönemeyeceğini söyler Ted. Sylvia'nın hayatında bir kırılma noktası daha gerçekleşir, yaşadığı depresyonun da etkisiyle bir gece, uyumakta olan çocukla-

rının yanına süt ve ekmeğe sürülmüş birer dilim tereyağı da bıraktıktan sonra, odanın kapısının etrafını da içeri gaz giremeyecek biçimde bantlar ve penceresini de her ihtimale karşı aralar. Sonra kendisini mutfağa kilitler ve ocağın gazını açar. "Kurtuluşu" seçer Sylvia.

Sylvia'ın yaşam deneyimleri onu depresyona sürüklemekle birlikte yaşadığı bu depresyonun olumsuz etkileri her geçen gün biraz daha arttırmıştır. 1956'da Amerika'ya yerleşir ve evlenirler. Deniz kenarında bir ev tutarlar, bu Slyvia için beklendiği kadar; yazmaya motive edecek kadar destekleyici olmaz. Yazamıyordur ve onun için yazamamak, üretememek kendisine yönelik temel değersizlik duygusunu daha da pekiştirmektedir. Umutsuzluğa düşmek, karamsarlık, çaresizlik duyguları ucu intihara; intihar girişimlerine götüren bir yolculuk demektir. Yazamadığı için yaptığı keklerin hiçbirinden tatmaz Ted; ona göre Sylvia'mn görevi yazmaktır, kek yapmak değil. Eşinden yeterli desteği alamayan Sylvia için bu daha bir umutsuzluk demektir, kendini daha da yalnız hissetmektedir Sylvia. İyi bir yazar olmadığı, işe yaramadığı, "kuruduğuna" dair cümleler kullanır sık sık. Kendisiyle ilgili bütün olumsuz algılar, şemalar, değer yargıları o yazamadıkça daha keskinleşmekte, onu uçurumun kenarına sürüklemektedir. Kayıkla denize açıldıkları bir gün Ted'e bir anısını anlatır Sylvia. Bu anı, aslında Sylvia'nın temel yaşam dinamiği yani hiç çözümlenmemiş olan kayıp ve yas yaşantısı ve bunun getirdiği depresyonu hakkında da ayrıntılı bilgi verir. 30 yıl sürmüş olan, birkaç kez intihar girişiminde bulunmaya da yol açmış olan bir hayatın nerede ve nasıl kâbuslaşmaya başladığını anlatır. "Bir keresinde kendimi boğmaya çalıştım. Denizde gidebildiğim kadar uzağa yüzdüm ama beni bir mantar gibi dışarı fırlattı. Beni istememişçesine. Komik olan ne biliyor musun? Dokuz yaşına gelene kadar hep mutluydum. Hep tek parçaydım. Sonra babam öldü. Babamın mezarı suyun beş kulaç altında" der Sylvia. Kaybettiği üstelik de vedalaşamadan kaybettiği bir babanın yasını tutmaktadır hala Sylvia. Onun için yarım kal-

mış; tamamlanmayı bekleyen ama tamamlanmamış bir travmatik yaşantıdır bu. Örneğin, her yıl ölüm yıldönümlerinde ziyaret edebileceği bir mezarı yoktur babasının. Annesiyle sağlıklı ve güvenli bir bağlanma ilişkisi geliştirememiş olan, ona ve dolayısıyla hayata sağlıklı bir biçimde bağlanamamış olan Sylvia için diğer temel bağlanma figürü olan babasını kaybetmek ikinci bir yas gibidir aslında. Sylvia'nın terk edilmeye olan duyarlılığı da bu kendisiyle ebeveynleri arasında "kırık" bağlanma "ilişkisine" dayanır ve şimdi Ted'le olan ilişkisinde de etkisini sürdürmeye devam eder. Ted tanındıkça Sylvia iki duygu yaşar; başkalarınca imrenilen; "böylesine harika" erkeğinin başarısından duyduğu gurur ve Ted'in çevresinde dolanmaya başlayan çekici, alımlı, güzel kadınların yarattığı terk edilme kaygısı. Ted'in çelişkili ve alternatiflere pek de kapalı olmadığına dair davranışlar sergilemesi Sylvia'nın terk edilme kaygısını arttırmaya yetmektedir. Bir okulda ders veren Sylvia okunmayı bekleyen sınav kağıtlarının ve yıkanması gereken dağ gibi bulaşığın olduğu bir akşamda kapısını çalan genç ve güzel bir kadının sözleriyle iyice umutsuzluğa ve karamsarlığa kapılır, öfkelenir de. Ted, gelen genç kadına yazdığı şiirleri görmek isteyeceğini, bunun için de eve bırakması gerektiğini söylemiştir. Sylvia da ilişki de "çatırdamaya" başlamıştır. Yaşamı kayıplarla dolu olan Sylvia için bu ilişkinin de sonlanması yeni ve önemli bir kayıp olacaktır ve Sylvia bunun çok da uzak bir ihtimal olmadığının farkındadır. Bebeklik döneminde anneyle kurulamayan yakınlığın yetişkinlik döneminde Ted ya da Ted'lerle de kurulamayacağının; kurulamama ihtimalinin yaşattığı derin çaresizliği, kaygıları ve umutsuzluğu yaşamaktadır Sylvia. Bir gün yine şiddetli bir kavga ederler; Sylvia Ted'in bir öğrencisiyle cinsel ilişkiye girip girmediğini sorar ona."Öğrencilerimle yatmam, ama yatarsam da bunu ilk sen bileceksin" der Ted de. Evet, Ted öğrencisi ya da değil başka kadınlarla birlikte olacak, onu aldatacaktır ancak burada bunun sadece Ted'in cinsel ihtiyaçlarından ya da çok eşliliğinden kaynaklanmadığını belirtmek gerekmek-

tedir. Sylvia, bu tartışmayı da takip eden dönemde Ted'den okadar şüphelenecek ve bunu da ona okadar yansıtacaktır ki Ted bir anlamda Sylvia'dan öfke çıkarmak için bile olsa onu aldatacaktır. Sylvia, kendi kendini doğrulayan bir kehanetin önünü açmış olacaktır. Hamile kaldıktan sonra da tekrar İngiltere'ye dönerler. Sylvia'nın yazdığı şiirler yayınlanmak üzere gönderdiği dergilerce reddedilirken Ted başarılarına yeni başarılar ekler, şiirleri ilgiyle okunan, ödüller almaya başlayan popüler bir şairdir artık Ted. Sylvia hayata bağlanmaya çalıştıkça "reddedilmektedir"; yazdığı ilk kitabı pek de ilgi görmez, olumlu bir geribildirim almaz. Ev işleri, yazamamak; yazdığında yayınlatamamak, yayınlattığında var olamamak, bebeğin bakımı, "gözü dışarıda"; "her an gidebilecek olan bir koca". Sylvia için kaldırılması zor yüklerdir bunlar. Ve Ted Sylvia'nın kıskançlık krizlerine dayanamaz, evi terk eder. Syliva'nın kaygılarını da haklı çıkarır. Evlerine misafir olarak gelmiş olan bir kadınla bir otel odasında buluşur Ted. Bu ayrılığın kendisini "özgürleştirdiğine", ona iyi geldiğine inandırmaya çalışır kendisini Sylvia; "hiç bukadar iyi olmamıştır", "o (Ted) şimdi gitmiştir ve kendisi de özgürleşmiştir". Ted'in de tanıdığı ortak bir arkadaşlarıyla "yakınlaşmaya" çalışır, bu yeni bir romantik denemedir onun için, ama reddedilir. Ted'i arar, onu eve çağırır, "belki tekrar" umududur bu Sylvia için, ama bu da boşunadır. Ted'in eve geldiği gece birlikte olurlar. Sylvia'ın yeniden bir çift olduklarını, olacaklarını düşündüğü saniyelerde Ted şu anda birlikte olduğu kadının hamile olduğunu, Sylvia'ya geri dönemeyeceğini söyler. Bu Sylvia için yolun sonu demektir artık.

TE DOY MIS OJOS

Yönetmen: Icíar Bollaın
Oyuncular: Laia Marull, Luis Tosar, Candela Peña
Yılı: 2003
Süresi: 109 dk.

Bir kaygılı / kararsız bağlanma stili olan Pilar ile sınırda kişilik bozukluğu özellikleri gösteren Antonio'nun yoğun şiddet içeren, patolojik, umutsuz, yıpratıcı, bireysel var oluşa hiçbir olumlu katmayacak olan bir ilişkisidir "Gözlerimi de Al".

Pilar ve Antonio 7-8 yaşlarındaki oğullarıyla birlikte aile içi çatışmaya ve şiddete iyi bir örnek olarak kabul edilebilecek Gözlerimi de Al filminin iki temel karakterleridirler. Film Antonio'yla Pilar arasında yaşana bir kavgadan sonra Pilar'ın oğluyla birlikte evden korkuyla ve telaşla kaçmaya çalışmasıyla başlar. Öylesine bir korkudur ki bu dışarı çıkarken ev içi terliklerin çıkarılıp ayakkabıların giyilmesini unutturacak kadar derindir. Kız kardeşinin evine sığınır Pilar. Birkaç gün sonra kız kardeşi bazı eşyaları almak için Pilar'ın evine gelir. Evin her tarafında Antonio'yla yaşanmış çetin bir mücadelenin izlerini bulur; pencerelerin camları kırılmış, eşyalar yerlerinden edilmiştir. Eşyaların arasında hastaneden alınmış bir rapor bulur; Pilar'ın uğradığı şiddeti gözler önüne seren bir rapordur bu. Bir akşam evden dışarı çıkar ve Antonio'ya telefon açar Pilar, ama onun sesini duyduğu anda da telefonu kapatır. Pilar'ın bu ikilemli hali tüm film boyunca gözlenir. Daha sonra Pilar iş bulur, çalışmaya başlar, Antonio'yla birkaç kez bir araya gelirler ve nihayetinde Pilar Antonio'ya dönmeye karar verir. Ancak Antonio'nun hayatında hiçbir şey değişmemiştir, çatışmalı süreçler yaşanır ara-

larında, Pilar şiddete ve tacize uğramaya devam eder. Yine şiddetli bir kavgadan sonra artık tamamen tükendiğini ve ilişkilerinin "bittiğini" hisseden Pilar arkadaşlarının da yardımıyla evdeki eşyalarını toplar ve Antonio'yu terk eder.

Pilar bir kaygılı / kararsız bağlanma stilidir. Filmin bir sahnesinde "Hastane kayıtlarına baktım, buna neden katlanıyorsun" der kız kardeşi Pilar'a. "Neden ayrılmıyorsun, bir avukatla görüşelim mi" diye de ekler. "Senin evin küçük, sana yük oluyorum" der Pilar. "Nasıl geçineceğim, havayla mı, yıllardır bir işim olmadı" der Pilar. "Bahaneye bak! Bizim müzede birine ihtiyaçları var, senin ismini verebilirim" der kız kardeş. Ve o anda Pilar'ın ağzından; "Antonio ne yapacak?" cümlesi çıkar. Kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip bir kadının en tipik özelliği; eş nekadar istismar edici olursa olsun, ilişki ya da eş duygusal, düşünsel ya da cinsel olarak nekadar eziyetli olursa olsun o ilişkiyi ya da eşi terk etmemektir, terk etse bile ona geri dönmesidir. Bir kaygılı / kararsız için dünyanın en kötü ilişkisi bile hiç ilişkisizlikten daha iyidir. Bu nedenle de özellikle de kaygılı / kararsız kadınlar eşlerini kolaylıkla terk etmezler, etseler bile geri dönme olasılıkları çok yüksektir ve eşleri kendileri önce terk edip sonra geri dönmeyi istediklerini söylediklerinde onu kabul etme olasılıkları da çok yüksektir. Üstelik Pilar'ın "sessizliği", içe kapanıklılığı, kendine yeterince güvenmiyor oluşu, değersizlik duygusu ve eşine olan "bağlılığı" gibi faktörler de bu gidişin gerçekten bir gidiş olup olmadığını sorgulattırır izleyiciye. Antonio ise bir sınırda kişilik bozukluğudur. Sınırda kişilik bozukluğuna sahip bir kişinin en belirgin özelliklerinden biri yaşadığı kimlik karmaşasıdır. Kişi belirgin olarak ve sürekli bir biçimde tutarsız benlik algısına veya kimlik duygusuna sahiptir. "Darmadağınıklığın" ve "bütünleşememişliğin" yarattığı sürekli bir belirsizlik ve kararsızlık gösterir. Terapistinin bir grup terapisi sırasında katılımcılardan yaşadıkları olumlu bir anıyı yazmalarını istediği durumda Antonio'nun yaşadığı sessizlik, tek

bir cümle bile yazamamış olması bu belirsizlik ve karmaşaya iyi bir örnektir. Kendini sürekli boşlukta hisseder; terapistinin Antonio'ya hayata dair hiçbir amacının olmadığını söylemesi Antonio'nun bu durumunu yansıtır. Bununla birlikte, sınırda kişilik özellikleri gösteren bir kişi reddedilme beklentisiyle panik düzeyde kaygı yaşar; kimsenin onu sevmediğine, yanında olmadığına, kimseye güvenemeyeceğine inanır ki bunlar Antonio'nun en belirgin özelliklerindendir. Yine sınırda kişilik örüntüsüne sahip bir kişi çaresizlik, yetersizlik duyguları, kendini suçlama ve kendine öfke gösterir. Dikkate alınmama duygusunun yarattığı yoğun bir öfke, korku, panik, utanç, yalnızlık ve depresyon sergiler; Antonio'nun kardeşinin yapmakta olduğu kır evi için ona getirdiği önerileri herkesin ortasında onun alaylı bir ifadeyle karşılamasının ardından Pilar'la eve dönerken yaşadıkları şiddetli kavga da bu sosyal olarak reddedilmişlik duygusuna bir örnek teşkil eder. Ayrıca, Pilar tarafından terk edileceğini hissettiği anlarda kendine zarar verici ve dürtüsel davranışlar (dikkat çekmek için bileğini kesme ya da intihar girişimleri) sergilemesi de bu kişilik yapısının birer örnekleridir. Antonio'nun terk edilme ve ayrılık kaygıları nedeniyle Pilar'a "yapışması", duygularında anlık değişimler yaşıyor olması, saldırganlığı, kuşkuculuğu, empatiden uzak olması ve "ya hep ya hiç" biçiminde düşünmesi de sınırda kişilik bozukluğuna sahip olmasının birer göstergeleridir. Sınırda kişilik bozukluğu sevgiyi, saygıyı, değer vermeyi hatta yüceltmeyi de barındıran bir "tamamen yapışma" davranışı ile "terk edilmişlikten" kaynaklanan yoğun kızgınlığı ve saldırganlığı da barındıran bir geri çekilmeyi içerir; bu kişilik bozukluğuna "sınırda" denilmesinin nedeni de budur.

Sınırda kişilik bozukluğuna sahip bir insan için kendisine "merhaba" demeyen bir komşu, onunla onun istediği filmi izlemek istemeyen eş, işyerinde alınan olumsuz bir geribildirim ya da bir park cezası gibi "küçük" olaylar bile bir öfke, hiddet ve

içerlenme duygusu yaratır. Aslında bu olayların, bozukluğa sahip kişide var olan kişilerarası ilişkilere yönelik temel algıyı; terk edilme ya da reddedilme beklentilerini aktive ettiği için öfke ve saldırganlık yarattığı söylenebilir. Utanç ve suçluluk yaratıp acı verici olması nedeniyle yaşanan bu olaylardan kaçınmak için kişi ya kendisine ya da başkalarına zarar verir. Antonio'nun Pilar'a uyguladığı şiddet de yaşadığı bu utanç ve kendine dönme, kendisiyle yüzleşme korkusuna karşı bir baş etme mekanizmasıdır. İnsanlara ve tabi eşe karşı son derece yargılayıcı, suçlayıcı, sözel ya da fiziksel olarak saldırganca davranır. Bunda insanları keskin bir biçimde "iyi" ya da "kötü" olarak ayırmasının ve eşi de "kötü" kategorisine sokmuş olmasının da payı vardır. Ancak, bütün bu saldırgan davranışların yanı sıra sınırda kişi terk edilmekten de korktuğu için eşinin kendisini terk etmemesi için her şeyi yapar; oldukça kontrolcü davranır. Bazen de dışa aktarılamayan, "kusulamayan" bu öfke sınırda kişinin kendisine yönelmesine yol açar; kendisini, bileklerini ya da vücudunun herhangi bir yerini kesme şeklinde gösteren bu davranışlar örneğin terk edilmenin yarattığı utanç duygusuyla baş etmeye; daha doğrusu kendini cezalandırmaya yöneliktir. Sınırda insanların ilişkileri ya da evlilikleri dürtüsellikle, şiddetle, intihar girişimleriyle, madde bağımlılığıyla, çatışmayla, doyumsuzlukla ve yineleyen ayrılıklarla belirgindir. Sınırda özellikler gösteren insanlar kendi yoğun terk edilme kaygılarıyla başa çıkabilmek için çocuklarını kendilerine bağımlı hale getirirler ki bu bazen kendilerinde hayal kırıklığı ve öfkeye neden olur. Çocuklar bu baskıdan ya da kontrol altında olmaktan, alınmaya çalışmaktan kurtulabilmek için özellikle ergenlik döneminde evden kaçma ya da intihar girişimlerinde bulunurlar. Terk edilmişlik ya da kayıp yaşantıları kendisini eşle ya da çocuklarla tekrarlayan tartışmalarla gösterir. Antonio Pilar'ın onun kendisini daha da beğenmesini sağlamak üzere kendisine yeni elbiseler almasını bile bir aldatma sinyali, başka erkeklere baktığı, eninde sonunda onu

terk edeceğinin bir işareti olarak algılar. Pilar'ın cep telefonunun kapalı olması, akşam kiminle ya da kimlerle yemeğe gittiği vb. Antonio'nun terk edilme kaygısını tetiklemek için yeter artardır bile. Bir sahnede "Pilar telefona cevap vermediğinde ne düşünüyorsun?" diye sorar terapist. "Beni unuttuğunu" diye cevap verir Antonio. Ve devam eder; "başka birini bulabileceğini, başka birini fark edebileceğini". Sınırda özellikler gösteren kişi yine kendisi gibi sorunlu; yani bir kimlik karmaşası ve de uzak biriyle ilişkiye girer ki kaygılı / kararsız bağlanma stiline sahip Pilar'ı "seçmesinin" bir nedeni de budur.

THE SKIN I LIVE IN

Yönetmen: Pedro Almodóvar
Oyuncular: Antonio Banderas, Elena Anaya, Marisa Paredes
Yılı: 2011
Süresi: 120 dk.

Kayıp, yas, tecavüz, öfke, aşk, ölüm, aldatma, intikam, intihar, bağlanma, yalnızlık, terk edilme, reddedilme, cinsel kimlik karmaşası. İşte The Skin I Live In...

Travmatik deneyimler bazen sadece bir üzüntü, çaresizlik bazen sadece bir kin, nefret bazen de bu ikisinin niceliksel olarak oranları değişmekle birlikte birbirine paralel olarak süregittiği, harmanlanmış olduğu keskin bir intikam duygusu, arayışı yaratırlar. Üstelik kişinin tamamlanmamış kayıp/yas ve aldatılma gibi deneyimleri de varsa intikam çok daha sınır tanımaz bir hale gelir. Travmatize edene yönelik bu duyguların hangisi yaşanırsa yaşansın ondan olabildiğince uzaklaşma, kaçınma tepkileri görülür. Peki ya bağlanma? Bir insan intikam almak için bağlanır mı ya da bağlandığına aslında intikam almak için aşık olduğunu fark edebilir mi? Bir kadın ya da erkeğe bağlanarak hem tüm geçmişin intikamını ondan almanız hem yine geçmişteki bir yarım kalmışlığı onun aracılığıyla tamamlamanız hem de tüm bunların ötesinde ona aşık olmanız mümkün olabilir mi?

Tanınmış ve başarılı bir plastik cerrah olan Robert hayatını geçirdiği trafik kazası sonucu bedeni tamamen yanan ve daha sonra da pencerede yeni halini görünce buna dayanamayıp intihar eden eşini iyileştirecek bir çözüm bulmaya adamıştır. Bu nedenle de evinin altına bir deney laboratuvarı ve ameliyathane yapmıştır. 12 yıllık çabaları sonucunda da böcek sokmalarına

ya da yanmaya karşı da etkili olan bir yapay deri yaratır. Adına ölen karısı Gal'ın adını verdiği bu deriyi yaparken yasadışı bir biçimde gen nakli yapmıştır. Çalışmalarına tıp etiğine uymadığı gerekçesiyle şüpheyle yaklaşılan Robert için budurum bir öfke doğurur. Robert hem karısını hem de kızını kaybetmiştir dolayısıyla halen tamamlanmamış bir yas yaşamaktadır ki bu mesleki tepkisellik yaşamın onu reddettiği duygusunu daha da pekiştirmektedir. Doğal olarak da kızgınlık uyandırmaktadır. Ayrıca yine budurum onun narsisistik egosunda da bir kırılma noktasıdır. Marilia Robert'in yardımcısıdır ve evin eskilerden beri hizmetkarıdır. Aslında Marilia babaları farklı olan Robert'in ve Zeca'nın annesidir. Robert'i ona annesi olduğunu söylemeden büyütmüştür. Bir gün Zeca bir hırsızlık olayına karıştıktan sonra saklanmak için uzun yıllardan sonra Robert'in evine gelir. Burada Vera'yı gören Zeca odasına zorla girer ve ona tecavüz eder. Eve gelen Robert Zeca'yı öldürür. Aslında Zeca'nın Robert'in karısı olan Gal'la da ilişkisi olmuştur. 12 yıl önce birlikte kaçmaya karar vermişler, arabayla kaza yapmışlar, Zeca sağ kurtulup kaçarken Gal'ın bedeninin bir bölümü yanmıştır. Budurum Robert'in travmatik hayatına bir aldatılmanın da eşlik ettiğini göstermektedir. Kazadan sonra eşini hayata döndüren Robert evi aynalardan arındırmış ve karanlığa gömmüştür. Bir gün bahçede şarkı söylemekte olan kızı Norma'yı görmek için yatağından kalktığında pencerede kendi yansımasını görmüş, bunun üzerine de intihar etmiştir. Norma da bu olaya tanıklık etmek zorunda kalmıştır. Aradan altı yıl geçmiştir. Robert tamamen kendi içine dönmüş, ağır bir depresyon geçiren Norma'yı yeniden sosyal yaşama kazandırabilmek için onu bir düğüne götürmüştür. Düğünde Robert bir an gözden kaybolan Norma'yı düğünün yapıldığı yerin bahçesinde annesinin ölümünden sonra almaya başladığı ilaçların da etkisiyle baygın bir biçimde bulur. Norma az önce yaşadığı şokun da etkisiyle aslında babasının kendisine tecavüz ettiğini sanır ve daha sonra da tıpkı annesinin yaptığı gibi kendisini öldürür. Robert o an-

larla bahçede olan ve Norma'yla cinsel olarak da yakınlaşmış olan Vicente'yi tüm bu süreçten sorumlu tutar. Oysaki aslında Vicente Norma'ya tecavüz etmemiş, Norma onunla sevişirken annesinin intihar ettiği gün bahçede kendisinin söylediği şarkı çalmaya başlayınca yaşadığı travma aktive olmuştur. Bunun üzerine de paniklemiş ve onu durdurmaya çalışmıştır. Ne yapacağını bilemeyen Vicente de ona tokat atıp bayıltmış ve oradan kaçmıştır. Robert de onu kaçarken görmüştür. Robert kızının ölümünden sorumlu tuttuğu Vicente'yi bulur, onu kaçırıp evine hapseder ve onu araştırmaları için denek olarak kullanır. Altı yıl süren bir dizi cinsiyet değiştirme operasyonundan sonra da Vicente artık Robert'in ölen eşi Gal'a çok benzemiş olan Vera'ya dönüşür. Robert böylelikle hem kendi yeni bağlanma hem de intikam nesnesini yaratmıştır. Vera Robert için hem tüm reddedilmişliklerin, aldatılmanın, eşi ve kızı da dahil tüm kayıpların intikam nesnesidir hem de kaybettiği karısının yerine koyabileceği, kendi eliyle yarattığı yeni bağlanma figürüdür. Artık tutkulu iki aşık, iki sevgili gibi yaşamaya başlarlar, bu nedenle de Robert Vera'yı hapsettiği odadan çıkıp evin içerisinde özgürce dolaşmasına izin vermiştir. Daha fazla özgurlük isteyen Vera bu isteğine kavuşacaktır.

UNFAITHFUL

Yönetmen: Adrian Lyne
Oyuncular: Diane Lane, Richard Gere, Olivier Martinez
Yılı: 2002
Süresi: 124 dk.

İster kısa ister uzun süreli olsun; bir aldatma deneyimi halen yaşanmakta olan ilişkinin türüne, tarafların kişilik özelliklerine, tarafların ilişkiyi nasıl algıladıklarına, tarafların karşı tarafın ilişkiye ne derece bağlı olduğuna ilişkin algılarına ve ilişkinin özelliklerine göre gerçekleşir. Örneğin ilişkisinden doyumsuz, ilişkiye ve eşe olan bağlılığı düşük olan, evlilik dışı bir ilişkiyi çekici bulan ve böyle bir ilişkisinin de bitmesine soğuk bakan, farklı seçeneklere de şans tanıması gerektiğine inanan, dışadönük, düşük benlik saygısına sahip ya da aşırı heyecan arayan bir kişinin aldatma potansiyelinin yüksek olacağı söylenebilir.

Connie; bir ait olma, yakınlık duyma ya da bağlanma sorunu olmayan "mutlu" bir ev kadınıdır. Ev işleri, çocuğun bakımı ve iş yoğunluğu olan, para odaklı, katı, disiplinli bir iş erkeği olan Ed üçgeninde sıkışıp kalmış bir hayattır onunkisi. Paul da yaşamı seks odaklı, sadece o güne ve o ana göre yaşayan, hiçbir sorumluluk almayan, kadınlarla flört etmeyi, kur yapmayı seven, tabiî ki çok eşli, ilişkilerine yatırım yapmayan, bağlanmayan bir kitap satıcısıdır. "Tatlı", "çekici" ve "hoş" bir erkektir. Şiddetli bir rüzgarda işine gitmek için yolda koşarken tam da Paul'un evinin önünde kesişir Connie'yle Paul'un yolları. Connie Paul'a çarpar ve yere düşer, yaralanır. Connie'nin isteği üzerine önce ona bir taksi ayarlamaya çalışır Paul ama başarılı olamaz. Sonra da "eğer istersen yukarı gelip temizlenebilirsin" der. Filmin sonunda bu sahneyi yeniden yaşar Connie, yani film

bir film şeridi gibi gözünün önünden geçtiğinde ve "keşke reddedip bir taksiye mutlaka binseydim" diye iç geçirir. Connie'nin ne olursa olsun; Paul'le yaşayacağı heyecana, mutluluğa, çılgınca sevişmelerine rağmen hiç sönmeyen ahlaki değerlere bağlılığının ilk işareti görülmüş olur böylelikle. Teklifi kabul ederek yukarı çıkar Connie. Ve tutkulu bir macera başlar böylelikle. Kaçamak buluşmalar, heyecan verici, tutkulu bir ilişkiden sonra Connie Paul'la olan ilişkisini bitirmeye karar verir. Buarada Connie'den şüphelenen Ed bir dedektif tutar ve Paul'u öğrenir, hatta onun evine gider. Paul'un evindeyken de kontrolünü kaybettiği bir anda ona bir eşyayla vurur ve ölmesine neden olur. Cesedi ortadan kaldıran Ed sanki hiçbir şey olmamış gibi hayatına devam eder. Connie Ed'in Paul'u öldürdüğünü öğrenir. Film, Ed ve Connie'nin suçluluk duygularıyla polise gidip teslim olmakla her şeyi unutup ilişkiyi böyle sürdürmeyi düşünmeleri arasında karar vermeye çalıştıkları bir noktada son bulur.

Connie'nin Ed'i neden aldattığı analiz edildiğinde bunun birkaç nedeni olduğu görülebilir. Connie her şeyden önce monotonluktan kurtulmak istemektedir. Kaybettiği benliğini, kadınlığını, yaşam enerjisini yeniden kazanmayı arzulamaktadır ki bindiği otobüslerde çevresine gülücükler saçması, bulaşıklarını yavaşça okşaya okşaya yıkaması, kendisine yeni elbiseler alması, okul aile birliğindeki toplantısını tamamen unutan bir Connie'nin doğması yaşadığı yeni deneyimin birer sonucudur. Şair ruhlu Paul'un kurlarına da çekiciliğine de karşı koyamaz Connie. Dünyanın en güvenilmez erkeği bile olsa Paul Connie için bir fırsattır; kaybettiği kadınsılığını, doyumsuzluğunu yeniden kazanmasını sağlayacak, bir parça da olsa yaşamına anlam katacak, ona kendisini yeniden keşfettirecek bir erkektir. Üç günlük bile olsa bir erkektir. Sorumsuz, güvenilmez, amaçsız, idealsiz, hoyrat, kendi deyimiyle "serseri" bile olsa bir erkektir. Bunu yaptığı için yaşamı boyunca kendisini suçlayacak olsa da Connie, Paul bir erkektir. Ona her dokunduğunda içini ürpertecek kadar çekici bir erkektir. Ne güvene

ihtiyacı vardır Connie'nin ne de uzun süreli bir ilişkiye; sadece yaralarını sarmaktır amacı. Ara sıra kıvılcımlar olsa da bir türlü alevlenmeyen, en azından alevlense bile eskisi kadar tutuşmayan, neredeyse tekdüze hale gelmiş, renksiz, monoton bir ilişkiden kurtulma çabasıdır Paul. Kendisiyle ilgilenmeyen, kendisini ihmal etmiş olan Ed'i cezalandırmak için de iyi bir araçtır Paul. Connie yaşadığı bu heyecanlı, tutkulu deneyimden, onca yakalanma riskini, endişesini göz önüne aldıktan sonra neden Ed'e geri dönmüştür? Bir kadın neden bu koşullar altında geri döner? Elbette Paul, Connie'nin hayatının belirli bir döneminde belirli ihtiyaçlarını tatmin etmesini sağlamıştır, onu iyileştirmiş ve görevini tamamlanmıştır. Örneğin, Paul'ün güvenilmez bir erkek olduğunu, uzun süreli güvenli bir ilişki kurulabilecek bir ilişki adayı olmadığını Connie başından beri bilmektedir. Bu noktada, ilişkiye bağlılık yaklaşımlarından, modellerinden bahsedilebilir. Bir ilişkiyi sürdürme yani "tamam mı?" "devam mı?" kararı 3 farklı bağlılığa - adanmışlığa göre belirlenir: Kişisel bağlılık – adanmışlık; kişinin ilişkiyi kendi iradesine, eşini ve ilişkiyi çekici bulmasına ve yaşadığı doyum düzeyine bağlı olarak sürdürme isteğidir. Kişisel adanmışlığı belirleyen iki faktör vardır; bireyin eşine ve ilişkisine yönelik tutumları. Connie'nin eşini ya da ilişkisini çekici bulduğunu ve ilişkisinden yaşadığı tatminin de yüksek olduğunu söylemek çok güçtür. İkinci bağlılık türü; yapısal bağlılıktır: Kişinin ilişkiyi bitirmenin / eşi terk etmenin önünde engeller olduğu duygusu ya da "sürdürmek zorunda olduğuna" inanması nedeniyle sürdürmesidir. Kişi ilişki bittiği takdirde ödemek zorunda kalacağı bedellerden (örn. "dul kadın" olarak algılanma), olası ödül kayıplarından ya da sosyal baskı gibi etmenlerden çekinir. Özellikle ilişkisine geri getiremeyeceği yatırımlar yapan, fiziksel (engelli ya da bakıma muhtaç olma gibi) ve ekonomik yetersizlik yaşayan taraflar ilişkiye bağlılık (bağımlılık) yaşarlar. Filmde Connie'nin kendisini ilişkiyi sürdürmek zorunda hissettiğine

dair belirgin bir olay ya da durum görülememektedir. Örneğin, bu ilişkiyi bitirdiği takdirde toplum tarafından dışlanacağına ya da bir takım bedeller ödemek zorunda kalabileceğine dair bir işaret yoktur. Orta yaşlarında, çekici, alımlı sayılabilecek, düzgün bir fiziği ve işi olan bir kadındır, kendi başının çaresine bakabileceği gibi eğer Ed'den ayrılırsa başka bir erkeğe çekici gelip gelmeyeceği yönünde bir endişe duymasına da gerek yoktur. Paul bu noktada iyi bir test aracı olmuştur çünkü. Üçüncü bağlılık türü ise ahlaki bağlılıktır ki Connie'ye "devam" kararını verdiren de budur. Ahlaki bağlılık, kişinin ilişkiyi "sürdürmeliyim" duygusu nedeniyle sürdürmesidir. Kişi burada bir "doğru – yanlış" sorgulaması yapar ve kalma ya da gitme kararını buna göre verir. Ahlaki adanmışlık, bireyin "doğru olanı yapmalıyım" inancına dayanır. Burada amaç, kendi ahlaki değer sistemiyle çelişkiye düşmekten kaçınmaktır. Connie de 11 yıldır bu ilişkiyi sürdürmek için harcadığı zamanın, emeğinin, yatırımlarının ve çocuğunun varlığının da etkisiyle ilişkide kalmaya karar verir.

ROMANTİK İLİŞKİLER, AŞK VE EVLİLİK TEMALI FİLMLER ANTOLOJİSİ

Bu bölümde, özellikle romantik ilişkiler, aşk ve evlilik temalı çok sayıdaki filmi tanıtmaya yönelik kısa bilgilere yer verilmiştir. Bu filmler seçilirken de tek bir kriter üzerinden hareket edilmesinin yanılgılı olacağı düşünülmüş (örneğin, gişe hâsılatı); bunun yerine senaryonun akıcılığı / güçlülüğü, psikolojik içerik / zenginlik, kurgu, alınan ödül sayısı, yönetmen ve oyuncu kadrosu vb. gibi çeşitli etmenler göz önünde bulundurulmaya çalışılmıştır.

(500) Days of Summer
Yönetmen: Marc Webb / Oyuncular: Zooey Deschanel, Joseph Gordon-Levitt / Yıl: 2009 / Süre: 95 dk.

10 Items or Less
Yönetmen: Brad Silberling / Oyuncular: Morgan Freeman, Paz Vega, Jonah Hill / Yıl: 2006 / Süre: 82 dk.

10 Things I Hate About You
Yönetmen: Gil Junger / Oyuncular: Heath Ledger, Julia Stiles / Yıl: 1999 / Süre: 111 dk.

200 Cigarettes
Yönetmen: Risa Bramon Garcia / Oyuncular: Ben Affleck, Casey Affleck, Dave Chappelle / Yıl: 2000 / Süre: 101 dk.

27 Dresses
Yönetmen: Anne Fletcher / Oyuncular: Katherine Heigl, James Marsden, Malin Åkerman / Yıl: 2008 / Süre: 111 dk.

40 Days and 40 Nights
Yönetmen: Michael Lehmann / Oyuncular: Josh Hartnett, Shannyn Sossamon / Yıl: 2002 / Süre: 96 dk.

5 x 2
Yönetmen: François Ozon / Oyuncular: Valeria Bruni Tedeschi, Stéphane Freiss / Yıl: 2004 / Süre: 90 dk.

50 First Dates
Yönetmen: Peter Segal / Oyuncular: Adam Sandler, Drew Barrymore, Rob Schneider / Yıl: 2004 / Süre: 99 dk.

84 Charing Cross Road
Yönetmen: David Jones / Oyuncular: Anne Bancroft, Anthony Hopkins / Yıl: 1987 / Süre: 100 dk.

A Case of You
Yönetmen: Kat Coiro / Oyuncular: Peter Dinklage, Sam Rockwell, Vince Vaughn / Yıl: 2013

A Dangerous Method
Yönetmen: David Cronenberg / Oyuncular: Keira Knightley, Viggo Mortensen, Michael Fassbender / Yıl: 2011 / Süre: 93 dk.

A Dangerous Woman
Yönetmen: Stephen Gyllenhaal / Oyuncular: Debra Winger, Barbara Hershey, Gabriel Byrne / Yıl: 1993 / Süre: 102 dk.

A Good Woman
Yönetmen: Mike Barker / Oyuncular: Helen Hunt, Scarlett Johansson, Tom Wilkinson / Yıl: 2004 / Süre: 93 dk.

A Good Year
Yönetmen: Ridley Scott / Oyuncular: Russell Crowe, Abbie Cornish, Albert Finney / Yıl: 2006 / Süre: 118 dk.

A Happy Event
Yönetmen: Rémi Bezançon / Oyuncular: Louise Bourgoin, Pio Marmaï, Josiane Balasko / Yıl: 2011 / Süre: 107 dk.

A Heart in Winter
Yönetmen: Claude Sautet / Oyuncular: Daniel Auteuil, Emmanuelle Béart / Yıl: 1992 / Süre: 105 dk.

A Life Less Ordinary
Yönetmen: Danny Boyle / Oyuncular: Cameron Diaz, Ewan McGregor, Holly Hunter / Yıl: 1997 / Süre: 103 dk.

A Little Bit of Heaven
Yönetmen: Nicole Kassell / Oyuncular: Kate Hudson, Gael García Bernal, Kathy Bates / Yıl: 2011 / Süre: 106 dk.

A Lot Like Love
Yönetmen: Nigel Cole / Oyuncular: Ashton Kutcher, Amanda Peet / Yıl: 2005 / Süre: 107 dk.

A Man and a Woman
Yönetmen: Claude Lelouch / Oyuncular: Anouk Aimée, Jean-Louis Trintignant / Yıl: 1966 / Süre: 102 dk.

A Midsummer Night's Dream
Yönetmen: Michael Hoffman / Oyuncular: Kevin Kline, Michelle Pfeiffer, Rupert Everett / Yıl: 1999 / Süre: 116 dk.

A Moment to Remember
Yönetmen: John H. Lee / Oyuncular: Ye-jin Son, Woo-sung Jung, Bu-seon Kim / Yıl: 2004 / Süre: 117 dk.

A Price Above Rubies
Yönetmen: Boaz Yakin / Oyuncular: Renée Zellweger / Yıl: 1998 / Süre: 117 dk.

A Room with a View
Yönetmen: James Ivory / Oyuncular: Maggie Smith, Helena Bonham Carter / Yıl: 1985 / Süre: 117 dk.

A Star Is Born
Yönetmen: Frank Pierson / Oyuncular: Barbra Streisand, Kris Kristofferson / Yıl: 1976 / Süre: 139 dk.

A Very Long Engagement
Yönetmen: Jean-Pierre Jeunet / Oyuncular: Audrey Tautou, Gaspard Ulliel, Jodie Foster / Yıl: 2004 / Süre: 133 dk.

A Walk in the Clouds
Yönetmen: Alfonso Arau / Oyuncular: Keanu Reeves, Aitana Sánchez-Gijón / Yıl: 1995 / Süre: 102 dk.

A Walk on the Moon
Yönetmen: Tony Goldwyn / Oyuncular: Diane Lane, Viggo Mortensen / Yıl: 1999 / Süre: 107 dk.

A Walk to Remember
Yönetmen: Adam Shankman / Oyuncular: Mandy Moore, Shane West / Yıl: 2002 / Süre: 101 dk.

A Woman Is a Woman
Yönetmen: Jean-Luc Godard / Oyuncular: Anna Karina, Jean-Claude Brialy, Jean-Paul Belmondo / Yıl: 1961 / Süre: 85 dk.

A Woman Under the Influence
Yönetmen: John Cassavetes / Oyuncular: Gena Rowlands, Peter Falk / Yıl: 1974 / Süre: 155 dk.

About a Boy
Yönetmen: Chris Weitz, Paul Weitz / Oyuncular: Hugh Grant / Yıl: 2002 / Süre: 101 dk.

About Last Night
Yönetmen: Edward Zwick / Oyuncular: Rob Lowe, Demi Moore / Yıl: 1986 / Süre: 113 dk.

Adam
Yönetmen: Max Mayer / Oyuncular: Hugh Dancy, Rose Byrne, Peter Gallagher / Yıl: 2009 / Süre: 99 dk.

Addicted to Love
Yönetmen: Griffin Dunne / Oyuncular: Meg Ryan, Matthew Broderick, Kelly Preston / Yıl: 1997 / Süre: 100 dk.

Adventureland
Yönetmen: Greg Mottola / Oyuncular: Jesse Eisenberg, Kristen Stewart, Ryan Reynolds / Yıl: 2009 / Süre: 107 dk.

Afterglow
Yönetmen: Alan Rudolph / Oyuncular: Nick Nolte, Julie Christie / Yıl: 1997 / Süre: 119 dk.

Age of Innocence
Yönetmen: Martin Scorsese / Oyuncular: Daniel Day-Lewis, Michelle Pfeiffer, Winona Ryder / Yıl: 1993 / Süre: 139 dk.

Alex & Emma
Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: Luke Wilson, Kate Hudson, David Paymer / Yıl: 2003 / Süre: 96 dk.

Alice Doesn't Live Here Anymore
Yönetmen: Martin Scorsese / Oyuncular: Ellen Burstyn, Kris Kristofferson / Yıl: 1974 / Süre: 112 dk.

All Good Things
Yönetmen: Andrew Jarecki / Oyuncular: Ryan Gosling, Kirsten Dunst, Frank Langella / Yıl: 2010 / Süre: 101 dk.

All the Pretty Horses
Yönetmen: Billy Bob Thornton / Oyuncular: Matt Damon, Penélope Cruz, Henry Thomas / Yıl: 2000 / Süre: 116 dk.

All the Real Girls
Yönetmen: David Gordon Green / Oyuncular: Zooey Deschanel, Paul Schneider, Patricia Clarkson / Yıl: 2003 / Süre: 108 dk.

Always
Yönetmen: Steven Spielberg / Oyuncular: Richard Dreyfuss, Holly Hunter / Yıl: 1989 / Süre: 122 dk.

Amelie
Yönetmen: Jean-Pierre Jeunet / Oyuncular: Audrey Tautou, Mathieu Kassovitz / Yıl: 2001 / Süre: 122 dk.

American Heart
Yönetmen: Martin Bell / Oyuncular: Jeff Bridges, Edward Furlong Crime / Yıl: 1992 / Süre: 113 dk.

America's Sweethearts
Yönetmen: Joe Roth / Oyuncular: Julia Roberts, John Cusack / Yıl: 2001 / Süre: 102 dk.

An Affair to Remember
Yönetmen: Leo McCarey / Oyuncular: Cary Grant, Deborah Kerr / Yıl: 1957 / Süre: 119 dk.

An Education
Yönetmen: Lone Scherfig / Oyuncular: Carey Mulligan, Peter Sarsgaard, Emma Thompson / Yıl: 2009 / Süre: 100 dk.

An Officer and a Gentleman
Yönetmen: Taylor Hackford / Oyuncular: Richard Gere, Debra Winger / Yıl: 1982 / Süre: 124 dk.

And God Created Woman
Yönetmen: Roger Vadim / Oyuncular: Rebecca De Mornay, Vincent Spano / Yıl: 1988 / Süre: 100 dk.

Angel Eyes
Yönetmen: Luis Mandoki / Oyuncular: Jennifer Lopez, James Caviezel / Yıl: 2001 / Süre: 102 dk.

Angel-A
Yönetmen: Luc Besson / Oyuncular: Rie Rasmussen, Jamel Debbouze / Yıl: 2005 / Süre: 91 dk.

Angels and Insects
Yönetmen: Philip Haas / Oyuncular: Mark Rylance, Kristin Scott Thomas, Patsy Kensit / Yıl: 1995 / Süre: 116 dk.

Anna and the King
Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Jodie Foster, Yun-Fat Chow / Yıl: 1999 / Süre: 148 dk.

Annie Hall
Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Woody Allen, Diane Keaton / Yıl: 1977 / Süre: 93 dk.

Are We There Yet?
Yönetmen: Brian Levant / Oyuncular: Ice Cube, Nia Long, Aleisha Allen / Yıl: 2005 / Süre: 95 dk.

As Good as It Gets
Yönetmen: James L. Brooks / Oyuncular: Jack Nicholson, Helen Hunt, Greg Kinnear / Yıl: 1997 / Süre: 139 dk.

Ask the Dust
Yönetmen: Robert Towne / Oyuncular: Colin Farrell, Salma Hayek / Yıl: 2006 / Süre: 117 dk.

Asylum
Yönetmen: David Mackenzie / Oyuncular: Natasha Richardson, Sean Harris, Marton Csokas / Yıl: 2005 / Süre: 99 dk.

Aşka Dair
Yönetmen: Maria Sole Tognazzi / Oyuncular: Monica Bellucci, Pierfrancesco Favino, Kseniya Rappoport / Yıl: 2008 / Süre: 103 dk.

At First Sight
Yönetmen: Irwin Winkler / Oyuncular: Val Kilmer, Mira Sorvino / Yıl: 1999 / Süre: 128 dk.

Atonement
Yönetmen: Joe Wright / Oyuncular: Keira Knightley, James McAvoy, Brenda Blethyn / Yıl: 2007 / Süre: 123 dk.

Autumn in New York
Yönetmen: Joan Chen / Oyuncular: Richard Gere, Winona Ryder / Yıl: 2000 / Süre: 103 dk.

Away from Her
Yönetmen: Sarah Polley / Oyuncular: Julie Christie, Michael Murphy, Gordon Pinsent / Yıl: 2006 / Süre: 110 dk.

Away We Go
Yönetmen: Sam Mendes / Oyuncular: John Krasinski, Maya Rudolph, Allison Janney / Yıl: 2009 / Süre: 98 dk.

Bandits
Yönetmen: Barry Levinson / Oyuncular: Bruce Willis, Billy Bob Thornton, Cate Blanchett / Yıl: 2001 / Süre: 123 dk.

Barfly
Yönetmen: Barbet Schroeder / Oyuncular: Mickey Rourke, Faye Dunaway / Yıl: 1987 / Süre: 100 dk.

Basic Instinct
Yönetmen: Paul Verhoeven / Oyuncular: Michael Douglas, Sharon Stone / Yıl: 1992 / Süre: 127 dk.

Başka Dilde Aşk
Yönetmen: İlksen Başarır / Oyuncular: Mert Fırat, Saadet Işıl Aksoy, Lale Mansur / Yıl: 2009 / Süre: 98 dk.

Beautiful Girls
Yönetmen: Ted Demme / Oyuncular: Matt Dillon, Timothy Hutton / Yıl: 1996 / Süre: 112 dk.

Because I Said So
Yönetmen: Michael Lehmann / Oyuncular: Diane Keaton, Mandy Moore, Gabriel Macht / Yıl: 2007 / Süre: 102 dk.

Bed of Roses
Yönetmen: Michael Goldenberg / Oyuncular: Christian Slater, Mary Stuart Masterson / Yıl: 1996 / Süre: 87 dk.

Bee Season
Yönetmen: Scott McGehee & David Siegel / Oyuncular: Richard Gere, Juliette Binoche, Flora Cross, Max Minghella / Yıl: 2005 / Süre: 104 dk.

Before Sunrise
Yönetmen: Richard Linklater / Oyuncular: Ethan Hawke, Julie Delpy / Yıl: 1995 / Süre: 105 dk.

Before Sunset
Yönetmen: Richard Linklater / Oyuncular: Ethan Hawke, Julie Delpy / Yıl: 2004 / Süre: 80 dk.

Being Julia
Yönetmen: István Szabó / Oyuncular: Annette Bening, Michael Gambon, Maury Chaykin / Yıl: 2004 / Süre: 104 dk.

Benny & Joon
Yönetmen: Jeremiah Chechik / Oyuncular: Johnny Depp, Mary Stuart Masterson / Yıl: 1993 / Süre: 98 dk.

Besieged
Yönetmen: Bernardo Bertolucci / Oyuncular: Thandie Newton, David Thewlis / Yıl: 1998 / Süre: 93 dk.

Better Than Sex
Yönetmen: Jonathan Teplitzky / Oyuncular: David Wenham, Susie Porter / Yıl: 2000 / Süre: 95 dk.

Beverly Hills Chihuahua
Yönetmen: Raja Gosnell / Oyuncular: Drew Barrymore, George Lopez / Yıl: 2008 / Süre: 91 dk.

Beyond Borders
Yönetmen: Martin Campbell / Oyuncular: Clive Owen, Angelina Jolie, Linus Roache / Yıl: 2003 / Süre: 127 dk.

Bir Avuç Deniz
Yönetmen: Leyla Yılmaz / Oyuncular: Engin Altan Düzyatan, Berrak Tüzünataç / Yıl: 2011 / Süre: 117 dk.

Bird on a Wire
Yönetmen: John Badham / Oyuncular: Mel Gibson, Goldie Hawn / Yıl: 1990 / Süre: 110 dk.

Blast from the Past
Yönetmen: Hugh Wilson / Oyuncular: Brendan Fraser, Alicia Silverstone / Yıl: 1999 / Süre: 112 dk.

Blind Date
Yönetmen: Blake Edwards / Oyuncular: Kim Basinger, Bruce Willis / Yıl: 1987 / Süre: 95 dk.

Bliss
Yönetmen: Lance Young / Oyuncular: Craig Sheffer, Terence Stamp, Sheryl Lee / Yıl: 1997 / Süre: 103 dk.

Blue Sky
Yönetmen: Tony Richardson / Oyuncular: Jessica Lange, Tommy Lee Jones / Yıl: 1994 / Süre: 101 dk.

Blue Valentine
Yönetmen: Derek Cianfrance / Oyuncular: Ryan Gosling, Michelle Williams, John Doman / Yıl: 2010 / Süre: 112 dk.

Bobby Deerfield
Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Al Pacino, Marthe Keller / Yıl: 1977 / Süre: 124 dk.

Body of Evidence
Yönetmen: Uli Edel / Oyuncular: Madonna, Willem Dafoe, Joe Mantegna / Yıl: 1993 / Süre: 99 dk.

Bonnie and Clyde
Yönetmen: Arthur Penn / Oyuncular: Warren Beatty, Faye Dunaway / Yıl: 1967 / Süre: 112 dk.

Bounce
Yönetmen: Don Roos / Oyuncular: Ben Affleck, Gwyneth Paltrow / Yıl: 2000 / Süre: 106 dk.

Boxing Helena
Yönetmen: Jennifer Chambers Lynch / Oyuncular: Julian Sands, Sherilyn Fenn / Yıl: 1993 / Süre: 107 dk.

Breakfast at Tiffany's
Yönetmen: Blake Edwards / Oyuncular: Audrey Hepburn, George Peppard / Yıl: 1961 / Süre: 115 dk.

Breaking and Entering
Yönetmen: Anthony Minghella / Oyuncular: Jude Law, Robin Wright, Vera Farmiga / Yıl: 2006 / Süre: 120 dk.

Breaking the Waves
Yönetmen: Lars Von Trier / Oyuncular: Emily Watson, Stellan Skarsgad / Yıl: 1996 / Süre: 159 dk.

Breaking Up
Yönetmen: Robert Greenwald / Oyuncular: Russell Crowe, Salma Hayek / Yıl: 1997 / Süre: 90 dk.

Bridget Jones's Diary
Yönetmen: Sharon Maguire / Oyuncular: Renée Zellweger, Colin Firth / Yıl: 2001 / Süre: 97 dk.

Bridget Jones: The Edge of Reason
Yönetmen: Beeban Kidron / Oyuncular: Renée Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant / Yıl: 2004 / Süre: 108 dk.

Brief Encounter
Yönetmen: David Lean / Oyuncular: Celia Johnson, Trevor Howard / Yıl: 1945 / Süre: 86 dk.

Bright Star
Yönetmen: Jane Campion / Oyuncular: Abbie Cornish, Ben Whishaw, Paul Schneider / Yıl: 2009 / Süre: 119 dk.

Bringing Down the House
Yönetmen:Adam Shankman / Oyuncular: Steve Martin, Queen Latifah / Yıl: 2003 / Süre: 105 dk.

Brokeback Mountain
Yönetmen: Ang Lee / Oyuncular: Jake Gyllenhaal, Heath Ledger, Michelle Williams / Yıl: 2005 / Süre: 134 dk.

Broken English
Yönetmen: Zoe Cassavetes / Oyuncular: Parker Posey, Melvil Poupaud, Gena Rowlands / Yıl: 2007 / Süre: 97 dk.

Brown Sugar
Yönetmen: Rick Famuyiwa / Oyuncular: Taye Diggs, Sanaa Lathan, Mos Def / Yıl: 2002 / Süre: 109 dk.

Cairo Time
Yönetmen: Ruba Nadda / Oyuncular: Elena Anaya, Patricia Clarkson, Alexander Siddig / Yıl: 2009 / Süre: 90 dk.

Candy
Yönetmen: Neil Armfield / Oyuncular: Heath Ledger, Abbie Cornish, Geoffrey Rush / Yıl: 2006 / Süre: 116 dk.

Can't Buy Me Love
Yönetmen: Steve Rash / Oyuncular: Patrick Dempsey, Amanda Peterson / Yıl: 1987 / Süre: 94 dk.

Captain Corelli's Mandolin
Yönetmen: John Madden / Oyuncular: Nicolas Cage, Penélope Cruz / Yıl: 2001 / Süre: 131 dk.

Carried Away
Yönetmen: Bruno Barreto / Oyuncular: Dennis Hopper, Amy Irving / Yıl: 1996 / Süre: 109 dk.

Casablanca
Yönetmen: Michael Curtiz / Oyuncular: Humphrey Bogart, Ingrid Bergman / Yıl: 1942 / Süre: 102 dk.

Casanova
Yönetmen: Lasse Hallström / Oyuncular: Heath Ledger, Sienna Miller / Yıl: 2005 / Süre: 112 dk.

Catch and Release
Yönetmen: Susannah Grant / Oyuncular: Jennifer Garner, Timothy Olyphant, Kevin Smith / Yıl: 2006 / Süre: 124 dk.

Catchfire
Yönetmen: Alan Smithee / Oyuncular: Dennis Hopper, Jodie Foster Action / Yıl: 1990 / Süre: 116 dk.

Charlotte Gray
Yönetmen: Gillian Armstrong / Oyuncular: Cate Blanchett / Yıl: 2001 / Süre: 121 dk.

Chasing Amy
Yönetmen: Kevin Smith / Oyuncular: Ben Affleck, Joey Lauren Adams / Yıl: 1997 / Süre: 113 dk.

Chéri
Yönetmen: Stephen Frears / Oyuncular: Michelle Pfeiffer, Rupert Friend, Kathy Bates / Yıl: 2009 / Süre: 92 dk.

Children of a Lesser God
Yönetmen: Randa Haines / Oyuncular: William Hurt, Marlee Matlin / Yıl: 1986 / Süre: 119 dk.

China Moon
Yönetmen: John Bailey / Oyuncular: Ed Harris, Madeleine Stowe / Yıl: 1994 / Süre: 99 dk.

Chinese Box
Yönetmen: Wayne Wang / Oyuncular: Jeremy Irons, Li Gong / Yıl: 1997 / Süre: 99 dk.

Chocolat
Yönetmen: Lasse Hallström / Oyuncular: Juliette Binoche, Judi Dench, Alfred Molina / Yıl: 2000 / Süre: 121 dk.

Chungking Express
Yönetmen: Kar Wai Wong / Oyuncular: Brigitte Lin, Takeshi Kaneshiro, Tony Leung Chiu Wai / Yıl: 1994 / Süre: 98 dk.

Cinderella Man
Yönetmen: Ron Howard / Oyuncular: Russell Crowe, Renée Zellweger, Paul Giamatti / Yıl: 2005 / Süre: 160 dk.

City of Angels
Yönetmen: Brad Silberling / Oyuncular: Nicolas Cage, Meg Ryan / Yıl: 1998 / Süre: 114 dk.

Close My Eyes
Yönetmen: Stephen Poliakoff / Oyuncular: Alan Rickman, Clive Owen / Yıl: 1991 / Süre: 100 dk.

Closer
Yönetmen: Mike Nichols / Oyuncular: Natalie Portman, Jude Law, Clive Owen / Yıl: 2004 / Süre: 104 dk.

Cold Mountain
Yönetmen: Anthony Minghella / Oyuncular: Jude Law, Nicole Kidman, Renée Zellweger / Yıl: 2003 / Süre: 154 dk.

Color of Night
Yönetmen: Richard Rush / Oyuncular: Bruce Willis, Jane March / Yıl: 1994 / Süre: 121 dk.

Come Early Morning
Yönetmen: Joey Lauren Adams / Oyuncular: Ashley Judd, Jeffrey Donovan, Tim Blake Nelson / Yıl: 2006 / Süre: 97 dk.

Conversations with Other Women
Yönetmen: Hans Canosa / Oyuncular: Helena Bonham Carter, Aaron Eckhart / Yıl: 2005 / Süre: 84 dk.

Cries and Whispers
Yönetmen: Ingmar Bergman / Oyuncular: Harriet Andersson, Liv Ullmann / Yıl: 1972 / Süre: 91 dk.

Crimes of Passion
Yönetmen: Ken Russell / Oyuncular: Kathleen Turner, Anthony Perkins / Yıl: 1984 / Süre: 107 dk.

Crossroads
Yönetmen: Tamra Davis / Oyuncular: Britney Spears, Anson Mount / Yıl: 2002 / Süre: 93 dk.

Crouching Tiger, Hidden Dragon
Yönetmen: Ang Lee / Oyuncular: Yun-Fat Chow, Michelle Yeoh, Ziyi Zhang / Yıl: 2000 / Süre: 120 dk.

Cruel Intentions
Yönetmen: Roger Kumble / Oyuncular: Sarah Michelle Gellar, Ryan Phillippe, Reese Witherspoon / Yıl: 1999 / Süre: 97 dk.

Crush
Yönetmen: John McKay / Oyuncular: Andie MacDowell, Imelda Staunton / Yıl: 2001 / Süre: 112 dk.

Curly Sue
Yönetmen: John Hughes / Oyuncular: James Belushi, Kelly Lynch / Yıl: 1991 / Süre: 101 dk.

Cyrus
Yönetmen: Jay Duplass, Mark Duplass / Oyuncular: John C. Reilly, Marisa Tomei, Jonah Hill / Yıl: 2010 / Süre: 91 dk.

Damage
Yönetmen: Louis Malle / Oyuncular: Jeremy Irons, Juliette Binoche / Yıl: 1992 / Süre: 111 dk.

Dan in Real Life
Yönetmen: Peter Hedges / Oyuncular: Steve Carell, Juliette Binoche, Dane Cook / Yıl: 2007 / Süre: 98 dk.

Dandelion
Yönetmen: Mark Milgard / Oyuncular: Vincent Kartheiser, Taryn Manning, Arliss Howard, Mare Winningham / Yıl: 2004 / Süre: 94 dk.

Dangerous Beauty
Yönetmen: Marshall Herskovitz / Oyuncular: Catherine McCormack, Rufus Sewell / Yıl: 1998 / Süre: 111 dk.

Dangerous Liaisons
Yönetmen: Stephen Frears / Oyuncular: Glenn Close, John Malkovich, Michelle Pfeiffer / Yıl: 1988 / Süre: 119 dk.

Dare
Yönetmen: Adam Salky / Oyuncular: Emmy Rossum, Zach Gilford, Ashley Springer / Yıl: 2009 / Süre: 92 dk.

Days of Wine and Roses
Yönetmen: Blake Edwards / Oyuncular: Jack Lemmon, Lee Remick, Charles Bickford / Yıl: 1962 / Süre: 117 dk.

Dead Again
Yönetmen: Kenneth Branagh / Oyuncular: Kenneth Branagh, Emma Thompson / Yıl: 1991 / Süre: 107 dk.

Dead Ringers
Yönetmen: David Cronenberg / Oyuncular: Jeremy Irons, Geneviève Bujold / Yıl: 1995 / Süre: 116 dk.

Dear Frankie
Yönetmen: Shona Auerbach / Oyuncular: Emily Mortimer, Jack McElhone, Gerard Butler / Yıl: 2004 / Süre: 105 dk.

Dear John
Yönetmen: Lasse Hallström / Oyuncular: Channing Tatum, Amanda Seyfried, Richard Jenkins / Yıl: 2010 / Süre: 108 dk.

Death Defying Acts
Yönetmen: Gillian Armstrong / Oyuncular: Catherine Zeta-Jones, Guy Pearce, Timothy Spall / Yıl: 2007 / Süre: 97 dk.

December Boys
Yönetmen: Rod Hardy / Oyuncular: Daniel Radcliffe, Teresa Palmer / Yıl: 2007 / Süre: 105 dk.

Dedication
Yönetmen: Justin Theroux / Oyuncular: Billy Crudup, Mandy Moore, Tom Wilkinson / Yıl: 2007 / Süre: 95 dk.

Definitely, Maybe
Yönetmen: Adam Brooks / Oyuncular: Ryan Reynolds, Rachel Weisz, Abigail Breslin / Yıl: 2008 / Süre: 112 dk.

De-Lovely
Yönetmen: Irwin Winkler / Oyuncular: Kevin Kline, Ashley Judd / Yıl: 2004 / Süre: 125 dk.

Des Vents Contraires
Yönetmen: Jalil Lespert / Oyuncular: Benoît Magimel, Isabelle Carré, Antoine Duléry / Yıl: 2011 / Süre: 91 dk.

Dirty Dancing
Yönetmen: Emile Ardolino / Oyuncular: Patrick Swayze, Jennifer Grey / Yıl: 1987 / Süre: 100 dk.

Dolls
Yönetmen: Takeshi Kitano / Oyuncular: Miho Kanno, Hidetoshi Nishijima, Tatsuya Mihashi / Yıl: 2002 / Süre: 114 dk.

Don Juan DeMarco
Yönetmen: Jeremy Leven / Oyuncular: Johnny Depp, Marlon Brando / Yıl: 1994 / Süre: 97 dk.

Dot the I
Yönetmen: Matthew Parkhill / Oyuncular: Gael Garcia Bernal, Natalia Verbeke, James D'Arcy / Yıl: 2003 / Süre: 92 dk.

Down to Earth
Yönetmen: Chris Weitz, Paul Weitz / Oyuncular: Chris Rock, Regina King, Chazz Palminteri / Yıl: 2001 / Süre: 87 dk.

Down to You
Yönetmen: Kris Isacsson / Oyuncular: Freddie Prinze Jr., Julia Stiles / Yıl: 2000 / Süre: 91 dk.

Down with Love
Yönetmen: Peyton Reed / Oyuncular: Ewan McGregor, Renée Zellweger, David Hyde Pierce / Yıl: 2003 / Süre:101 dk.

Drumline
Yönetmen: Charles Stone III / Oyuncular: Nick Cannon, Zoe Saldana, Orlando Jones / Yıl: 2002 / Süre: 118 dk.

Dying Young
Yönetmen: Joel Schumacher / Oyuncular: Julia Roberts, Campbell Scott / Yıl: 1991 / Süre: 114 dk.

Eat Pray Love
Yönetmen: Ryan Murphy / Oyuncular: Julia Roberts, Javier Bardem, Viola Davis / Yıl: 2010 / Süre: 133 dk.

Election
Yönetmen: Alexander Payne / Oyuncular: Matthew Broderick, Reese Witherspoon / Yıl: 1999 / Süre: 103 dk.

Elegy
Yönetmen: Isabel Coixet / Oyuncular: Ben Kingsley, Penélope Cruz, Patricia Clarkson / Yıl: 2008 / Süre: 112 dk.

Endless Love
Yönetmen: Franco Zeffirelli / Oyuncular: Brooke Shields, Martin Hewitt / Yıl: 1981 / Süre: 116 dk.

Enigma
Yönetmen: Michael Apted / Oyuncular: Dougray Scott, Kate Winslet / Yıl: 2001 / Süre: 119 dk.

Eternal Sunshine of the Spotless Mind
Yönetmen: Michel Gondry / Oyuncular: Jim Carrey, Kate Winslet, Tom Wilkinson / Yıl: 2004 / Süre: 108 dk.

Ethan Frome
Yönetmen: John Madden / Oyuncular: Liam Neeson, Patricia Arquette / Yıl: 1993 / Süre: 99 dk.

Evening
Yönetmen: Lajos Koltai / Oyuncular: Vanessa Redgrave, Toni Collette, Claire Danes / Yıl: 2007 / Süre: 117 dk.

Ever After
Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Drew Barrymore, Anjelica Huston, Dougray Scott / Yıl: 1998 / Süre: 121 dk.

Everyone Else

Yönetmen: Maren Ade / Oyuncular: Nicole Marischka, Atef Vogel, Birgit Minichmayr / Yıl: 2009 / Süre: 119 dk.

Eyes Wide Shut

Yönetmen: Stanley Kubrick / Oyuncular: Tom Cruise, Nicole Kidman / Yıl: 1999 / Süre: 159 dk.

Facing Windows

Yönetmen: Ferzan Ozpetek / Oyuncular: Giovanna Mezzogiorno, Massimo Girotti, Raoul Bova / Yıl: 2003 / Süre: 106 dk.

Failure to Launch

Yönetmen: Tom Dey / Oyuncular: Matthew McConaughey, Sarah Jessica Parker, Kathy Bates / Yıl: 2006 / Süre: 97 dk.

Faithless

Yönetmen: Liv Ullmann / Oyuncular: Lena Endre, Erland Josephson / Yıl: 2000 / Süre: 155 dk.

Fall

Yönetmen: Eric Schaeffer / Oyuncular: Scarlett Johansson, Amanda De Cadenet, Lisa Vidal / Yıl: 1997 / Süre: 93 dk.

Falling in Love

Yönetmen: Ulu Grosbard / Oyuncular: Robert De Niro, Meryl Streep / Yıl: 1984 / Süre: 106 dk.

Far and Away

Yönetmen: Ron Howard / Oyuncular: Tom Cruise, Nicole Kidman / Yıl: 1992 / Süre: 140 dk.

Far from Heaven

Yönetmen: Todd Haynes / Oyuncular: Julianne Moore, Dennis Quaid, Dennis Haysbert / Yıl: 2002 / Süre: 107 dk.

Far from the Madding Crowd

Yönetmen: John Schlesinger / Oyuncular: Julie Christie, Peter Finch, Alan Bates / Yıl: 1967 / Süre: 168 dk.

Fasle Kargadan
Yönetmen: Bahman Ghobadi / Oyuncular: Behrouz Vossoughi, Monica Bellucci, Yılmaz Erdoğan / Yıl: 2012 / Süre: 88 dk.

Fatal Attraction
Yönetmen: Adrian Lyne / Oyuncular: Michael Douglas, Glenn Close, Jane Krakowski / Yıl: 1987 / Süre: 119 dk.

Feast of Love
Yönetmen: Robert Benton / Oyuncular: Morgan Freeman, Radha Mitchell, Alexa Davalos / Yıl: 2007 / Süre: 101 dk.

Feeling Minnesota
Yönetmen: Steven Baigelman / Oyuncular: Keanu Reeves, Vincent D'Onofrio, Cameron Diaz / Yıl: 1996 / Süre: 99 dk.

Fever Pitch
Yönetmen: Bobby Farrelly, Peter Farrelly / Oyuncular: Drew Barrymore, Jimmy Fallon / Yıl: 2005 / Süre: 103 dk.

Final Analysis
Yönetmen: Phil Joanou / Oyuncular: Richard Gere, Kim Basinger / Yıl: 1992 / Süre: 124 dk.

Fire with Fire
Yönetmen: Duncan Gibbins / Oyuncular: Craig Sheffer, Virginia Madsen / Yıl: 1986 / Süre: 103 dk.

Firelight
Yönetmen: William Nicholson / Oyuncular: Sophie Marceau, Stephen Dillane / Yıl: 1997 / Süre: 103 dk.

First Daughter
Yönetmen: Forest Whitaker / Oyuncular: Katie Holmes, Marc Blucas, Michael Keaton / Yıl: 2004 / Süre: 106 dk.

Fling
Yönetmen: John Stewart Muller / Oyuncular: Brandon Routh, Steve Sandvoss, Courtney Ford / Yıl: 2008 / Süre: 98 dk.

Fool's Gold

Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Matthew McConaughey, Kate Hudson / Yıl: 2008 / Süre: 113 dk.

Fools Rush In

Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Matthew Perry, Salma Hayek / Yıl: 1997 / Süre: 109 dk.

For Love of the Game

Yönetmen: Sam Raimi / Oyuncular: Kevin Costner, Kelly Preston / Yıl: 1999 / Süre: 137 dk.

Forces of Nature

Yönetmen: Bronwen Hughes / Oyuncular: Sandra Bullock, Ben Affleck / Yıl: 1999 / Süre: 105 dk.

Forgetting Sarah Marshall

Yönetmen: Nicholas Stoller / Oyuncular: Kristen Bell, Jason Segel, Paul Rudd / Yıl: 2008 / Süre: 111 dk.

Forrest Gump

Yönetmen: Robert Zemeckis / Oyuncular: Tom Hanks, Robin Wright, Gary Sinise / Yıl: 1994 / Süre: 142 dk.

Four Christmases

Yönetmen: Seth Gordon / Oyuncular: Reese Witherspoon, Vince Vaughn, Mary Steenburgen / Yıl: 2008 / Süre: 88 dk.

Four Weddings and a Funeral

Yönetmen: Mike Newell / Oyuncular: Hugh Grant, Andie MacDowell / Yıl: 1994 / Süre: 117 dk.

Frankie and Johnny

Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Al Pacino, Michelle Pfeiffer / Yıl: 1991 / Süre: 118 dk.

French Kiss

Yönetmen: Lawrence Kasdan / Oyuncular: Meg Ryan, Kevin Kline / Yıl: 1995 / Süre: 111 dk.

Frida
Yönetmen: Julie Taymor / Oyuncular: Salma Hayek, Alfred Molina, Geoffrey Rush / Yıl: 2002 / Süre: 118 dk.

Friends with Benefits
Yönetmen: Will Gluck / Oyuncular: Mila Kunis, Justin Timberlake, Patricia Clarkson / Yıl: 2011 / Süre: 109 dk.

Funny Girl
Yönetmen: William Wyler / Oyuncular: Barbra Streisand, Omar Sharif / Yıl: 1968 / Süre: 151 dk.

Georgia Rule
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Jane Fonda, Lindsay Lohan, Felicity Huffman / Yıl: 2007 / Süre: 113 dk.

Ghost
Yönetmen: Jerry Zucker / Oyuncular: Patrick Swayze, Demi Moore, Whoopi Goldberg / Yıl: 1990 / Süre: 127 dk.

Going The Distance
Yönetmen: Nanette Burstein / Oyuncular: Drew Barrymore, Justin Long / Yıl:2010 / Süre: 102 dk.

Ghosts of Girlfriends Past
Yönetmen: Mark Waters / Oyuncular: Matthew McConaughey, Jennifer Garner, Emma Stone / Yıl: 2009 / Süre: 100 dk.

Gone with the Wind
Yönetmen: Victor Fleming / Oyuncular: Clark Gable, Vivien Leigh / Yıl: 1939 / Süre: 238 dk.

Good Will Hunting
Yönetmen: Gus Van Sant / Oyuncular: Robin Williams, Matt Damon, Ben Affleck / Yıl: 1997 / Süre: 126 dk.

Grease
Yönetmen: Randal Kleiser / Oyuncular: John Travolta, Olivia Newton-John / Yıl: 1978 / Süre: 110 dk.

Great Expectations
Yönetmen: Alfonso Cuarón / Oyuncular: Ethan Hawke, Gwyneth Paltrow / Yıl: 1998 / Süre: 111 dk.

Green Card
Yönetmen: Peter Weir / Oyuncular: Gérard Depardieu, Andie MacDowell / Yıl: 1996 / Süre: 103 dk.

Green Chair
Yönetmen: Chul-soo Park / Oyuncular: Jeon-han Kim, Ji-ho Shim, Jung Suh / Yıl: 2005 / Süre: 98 dk.

Guess Who's Coming to Dinner
Yönetmen: Stanley Kramer / Oyuncular: Spencer Tracy, Sidney Poitier, Katharine Hepburn / Yıl: 1967 / Süre: 108 dk.

Guinevere
Yönetmen: Audrey Wells / Oyuncular: Gina Gershon, Sarah Polley, Stephen Rea / Yıl: 1999 / Süre: 104 dk.

Hannah and Her Sisters
Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Woody Allen, Michael Caine, Mia Farrow / Yıl: 1986 / Süre: 103 dk.

He Loves Me, He Loves Me Not
Yönetmen: Laetitia Colombani / Oyuncular: Audrey Tautou, Samuel Le Bihan, Isabelle Carré / Yıl: 2002 / Süre: 92 dk.

Head in the Clouds
Yönetmen: John Duigan / Oyuncular: Charlize Theron, Stuart Townsend, Penélope Cruz / Yıl: 2004 / Süre: 132 dk.

Head On
Yönetmen: Fatih Akın / Oyuncular: Birol Ünel, Sibel Kekilli / Yıl: 2004 / Süre: 120 dk.

Heart and Souls
Yönetmen: Ron Underwood / Oyuncular: Robert Downey Jr., Charles Grodin, Alfre Woodard / Yıl: 1993 / Süre: 104 dk.

Heartburn
Yönetmen: Mike Nichols / Oyuncular: Meryl Streep, Jack Nicholson / Yıl: 1986 / Süre: 108 dk.

Heaven
Yönetmen: Tom Tykwer / Oyuncular: Cate Blanchett, Giovanni Ribisi / Yıl: 2002 / Süre: 97 dk.

Heaven's Burning
Yönetmen: Craig Lahiff / Oyuncular: Russell Crowe, Youki Kudoh / Yıl: 1997 / Süre: 96 dk.

Here on Earth
Yönetmen: Mark Piznarski / Oyuncular: Josh Hartnett, Leelee Sobieski, Chris Klein / Yıl: 2000 / Süre: 96 dk.

He's Just Not That Into You
Yönetmen: Ken Kwapis / Oyuncular: Jennifer Aniston, Jennifer Gonnelly / Yıl: 2009 / Süre: 129 dk.

High Fidelity
Yönetmen: Stephen Frears / Oyuncular: John Cusack / Yıl: 2000 / Süre: 113 dk.

High Heels
Yönetmen: Pedro Almodóvar / Oyuncular: Victoria Abril, Marisa Paredes, Miguel Bosé / Yıl: 1991 / Süre: 112 dk.

Higher Learning
Yönetmen: John Singleton / Oyuncular: Omar Epps, Kristy Swanson, Michael Rapaport / Yıl: 1995 / Süre: 127 dk.

His Girl Friday
Yönetmen: Howard Hawks / Oyuncular: Cary Grant, Rosalind Russell / Yıl: 1940 / Süre: 92 dk.

Hitch
Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Will Smith, Eva Mendes, Kevin James / Yıl: 2005 / Süre: 118 dk.

Home Fries

Yönetmen: Dean Parisot / Oyuncular: Drew Barrymore, Luke Wilson / Yıl: 1998 / Süre: 91 dk.

Homeboy

Yönetmen: Michael Seresin / Oyuncular: Mickey Rourke, Christopher Walken / Yıl: 1988 / Süre: 116 dk.

Hope Floats

Yönetmen: Forest Whitaker / Oyuncular: Sandra Bullock, Harry Connick Jr. / Yıl: 1998 / Süre: 114 dk.

Hope Springs

Yönetmen: David Frankel / Oyuncular: Meryl Streep, Tommy Lee Jones, Steve Carell / Yıl: 2012 / Süre: 100 dk.

Housesitter

Yönetmen: Frank Oz / Oyuncular: Steve Martin, Goldie Hawn / Yıl: 1992 / Süre: 102 dk.

How to Deal

Yönetmen: Clare Kilner / Oyuncular: Mandy Moore, Trent Ford, Dylan Baker / Yıl: 2003 / Süre: 101 dk.

How to Lose a Guy in 10 Days

Yönetmen: Donald Petrie / Oyuncular: Kate Hudson, Matthew McConaughey, Adam Goldberg / Yıl: 2003 / Süre: 116 dk.

How to Lose Friends & Alienate People

Yönetmen: Robert B. Weide / Oyuncular: Simon Pegg, Kirsten Dunst, Megan Fox / Yıl: 2008 / Süre: 110 dk.

How to Make an American Quilt

Yönetmen: Jocelyn Moorhouse / Oyuncular: Winona Ryder, Ellen Burstyn, Anne Bancroft / Yıl: 1995 / Süre: 109 dk.

Husbands and Wives

Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Woody Allen, Mia Farrow, Sydney Pollack / Yıl: 1992 / Süre: 108 dk.

I Could Never Be Your Woman
Yönetmen: Amy Heckerling / Oyuncular: Michelle Pfeiffer, Paul Rudd, Saoirse Ronan / Yıl: 2007 / Süre: 97 dk.

I Love You, I Love You Not
Yönetmen: Billy Hopkins / Oyuncular: Jeanne Moreau, Claire Danes, Jude Law / Yıl: 1996 / Süre: 88 dk.

I Think I Love My Wife
Yönetmen: Chris Rock / Oyuncular: Chris Rock, Kerry Washington, Gina Torres / Yıl: 2007 / Süre: 94 dk.

If Only
Yönetmen: Gil Junger / Oyuncular: Jennifer Love Hewitt, Paul Nicholls / Yıl: 2004 / Süre: 92 dk.

Imagine Me & You
Yönetmen: Ol Parker / Oyuncular: Piper Perabo, Lena Headey, Matthew Goode / Yıl: 2005 / Süre: 94 dk.

Imagining Argentina
Yönetmen: Christopher Hampton / Oyuncular: Antonio Banderas, Emma Thompson, Rubén Blades / Yıl: 2003 / Süre: 107 dk.

Imitation of Life
Yönetmen: Douglas Sirk / Oyuncular: Lana Turner, John Gavin / Yıl: 1959 / Süre: 125 dk.

In Good Company
Yönetmen: Paul Weitz / Oyuncular: Dennis Quaid, Topher Grace, Scarlett Johansson / Yıl: 2004 / Süre: 109 dk.

In Her Shoes
Yönetmen: Curtis Hanson / Oyuncular: Toni Collette, Cameron Diaz, Shirley MacLaine / Yıl: 2005 / Süre: 130 dk.

In Love and War
Yönetmen: Richard Attenborough / Oyuncular: Sandra Bullock, Chris O'Donnell / Yıl: 1996 / Süre: 113 dk.

In the Land of Women
Yönetmen: Jonathan Kasdan / Oyuncular: Adam Brody, Kristen Stewart, Meg Ryan / Yıl: 2007 / Süre: 97 dk.

In the Mood for Love
Yönetmen: Kar Wai Wong / Oyuncular: Tony Leung Chiu Wai, Maggie Cheung / Yıl: 2000 / Süre: 98 dk.

Indecent Proposal
Yönetmen: Adrian Lyne / Oyuncular: Robert Redford, Demi Moore, Woody Harrelson / Yıl: 1993 / Süre: 117 dk.

Innocent Blood
Yönetmen: John Landis / Oyuncular: Anne Parillaud, Anthony LaPaglia, Robert Loggia / Yıl: 1961 / Süre: 112 dk.

Intersection
Yönetmen: Mark Rydell / Oyuncular: Richard Gere, Sharon Stone / Yıl: 1994 / Süre: 98 dk.

Intimate Obsession
Yönetmen: Lawrence Unger / Oyuncular: Jodie Fisher, James Quattrochi, Richard Abbott / Yıl: 1992 / Süre: 91 dk.

Intimate Strangers
Yönetmen: Patrice Leconte / Oyuncular: Sandrine Bonnaire, Fabrice Luchini / Yıl: 2004 / Süre: 104 dk.

Intolerable Cruelty
Yönetmen: Joel Coen / Oyuncular: George Clooney, Catherine Zeta-Jones, Billy Bob Thornton / Yıl: 2003 / Süre: 100 dk.

Inventing the Abbotts
Yönetmen: Pat O'Connor / Oyuncular: Liv Tyler, Jennifer Connelly, Joaquin Phoenix / Yıl: 1997 / Süre: 110 dk.

Iris
Yönetmen: Richard Eyre / Oyuncular: Judi Dench, Jim Broadbent / Yıl: 2001 / Süre: 91 dk.

It Could Happen to You
Yönetmen: Andrew Bergman / Oyuncular: Nicolas Cage, Bridget Fonda, Rosie Perez / Yıl: 1994 / Süre: 101 dk.

It's All About Love
Yönetmen: Thomas Vinterberg / Oyuncular: Joaquin Phoenix, Claire Danes, Sean Penn / Yıl: 2003 / Süre: 104 dk.

Its Complicated
Yönetmen: Nancy Meyers / Oyuncular: Meryl Streep, Steve Martin, Alec Baldwin / Yıl: 2009 / Süre: 120 dk.

İncir Reçeli
Yönetmen: Aytaç Agirlar / Oyuncular: Sezai Paracikoğlu, Melike Güner, Selim Akgül / Yıl: 2011 / Süre: 94 dk.

Jamón, jamön
Yönetmen: Bigas Luna / Oyuncular: Penélope Cruz, Stefania Sandrelli / Yıl: 1992 / Süre: 95 dk.

Jeux D'enfants
Yönetmen: Yann Samuell / Oyuncular: Guillaume Canet, Marion Cotillard, Thibault Verhaeghe / Yıl: 2003 / Süre: 93 dk.

Jerry Maguire
Yönetmen: Cameron Crowe / Oyuncular: Tom Cruise, Cuba Gooding Jr., Renée Zellweger / Yıl: 1996 / Süre: 139 dk.

Joe Versus the Volcano
Yönetmen: John Patrick Shanley / Oyuncular: Tom Hanks, Meg Ryan / Yıl: 1990 / Süre: 102 dk.

Jude
Yönetmen: Michael.Winterbottom / Oyuncular: Christopher Eccleston, Kate Winslet / Yıl: 1996 / Süre: 123 dk.

Jules and Jim
Yönetmen: François Truffaut / Oyuncular: Jeanne Moreau, Oskar Werner / Yıl: 1962 / Süre: 105 dk.

Jungle Fever
Yönetmen: Spike Lee / Oyuncular: Wesley Snipes, Annabella Sciorra / Yıl: 1991 / Süre: 132 dk.

Just Like Heaven
Yönetmen: Mark Waters / Oyuncular: Reese Witherspoon, Mark Ruffalo, Donal Logue / Yıl: 2005 / Süre: 95 dk.

Just Married
Yönetmen: Shawn Levy / Oyuncular: Ashton Kutcher, Brittany Murphy, Christian Kane / Yıl: 2003 / Süre: 95 dk.

Kate & Leopold
Yönetmen: James Mangold / Oyuncular: Meg Ryan, Hugh Jackman / Yıl: 2001 / Süre: 118 dk.

Kaybedenler Kulübü
Yönetmen: Tolga Örnek / Oyuncular: Nejat İşler, Yiğit Özşener, Ahu Türkpençe / Yıl: 2010 / Süre: 105 dk.

Keeping the Faith
Yönetmen: Edward Norton / Oyuncular: Ben Stiller, Edward Norton, Jenna Elfman / Yıl: 2000 / Süre: 128 dk.

Kiss Me Again
Yönetmen: William Tyler Smith / Oyuncular: Katheryn Winnick, Siri Baruc, Elisa Donovan / Yıl: 2006 / Süre: 103 dk.

Kiss the Bride
Yönetmen: Vanessa Parise / Oyuncular: Amanda Detmer, Brooke Langton, Monet Mazur, Vanessa Parise / Yıl: 2002 / Süre: 89 dk.

Kissing Jessica Stein
Yönetmen: Charles Herman-Wurmfeld / Oyuncular: Jennifer Westfeldt, Heather Juergensen / Yıl: 2001 / Süre: 97 dk.

Knocked Up
Yönetmen: Judd Apatow / Oyuncular: Seth Rogen, Katherine Heigl, Paul Rudd / Yıl: 2007 / Süre: 129 dk.

L'appartement
Yönetmen: Gilles Mimouni / Oyuncular: Vincent Cassel, Monica Bellucci / Yıl: 1996 / Süre: 116 dk.

L'auberge Espagnole
Yönetmen: Cédric Klapisch / Oyuncular: Romain Duris, Judith Godrèche, Kelly Reilly / Yıl: 2002 / Süre: 122 dk.

L'ultimo Bacio
Yönetmen: Gabriele Muccino / Oyuncular: Stefano Accorsi, Giovanna Mezzogiorno, Stefania Sandrelli / Yıl: 2001 / Süre: 115 dk.

La Dolce Vita
Yönetmen: Federico Fellini / Oyuncular: Marcello Mastroianni, Anita Ekberg, Anouk Aimée / Yıl: 1960 / Süre: 174 dk.

La Vie D'une Autre
Yönetmen: Sylvie Testud / Oyuncular: Juliette Binoche, Mathieu Kassovitz, Aure Atika / Yıl: 2012 / Süre:97 dk.

Ladies in Lavender
Yönetmen: Charles Dance / Oyuncular: Maggie Smith, Judi Dench, Daniel Brühl / Yıl: 2004 / Süre: 104 dk.

Last Chance Harvey
Yönetmen: Joel Hopkins / Oyuncular: Dustin Hoffman, Emma Thompson, Kathy Baker / Yıl: 2008 / Süre: 93 dk.

Last Night
Yönetmen: Massy Tadjedin / Oyuncular: Keira Knightley, Sam Worthington, Eva Mendes / Yıl: 2010 / Süre: 93 dk.

Last Tango in Paris
Yönetmen: Bernardo Bertolucci / Oyuncular: Marlon Brando, Maria Schneider / Yıl: 1972 / Süre: 136 dk.

Laws of Attraction
Yönetmen: Peter Howitt / Oyuncular: Pierce Brosnan, Julianne Moore, Parker Posey / Yıl: 2004 / Süre: 90 dk.

Le Divorce
Yönetmen: James Ivory / Oyuncular: Kate Hudson, Naomi Watts, Stockard Channing / Yıl: 2003 / Süre: 117 dk.

Leap of Faith
Yönetmen: Richard Pearce / Oyuncular: Steve Martin, Debra Winger / Yıl: 1992 / Süre: 108 dk.

Leatherheads
Yönetmen: George Clooney / Oyuncular: George Clooney, Renée Zellweger, John Krasinski / Yıl: 2008 / Süre: 114 dk.

Leaving Las Vegas
Yönetmen: Mike Figgis / Oyuncular: Nicolas Cage, Elisabeth Shue / Yıl: 1995 / Süre: 111 dk.

Legal Eagles
Yönetmen: Ivan Reitman / Oyuncular: Robert Redford, Debra Winger, Daryl Hannah / Yıl: 1986 / Süre: 116 dk.

Legends of the Fall
Yönetmen: Edward Zwick / Oyuncular: Brad Pitt, Anthony Hopkins, Aidan Quinn / Yıl: 1994 / Süre: 133 dk.

Letters to Juliet
Yönetmen: Gary Winick / Oyuncular: Amanda Seyfried, Gael García Bernal, Vanessa Redgrave / Yıl: 2010 / Süre: 105 dk.

Life as We Know It
Yönetmen: Greg Berlanti / Oyuncular: Katherine Heigl, Josh Duhamel, Josh Lucas / Yıl: 2010 / Süre: 114 dk.

Life Is Beautiful
Yönetmen: Roberto Benigni / Oyuncular: Roberto Benigni, Nicoletta Braschi / Yıl: 1997 / Süre: 116 dk.

Like Water for Chocolate
Yönetmen: Alfonso Arau / Oyuncular: Marco Leonardi, Lumi Cavazos / Yıl: 1992 / Süre: 105 dk.

Little Black Book
Yönetmen: Nick Hurran / Oyuncular: Brittany Murphy, Ron Livingston, Holly Hunter / Yıl: 2004 / Süre: 111 dk.

Little Children
Yönetmen: Todd Field / Oyuncular: Kate Winslet, Jennifer Connelly, Patrick Wilson / Yıl: 2006 / Süre: 130 dk.

Live Flesh
Yönetmen: Pedro Almodovar / Oyuncular: Liberto Rabal, Francesca Neri, Javier Bardem / Yıl: 1997 / Süre: 103 dk.

Living Out Loud
Yönetmen: Richard LaGravenese / Oyuncular: Holly Hunter, Danny DeVito / Yıl: 1998 / Süre: 100 dk.

Lost in Translation
Yönetmen: Sofia Coppola / Oyuncular: Bill Murray, Scarlett Johansson, Giovanni Ribisi / Yıl: 2003 / Süre: 102 dk.

Love & Other Drugs
Yönetmen: Edward Zwick / Oyuncular: Jake Gyllenhaal, Anne Hathaway, Judy Greer / Yıl: 2010 / Süre: 112 dk.

Love & Sex
Yönetmen: Valerie Breiman / Oyuncular: Famke Janssen, Jon Favreau / Yıl: 2000 / Süre: 82 dk.

Love Actually
Yönetmen: Richard Curtis / Oyuncular: Hugh Grant, Martine McCutcheon, Liam Neeson / Yıl: 2003 / Süre: 135 dk.

Love Affair
Yönetmen: Glenn Gordon Caron / Oyuncular: Warren Beatty, Annette Bening, Katharine Hepburn / Yıl: 1994 / Süre: 108 dk.

Love Happens
Yönetmen: Brandon Camp / Oyuncular: Jennifer Aniston, Aaron Eckhart / Yıl: 2009 / Süre: 109 dk.

Love in the Time of Cholera
Yönetmen: Mike Newell / Oyuncular: Javier Bardem, Giovanna Mezzogiorno, Benjamin Bratt / Yıl: 2007 / Süre: 139 dk.

Love Jones
Yönetmen: Theodore Witcher / Oyuncular: Larenz Tate, Nia Long / Yıl: 1997 / Süre: 104 dk.

Love Story
Yönetmen: Arthur Hiller / Oyuncular: Ali MacGraw, Ryan O'Neal / Yıl: 1970 / Süre: 99 dk.

Lovely & Amazing
Yönetmen: Nicole Holofcener / Oyuncular: Catherine Keener, Brenda Blethyn / Yıl: 2001 / Süre: 91 dk.

Lovely, Still
Yönetmen: Nicholas Fackler / Oyuncular: Elizabeth Banks, Ellen Burstyn, Adam Scott / Yıl: 2008 / Süre: 90 dk.

Lucky You
Yönetmen: Curtis Hanson / Oyuncular: Eric Bana, Drew Barrymore, Robert Duvall / Yıl: 2007 / Süre: 124 dk.

M. Butterfly
Yönetmen: David Cronenberg / Oyuncular: Jeremy Irons, John Lone / Yıl: 1993 / Süre: 101 dk.

Mad Dog and Glory
Yönetmen: John McNaughton / Oyuncular: Robert De Niro, Uma Thurman, Bill Murray / Yıl: 1993 / Süre: 97 dk.

Mad Love
Yönetmen: Antonia Bird / Oyuncular: Chris O'Donnell, Drew Barrymore / Yıl: 1995 / Süre: 93 dk.

Made of Honor
Yönetmen: Paul Weiland / Oyuncular: Patrick Dempsey, Michelle Monaghan / Yıl: 2008 / Süre: 101 dk.

Madea's Family Reunion
Yönetmen: Tyler Perry / Oyuncular: Tyler Perry, Blair Underwood, Lynn Whitfield / Yıl: 2006 / Süre: 107 dk.

Maid in Manhattan
Yönetmen: Wayne Wang / Oyuncular: Jennifer Lopez, Ralph Fiennes, Natasha Richardson / Yıl: 2002 / Süre: 105 dk.

Manhattan
Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Woody Allen, Diane Keaton, Mariel Hemingway / Yıl: 1979 / Süre: 96 dk.

Mansfield Park
Yönetmen: Patricia Rozema / Oyuncular: Frances O'Connor, Jonny Lee Miller, Alessandro Nivola / Yıl: 1999 / Süre: 112 dk.

Match Point
Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Scarlett Johansson, Jonathan Rhys Meyers, Emily Mortimer / Yıl: 2005 / Süre: 124 dk.

Meet Joe Black
Yönetmen: Martin Brest / Oyuncular: Brad Pitt, Anthony Hopkins / Yıl: 1998 / Süre: 178 dk.

Mercy
Yönetmen: Patrick Hoelck / Oyuncular: James Caan, Scott Caan, Erika Christensen / Yıl: 2009 / Süre: 87 dk.

Mermaids
Yönetmen: Richard Benjamin / Oyuncular: Cher, Bob Hoskins, Winona Ryder / Yıl: 1990 / Süre: 110 dk.

Message in a Bottle
Yönetmen: Luis Mandoki / Oyuncular: Kevin Costner, Robin Wright, Paul Newman / Yıl: 1999 / Süre: 131 dk.

Michael
Yönetmen: Nora Ephron / Oyuncular: John Travolta, Andie MacDowell, William Hurt / Yıl: 1996 / Süre: 105 dk.

Misafir
Yönetmen: Ozan Aksungur / Oyuncular: Halit Ergenç, Lale Mansur, Murat Mahmutyazıcıoğlu / Yıl: 2011 / Süre: 100

Mississippi Masala
Yönetmen: Mira Nair / Oyuncular: Denzel Washington, Sarita Choudhury / Yıl: 1991 / Süre: 118 dk.

Monster's Ball
Yönetmen: Marc Forster / Oyuncular: Billy Bob Thornton, Halle Berry / Yıl: 2001 / Süre: 111 dk.

Moonstruck
Yönetmen: Norman Jewison / Oyuncular: Cher, Nicolas Cage, Olympia Dukakis / Yıl: 1987 / Süre: 102 dk.

Mother and Child
Yönetmen: Rodrigo García / Oyuncular: Annette Bening, Samuel L. Jackson, Naomi Watts, David Morse, Kerry Washington / Yıl: 2009 / Süre: 125 dk.

Moulin Rouge
Yönetmen: Baz Luhrmann / Oyuncular: Nicole Kidman, Ewan McGregor / Yıl: 2001 / Süre: 126 dk.

Mozart and the Whale
Yönetmen: Petter Næss / Oyuncular: Josh Hartnett, Radha Mitchell / Yıl: 2005 / Süre: 92 dk.

Mr. & Mrs. Smith
Yönetmen: Doug Liman / Oyuncular: Brad Pitt, Angelina Jolie, Adam Brody / Yıl: 2005 / Süre: 120 dk.

Mr. Deeds
Yönetmen: Steven Brill / Oyuncular: Adam Sandler, Winona Ryder, Peter Gallagher / Yıl: 2002 / Süre: 96 dk.

Mr. Jones
Yönetmen: Mike Figgis / Oyuncular: Richard Gere, Lena Olin / Yıl: 1993 / Süre: 114 dk.

Mrs. Soffel
Yönetmen: Gillian Armstrong / Oyuncular: Diane Keaton, Mel Gibson / Yıl: 1984 / Süre: 88 dk.

Mrs. Winterbourne
Yönetmen: Richard Benjamin / Oyuncular: Shirley MacLaine, Ricki Lake, Brendan Fraser / Yıl: 1996 / Süre: 105 dk.

Muriel's Wedding
Yönetmen: P. J. Hogan / Oyuncular: Toni Collette, Rachel Griffiths, Bill Hunter / Yıl: 1994 / Süre: 106 dk.

Music and Lyrics
Yönetmen: Marc Lawrence / Oyuncular: Hugh Grant, Drew Barrymore / Yıl: 2007 / Süre: 96 dk.

Must Love Dogs
Yönetmen: Gary David Goldberg / Oyuncular: Diane Lane, John Cusack, Elizabeth Perkins / Yıl: 2005 / Süre: 98 dk.

My Best Friend's Wedding
Yönetmen: P. J. Hogan / Oyuncular: Julia Roberts, Dermot Mulroney, Cameron Diaz / Yıl: 1997 / Süre: 105 dk.

My Big Fat Greek Wedding
Yönetmen: Joel Zwick / Oyuncular: Nia Vardalos, John Corbett, Michael Constantine / Yıl: 2002 / Süre: 95 dk.

My Blueberry Nights
Yönetmen: Kar Wai Wong / Oyuncular: Norah Jones, Jude Law, Natalie Portman / Yıl: 2007 / Süre: 95 dk.

My Life Without Me
Yönetmen: Isabel Coixet / Oyuncular: Sarah Polley, Scott Speedman, Mark Ruffalo / Yıl: 2003 / Süre: 106 dk.

My Sassy Girl
Yönetmen: Jae-young Kwak / Oyuncular: Tae-hyun Cha, Gianna Jun, In-mun Kim / Yıl: 2001 / Süre: 137 dk.

My Summer of Love
Yönetmen: Pawel Pawlikowski / Oyuncular: Natalie Press, Emily Blunt, Paddy Considine / Yıl: 2004 / Süre: 86 dk.

My Wife is an Actress
Yönetmen: Yvan Attal / Oyuncular: Charlotte Gainsbourg, Yvan Attal / Yıl: 2001 / Süre: 95 dk.

Mystic Pizza
Yönetmen: Donald Petrie / Oyuncular: Annabeth Gish, Julia Roberts, Lili Taylor / Yıl: 1988 / Süre: 104 dk.

Never Been Kissed
Yönetmen: Raja Gosnell / Oyuncular: Drew Barrymore / Yıl: 1999 / Süre: 107 dk.

Never Talk to Strangers
Yönetmen: Peter Hall / Oyuncular: Rebecca De Mornay, Antonio Banderas / Yıl: 1995 / Süre: 86 dk.

New in Town
Yönetmen: Jonas Elmer / Oyuncular: Renée Zellweger, Harry Connick Jr., Nathan Fillion / Yıl: 2009 / Süre: 97 dk.

New York Stories
Yönetmen: Woody Allen, Francis Coppola / Oyuncular: Woody Allen, Nick Nolte, Rosanna Arquette / Yıl: 1989 / Süre: 124 dk.

New York, I Love You
Yönetmen: Fatih Akin, Yvan Attal / Oyuncular: Shia LaBeouf, Natalie Portman, Bradley Cooper / Yıl: 2009 / Süre: 103 dk.

New York, New York
Yönetmen: Martin Scorsese / Oyuncular: Liza Minnelli, Robert De Niro / Yıl: 1977 / Süre: 155 dk.

Nick and Norah's Infinite Playlist
Yönetmen: Peter Sollett / Oyuncular: Michael Cera, Kat Dennings / Yıl: 2008 / Süre: 90 dk.

Nights in Rodanthe
Yönetmen: George C. Wolfe / Oyuncular: Diane Lane, Richard Gere, Christopher Meloni / Yıl: 2008 / Süre: 97 dk.

Nine 1/2 Weeks
Yönetmen: Adrian Lyne / Oyuncular: Mickey Rourke, Kim Basinger / Yıl: 1986 / Süre: 112 dk.

Nine Months
Yönetmen: Chris Columbus / Oyuncular: Hugh Grant, Julianne Moore / Yıl: 1995 / Süre: 103 dk.

No Reservations
Yönetmen: Scott Hicks / Oyuncular: Catherine Zeta-Jones, Aaron Eckhart, Abigail Breslin / Yıl: 2007 / Süre: 104 dk.

No Strings Attached
Yönetmen: Ivan Reitman / Oyuncular: Natalie Portman, Ashton Kutcher / Yıl: 2011 / Süre: 110 dk.

Not Easily Broken
Yönetmen: Bill Duke / Oyuncular: Morris Chestnut, Taraji P. Henson / Yıl: 2009 / Süre: 99 dk.

Nothing in Common
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Tom Hanks, Jackie Gleason, Eva Marie Saint / Yıl: 1986 / Süre: 118 dk.

Notting Hill
Yönetmen: Roger Michell / Oyuncular: Hugh Grant, Julia Roberts / Yıl: 1999 / Süre: 124 dk.

One Day
Yönetmen: Lone Scherfig / Oyuncular: Anne Hathaway, Jim Sturgess, Patricia Clarkson / Yıl: 2011 / Süre: 107 dk.

One Fine Day
Yönetmen: Michael Hoffman / Oyuncular: Michelle Pfeiffer, George Clooney / Yıl: 1996 / Süre: 108 dk.

One from the Heart
Yönetmen: Francis Coppola / Oyuncular: Frederic Forrest, Teri Garr, Raul Julia / Yıl: 1982 / Süre: 107 dk.

One Night Stand
Yönetmen: Mike Figgis / Oyuncular: Wesley Snipes, Nastassja Kinski / Yıl: 1997 / Süre: 102 dk.

Open Hearts
Yönetmen: Susanne Bier / Oyuncular: Sonja Richter, Nikolaj Lie Kaas, Mads Mikkelsen / Yıl: 2002 / Süre: 113 dk.

Original Sin
Yönetmen: Michael Cristofer / Oyuncular: Antonio Banderas, Angelina Jolie / Yıl: 2001 / Süre: 116 dk.

Oscar and Lucinda
Yönetmen: Gillian Armstrong / Oyuncular: Ralph Fiennes, Cate Blanchett / Yıl: 1997 / Süre: 132 dk.

Other People's Money
Yönetmen: Norman Jewison / Oyuncular: Danny DeVito, Gregory Peck, Penelope Ann Miller / Yıl: 1991 / Süre: 103 dk.

Out of Africa
Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Meryl Streep, Robert Redford / Yıl: 1985 / Süre: 161 dk.

Outside Providence
Yönetmen: Michael Corrente / Oyuncular: Shawn Hatosy, Amy Smart, Alec Baldwin / Yıl: 1999 / Süre: 96 dk.

Overboard
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Goldie Hawn, Kurt Russell / Yıl: 1987 / Süre: 106 dk.

Paris
Yönetmen: Cédric Klapisch / Oyuncular: Juliette Binoche, Mélanie Laurent, Romain Duris / Yıl: 2008 / Süre: 130 dk.

Paris, Je t'aime
Yönetmen: Olivier Assayas, Frédéric Auburtin / Oyuncular: Juliette Binoche, Leonor Watling, Ludivine Sagnier / Yıl: 2006 / Süre: 120 dk.

Passion of Mind
Yönetmen: Alain Berliner / Oyuncular: Demi Moore, Julianne Nicholson / Yıl: 2000 / Süre: 105 dk.

Pearl Harbor
Yönetmen: Michael Bay / Oyuncular: Ben Affleck, Kate Beckinsale / Yıl: 2001 / Süre: 183 dk.

Perfect
Yönetmen: James Bridges / Oyuncular: John Travolta, Jamie Lee Curtis / Yıl: 1985 / Süre: 115 dk.

Perfect Sense
Yönetmen: David Mackenzie / Oyuncular: Ewan McGregor, Eva Green, Lauren Tempany / Yıl: 2011 / Süre: 92 dk.

Persuasion
Yönetmen: Roger Michell / Oyuncular: Amanda Root, Ciarán Hinds, Susan Fleetwood / Yıl: 1995 / Süre: 107 dk.

Peter and Vandy
Yönetmen: Jay DiPietro / Oyuncular: Jason Ritter, Jess Weixler, Dana Eskelson / Yıl: 2009 / Süre: 95 dk.

Piano Teacher
Yönetmen: Michael Haneke / Oyuncular: Isabelle Huppert, Annie Girardot, Benoît Magimel / Yıl: 2001 / Süre: 131 dk.

Picture Perfect
Yönetmen: Glenn Gordon Caron / Oyuncular: Jennifer Aniston, Jay Mohr, Kevin Bacon / Yıl: 1997 / Süre: 105 dk.

Play Misty for Me
Yönetmen: Clint Eastwood / Oyuncular: Clint Eastwood, Jessica Walter / Yıl: 1971 / Süre: 102 dk.

Playing by Heart
Yönetmen: Willard Carroll / Oyuncular: Gillian Anderson, Ellen Burstyn, Sean Connery, Anthony Edwards, Angelina Jolie / Yıl:1998 / Süre: 121 dk.

Playing for Keeps
Yönetmen: Gabriele Muccino / Oyuncular: Gerard Butler, Jessica Biel, Dennis Quaid / Yıl: 2012 / Süre: 105 dk.

Polish Wedding
Yönetmen: Theresa Connelly / Oyuncular: Claire Danes, Gabriel Byrne, Lena Olin / Yıl: 1998 / Süre: 105 dk.

Possession
Yönetmen: Neil LaBute / Oyuncular: Gwyneth Paltrow, Aaron Eckhart, Jeremy Northam / Yıl: 2002 / Süre: 102 dk.

Prelude to a Kiss
Yönetmen: Norman René / Oyuncular: Meg Ryan, Alec Baldwin / Yıl: 1992 / Süre: 105 dk.

Pretty in Pink
Yönetmen: Howard Deutch / Oyuncular: Molly Ringwald, Jon Cryer / Yıl: 1986 / Süre: 96 dk.

Pretty Woman
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Richard Gere, Julia Roberts / Yıl: 1990 / Süre: 119 dk.

Pride & Prejudice
Yönetmen: Joe Wright / Oyuncular: Keira Knightley, Matthew Macfadyen, Brenda Blethyn / Yıl: 2005 / Süre: 127 dk.

Prime
Yönetmen: Ben Younger / Oyuncular: Uma Thurman, Meryl Streep, Bryan Greenberg / Yıl: 2005 / Süre: 105 dk.

Private Fears in Public Places
Yönetmen: Alain Resnais / Oyuncular: Sabine Azéma, Isabelle Carré, Laura Morante / Yıl: 2006 / Süre: 120 dk.

Prizzi's Honor
Yönetmen: John Huston / Oyuncular: Jack Nicholson, Kathleen Turner / Yıl: 1985 / Süre: 130 dk.

P.S. I Love You
Yönetmen: Richard LaGravenese / Oyuncular: Hilary Swank, Gerard Butler, Harry Connick Jr. / Yıl: 2007 / Süre: 126 dk.

Punch-Drunk Love
Yönetmen: Paul Thomas Anderson / Oyuncular: Adam Sandler, Emily Watson, Philip Seymour Hoffman / Yıl: 2002 / Süre: 95 dk.

Purple Violets
Yönetmen: Edward Burns / Oyuncular: Selma Blair, Patrick Wilson, Debra Messing / Yıl: 2007 / Süre: 103 dk.

Rabbit Hole
Yönetmen: John Cameron Mitchell / Oyuncular: Nicole Kidman, Aaron Eckhart / Yıl: 2010 / Süre: 91 dk.

Racing with the Moon
Yönetmen: Richard Benjamin / Oyuncular: Sean Penn, Elizabeth McGovern, Nicolas Cage / Yıl: 1984 / Süre: 108 dk.

Raising Helen
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Kate Hudson, John Corbett, Joan Cusack / Yıl: 2004 / Süre: 119 dk.

Random Hearts
Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Harrison Ford, Kristin Scott Thomas / Yıl: 1999 / Süre: 133 dk.

Reality Bites
Yönetmen: Ben Stiller / Oyuncular: Winona Ryder, Ethan Hawke / Yıl: 1994 / Süre: 99 dk.

Remember Me
Yönetmen: Allen Coulter / Oyuncular: Robert Pattinson, Caitlyn Rund, Moisés Acevedo, Emilie de Ravin, Pierce Brosnan Yıl: 2010 / Süre: 113 dk.

Return to Me

Yönetmen: Bonnie Hunt / Oyuncular: David Duchovny, Minnie Driver / Yıl: 2000 / Süre: 115 dk.

Revolutionary Road

Yönetmen: Sam Mendes / Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet / Yıl: 2008 / Süre: 119 dk.

Roman Holiday

Yönetmen: William Wyler / Oyuncular: Gregory Peck, Audrey Hepburn, Eddie Albert / Yıl: 1953 / Süre: 118 dk.

Romancing the Stone

Yönetmen: Robert Zemeckis / Oyuncular: Michael Douglas, Kathleen Turner / Yıl: 1984 / Süre: 106 dk.

Romeo + Juliet

Yönetmen: Baz Luhrmann / Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Claire Danes / Yıl: 1996 / Süre: 120 dk.

Roxanne

Yönetmen: Fred Schepisi / Oyuncular: Steve Martin, Daryl Hannah / Yıl: 1987 / Süre: 107 dk.

Rumor Has It

Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: Jennifer Aniston, Kevin Costner, Shirley MacLaine, Mark Ruffalo / Yıl: 2005 / Süre: 96 dk.

Runaway Bride

Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Julia Roberts, Richard Gere / Yıl: 1999 / Süre: 116 dk.

Sabrina

Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Harrison Ford, Julia Ormond, Greg Kinnear / Yıl: 1995 / Süre: 127 dk.

Safe Haven

Yönetmen: Lasse Hallström / Oyuncular: Julianne Hough, Josh Duhamel, Cobie Smulders / Yıl: 2013 / Süre: 115 dk

Same Time, Next Year
Yönetmen: Robert Mulligan / Oyuncular: Alan Alda, Ellen Burstyn / Yıl: 1978 / Süre: 119 dk.

Saturday Night and Sunday Morning
Yönetmen: Karel Reisz / Oyuncular: Albert Finney, Anne Blake, Avis Bunnage / Yıl: 1960 / Süre: 89 dk.

Say Anything
Yönetmen: Cameron Crowe / Oyuncular: John Cusack, Ione Skye / Yıl: 1989 / Süre: 100 dk.

Scenes from a Marriage
Yönetmen: Ingmar Bergman / Oyuncular: Liv Ullmann, Erland Josephson, Bibi Andersson / Yıl: 1973 / Süre: 167 dk.

Scenes of a Sexual Nature
Yönetmen: Ed Blum / Oyuncular: Ewan McGregor, Mark Strong, Tom Hardy, Polly Walker, Adrian Lester, Sophie Okonedo, Catherine Tate, Eileen Atkins, Andrew Lincoln, Holly Aird, / Yıl: 2006 / Süre: 91 dk.

Secretary
Yönetmen: Steven Shainberg / Oyuncular: James Spader, Maggie Gyllenhaal / Yıl: 2002 / Süre: 104 dk.

Seems Like Old Times
Yönetmen: Jay Sandrich / Oyuncular: Goldie Hawn, Chevy Chase / Yıl: 1980 / Süre: 100 dk.

Sense and Sensibility
Yönetmen: Ang Lee / Oyuncular: Emma Thompson, Kate Winslet / Yıl: 1995 / Süre: 136 dk.

Separate Lies
Yönetmen: Julian Fellowes / Oyuncular: Emily Watson, Tom Wilkinson, Rupert Everett / Yıl: 2005 / Süre: 85 dk.

Serendipity
Yönetmen: Peter Chelsom / Oyuncular: John Cusack, Kate Beckinsale / Yıl: 2001 / Süre: 90 dk.

Serious Moonlight
Yönetmen: Cheryl Hines / Oyuncular: Meg Ryan, Timothy Hutton, Kristen Bell / Yıl: 2009 / Süre: 84 dk.

Sex and the City
Yönetmen: Michael Patrick King / Oyuncular: Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Cynthia Nixon / Yıl: 2008 / Süre: 145 dk.

Shadows in the Sun
Yönetmen: Brad Mirman / Oyuncular: Harvey Keitel, Claire Forlani, Giancarlo Giannini / Yıl: 2005 / Süre: 100 dk.

Shakespeare in Love
Yönetmen: John Madden / Oyuncular: Gwyneth Paltrow, Joseph Fiennes, Geoffrey Rush / Yıl: 1998 / Süre: 123 dk.

Shall We Dance
Yönetmen: Peter Chelsom / Oyuncular: Richard Gere, Jennifer Lopez, Susan Sarandon / Yıl: 2004 / Süre: 106 dk.

Shallow Hal
Yönetmen: Bobby Farrelly, Peter Farrelly / Oyuncular: Jack Black, Gwyneth Paltrow / Yıl: 2001 / Süre: 113 dk.

Shampoo
Yönetmen: Hal Ashby / Oyuncular: Warren Beatty, Julie Christie, Goldie Hawn / Yıl: 1975 / Süre: 109 dk.

Shattered
Yönetmen: Mike Barker, John Curran / Oyuncular: Gerard Butler, Pierce Brosnan, Maria Bello / Yıl: 2007 / Süre: 95 dk.

She's Having a Baby
Yönetmen: John Hughes / Oyuncular: Kevin Bacon, Elizabeth McGovern, Alec Baldwin / Yıl: 1988 / Süre: 106 dk.

Shining Through
Yönetmen: David Seltzer / Oyuncular: Michael Douglas, Melanie Griffith / Yıl: 1991 / Süre: 132 dk.

Shopgirl
Yönetmen: Anand Tucker / Oyuncular: Steve Martin, Claire Danes, Jason Schwartzman / Yıl: 2005 / Süre: 106 dk.

Side Effects
Yönetmen: Kathleen Slattery-Moschkau / Oyuncular: Katherine Heigl, David Durbin, Dorian DeMichele / Yıl: 2005 / Süre: 90 dk.

Sideways
Yönetmen: Alexander Payne / Oyuncular: Paul Giamatti, Thomas Haden Church, Virginia Madsen / Yıl: 2004 / Süre: 126 dk.

Silver Linings Playbook
Yönetmen: David O. Russell / Oyuncular: Bradley Cooper, Jennifer Lawrence, Robert De Niro / Yıl: 2012 / Süre: 122 dk.

Singles
Yönetmen: Cameron Crowe / Oyuncular: Bridget Fonda, Campbell Scott / Yıl: 1992 / Süre: 99 dk.

Six Days Seven Nights
Yönetmen: Ivan Reitman / Oyuncular: Harrison Ford, Anne Heche, David Schwimmer / Yıl: 1998 / Süre: 98 dk.

Sleep with Me
Yönetmen: Rory Kelly / Oyuncular: Craig Sheffer, Eric Stoltz, Meg Tilly / Yıl: 1994 / Süre: 86 dk.

Sleeping Dogs Lie
Yönetmen: Bobcat Goldthwait / Oyuncular: Melinda Page Hamilton, Bryce Johnson, Brian Posehn / Yıl: 2006 / Süre: 87 dk.

Sleeping with the Enemy
Yönetmen: Joseph Ruben / Oyuncular: Julia Roberts, Elizabeth Lawrence, Kevin Anderson, Patrick Bergin / Yıl: 1991 / Süre: 99 dk.

Sleepless in Seattle
Yönetmen: Nora Ephron / Oyuncular: Tom Hanks, Meg Ryan / Yıl: 1993 / Süre: 105 dk.

Sliding Doors
Yönetmen: Peter Howitt / Oyuncular: Gwyneth Paltrow, John Hannah, John Lynch / Yıl: 1998 / Süre: 99 dk.

Smart People
Yönetmen: Noam Murro / Oyuncular: Dennis Quaid, Thomas Haden Church / Yıl: 2008 / Süre: 95 dk.

Snow Falling on Cedars
Yönetmen: Scott Hicks / Oyuncular: Ethan Hawke, Max von Sydow / Yıl: 1999 / Süre: 127 dk.

Someone Like You
Yönetmen: Tony Goldwyn / Oyuncular: Ashley Judd, Greg Kinnear, Hugh Jackman / Yıl: 2001 / Süre: 97 dk.

Somersault
Yönetmen: Cate Shortland / Oyuncular: Abbie Cornish, Sam Worthington, Lynette Curran / Yıl: 2004 / Süre: 106 dk.

Something Borrowed
Yönetmen: Luke Greenfield / Oyuncular: Kate Hudson, Ginnifer Godwin, John Krasinski / Yıl: 2011 / Süre: 112 dk.

Something New
Yönetmen: Sanaa Hamri / Oyuncular: Sanaa Lathan, Simon Baker, Golden Brooks / Yıl: 2006 / Süre: 99 dk.

Something to Talk About
Yönetmen: Lasse Hallstrom / Oyuncular: Julia Roberts, Dennis Quaid / Yıl: 1995 / Süre: 106 dk.

Something's Gotta Give
Yönetmen: Nancy Meyers / Oyuncular: Jack Nicholson, Diane Keaton, Keanu Reeves / Yıl: 2003 / Süre: 128 dk.

Somewhere in Time
Yönetmen: Jeannot Szwarc / Oyuncular: Christopher Reeve, Jane Seymour / Yıl: 1980 / Süre: 103 dk.

Sommersby
Yönetmen: Jon Amiel / Oyuncular: Richard Gere, Jodie Foster / Yıl: 1993 / Süre: 114 dk.

Sophie's Choice
Yönetmen: Alan J. Pakula / Oyuncular: Meryl Streep, Kevin Kline, Peter MacNicol / Yıl: 1982 / Süre: 150 dk.

Sound of the Sea
Yönetmen: Bigas Luna / Oyuncular: Leonor Watling, Jordi Molla, Eduard Fernández / Yıl: 2001 / Süre: 95 dk.

Spanglish
Yönetmen: James L. Brooks / Oyuncular: Adam Sandler, Téa Leoni, Paz Vega / Yıl: 2004 / Süre: 131 dk.

Splash
Yönetmen: Ron Howard / Oyuncular: Tom Hanks, Daryl Hannah / Yıl: 1981 / Süre: 111 dk.

Spread
Yönetmen: David Mackenzie / Oyuncular: Ashton Kutcher, Anne Heche, Margarita Levieva / Yıl: 2009 / Süre: 97 dk.

Stanley & Iris
Yönetmen: Martin Ritt / Oyuncular: Jane Fonda, Robert De Niro / Yıl: 1989 / Süre: 104 dk.

Stateside
Yönetmen: Reverge Anselmo / Oyuncular: Jonathan Tucker, Rachael Leigh Cook, Agnes Bruckner / Yıl: 2004 / Süre: 97 dk.

Stockholm Östra
Yönetmen: Simon Kaijser / Oyuncular: Mikael Persbrandt, Iben Hjejle, Henrik Norlén / Yıl: 2011

Stranger Than Fiction
Yönetmen: Marc Forster / Oyuncular: Will Ferrell, Emma Thompson, Dustin Hoffman / Yıl: 2006 / Süre: 113 dk.

Stricken
Yönetmen: Reinout Oerlemans / Oyuncular: Carice van Houten, Barry Atsma / Yıl: 2009 / Süre: 105 dk.

Strictly Sexual
Yönetmen: Joel Viertel / Oyuncular: Johann Urb, Amber Benson, Abby Wathen, Kristen Kerr / Yıl: 2008 / Süre: 100 dk.

Summer Catch
Yönetmen: Mike Tollin / Oyuncular: Freddie Prinze Jr., Jessica Biel / Yıl: 2001 / Süre: 108 dk.

Sweet Home Alabama
Yönetmen: Andy Tennant / Oyuncular: Reese Witherspoon, Josh Lucas / Yıl: 2002 / Süre: 109 dk.

Sweet Jane
Yönetmen: Joe Gayton / Oyuncular: Joseph Gordon-levitt, Samantha Mathis, Phil Fondacaro / Yıl: 1998 / Süre: 83 dk.

Sweet November
Yönetmen: Pat O'Connor / Oyuncular: Keanu Reeves, Charlize Theron / Yıl: 2001 / Süre: 119 dk.

Swept from the Sea
Yönetmen: Beeban Kidron / Oyuncular: Rachel Weisz, Vincent Perez / Yıl: 1997 / Süre: 115 dk.

Sylvia
Yönetmen: Christine Jeffs / Oyuncular: Gwyneth Paltrow, Daniel Craig, Lucy Davenport / Yıl: 2003 / Süre: 110 dk.

Take My Eyes
Yönetmen: Icíar Bollaín / Oyuncular: Laia Marull, Luis Tosar, Candela Peña / Yıl: 2003 / Süre: 109 dk.

Take This Waltz
Yönetmen: Sarah Polley / Oyuncular: Michelle Williams, Seth Rogen, Sarah Silverman / Yıl: 2011 / Süre: 116 dk.

Talk to Her
Yönetmen: Pedro Almodóvar / Oyuncular: Paz Vega, Elena Anaya, Leonor Watling, Fele Martínez / Yıl: 2002 / Süre: 112 dk.

Tara Road
Yönetmen: Gillies MacKinnon / Oyuncular: Andie MacDowell, Sarah Bolger, Stephen Rea / Yıl: 2005 / Süre: 97 dk.

Terms of Endearment
Yönetmen: James L. Brooks / Oyuncular: Shirley MacLaine, Debra Winger, Jack Nicholson / Yıl: 1983 / Süre: 132 dk.

The Accidental Husband
Yönetmen: Griffin Dunne / Oyuncular: Uma Thurman, Jeffrey Dean Morgan, Justina Machado / Yıl: 2008 / Süre: 90 dk.

The Accidental Tourist
Yönetmen: Lawrence Kasdan / Oyuncular: William Hurt, Kathleen Turner, Geena Davis / Yıl: 1988 / Süre: 121 dk.

The Age of Innocence
Yönetmen: Martin Scorsese / Oyuncular: Daniel Day-Lewis, Michelle Pfeiffer, Winona Ryder / Yıl: 1993 / Süre: 139 dk.

The American President
Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: Michael Douglas, Annette Bening, Martin Sheen / Yıl: 1995 / Süre: 114 dk.

The Back-up Plan
Yönetmen: Alan Poul / Oyuncular: Jennifer Lopez, Alex O'Loughlin / Yıl: 2010 / Süre: 106 dk.

The Banishment
Yönetmen: Andrei Zvyagintsev / Oyuncular: Maria Bonnevie, Konstantin Lavronenko, Aleksandr Baluyev / Yıl: 2007 / Süre: 150 dk.

The Bodyguard
Yönetmen: Mick Jackson / Oyuncular: Kevin Costner, Whitney Houston / Yıl: 1992 / Süre: 130 dk.

The Break-Up
Yönetmen: Peyton Reed / Oyuncular: Jennifer Aniston, Vince Vaughn, Jon Favreau / Yıl: 2006 / Süre: 106 dk.

The Bridges of Madison County
Yönetmen: Clint Eastwood / Oyuncular: Clint Eastwood, Meryl Streep / Yıl: 1995 / Süre: 135 dk.

The Butcher's Wife
Yönetmen: Terry Hughes / Oyuncular: Demi Moore, Jeff Daniels / Yıl: 1991 / Süre: 107 dk.

The Claim
Yönetmen: Michael Winterbottom / Oyuncular: Wes Bentley, Peter Mullan / Yıl: 2000 / Süre: 120 dk.

The Cutting Edge
Yönetmen: Paul M. Glaser / Oyuncular: D.B. Sweeney, Moira Kelly / Yıl: 1992 / Süre: 101 dk.

The Door in the Floor
Yönetmen: Tod Williams / Oyuncular: Jeff Bridges, Kim Basinger, Jon Foster / Yıl: 2004 / Süre: 111 dk.

The Dreamers
Yönetmen: Bernardo Bertolucci / Oyuncular: Michael Pitt, Louis Garrel, Eva Green / Yıl: 2003 / Süre: 115 dk.

The Duchess
Yönetmen: Saul Dibb / Oyuncular: Keira Knightley, Ralph Fiennes, Dominic Cooper / Yıl: 2008 / Süre: 110 dk.

The End of the Affair
Yönetmen: Neil Jordan / Oyuncular: Ralph Fiennes, Julianne Moore, Stephen Rea / Yıl: 1999 / Süre: 102 dk.

The English Patient
Yönetmen: Anthony Minghella / Oyuncular: Ralph Fiennes, Juliette Binoche, Willem Dafoe / Yıl: 1996 / Süre: 162 dk.

The Fabulous Baker Boys
Yönetmen: Steve Kloves / Oyuncular: Jeff Bridges, Michelle Pfeiffer, Beau Bridges / Yıl: 1989 / Süre: 114 dk.

The Family Man
Yönetmen: Brett Ratner / Oyuncular: Nicolas Cage, Téa Leoni / Yıl: 2000 / Süre: 125 dk.

The Family Stone
Yönetmen: Thomas Bezucha / Oyuncular: Dermot Mulroney, Sarah Jessica Parker, Claire Danes / Yıl: 2005 / Süre: 103 dk.

The Fisher King
Yönetmen: Terry Gilliam / Oyuncular: Jeff Bridges, Robin Williams / Yıl: 1991 / Süre: 137 dk.

The Five-Year Engagement
Yönetmen: Nicholas Stoller / Oyuncular: Jason Segel, Emily Blunt, Chris Pratt / Yıl: 2012 / Süre: 124 dk.

The Fountain
Yönetmen: Darren Aronofsky / Oyuncular: Hugh Jackman, Rachel Weisz, Sean Patrick Thomas / Yıl: 2006 / Süre: 96 dk.

The French Lieutenant's Woman
Yönetmen: Karel Reisz / Oyuncular: Meryl Streep, Jeremy Irons / Yıl: 1981 / Süre: 124 dk.

The Golden Bowl
Yönetmen: James Ivory / Oyuncular: Uma Thurman, Jeremy Northam / Yıl: 2000 / Süre: 130 dk.

The Good Girl
Yönetmen: Miguel Arteta / Oyuncular: Jennifer Aniston, Jake Gyllenhaal / Yıl: 2002 / Süre: 93 dk.

The Good Night
Yönetmen: Jake Paltrow / Oyuncular: Martin Freeman, Gwyneth Paltrow, Penélope Cruz / Yıl: 2007 / Süre: 93 dk.

The Graduate
Yönetmen: Mike Nichols / Oyuncular: Dustin Hoffman, Anne Bancroft / Yıl: 1967 / Süre: 105 dk.

The Heart of Me
Yönetmen: Thaddeus O'Sullivan / Oyuncular: Helena Bonham Carter, Olivia Williams, Paul Bettany / Yıl: 2002 / Süre: 96 dk.

The Heartbreak Kid
Yönetmen: Bobby Farrelly, Peter Farrelly / Oyuncular: Ben Stiller, Michelle Monaghan, Malin Åkerman / Yıl: 2007 / Süre: 116 dk.

The Holiday
Yönetmen: Nancy Meyers / Oyuncular: Kate Winslet, Cameron Diaz, Jude Law / Yıl: 2006 / Süre: 138 dk.

The Horse Whisperer
Yönetmen: Robert Redford / Oyuncular: Robert Redford, Kristin Scott Thomas / Yıl: 1998 / Süre: 170 dk.

The Horseman on the Roof
Yönetmen: Jean-Paul Rappeneau / Oyuncular: Olivier Martinez, Juliette Binoche / Yıl: 1995 / Süre: 135 dk.

The House of Mirth
Yönetmen: Terence Davies / Oyuncular: Gillian Anderson, Dan Aykroyd / Yıl: 2000 / Süre: 140 dk.

The Human Stain
Yönetmen: Robert Benton / Oyuncular: Anthony Hopkins, Nicole Kidman, Ed Harris / Yıl: 2003 / Süre: 106 dk.

The Importance of Being Earnest
Yönetmen: Oliver Parker / Oyuncular: Rupert Everett, Colin Firth / Yıl: 2002 / Süre: 97 dk.

The Lake House
Yönetmen: Alejandro Agresti / Oyuncular: Keanu Reeves, Sandra Bullock / Yıl: 2006 / Süre: 99 dk.

The Last Kiss
Yönetmen: Tony Goldwyn / Oyuncular: Zach Braff, Jacinda Barrett, Rachel Bilson / Yıl: 2006 / Süre: 115 dk.

The Last Metro
Yönetmen: François Truffaut / Oyuncular: Catherine Deneuve, Gérard Depardieu / Yıl: 1980 / Süre: 131 dk.

The Last Time
Yönetmen: Michael Caleo / Oyuncular: Brendan Fraser, Amber Valletta, Michael Keaton / Yıl: 2006 / Süre: 96 dk.

The Leopard
Yönetmen: Luchino Visconti / Oyuncular: Burt Lancaster, Alain Delon, Claudia Cardinale / Yıl: 1963 / Süre: 187 dk.

The Lives of Others
Yönetmen: Florian Henckel von Donnersmarck / Oyuncular: Martina Gedeck, Ulrich Mühe, Sebastian Koch / Yıl: 2006 / Süre: 137 dk.

The Lonely Passion of Judith Hearne
Yönetmen: Jack Clayton / Oyuncular: Maggie Smith, Bob Hoskins / Yıl: 1987 / Süre: 116 dk.

The Lovers on the Bridge
Yönetmen: Leos Carax / Oyuncular: Juliette Binoche, Denis Lavant / Yıl: 1991 / Süre: 125 dk.

The Man from Snowy River
Yönetmen: George Miller / Oyuncular: Kirk Douglas, Tom Burlinson / Yıl: 1982 / Süre: 102 dk.

The Man in the Moon
Yönetmen: Robert Mulligan / Oyuncular: Sam Waterston, Tess Harper / Yıl: 1991 / Süre: 99 dk.

The Mirror Has Two Faces
Yönetmen: Barbra Streisand / Oyuncular: Barbra Streisand, Jeff Bridges, Lauren Bacall / Yıl: 1996 / Süre: 126 dk.

The Misfits
Yönetmen: John Huston / Oyuncular: Clark Gable, Marilyn Monroe, Montgomery Clift / Yıl: 1961 / Süre: 124 dk.

The Mother
Yönetmen: Roger Michell / Oyuncular: Daniel Craig, Anna Wilson-Jones / Yıl: 2003 / Süre: 112 dk.

The Next Best Thing
Yönetmen: John Schlesinger / Oyuncular: Madonna, Rupert Everett / Yıl: 2000 / Süre: 108 dk.

The Notebook
Yönetmen: Nick Cassavetes / Oyuncular: Gena Rowlands, James Garner, Rachel McAdams / Yıl: 2004 / Süre: 123 dk.

The Object of My Affection
Yönetmen: Nicholas Hytner / Oyuncular: Jennifer Aniston, Paul Rudd / Yıl: 1998 / Süre: 111 dk.

The Other Boleyn Girl
Yönetmen: Justin Chadwick / Oyuncular: Natalie Portman, Scarlett Johansson, Eric Bana / Yıl: 2008 / Süre: 115 dk.

The Painted Veil
Yönetmen: John Curran / Oyuncular: Naomi Watts, Edward Norton, Liev Schreiber / Yıl: 2006 / Süre: 125 dk.

The Piano
Yönetmen: Jane Campion / Oyuncular: Holly Hunter, Harvey Keitel, Sam Neill / Yıl: 1993 / Süre: 121 dk.

The Portrait of a Lady
Yönetmen: Jane Campion / Oyuncular: Nicole Kidman, John Malkovich, Barbara Hershey / Yıl: 1996 / Süre: 144 dk.

The Prince of Tides
Yönetmen: Barbra Streisand / Oyuncular: Barbra Streisand, Nick Nolte / Yıl: 1991 / Süre: 132 dk.

The Princess and the Warrior
Yönetmen: Tom Tykwer / Oyuncular: Franka Potente, Benno Fürmann, Joachim Król / Yıl: 2000 / Süre: 135 dk.

The Private Lives of Pippa Lee
Yönetmen: Rebecca Miller / Oyuncular: Robin Wright, Alan Arkin, Mike Binder / Yıl: 2009 / Süre: 98 dk.

The Proposal
Yönetmen: Anne Fletcher / Oyuncular: Sandra Bullock, Ryan Reynolds / Yıl: 2009 / Süre: 108 dk.

The Ramen Girl
Yönetmen: Robert Allan Ackerman / Oyuncular: Brittany Murphy, Toshiyuki Nishida, Tammy Blanchard / Yıl: 2008 / Süre: 102 dk.

The Reader
Yönetmen: Stephen Daldry / Oyuncular: Kate Winslet, Ralph Fiennes, Bruno Ganz / Yıl: 2008 / Süre: 124 dk.

The Rebound
Yönetmen: Bart Freundlich / Oyuncular: Catherine Zeta-Jones, Justin Bartha / Yıl: 2009 / Süre: 95 dk.

The Red Shoes
Yönetmen: Michael Powell, Emeric Pressburger / Oyuncular: Anton Walbrook, Marius Goring, Moira Shearer / Yıl: 1948 / Süre: 133 dk.

The Remains of the Day
Yönetmen: James Ivory / Oyuncular: Anthony Hopkins, Emma Thompson / Yıl: 1993 / Süre: 134 dk.

The River
Yönetmen: Jean Renoir / Oyuncular: Patricia Walters, Nora Swinburne / Yıl: 1951 / Süre: 99 dk.

The Romantics
Yönetmen: Galt Niederhoffer / Oyuncular: Katie Holmes, Anna Paquin, Josh Duhamel Yıl: 2010 / Süre: 95 dk.

The Rules of Attraction
Yönetmen: Roger Avary / Oyuncular: James Van Der Beek, Ian Somerhalder, Shannyn Sossamon / Yıl: 2002 / Süre: 110 dk.

The Russia House
Yönetmen: Fred Schepisi / Oyuncular: Sean Connery, Michelle Pfeiffer / Yıl: 1990 / Süre: 124 dk.

The Scarlet Letter
Yönetmen: Roland Joffé / Oyuncular: Demi Moore, Gary Oldman / Yıl: 1995 / Süre: 135 dk.

The Squid and the Whale
Yönetmen: Noah Baumbach / Oyuncular: Jeff Daniels, Laura Linney, Owen Kline, Jesse Eisenberg / Yıl: 2005 / Süre: 81 dk.

The Skin I Live In (2011)
Yönetmen: Pedro Almodóvar / Oyuncular: Antonio Banderas, Elena Anaya, Marisa Paredes / Yıl: 2011 / Süre: 120 dk.

The Story of Us
Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: Bruce Willis, Michelle Pfeiffer / Yıl: 1999 / Süre: 95 dk.

The Sure Thing
Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: John Cusack, Daphne Zuniga / Yıl: 1985 / Süre: 100 dk.

The Switch

Yönetmen: Josh Gordon, Will Speck / Oyuncular: Jennifer Aniston, Jason Bateman, Patrick Wilson / Yıl: 2010 / Süre: 101 dk.

The Thing Called Love

Yönetmen: Peter Bogdanovich / Oyuncular: River Phoenix, Samantha Mathis / Yıl: 1993 / Süre: 116 dk.

The Thomas Crown Affair

Yönetmen: Norman Jewison / Oyuncular: Steve McQueen, Faye Dunaway / Yıl: 1968 / Süre: 102 dk.

The Tiger and the Snow

Yönetmen: Roberto Benigni / Oyuncular: Roberto Benigni, Jean Reno, Nicoletta Braschi / Yıl: 2005 / Süre: 114 dk.

The Tourist

Yönetmen: Florian Henckel von Donnersmarck / Oyuncular: Johnny Depp, Angelina Jolie,Paul Bettany / Yıl: 2010 / Süre: 103 dk.

The Turning Point

Yönetmen: Herbert Ross / Oyuncular: Anne Bancroft, Shirley MacLaine, Mikhail Baryshnikov / Yıl: 1977 / Süre: 119 dk.

The Ugly Truth

Yönetmen: Robert Luketic / Oyuncular: Katherine Heigl, Gerard Butler / Yıl: 2009 / Süre: 96 dk.

The Umbrellas of Cherbourg

Yönetmen: Jacques Demy / Oyuncular: Catherine Deneuve, Nino Castelnuovo, Anne Vernon / Yıl: 1964 / Süre: 91 dk.

The Unbearable Lightness of Being

Yönetmen: Philip Kaufman / Oyuncular: Daniel Day-Lewis, Juliette Binoche / Yıl: 1988 / Süre: 171 dk.

The Upside of Anger

Yönetmen: Mike Binder / Oyuncular: Joan Allen, Kevin Costner, Erika Christensen / Yıl: 2005 / Süre: 118 dk.

The Vow

Yönetmen: Michael Sucsy / Oyuncular: Rachel McAdams, Channing Tatum, Sam Neill / Yıl: 2012 / Süre: 104 dk.

The Wackness

Yönetmen: Jonathan Levine / Oyuncular: Josh Peck, Ben Kingsley, Olivia Thirlby / Yıl: 2008 / Süre: 99 dk.

The Way We Were

Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Barbara Streisand, Robert Redford / Yıl: 1973 / Süre: 118 dk.

The Wedding Planner

Yönetmen: Adam Shankman / Oyuncular: Jennifer Lopez, Matthew McConaughey / Yıl: 2001 / Süre: 103 dk.

The Wedding Singer

Yönetmen: Frank Coraci / Oyuncular: Adam Sandler, Drew Barrymore / Yıl: 1998 / Süre: 95 dk.

The Wendell Baker Story

Yönetmen: Andrew Wilson, Luke Wilson / Oyuncular: Luke Wilson, Eva Mendes, Seymour Cassel / Yıl: 2005 / Süre: 99 dk.

The White Countess

Yönetmen: James Ivory / Oyuncular: Ralph Fiennes, Natasha Richardson, Vanessa Redgrave / Yıl: 2005 / Süre: 135 dk.

The Whole Wide World

Yönetmen: Dan Ireland / Oyuncular: Vincent D'Onofrio, Renée Zellweger / Yıl: 1996 / Süre: 111 dk.

The Wings of the Dove

Yönetmen: Iain Softley / Oyuncular: Helena Bonham Carter, Linus Roache / Yıl: 1997 / Süre: 102 dk.

The Year of Living Dangerously
Yönetmen: Peter Weir / Oyuncular: Mel Gibson, Sigourney Weaver / Yıl: 1982 / Süre: 115 dk.

The Yellow Handkerchief
Yönetmen: Udayan Prasad / Oyuncular: William Hurt, Maria Bello, Kristen Stewart / Yıl: 2008 / Süre: 102 dk.

Then She Found Me
Yönetmen: Helen Hunt / Oyuncular: Helen Hunt, Colin Firth, Bette Midler / Yıl: 2007 / Süre: 100 dk.

There's Something About Mary
Yönetmen: Bobby Farrelly, Peter Farrelly / Oyuncular: Ben Stiller, Cameron Diaz / Yıl: 1998 / Süre: 119 dk.

Things You Can Tell Just by Looking at Her
Yönetmen: Rodrigo García / Oyuncular: Cameron Diaz, Glenn Close, Amy Brenneman, Calista Flockhart, Holly Hunter, Valeria Golino / Yıl: 1999 / Süre: 109 dk.

This Christmas
Yönetmen: Preston A. Whitmore II / Oyuncular: Regina King, Columbus Short, Nia Long / Yıl: 2007 / Süre: 117 dk.

This Property Is Condemned
Yönetmen: Sydney Pollack / Oyuncular: Natalie Wood, Robert Redford / Yıl: 1966 / Süre: 110 dk.

Three Colors: Red
Yönetmen: Krzysztof Kieslowski / Oyuncular: Irène Jacob, Jean-Louis Trintignant / Yıl: 1994 / Süre: 99 dk.

Three Colors: White
Yönetmen: Krzysztof Kieslowski / Oyuncular: Zbigniew Zamachowski, Julie Delpy / Yıl: 1994 / Süre: 91 dk.

Time
Yönetmen: Kim Ki-duk / Oyuncular: Ha Jung-woo, Seong Hyeon-ah / Yıl: 2006 / Süre: 97 dk.

Tin Cup

Yönetmen: Ron Shelton / Oyuncular: Kevin Costner, Rene Russo, Don Johnson / Yıl: 1996 / Süre: 135 dk.

Titanic

Yönetmen: James Cameron / Oyuncular: Leonardo DiCaprio, Kate Winslet / Yıl: 1997 / Süre: 194 dk.

To Gillian on Her 37th Birthday

Yönetmen: Michael Pressman / Oyuncular: Peter Gallagher, Michelle Pfeiffer, Claire Danes / Yıl: 1996 / Süre: 93 dk.

Trust the Man

Yönetmen: Bart Freundlich / Oyuncular: David Duchovny, Julianne Moore, Billy Crudup / Yıl: 2005 / Süre: 103 dk.

Two for the Road

Yönetmen: Stanley Donen / Oyuncular: Audrey Hepburn, Albert Finney / Yıl: 1967 / Süre: 111 dk.

Two Lovers

Yönetmen: James Gray / Oyuncular: Joaquin Phoenix, Gwyneth Paltrow, Vinessa Shaw / Yıl: 2008 / Süre: 110 dk.

Two Weeks Notice

Yönetmen: Marc Lawrence / Oyuncular: Sandra Bullock, Hugh Grant, Alicia Witt / Yıl: 2002 / Süre: 101 dk.

Un Bonheur N'arrive Jamais Seul

Yönetmen: James Huth / Oyuncular: Gad Elmaleh, Sophie Marceau, Maurice Barthélémy / Yıl: 2012 / Süre: 110 dk.

Under the Tuscan Sun

Yönetmen: Audrey Wells / Oyuncular: Diane Lane, Raoul Bova, Sandra Oh / Yıl: 2003 / Süre: 113 dk.

Unfaithful

Yönetmen: Adrian Lyne / Oyuncular: Richard Gere, Diane Lane, Olivier Martinez / Yıl: 2002 / Süre: 124 dk.

Untamed Heart
Yönetmen: Tony Bill / Oyuncular: Christian Slater, Marisa Tomei, Rosie Perez / Yıl: 1993 / Süre: 102 dk.

Up Close & Personal
Yönetmen: Jon Avnet / Oyuncular: Robert Redford, Michelle Pfeiffer / Yıl: 1996 / Süre: 124 dk.

Up in the Air
Yönetmen: Jason Reitman / Oyuncular: George Clooney, Vera Farmiga, Anna Kendrick / Yıl: 2009 / Süre: 109 dk.

Uptown Girls
Yönetmen: Boaz Yakin / Oyuncular: Brittany Murphy, Dakota Fanning, Heather Locklear / Yıl: 2003 / Süre: 92 dk.

Valentine's Day
Yönetmen: Garry Marshall / Oyuncular: Julia Roberts, Jamie Foxx, Anne Hathaway / Yıl: 2010 / Süre: 125 dk.

Valmont
Yönetmen: Milos Forman / Oyuncular: Colin Firth, Annette Bening / Yıl: 1989 / Süre: 137 dk.

Vicky Cristina Barcelona
Yönetmen: Woody Allen / Oyuncular: Rebecca Hall, Scarlett Johansson, Javier Bardem / Yıl: 2008 / Süre: 96 dk.

Washington Square
Yönetmen: Agnieszka Holland / Oyuncular: Jennifer Jason Leigh, Albert Finney / Yıl: 1997 / Süre: 115 dk.

We Don't Live Here Anymore
Yönetmen: John Curran / Oyuncular: Mark Ruffalo, Laura Dern, Peter Krause / Yıl: 2004 / Süre: 101 dk.

What Happens in Vegas
Yönetmen: Tom Vaughan / Oyuncular: Cameron Diaz, Ashton Kutcher / Yıl: 2008 / Süre: 99 dk.

What Women Want
Yönetmen: Nancy Meyers / Oyuncular: Mel Gibson, Helen Hunt / Yıl: 2000 / Süre: 127 dk.

When a Man Loves a Woman
Yönetmen: Luis Mandoki / Oyuncular: Meg Ryan, Andy Garcia / Yıl: 1994 / Süre: 126 dk.

When Harry Met Sally
Yönetmen: Rob Reiner / Oyuncular: Billy Crystal, Meg Ryan / Yıl: 1989 / Süre: 96 dk.

When in Rome
Yönetmen: Mark Steven Johnson / Oyuncular: Kristen Bell, Josh Duhamel / Yıl: 2010 / Süre: 91 dk.

Where the Heart Is
Yönetmen: Matt Williams / Oyuncular: Natalie Portman, James Frain / Yıl: 2000 / Süre: 120 dk.

While You Were Sleeping
Yönetmen: Jon Turteltaub / Oyuncular: Sandra Bullock, Bill Pullman, Peter Gallagher / Yıl: 1995 / Süre: 103 dk.

White Palace
Yönetmen: Luis Mandoki / Oyuncular: Susan Sarandon, James Spader / Yıl: 1990 / Süre: 103 dk.

Wicker Park
Yönetmen: Paul McGuigan / Oyuncular: Josh Hartnett, Diane Kruger, Matthew Lillard / Yıl: 2004 / Süre: 114 dk.

Wide Sargasso Sea
Yönetmen: John Duigan / Oyuncular: Karina Lombard, Nathaniel Parker / Yıl: 1993 / Süre: 98 dk.

Women in Love
Yönetmen: Ken Russell / Oyuncular: Alan Bates, Oliver Reed, Glenda Jackson / Yıl: 1969 / Süre: 131 dk.

Working Girl

Yönetmen: Mike Nichols / Oyuncular: Melanie Griffith, Harrison Ford, Sigourney Weaver / Yıl: 1988 / Süre: 113 dk.

XX / XY

Yönetmen: Austin Chick / Oyuncular: Mark Ruffalo, Kathleen Robertson, Maya Stange / Yıl: 2002 / Süre: 91 dk.

Yes

Yönetmen: Sally Potter / Oyuncular: Joan Allen, Simon Abkarian, Sam Neill / Yıl: 2004 / Süre: 100 dk.

You've Got Mail

Yönetmen: Nora Ephron / Oyuncular: Tom Hanks, Meg Ryan / Yıl: 1998 / Süre: 119 dk.

Zack and Miri Make a Porno

Yönetmen: Kevin Smith / Oyuncular: Seth Rogen, Elizabeth Banks / Yıl: 2008 / Süre: 101 dk.

Normalden Anormale Aşk ve Aşk Sineması

Uzm. Psk. Tarık SOLMUŞ

İşte bir terapist-hasta "aşk"ıyla "A Dangerous Method". Bir bebek sahibi olmanın getirdiği söze dökülememiş bir pişmanlık, düşen evlilik kalitesi, uyum, artan mutsuzluk ve artık bitmeye yüz tutmuş bir aşkla "A Happy Event". Kişilik ve kimlik bunalımı, duygusal, düşünsel ve fiziksel şiddetle "All Good Things". Aşkın ve güvenli bir ilişkinin yinelenen takıntılara, saplantılara nasıl da düzeltici bir duygusal deneyim, bir ilaç olabileceğinin güzel bir örneğiyle "As Good As It Gets". Bastırılmış travmatik deneyimlerin getirdiği bağlanma kaygılarının ilişkilerde yarattığı sancılarla "Bed Of Roses". Iki şizofrenin saf ve doğal aşkıyla "Benny&Joon". Güvenli bir kadının da bağlanma sorunları, kaygıları olabileceğinin nefis bir aktarımıyla "Breakfast At Tiffany's". Tanrıya ve eşe bağlanma ilişkisinin iki güzel yansımasıyla "Breaking The Waves" ve "Gergedan Mevsimi". İki madde bağımlısı ergenin ergensel aşkıyla "Candy". Eşcinsel ya da biseksüel bir erkeğe duyulan aşk ve onunla yaşanan evlilik süreciyle "De-Lovely" ve "Far From Heaven". Kıskançlık, aldatma, güvensizlik ve doyumsuzlukla süregiden ilişkilerle "Eyes Wide Shut", "Indecent Proposal", "İtiraf" ve "Unfaithful". İki bağımlının bağımlı ilişkisiyle "Kader". Sınırda kişilik bozukluğunun yarattığı sınırsız; kişisel sınırların, mahremiyetin tamamen kalktığı patolojik bir ilişkiyle "Te Doy Mis Ojos". Bir narsisistik kişiliğin narsisistik kırılma yaşadığı ilişkisiyle "Mustafa Hakkında Her Şey". Depresif bir kadın, depresif bir ilişkiyle "Sylvia". İki kaygılı/kararsız bağlanmanın sonsuz kararsız "bağlanma"sıyla "Issız Adam". Beklenmedik aşklarla "Love & Other Drugs", "Peri Tozu" ve "Silver Linings Playbook". Terk edilme kaygısının yarattığı nesne cinselliği; bir oyuncak sevgiliden gerçek bir sevgili yaratma çabasıyla "Lars And The Real Girl". Hem bir intikam, hem bir hesaplaşma hem de kendi eliyle tutkulu bir aşk objesi yaratmış olmayla "The Skin I Live In". Ve diğer aşklar, "aşk"lar, ilişkiler ve "ilişkiler"...

Doruk Sinema
ISBN 978-975-553-599-9
9 789755 535999
www.dorukyayinlari.com